ROST

Revistă de cultură creştină şi politică



an VII ● nr. 71-72 ● ianuarie-februarie 2009 ● 6 lei www.rostonline.org

Coperta I: Gheorghe Stănescu

sumar

numărul 71-72 ● ianuarie-februarie 2009

ROST
Revistă de cultură creștină și politică

Fondată 2002

Revistă națională editată de Asociația ROST

DIRECTOR
Claudiu TÂRZIU
tel.: 0740.103.621
rost@rostonline.org

REDACȚIA
Mihail ALBIȘTEANU
Antonio ARONEASA
Constantin MIHAI
Marcel RĂDUȚ SELIȘTE

COLABORATORI PERMANENȚI
Corina BISTRICEANU
Răzvan CODRESCU
Emilia CORBU
Gheorghe FEDOROVICI
Pr. Arhim. Chesarie GHEORGHESCU
Stelian GOMBOȘ
Cristi PANTELIMON
Viorel PATRICHI
George POPESCU GLOGOVEANU
Paul Gabriel SANDU
Constantin N. STRĂCHINARU

CORECTURĂ
Nicu BUTNARU

EDIȚIE INTERNET
Dragoș DORAN

CORESPONDENȚĂ
OP 23, CP 27 – București

TIPAR
Docuprint SRL
tel.: 0234/588.930

DIFUZARE
Supergraph SRL

ABONAMENTE
OP 23, CP 27
București

ISSN
1583-6312

www.rostonline.org

Reproducerea unor articole apărute în revista ROST este permisă numai cu acordul scris al redacției.
ROST este difuzată în țară și în comunitățile românești din Europa, SUA și Canada.

O falsă dilemă: guvern moral sau eficient?

Un prieten vechi, om cu vederi de stînga, îmi spune că n-am îndreptățirea să mă interesez de politică şi să comentez ce se întîmplă, pentru că n-am votat. Că n-aş avea dreptul moral să mă indignez şi nici să calific în vreun fel manevrele murdare care se petrec în politichia noastră. Cu alte cuvinte, amicul afirmă că nu pot fi dezamăgit dacă nu m-am amăgit, şi că n-ar trebui să-mi pese, dacă am renunțat pînă şi la cea mai simplă formă de implicare: votul.



Claudiu Târziu

I-am răspuns că nimic nu-mi interzice să analizez obiectiv ce se întîmplă. Mă interesează cine şi în ce fel conduce țara mea. Refuzul meu de a vota este tot un gest democratic. Numai în dictatură eram duşi cu forța la vot, deşi ştiam rezultatul dinainte. Acum am posibilitatea să protestez prin absență şi să nu cauționez un sistem putred, sau nişte oameni corupți pînă în măduva oaselor. În asta constă responsabilitatea mea. Pe de altă parte, este dreptul şi datoria mea de cetățean să văd şi să mărturisesc adevărul, cu speranța că asta va schimba ceva.

Aşadar, chiar dacă nu sînt partizan şi chiar dacă nu *mai* vreau să aleg între *răul mai mic şi răul mai mare*, am o atitudine civică. Nu aştept nimic de la nici un politician şi poate că asta mă face să judec mai limpede. Faptele bune mă vor surprinde şi vor cîntări cum se cuvine în ochii mei, iar porcăriile vor însemna doar rutina care îmi confirmă justețea atitudinii, fără să-mi dea vreo satisfacție.

De altfel, nu sînt singurul care gîndeşte aşa. Românii încep să se dumirească. Partidul absenteiştilor creşte. Ce se petrece în aceste zile face ca procentajul de 60% dintre cetățenii cu drept de vot care au lipsit de la urne să urce spre 70 - 80%. Aud tot mai des: „am greşit că am votat cu PDL, ca să nu vină la guvernare PSD, toți sînt o apă şi-un pămînt, nu voi mai vota". Desigur, politicienilor nu le pasă acum de această reacție primejdioasă pentru democrația de la noi. Iar cînd se vor trezi, va fi prea tirziu. Fie vor fi măturați de la putere, pentru lungă vreme, de o formațiune nouă şi credibilă (variantă mai degrabă iluzorie), fie se va instala o formă de autoritarism de tip sud-american, care ne va afecta pe toți.

În tot cazul, dacă ar fi pus la cale un plan pentru a tăia orice interes pentru politică românului şi tot nu o puteau nimeri mai bine decît cu alcătuirea unei monstruoase coaliții: PDL - PSD. Guvernul rezultat este unul în care compromisul ține loc de competență, cinste, demnitate, coerență ideologică, slujire a binelui public etc. Asta e impresia generală. Desigur, sînt şi cazuri particulare care, dacă nu-mi dau mari speranțe, din pricina contextului, măcar îmi stîrnesc simpatia, aşa cum este cel al lui Toader Paleologu, ministrul Culturii. Omul ştie carte, provine dintr-o familie unde politica a fost ridicată la rang de artă

şi are un parcurs biografic extrem de promiţător. În plus, la cum îl cunosc, cred că va încerca să mişte lucrurile pe direcţia bună. Doar să şi poată. Din păcate, cu trecerea anilor, se înmulţesc cunoscuţii mei care, ajunşi în posturi ministeriale, fie n-au făcut faţă, fie n-au fost lăsaţi să mişte în front şi s-au conformat situaţiei. Nădăjduiesc că Toader nu li se va adăuga acestora.

Întorcându-mă la înţelegerea negustorească PD-L–PSD, mă uluieşte laxismul nostru. După câteva zile de comentarii contrariate asupra pactului PSD-PDL, lumea a trecut peste această nuntă între tatăl ticăloşiei şi mama „anticorupţiei" tv, ca peste ceva normal. Cu ajutorul neprecupeţit al unor analişti băsescieni, care au furnizat pretexte, justificări şi tumbe de fum. Doi mari vinovaţi au fost găsiţi repede: PNL, cu un Tăriceanu încăpăţînat, care a condiţionat alianţa cu PDL de obţinerea de către el însuşi a scaunului de premier, şi criza economică mondială. Mai tîrziu, Ilie Sârbu a scăpat porumbelul: parte din PSD negocia cu Băsescu alierea cu PDL încă de acum doi ani. Mă rog, şi liberalii au împins lucrurile în direcţia asta prin comportamentul lor.

Însă, una dintre cele spectaculoase piruete retorice menite să explice alianţa contra naturii a fost făcută de Emil Hurezeanu. „Bine, domnule, poate că acest guvern este unul lipsit de orice legitimitate şi moralitate, poate că este unul al instituţionalizării falsului şi a corupţiei, poate că va însemna întoarcerea României, din punct de vedere politic, la începutul anilor '90, dar cît mai contează toate astea dacă va pune pe masă pîinea necesară românilor, dacă le va da o şcoală mai bună şi dacă va asigura liniştea în ţară?" – a rostit cu morgă Emil Hurezeanu, într-o ediţie a emisiunii „Cap şi Pajură" de la Realitatea TV. Partenerul său de studio, Cristian Tudor Popescu a tăcut încurcat o vreme, ştiind că pe timp de gravă criză economică mondială – una care se instaleze binişor şi la noi – , a pune morala mai presus de pîine ar părea un moft. Totuşi, aici nu e vorba de o astfel de alegere. PDL, care a fost îndemnat să facă guvernul, şi preşedintele Traian Băsescu, artizanul şi, deci, principalul responsabil al acestei guvernări, trebuiau să găsească o soluţie şi morală şi eficientă. Nu poţi să acuzi, timp de opt



ani, PSD că este încarnarea răului absolut („Sistemul ticăloşit"), iar apoi să te faci frate cu el, sperînd să treci puntea, şi să pretinzi apoi să mai fii crezut. Nu poţi să condamni oficial comunismul, ca regim ilegitim şi criminal, iar apoi să te înhăitezi cu partidul în care se înghesuie cei mai mulţi comunişti, securişti şi neocomunişti, fără să-ţi vădeşti ipocrizia. Nu poţi să-l ameninţi pe Mircea Geoană că o să-i ţii porţile guvernării închise, indiferent cît le va „zgîria cu gheruţele", iar apoi să-l rogi să vină la guvernare şi să-l ungi al doilea om în stat, fără să-ţi dinamitezi credibilitatea şi autoritatea. Nu poţi să te plîngi de soluţia imorală Dan Voiculescu, să-l blamezi pentru că a fost turnător la Securitate, să te lupţi cu el ani în şir pe scena publică, iar pe urmă să-l accepţi, ca pe o fatalitate, vicepreşedinte al Senatului, fără să te faci de rîs iremediabil.

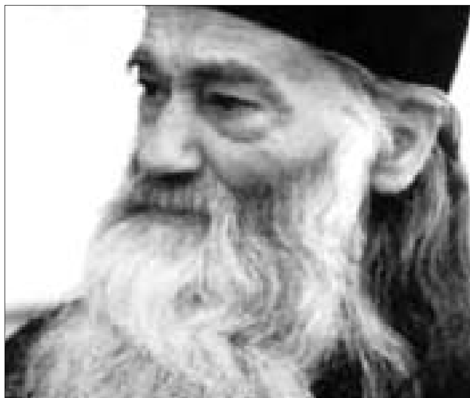
Revenind la „dilema" exprimată de Emil Hurezeanu, este ca şi cum sărăcia ar justifica hoţia, prostituţia şi crima. Dacă nu mai avem norme morale, devenim animale. O societate nu poate exista fără principii, valori şi reguli. Altminteri, avem anarhie, barbarie, sîntem o adunătură promiscuă şi tragică, menită dispariţiei de pe faţa pămîntului. Şi încă nu aduc în discuţie încărcătura teologică (*menajînd* astfel spiritele „pragmatice" şi „liber cugetătoare").

Pe de altă parte, stau şi mă întreb cînd am fost altfel vreodată. În epoca modernă, sigur nu. Căci, încă de la fondarea statului nostru am avut, vorba carageliană, „o soţietate fără prinţipuri", fără morală şi deci coruptă.

Fapte, vorbe, gînduri

Părintele Iustin Pârvu la 90 de ani

Pe 10 februarie, părintele Iustin Pârvu, stareţul Mănăstirii Petru Vodă (Neamţ) a împlinit 90 de ani de viaţă. Piscurile senectuţii îl găsesc tot în luptă, căci sfinţia sa se află la originea unei ample dezbateri, declanşată la început de an, asupra paşapoartelor biometrice. Cei 17 ani de închisoare politică, pe care i-a suferit sub comunişti, ca şi deceniile de călugărie trăite după aceea, l-au sfinţit cu adevărat pe prea-bunul părinte, dar nu-l scutesc de viclenia vrăjmaşului şi de răutăţile oamenilor, care continuă să-l rănească. Toate le îndură cu o demnitate şi o dragoste care s-ar cuveni învăţate de toţi cei care îl cunoaştem şi îl preţuim. La ceasul acesta aniversar ne rugăm lui Dumnezeu să ni-l ţină



sănătos şi în putere cît mai mult pe părintele Iustin. La mulţi ani, părinte!

Omul frumos al lui Dan Puric

Februarie este o lună a aniversării rotunde şi pentru o altă personalitate din în spaţiul românesc ortodox: actorul şi regizorul Dan Puric a împlinit 50 de ani pe 12 februarie a.c. Drept pentru care, cu două zile înainte, şi-a făcut un cadou minunat: a ţinut o conferinţă la Atheneu şi a lansat o carte sub acelaşi titlu, Omul frumos. Despre omul frumos, spre deosebire de omul recent, Dan Puric spune că este “acel om care



încearcă să urce pe o scară rulantă împotriva scării, care coboară, şi a oamenilor de pe ea. El este omul frumos pentru că el iese la lumină”. La 50 de ani, Dan Puric abia îşi intră în rolul vieţii sale, de apologet ortodox, spunînd adevăruri tăioase la modul aşezat, cînd serios, cînd glumind, cu argumente şi imaginaţie. Dan Puric slujeşte ideea creştina hotărît şi senin, aşa cum trebuie să fie un ortodox. La mulţi ani, maestre!

FOR cere explicaţii

Luînd act de discuţiile publice, cît şi de rezonanţa socială deosebită provocate de introducerea paşapoartelor biometrice şi a noilor permise de conducere, pentru a înţelege dimensiunea reală a acestui eveniment, dar şi pentru a exprima public un punct de vedere, Forul Ortodox Român, organizaţie federativă a asociaţiilor de orientare creştin-ortodoxă, reprezentată de jurişti, teologi, matematicieni, specialişti I.T., jurnalişti, etc., a solicitat autorităţilor publice (Ministerului Administraţiei şi Internelor, Autorităţii de Supraveghere a Datelor cu Caracter Personal, Direcţiei Generale Paşapoarte, Centrului Naţional de Administrare a Bazelor de Date privind Evidenţa Persoanelor, Inspectoratului General al Poliţiei Române)



informații privind caracteristicile legale și tehnice ale acestor documente. În acest sens, specialiștii FOR au formulat 21 de întrebări la care se aștepta răspuns încă la momentul redactării acestor rînduri. În funcție de răspunsuri, FOR ar putea taca în justiție hotărîre de guvern privind introducerea documentelor de identitate biometrice.

Conferințe despre Sfinții Închisorilor

În zilele de 17 și 19 ianuarie, Claudiu Târziu, directorul revistei ROST, a conferențiat despre Sfinții Închisorilor la Constanța și Galați, la invitația tinerilor de la Păvălia „Predania" și a celor din Asociația Pro-Vita. Sîmbătă, 17 ianuarie a.c., la Muzeul de Istorie Națională și Arheologie din Constanța, Claudiu Târziu a vorbit alături de fostul deținut politic George Cușa – supraviețuitor al „reeducării" de la Pitești, iar luni, 19 ianuarie a.c., la Casa de Cultură a Studenților din Galați, în compania publicistului și teologului ortodox Danion Vasile. În ambele orașe a fost prezentat volumul Din temnițe spre sinaxare (Editura Egumenița, 2008), parte și el, ca și conferințele, din campania pentru canonizarea sfinților din închisorile comuniste.

Rușii se închină la Stalin

O icoană care-l reprezintă pe dictatorul sovietic Iosif Stalin, stînd în picioare lîngă Sfînta Matrona din Moscova, a fost expusă pentru rugăciune într-o biserică de lîngă Sankt Petersburg. La solicitarea enoriașilor revoltați, preotul bisericii a mutat icoana într-un loc mai puțin vizibil, dar nu a scos-o din biserică, relateaza cotidianul rus Novaie Gazeta, amintind în acest context de apelurile care sunt adresate din ce în ce mai des Bisericii Ortodoxe Ruse pentru canonizarea lui Stalin.

Părintele Evstafi a explicat: „Sentimentul că Stalin este tatăl tuturor popoarelor, că este în parte și părintele meu, nu m-a părăsit întreaga viață". În opinia părintelui, „atacurile la adresa lui Stalin sînt ridicole și respingatoare".

Liderul comuniștilor din Sankt Petersburg și regiunea Leningrad, Serghei Malinkovici, a declarat: „Nu voi ascunde faptul că majoritatea membrilor organizației noastre sînt atei, însă există și oameni credincioși, iar noi trebuie să ținem cont de părerile lor. Mai multe fețe bis-



ericești ne-au spus că Stalin se bucura de mare stimă din partea enoriașilor. De aceea, am pus problema canonizarii lui Stalin și am propus realizarea de icoane cu chipul său".

Grigore Vieru a trecut Prutul de Sus

Pentru că “elitele” culturale românești s-au dezinteresat de soarta lor și pentru că în România post-comunistă n-a reușit să se coaguleze și să impună semnificativ o dreaptă autentică, în măsură să apere și să promoveze coherent și hotărît valorile și interesele naționale, mulți basarabeni de bună-credință, inclusiv intelectuali și artiști notabili, au ajuns să fie atrași de flașnetarii național-comunismului, în frunte cu un Adrian Păunescu sau un Corneliu Vadim Tudor. Această încîrdășire conjuncturală a aruncat asupra lor o umbră de suspiciune adeseori

nemeritată şi i-a expus unor judecăţi oarecum apriorice şi superficiale, dacă nu chiar dispreţului sau indiferenţei publice.
Acesta a fost, din nefericire, şi cazul regretatului Grigore Vieru, poet remarcabil şi vie conştiinţă românească, membru de onoare al Academiei Române din 1990 şi mare sacerdot al eminescianismului în lumea românească de dincolo de Prut. Primise în anul 2000 din partea Guvernului României Medalia "Eminescu – 150 de ani de la naştere", iar în noaptea fatală de 15 spre 16 ianuarie a. c. se întorcea tocmai de la un concert organizat în memoria lui Eminescu undeva în sudul Moldovei. În marginea Chişinăului s-a zdrobit, de stîlpul unui panou publicitar, cel care n-a încetat pînă în ultima clipă să creadă lui Eminescu şi idealului unionist al tuturor românilor, cel care a ars ca o flacără pe rugul aprins al limbii române şi care în 1973, cînd a trăit bucuria primei vizite în România, a formulat fraza aceea care stă în cumpănă cu tot restul operei lui: "Dacă visul unora a fost ori este



să ajungă în Cosmos, eu viaţa întreagă am visat să trec Prutul".
În februarie ar fi împlinit 74 de ani. Măsura vieţii şi-a dat-o, iar destinul lui postum rămîne spînzurat de un vers care nu se uită: "Şi din mormânt voi spune mulţimii adevărul". Fie ca să existe mereu o mulţime cu nevoie de adevăr, iar sufletul poetului să-şi afle odihna în Cuvîntul cel mai presus de cuvinte! (R. C.)

Prostituţia, ilegală. În Norvegia

Norvegia este cea de-a treia ţară din Europa care scoate în afara legii prostituţia, după ce aceasta fusese „legală" sau cel puţin tolerata. Noua lege norvegiană, la fel ca cele din Suedia şi Finlanda, pedepseşte cererea şi nu oferirea de servicii sexuale. Astfel, cetăţenii norvegieni care sînt prinşi în timp ce cumpără astfel de servicii vor plăti amenzi mari sau vor face închisoare pînă la şase



luni. Autorităţile norvegiene afirma că această lege are ca ţintă limitarea turismului sexual şi a prostituţiei stradale.

UE presează pentru căsătoriile homosexuale

Pe 15 ianuarie 2008, Uniunea Europeană a adoptat o rezoluţie care propune uniformizarea între statele membre a statutului legal al relaţiilor dintre persoanele de acelaşi sex. Liderii pro-life şi pro-familie au făcut un apel pentru un răspuns creştin puternic la această rezoluţie ce caută ca statele membre ale UE să adopte „căsătoriile" homosexuale şi să se legalizeze avortul chiar şi în ţările care apără nenăscuţii şi în care doar căsătoriile dintre un bărbat şi o femeie sunt recunoscute. Rezoluţia, avîndu-l ca autor pe Giusto Catania, comunist italian, cheamă statele membre ale UE să garanteze accesul la „sănătatea şi drepturile sexuale şi reproductive", termeni care denotă avortul şi sterilizarea, precum şi recunoaşterea uniunilor între persoane de acelaşi sex.

Vedere de pe Centură

Micul pirania în lumea rechinilor



Viorel Patrichi

„Ui uon, ui uon! It uăz a veri impotent victări. It uăz a veri impotent victări!“, striga Prostănacu în noaptea în care „insomarele“ l-au făcut fericit. Degeaba! Iar a înfrânt! Ca Adrian Năstase! Gata! Am scăpat şi de alegeri! Vin altele...

O coaliţie C.E. contează!

Noi cu noi, ei cu ei! Avem premier nou, intră în biroul Marinelului cu ideile lui şi iese tot cu ale lui. Dincolo de orice glumă însă, eu i-aş acorda un credit moral de un an fiindcă ştiam că este un om deştept. Chiar inteligent, are şarm şi putere de muncă. A fost reales primar la Cluj, un oraş complicat, şi nu au apărut nici zvonuri măcar că ar fi furat. Dar când ajungi în luminile rampei, te zăpăceşti, nu mai vezi pe unde calci din cauza reflectoarelor, nu-l mai auzi nici pe Marinelu şi te duci. Pe copcă... Aşa că omul şi-a început mandatul cu o ordonanţă de urgenţă prin care-l făcea pe Prostănacu, din chelner de bacşişuri pârlite, adjunct la CSAT. S-avem şi noi omul nostru acolo, sub aripa Marinelului! Să ştim ce coace!

Ioan Oltean traducea cel mai bine starea de spirit a bocilor: trebuie să înghită broasca râioasă. După o campanie electorală, în care nimeni nu a cârâit nimic despre corupţie, Marinelu şi-a văzut „visul cu ochii“: are un guvern cu majoritate absolută, alături de nepoţii Mătuşii Tamara. Ne întâlnim la ţepe, Traiane! Ce vom mai spune atunci? Că bine zicea Prostănacu înainte de alegeri: să dăm o amnistie pentru hoţi ca să nu mai fie judecat nimeni şi să se aplice legea doar pentru cei care fură de-aici înainte. Dar cum i-a căzut Marinelului broasca râioasă la lingurică? Guzganu Rozaliu are toxine fără egal. Cum simte el la mură balele Varanului-cu-Platoşă? Văzurăm că spionul Şereş este priponit la Investiţii Străine. Mai lipsesc alde Mucea şi Stancev, ca să avem securitatea naţională pe chituci, că butuci şi-aşa nu mai există. Şi de-aici tot felul de teorii, din care eu desprind două variante plauzibile: Marinelu a înghiţit broscoiu râios fiindcă aceasta este coaliţia C.E. contează la Bruxelles, iar semne au fost; Marinelu a comis-o ca să submineze PSD din interior, dar trebuie să acceptăm că ar fi diabolic de inteligent, iar noi nu admitem că printre contemporanii noştri ar fi unii mai deştepţi ca noi.

Traiane, dacă nu pricep de ce-ai comis-o cu Prostănacu, mă spânzur de antena Casei Scânteii, ca Traian Ungureanu. Că bine zicea Savonarola pe sticlă, tot la Casa Scânteii: „Traian Ungureanu este un propagandist. Ar trebui să zic că este un imbecil“. Dar omul nu zice, este elegant!

Ce vor mai spune acum cei care îl acuză pe Marinelu că se ceartă mereu cu „Cei 322“? Pupat toţi Piaţa Dependenţi! „Din 1992 şi până acum, am fost un adversar neîmpăcat al PSD. Poate că în intervalul ăsta de 16 ani, ne-am epuizat potenţialul de ură şi nu mai avem ce ne spune rău şi vom face şi ceva bun. Dragoste nu o să fie niciodată, poate conjunctura ne-a adus aici, pe un program ce mai trebuie ajustat... Asta a fost exigenţa liberalilor. După ce a scos o dată PD de la guvernare, cum puteam avea încredere să spun „mai ia o dată mandatul şi a doua zi, după ce ţi-l dau, fugi la Patriciu repede, pupă-te cu el şi vezi ce faceţi

împotriva lui Băsescu... Doar proştii nu învaţă din greşeli". Adâncă meditaţie şi, culmea, voi spune din nou că are dreptate. Un guvern cu PNL, plus Tăricelu, ducea inevitabil tot la dezastru, dar şi la suspendarea preşedintelui. Măcar aşa, vom asista la măcinarea forţelor PDL/PSD, iar cine va fi mai subtil va învinge. „Lupta iar începe!" şi, prin săptămâna patimilor, capra râioasă a Prostănacului, care mai ţine şi coada pe sus, va fi deşelată.

Vrea sânge proaspăt în instalaţie!

Corul sclavilor a reacţionat pe toate coardele după ce Micul Pirania a dat o ordonanţă de urgenţă pentru a tăia dublul tain de la stat. Măsura era perfect justificată în această perioadă cumplită, prin care trece România. Emil Boc s-a referit la „structurili" care au beneficiat 20 de ani de legi speciale pentru lefuri şi pensii speciale. Scriam altădată despre legile adoptate de parlamentarii noştri pentru aviatori şi pentru personalul nenavigant, cu mult înainte să devină subiect zilnic pentru Realitatea TV. Cap de afiş printre cei care au iniţiat legile – Victor Ponta şi Daciana Sârbu. La fel s-a întâmplat cu procurorii, cu judecătorii, cu şefii din agenţiile guvernamentale. Să ne amintim de Dana Lulache, pupila lui Relu Fenechiu de la Fondul Proprietatea, cum sălta ea 17.000 de euro pe lună pentru competenţa ei, măi! În aceste zone a vrut Micul Pirania să lovească, dar nu s-a pregătit suficient. A dat ordonanţa şi au ţâşnit pe sticlă Radu Beligan, Gheorghe Dinică, profesorii pensionari, îngrijitorii handicapaţilor: Vampiru! Auzi, vrea sânge proaspăt în sistem! Dar în instalaţie are? Şi de-aici, o întreagă telenovelă cu Stela Popescu: Am eu sânge vechi, dar ce sânge, bă!... Îmi pare rău pentru Emil Boc, dar a procedat aici aidoma legiuitorilor care au dat cu parul legile fondului funciar, încât avem astăzi sute de mii de procese pentru pământ. Mai întâi trebuie cercetate efectele pe care o lege ar putea să le aibă asupra diverselor categorii sociale, trebuie pus la punct cadrul de aplicare şi abia apoi poate să apară şi legea. Este adevărat că legislaţia muncii a creat în România un paradis al escrocilor susţinuţi de diverse partide. În timp ce oamenii obişnuiţi nu mai au parte de



drepturi elementare mai ales la particulari (plata vechimii şi a experienţei în muncă, categorii, trepte, sporuri pentru condiţii grele de muncă etc. au fost uitate), avem indivizi abonaţi la binefacerile statului. Au reuşit să impună legi care le dau 80% din ultimul salariu, pe care unii îl aduc deacasă. Indiferent de cotizaţiile la fondul de pensii. Toate aceste aberaţii trebuie să înceteze, iar cine va încerca s-o facă va avea necazuri mari. Altfel, Poetu Portofel va ieşi din nou şi va scuipa prin strungăreaţă: „Bou' dă Boc, bă!" Că eu tot pe Toni Greblă îl vedeam şef de Guvern în această perioadă de restrişte, să strângă dările toate. Iar pe blonda norvegiană o preferam ministru pentru bunele relaţii cu Palatul Cotroceni. Radu Mazăre era excelent ca ministru de Interne, iar Manivelă la Muncă, fiindcă tot nu i-a dat Prostănacu nimic. La Externe era ideal nepotul Mătuşii Tamara să se tot ducă, mai ales că alde Eugen Nicolicea au votat pentru neînceperea urmăririi penale. Iar la cultură postmodernistă îi stătea bine Titanului din Bârca.

Şi cum vorbeam de Micu Pirania, noi avem şi politicieni carnasieri. Ce bani am putea să scoatem din turism dacă vom şti să facem o legătură trainică între Manivelă şi Dracula, dragă Elena! „Cu Geoană am probleme. Mi-am băgat dinţii în beregata lui şi nu-i mai scot. La următoarea şedinţă, mai atac o dată, şi mai atac o dată, şi mai atac o dată! Până îl rup! Am vrut să candidez la funcţia de vicepreşedinte al Senatului şi mi-a spus că nu pot, că e funcţia PC-ului. Geoană nu poate, orice face, trebuie să-l ajute şi pe Voiculescu. Pup-o pe naşa din partea mea!", îi spunea Manivelă lui DIP, în timp ce telefonul unui confrate din Partidu lu Mucles înregistra fidel. Şi uite-aşa, Manivelă a rămas de căruţă după ce l-a băgat pe Prostănacu al doilea stupid în stat. Că bine zicea el: „Liderul partidului nostru – eu – am fost desemnat candidat de un congres al partidului. Trebuie ca România să continue să fie un loc în care aceste reţele de crimă organizată să nu se întrepătrundă într-o reţea complexă, de tipul McMafia". Adânc spus!

„În 2003, Băsescu a venit la mine precum căţelul de pe stradă – plouat, amărât, jigărit", îşi aminteşte Tăricelu, după ieşirea definitivă de la Palatul Victoria. Şi asta după ce a aflat că Emil Boc i-a făcut inventarul la trezorerie şi a ieşit prost de tot.

Ieşirea din istorie

Planetaru Obama s-a instalat la Casa Albă. Provocări noi, speranţe deşarte. „Când l-am văzut pe Obama la televizor, mi-a crescut inima de bucurie. Am crezut că este un ţigan de-al nostru, din cauza culorii lui", povesteşte Maria Savu din satul Rusciori, bunica lui Obama Rorin Ilie Scoică, cel născut chiar pe 4 noiembrie 2008.

„Cine se teme de lup nu intră în pădure! Totul este cum se intră şi mai ales cum se iese din pădure. Ne aşteaptă deci vremuri NU uşoare", dă glas regretului bloggangiu' Tataie după intrarea Prostănacului în laţ. Dar în istorie cum se intră şi, mai ales, cum se iese? Emil Constantinescu a primit în barbă „o stecluţă cu cerneală violentă". Tataie a fost bătut cu ouă clocite chiar de ziua loviluţiei. Câtă lipsă de recunoştinţă! Cum putea să iasă din istorie unul ca Bush? Cu un pantof în gură, suprema insultă în lumea arabă. „Americanii au votat cu Obama din cauza mea", spunea George W. Bush după alegerile din noiembrie 2008.

Viaţa în leasing a provocat dezastrul din America şi din toată lumea. Nu putem să-l acuzăm pe Bush pentru criza financiară, dar nici nu e de scuzat. Dezastrul are rădăcini adânci. Joseph Stiglitz, economistul care a luat Premiul Nobel pentru economie, găseşte cinci cauze care au dus la criză: Ronald Reagan l-a numit la Trezorerie pe Alan Greenspan şi i-a cerut să deschidă robinetul



politicii monetare, fără a respecta misiunea de reglementare, pe care o avea banca centrală. Greenspan a lansat două bule financiare: una în domeniul IT, alta în domeniul imobiliar. El a abrogat în 1999 „Glass-Steagall-Act", în vigoare din 1933, de pe timpul lui Roosevelt. Această lege împărțea drastic instituțiile bancare în bănci de afaceri şi bănci comerciale. Administrația Bush a semnat celebra reducere a impozitelor pentru cei bogați. Această lege şi deschiderea robinetului cu bani a dus America pe drumul traiului în leasing. Pe timpul lui Bush s-au declanşat primele mari scandaluri financiare, cum ar fi Enron, cu complicitatea organelor de control şi a societăților de rating. Unde erau atunci serviciile secrete, care trebuiau să prevină asupra riscurilor economice pentru securitatea națională a celei mai mari puteri din lume? Aşa au intrat companiile şi băncile în colaps. Stiglitz crede că Administrația Bush a dat lovitura de grație sistemului financiar pe data de 3 octombrie 2008, când a autorizat planul de salvare a sistemului financiar – „The Emergency Economic Stabilization Act of 2008", elaborat de Paulson. Numeroşi cetățeni aveau venituri de 2000 de dolari şi contractau vile de un milion. Li se permitea fiindcă banca primea un comision de 5% din împrumut. Nu mai conta ce avea să urmeze. În acest desfrâu financiar, oamenii au ajuns să-şi părăsească vilele şi să fugă în lume. Oraşe întregi au fost închise. În timpul lui Bush, americanii au înregistrat cele mai crunte lovituri până şi în conturile de la băncile pentru pensii private. Dobânzile acestor fonduri de pensii au fost pur şi simplu rase. „Am renunțat la principiile economiei de piață pentru a salva sistemul economiei de piață. Am decis că nu doresc să fiu preşedinte în timpul unei crize mai mari decât Marea Criză. Cred că este o bună politică să nu-i las lui Barack Obama o catastrofă încă din primele zile ale administrației sale. Multe din deciziile care au condus la criza economică au venit de pe Wall Street, înainte ca eu să ajung la Casa Albă", se scuza Bush în plină recesiune economică. Unii republicani importanți au elaborat o rezoluție prin care-l acuză de socialism. „Nu putem fi un partid ce susține neintervenția guvernului, piața liberă şi taxe scăzute, în timp ce sprijinim planurile de salvare şi naționalizarea industriilor, care duc la guvernul intervenționist, socialism şi taxe ridicate, în detrimentul libertății individuale şi a libertăților noastre", a afirmat Solomon Yue (Oregon), unul din inițiatorii rezoluției. Situația dramatică, la care a contribuit şi Bush, l-a făcut pe Hugo Chavez să jubileze: „Bush se află acum la stânga mea. Tovarăşul Bush a anunțat că va cumpăra acțiuni în bănci private". Mulți analişti americani îl consideră cel mai slab preşedinte din istorie. „Este ridicol. Viitoarele generații îi vor mulțumi preşedintelui pentru ceea ce a făcut. Această administrație va fi judecată pozitiv şi aştept judecata istoriei, nu pe cea a presei", a spus Condoleezza Rice.

Cine pomeneşte de „adevărata mamă a lui Putin" moare!

Vera Putina, o bătrână de 82 de ani, cu ochi albaştri şi pomeți proeminenți, susține că este adevărata mamă a lui Putin. „Eram mândră că un fiu de-al meu a ajuns preşedintele Rusiei. De când cu războiul din Georgia, mi-e ruşine cu Vova", spune bătrâna din satul georgian Metehi, aflat la 20 km de Gori, oraşul natal al lui Stalin, arată „The Daily Telegraph". Ea are zece copii şi chiar seamănă cu Putin. Sau, mai precis, Vova cu ea. În 1999, l-a văzut la televizor şi l-a recunoscut. În 1952, Vera Putina s-a măritat cu soldatul georgian Giorgi Osepahvili şi a plecat cu fiul ei în Georgia. În decembrie 1960, la insistențele soțului, ea l-a dus pe Vova la buncii lui din Rusia. Băiatul a trăit de la doi la zece ani la Metehi, după care a fost dus la Ocior, în regiunea Permi, la bunicii dinspre mamă. În cataloagele şcolii de la Ocior, figurează într-adevăr numele elevului Vladimir Putin. Ziaristul rus Artiom Borovik a murit misterios înainte să publice ancheta despre Vova în revista „Soverşenno Secretno": a explodat avionul la decolare. Reporterul italian Antonio Russo, care trimisese în Italia fotografii cu Vera Putina, a fost găsit mort lângă Tbilisi. Criminalii nu au fost descoperiți. Vera vrea să i se facă o analiză ADN. Aşa că nu pomeniți de mama lui Putin dacă mai rămâneți fără gaze. Ucraina este calul troian al Washingtonului, cred analiştii de la Moscova.

Momeala lui Vova – exportul direct de gaze spre România

Premierul rus Vladimir Putin a făcut o propunere aparent surprinzătoare: Moscova este gata să exporte direct gazele naturale spre România, urmând ca țara noastră să-l revândă Ucrainei și altor țări din UE. „Suntem dispuși să vindem tot gazul companiei de stat din România, iar România să-l reexporte Ucrainei. Nu suntem împotrivă ca România să participe sau să facă parte din proiectul South Stream“, a spus Putin la o conferință cu jurnaliștii străini, acreditați la reședința de la Novo-Ogarevo. South Stream este un proiect rusesc, opozabil proiectului european Nabucco. Vladimir Putin nu omite să justifice momeala pentru București: „Nu facem parte din proiectul Nabucco, dar nici nu vom împiedica realizarea lui. Dacă sunt resurse, dacă există înțelegere – să se facă!“. El știe că europenii sunt incapabili de „înțelegere“ și atunci nu e mai bine să se facă numai South Stream? Numai așa Rusia va deține monopolul gazelor pe continentul „unit“, mai ales dacă reușește să preia și gazele din Algeria și din Iran. Specialiștii germani recomandă Berlinului să creeze alternative la gazul rusesc, dar Angela Merkel merge cu Moscova. Gerard Mestrallet, directorul GDF-Suez, spune că Franța a consumat cu 40% mai mult gaz în 2008, decât în 2007. „Noi putem compensa complet lipsa gazului rusesc cu resurse din Norvegia, Olanda sau cu gaz lichefiat din Algeria, Qatar sau Trinidad-Tobago“, spune Mestrallet. Indirect, Putin recunoaște deschis că Rusia nu are suficiente resurse și că scoate profituri uriașe din Asia Centrală. Iată dovada pentru cei care nu știu: „Aș vrea să vă atrag atenția că, în toți anii trecuți, noi am cumpărat gaz din republicile din Asia Centrală-Turkmenistan, Kazahstan și Uzbekistan, am tranzitat gazul prin teritoriul nostru și l-am vândut Ucrainei. Până acum am reușit să cumpărăm gaz ieftin de acolo,însă din acest an a devenit imposibil. Țările din Asia Centrală au trecut la prețuri europene și pentru Rusia“, explică Putin. Acceptă România hapul sau va reuși să-i convingă pe gânditorii de la Bruxelles să se implice serios în proiectul Nabucco? Aici e dilema. Putin face un calcul simplu, raportat la rata profitului: „Dacă e să calculăm costul livrării la frontiera cu Ucraina, prețul va fi de 375 de dolari pentru mia de metri cubi. Le-am propus ucrainenilor să facem în felul următor: semnați cu 250, iar noi vom permite să scoateți gaz din depozitele subterane din Ucraina și împreună să-l comercializăm Occidentului la un preț mai mare. Voi veți avea un venit suplimentar, iar prețul real pentru gazul rusesc pe care îl veți plăti va fi de 235. Ei au refuzat de teamă că acest acord va fi folosit împotriva lor în luptele politice interne dinaintea alegerilor“. Capitalismul nu face pomeni în funcție de servilismul politicianist. Putin explică de ce Belarus are preț preferențial la gaze: Gazprom deține 50% din Beltransgaz. Noi nu ne permitem să oferim Transgaz rușilor: am înstrăinat destul. „România trebuie să depășească mentalitatea de lacheu, fie că e vorba de relațiile cu America sau cu Rusia. Ne aflăm într-o economie capitalistă, cu implicații geopolitice, iar Rusia devine partenerul obiectiv al României. Moscova nu are altă opțiune, în condițiile în care Ucraina este un partener neloial și adversara României“, apreciază Mircea Druc, fostul premier (ne-comunist) de la Chișinău. În timp ce caloriferele basarabenilor au făcut țurțuri, președintele Vladimir Voronin își petrece vacanța de iarnă în aceeași stațiune cu nume buclucaș din Croația. Spre iritarea populației.

„Va trebui să învățăm limbile care se vorbesc spre Marea Caspică. Vorbim foarte bine limbile europene, vorbim foarte bine engleza americană, dar va trebui să învățăm foarte bine Azerbaidjanul, Kazahstanul, Turkmenistanul și toată zona de mare interes pentru Europa, pentru că noi suntem la zona de contact, din care putem face multe servicii Uniunii din care facem parte, dar, în același timp, servicii majore României“, a spus Traian Băsescu. Din nou, și aici vorbește corect, dar să vedem ce vom face. Vom evalua doar faptele pe care le așteptăm de 20 de ani.

Nuntă cu repetiție: Rusia și Ucraina s-au împăcat iar

După eșecul reuniunii de la Kiev pe tema gazului metan, nici Kremlinul nu s-a bucurat de



mai multă trecere pe continent, iar summitul anunțat de președintele rus Dmitri Medvedev a fost un fiasco. Au venit doar demnitari de talia tovarășei Zinaida Grecianîi de la Chișinău. Premierii Vladimir Putin și Iulia Timoșenko au semnat totuși la Moscova un nou acord cu privire la tranzitul gazelor pe teritoriul Ucrainei. „După 1 ianuarie 2010, tarifele la gaze și tranzit se vor constitui exclusiv după formula europeană“, a anunțat Putin la terminarea negocierilor, în timpul nopții de 17 spre 18 ianuarie. Cei doi au convenit ca Naftogaz Ucraina și Gazprom Rusia să semneze noi contracte de livrare și tranzit, tot la Moscova. Putin și Timoșenko au asistat la ceremonia semnării de către miniștrii de resort din cele două țări. „După semnarea acestor contracte privind tranzitul și aprovizionarea Ucrainei cu gaze, Rusia va relua livrările de gaze spre Europa, iar din partea Ucrainei nu va exista nici un impediment pentru asigurarea, fără perturbări, a tranzitului“, a promis Iulia Timoșenko. Putin a acceptat reduceri cu 20% a prețului la gazele rusești pentru Ucraina în anul 2009, dar cu condiția menținerii actualului tarif pentru tranzit pe teritoriul ucrainean. În prezent, Rusia plătește o taxă de doar 1,6 dolari pe mia de metri cubi de gaze la 100 de kilometri, în timp ce tariful european la tranzit este de 3,2 dolari pe mia de metri cubi pentru o distanță de o sută de kilometri. Putin a precizat că la 1 ianuarie 2010, Rusia și Ucraina trec la prețuri europene în domeniul livrărilor de gaze. Prin urmare, acordul semnat cu Timoșenko pe 2 octombrie 2008 nu va mai fi valabil în 2010. Ca să nu mai fie vorbe, președintele ucrainean Viktor Iușcenko a comunicat că Iulia Timoșenko dispune de toate prerogativele pentru semnarea documentelor. Uniunea Europeană a salutat semnarea acordurilor, dar așteaptă să vadă efectul la celălalt capăt al conductei. Această nouă criză a fost necesară, în speranța că multe guverne au făcut ochii mari. „Bulgaria are de câștigat de pe urma acestei crize, deoarece, pentru prima dată, ne obligă să privim în jur. Mulți bulgari credeau că, dacă acest gazoduct din Rusia există, este fiabil și funcționează. Acum ne dăm seama că nu e fiabil și că poate să nu meargă“, a avertizat Petăr Dimitrov, ministrul economiei și energiei din țara vecină. Ce vor înțelege gânditorii de la Bruxelles? Cum vor proceda românii pentru asigurarea securității energetice?

Conservatorism, Liberalism, Socialism

Alexandru Racu

Ontologia liberală

Un autor liberal precum Friedrich Hayek a avut, spre deosebire de diverşi apologeţi ai liberalismului de pe la noi, decenţa de a fi liberal pe propriile picioare. Astfel, într-un eseu din *Constituţia Libertăţii*, intitulat „De ce nu sunt Conservator", Hayek separa apele indicând faptul că, în afară de antipatia faţă de centralismul statal socialist, liberalismul şi conservatorismul nu au mai nimic în comun. Mai mult chiar, Hayek sugerează că există asemănări foarte relevante între socialişti şi conservatori, astfel încât "unui socialist pocăit îi este mult mai uşor să-şi găsească un nou lăcaş spiritual în tabăra conservatoare decât în cea liberală". În opinia lui Hayek, atât conservatorul cât şi socialistul se consideră îndreptăţiţi să-şi impună valorile de care sunt ataşaţi asupra altora în timp ce, chipurile, oricât de profunde i-ar fi convingerile morale şi spirituale, liberalul refuză să facă acelaşi lucru. "În ultimă instanţă", conchide Hayek, "poziţia conservatoare se sprijină pe credinţa că în orice societate există persoane superioare ce pot fi recunoscute ca atare şi care ar trebui să aibă o mai mare influenţă asupra afacerilor publice decât altele" – principiu ierarhic pe care, de altfel, s-au bazat toate societăţile din istoria umanităţii, mai puţin societatea modernă. Hayek afirmă însă că liberalul "nu neagă că există oameni superiori – nu este un egalitarist –, dar neagă că cineva ar avea autoritatea să decidă cine sunt aceşti oameni"[1]. Dar această afirmaţie reprezintă, evident, un sofism, un raţionament circular. În definitiv, din poziţia conform căreia nimeni nu are autoritatea să ia o astfel de decizie rezultă în mod logic că oamenii sunt prin natură egali în incapacitatea lor de a distinge binele de rău. De unde rezultă evident egalitarismul. Ne întoarcem astfel la principiile de bază ale liberalismului modern care se regăsesc în filozofia lui Thomas Hobbes. Sistemul lui Hobbes se sprijină pe o antropologie radical pesimistă conform căreia virtutea umană, înţeleasă fie în sens antic, fie în sens creştin, nu poate exista. Altfel spus, liberalismul se naşte din premisa că oamenii sunt toţi la fel de răi; că nu pot exista nici sfinţi, nici înţelepţi.

După cum bine ştim de la Carl Schmitt, negarea liberală a deciziei (în cazul de faţă decizia priveşte oamenii care ar trebui să conducă, fapt ce trimite implicit la decizia cu privire la valorile pe care ar trebui să se fundamenteze societatea) nu înseamnă dispariţia deciziei. Deciziile se iau fie că vrem, fie că nu vrem (chiar şi decizia de a nu decide tot decizie este). Potrivit lui Schmitt, negarea liberală a deciziei trădează de fapt dorinţa nemărturisită de a muta decizia din sfera politică în cea economică, unde decide mâna invizibilă a lui Adam Smith. Aşa cum subliniază şi C.B. Macpherson, mecanica socială a lui Hobbes, precum şi dezvoltarea ei ulterioară la Locke, sunt o reflectare directă a noii "societăţii de piaţă" ce apare în Anglia secolului XVII. Părinţii liberalismului resping premisa aristotelică, preluată de către creştinism, a caracterului natural al societăţii. Dacă la Hobbes societatea artificială, constituită prin contract, se baza încă pe frica de moarte, deja la Locke, finalitatea devine acumularea, punându-se astfel bazele actualei societăţi ce gravitează în jurul consumatorului şi al instinctelor sale. Astfel, în ciuda a ceea ce afirmă Hayek, în esenţa sa, liberalismul este la fel de egalitar precum socialismul; doar că, refuză să tragă concluziile necesare din această situaţie – lipsa oricărei justificări de natură etică, şi nu doar utilitară, a diferenţelor de venit. O so-

[1] Textul lui Hayek se g`se[te la http://www.lewrockwell.com/orig6/hayek1.html



cietate care respinge posibilitatea existenței oricărei forme de aristocrație, nu poate fi decât o societate de piață în care aristocrația naturală este înlocuită de aristocrația financiară, "cea mai ignorantă şi mai ordinară formă de aristocrație"[2], şi în care ierarhia valorilor se stabileşte în funcție de topul vânzărilor. Cât despre presupusa neutralitate şi imparțialitate a ordinii liberale şi presupusul refuz al liberalului de a-şi impune propriile valori asupra altora, acest gen de discurs apare în mediile liberale ca rezultat al unui proces de amnezie deliberată față de adevăratele presupoziții ontologice ale acestei ideologii, aşa cum au fost definite de către Hobbes.

Miturile liberale

Însă nu trebuie să fii mare filozof ca să-ți dai seama cât de ipocrită poate fi o asemenea afirmație. Istoria o demonstrează cu prisosință. Critica lui Schmitt la adresa parlamentarismului liberal demonstrează clar că, la rigoare, liberalismul supraviețuieşte în fața atacurilor diverselor forme ideologice moderne doar prin reîntoarcerea periodică la dictatura de tip hobbesian. Lovitura de stat din Chile, cea din Algeria, Guantanamo Bay şi închisorile secrete ale CIA, în fine, pomparea a sute de miliarde de dolari în falimentarele bănci americane prin decizia aceloraşi politicieni care au trâmbițat în cele patru zări principiile „ortodoxiei" neo-liberale, sunt doar câteva exemple cu privire la cât de fidel îşi este propriilor principii liberalismul, atât cel politic, cât şi cel economic. După cum ne învață acelaşi Schmitt, liberalismul nu funcționează în situațiile de excepție, de altfel singurele care spun cu adevărat ceva despre natura lumii în care trăim. Altfel spus, pentru a supraviețui, liberalismul este constrâns ca orice alt sistem politic să decidă asupra relației prieten/duşman şi să-şi reducă la tăcere inamicul, prin mijloace violente dacă este necesar. Liberalismul, după cum afirma Donoso Cortés, există doar "în acel interval scurt în care este posibil să răspunzi la întrebarea 'Hristos sau Barabbas?' cu propunerea de a numi o comisie de investigație".[3]

Pretențiile liberale conform cărora statul secular este neutru, pe când cel teocratic sau legitimat din punct de vedere religios nu, reprezintă o ofensă la adresa intelectului uman,

[2] Carl Schmitt, *Political Theology*, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts and London, translated from the German by George Schwab, 1988, p. 60

[3] Ibidem, p. 63

întrucât, dacă ar fi cu adevărat neutru, statul ar trebui să nu fie nici secular, nici teocratic (sau fundamentat religios), ceea ce evident este imposibil. Şi aici, liberalismul se sprijină pe uitarea deliberată a rădăcinilor sale hobbesiene. Hobbes admitea în mod făţiş că toleranţa religioasă înseamnă războiul tuturor împotriva tuturor şi că, în consecinţă, supravieţuirea statului depindea de existenţa unei singure religii civile şi de încapsularea oricărui altfel de sentiment religios în adâncul conştiinţei individuale. Mai târziu însă, epigonii lui Hobbes au dezvoltat mitul neutralităţii liberale, al statului secular, neutru din punct de vedere axiologic. Ca să dăm un exemplu care ţine de o dezbatere recentă de la noi, trebuie spus că, în definitiv, un spaţiu public din care s-au scos icoanele nu este un spaţiu public neutru, ci un spaţiu public fără Dumnezeu. Iar a fi fără Dumnezeu înseamnă orice doar neuralitate nu. De altfel, un critic post-modern al liberalismului, cu ale cărui idei altminteri nu simpatizez, subliniază foarte bine faptul conform căruia în realitate liberalii "aduc în sfera publică o credinţă deopotrivă privată şi contestabilă, de natură seculară" (separaţia dintre Biserică şi stat, „libertatea de exprimare", dreptul de a face ce vrei cu propriul corp - mai puţin gesturi religioase în public etc.) "în timp ce refuză să admită un privilegiu similar credinţelor non-seculare". Altfel spus, liberalii le spun credincioşilor "să-şi lase rucsacul la intrarea în spaţiul public" în timp ce ei îşi permit "să intre cu câteva valize".[4]

Asemănări şi diferenţieri ale celor trei ideologii

Este important însă să analizăm şi asemănările pe care le semnalează Hayek între socialism şi adevăratul conservatorism. Cu mult înaintea lui Marx, Bonald vitupera împotriva noii societăţi burgheze, a cărei unică religie, potrivit reacţionarului francez, era banul. Bonald compara noul fenomen capitalist cu un "delir universal". Oamenii odinioară solidari în cadrul ordinii organice a Vechiului Regim, se găseau acum "într-o stare de perpetuu război şi viclenie" încercând fiecare să obţină profit pe seama "sărăcirii şi ruinei celuilalt". Principiile comerţului modern, socotea Bonald, "îl aşează pe om într-o stare de sălbăticie vizavi de semenul său". Potrivit lui Bonald, societatea burgheză este caracterizată de "egoism, dorinţe artificiale şi lipsite de moderaţie, extrema inegalitate a averilor" elemente care "asemeni unui ulcer devorant au atacat principiile conservatoare ale societăţilor". Pe scurt, societatea burgheză pentru un conservator ca Bonald reprezenta "la propriu, spectacolul hidos al unei bande de sălbatici" care caută să-şi răpună prin orice mijloace competitorii.[5] În *Manifestul Partidului Comunist*, Marx nu scria lucruri cu mult diferite: „Oriunde a triumfat, burghezia a pus capăt tuturor relaţiilor feudale, patriarhale şi idilice. A zdrobit fără milă relaţiile feudale care îl legau pe om de «superiorii lui naturali», lăsând nici o altă legătură între om şi om decât interesul individual şi plata în bani. A înecat cele mai cereşti extazuri ale devoţiunii religioase, ale entuziasmului cavaleresc, ale setimentalismului filistin, în apa îngheţată a calculului egoist. A transformat valoarea personală în valoare de schimb şi, în locul nenumăratelor libertăţi concesionate în mod irevocabil, a instaurat o singură libertate – Liberul Schimb. Într-un cuvânt, a înlocuit exploatarea învăluită în iluzii politice şi religioase cu exploatarea, făţişă, lipsită de ruşine, directă şi brutală."[6]

Deşi marxismul se distanţa în mod radical de gândirea conservatoare prin prisma ateismului său fondator şi a tuturor consecinţelor acestuia, socialiştii şi conservatorii erau reuniţi de un acelaşi sentiment de oroare faţă de aspectul noii societăţi capitaliste. Marx însuşi recunoştea de altfel că primele măsuri de protecţie socială pentru clasa muncitoare, expropiată de către burghezie şi nobilimea liberală şi supusă unui regim de exterminare prin muncă, au reprezentat opera

[4] William E. Connolly, *The Ethos of Pluralization*, University of Minnesota Press, Minneapolis, 2004, pp. 124, 130

[5] L.-A. de Bonald, *Théorie du Pouvoir Politique et Religieux*, Union Générale d'Éditions, 1966, pp. 118, 230

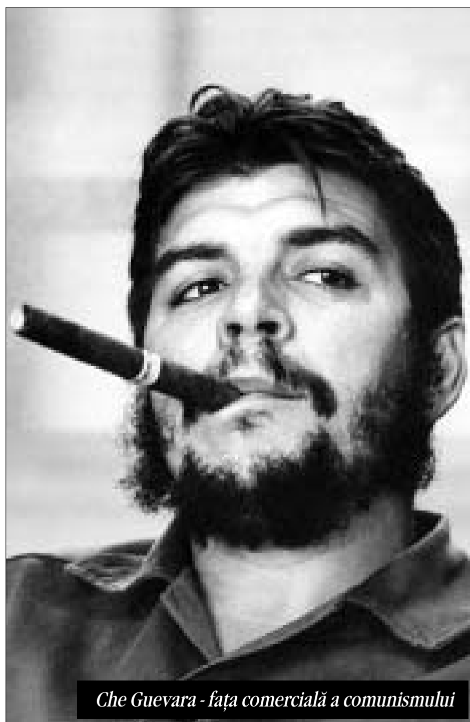
[6] Karl Marx, *Manifesto of the Communist Party*, în The Marx-Engels Reader, edited by Robert C. Tucker, Princeton University, 1978, p. 475

partizanilor Vechiului Regim. Cu toate acestea, pentru Marx, capitalismul era un rău necesar, o etapă peste care nu se putea sări în istoria emancipării umanității, ce urma să se desăvârşească în societatea comunistă. De asemenea, violența revoluționară reprezenta şi ea tot un rău necesar. Deconectat de la valorile eterne de bine şi rău pe care numai religia le poate furniza, marxismul nu putea în cele din urmă decât să aplaude cinic ororile istoriei şi să-şi pregătească la rândul lui contribuția. Drept consecință, la fel cum liberalismul avea să justifice ulterior, retroactiv, procesul de acumulare primitivă a capitalului (inițial l-a camuflat în teoria lui John Locke a "acumulării proprietății prin muncă în starea de natură") şi zecile de milioane de victime pe care le-a produs (dacă e să ne gândim doar la exterminarea indienilor şi comerțul cu sclavi) prin prisma bunăstării generalizate pe care economia de piață a produs-o în cele din urmă, tot astfel şi Marx, avea să justifice aceleaşi samavolnicii şi, avant la lettre, crimele socialismului real din secolul XX, prin prisma bunăstării generalizate ce avea să vină odată ce societatea ajungea în comunism. În sine, diferența constă doar în faptul că justificarea sacrificiilor umane pe care istoria le pretinde în numele unui viitor mai bun, nu este făcută de Marx în mod retroactiv (ca în cazul gânditorilor liberali sau hegelieni), ci se bazează în schimb pe nişte pretenții profetice, pe credința conform căreia spectacolul sângeros al istoriei avea să se termine cu paradisul pe pământ. Însă aspectul cel mai relevant în cazul de față este faptul că, în definitiv, atât socialismul cât şi capitalismul împărtăşesc acelaşi dispreț față de persoana umană, înțeleasă în unicitatea ei irepetabilă. Sacrificarea acesteia din urmă este pe deplin justificabilă în numele utilității sociale de ansamblu. După cum sublinia şi Christos Yannaras, cele două sisteme împărtăşesc "aceleaşi premise fondatoare,



aceeaşi descendeţă din metafizica occidentală, aceleaşi rădăcini într-un raţionalism care produce în mod necesar infailibilitatea" şi, pe cale de consecinţă, totalitarismul. Întreaga gândire occidentală poartă de altfel amprenta acelei nefericite ecuaţii augustiniene a mântuirii, conform căreia chinurile celor din iad sporesc desfătarea celor din rai. Mai mult, finalitatea ţintită de către ambele sisteme este o fericire impersonală, mecanică, absurdă şi abrutizantă, încapsularea fiinţei umane într-un univers al prosperităţii desăvârşite, părăsit de orice urmă a prezenţei divine sau umane. Altfel spus, ca să-l parafrazez pe Traian Băsescu, ambele ideologii ne îndeamnă să ne limităm la "a trăi bine", aici şi acum. Yannaras, subliniază faptul că, măcar, socialismul are decenţa de a nu se considera creştin, în timp ce universul capitalist american abundă în diverse evanghelii ale prosperităţii.[7]

Liberalismul a ieşit învingător din confruntarea cu comunismul nu pentru faptul că primul ar fi fost în sine superior din punct de vedere moral. Aparenta sa superioritate morală s-a datorat de fapt rezervorului de tradiţie pre-modernă care l-a alimentat în mai mare măsură decât în cazul socialismului, şi asta doar pentru că marxismul (mă refer doar la partea lui teoretică), dintr-un exces de onestitate intelectuală, a avut curajul să tragă până la capăt concluziile care rezultau din fundamentele gândirii moderne, rupându-se astfel de trecut într-o manieră mai radicală decât a făcut-o liberalismul. În sine însă, această rezervă de pre-modernitate, care ne mai ajută încă să rămânem normali şi în actualele vremuri postmoderne, nu are legătură nici cu capitalismul, nici cu socialismul[8]. Ambele ideologii au contribuit şi continuă să contribuie la erodarea ei. Liberalismul a învins doar pentru că în cele din urmă s-a dovedit a fi mult mai performant din punct de vedere economic. Nimic mai mult. După cum bine remarca părintele Seraphim Rose (citez din memorie), "nu poate exista o apologie filozofică a liberalismului, ci doar una retorică sau pragmatică".


Che Guevara - faţa comercială a comunismului

Aclimatizarea neo-conservatorismului în România

Deosebirile dintre liberalism şi conservatorism pe care le semnalează Hayek, precum şi asemănările dintre conservatorism şi socialism sunt în special relevante pentru cazul românesc, acolo unde, pe fondul unei inculturi într-ale gândirii politice şi al unei prostituţii intelectuale, fenomene de altfel întru totul explicabile într-o societate post-comunistă, s-a aciuat în ultimii ani hibridul ideologic numit neo-conservatorism (sinteză de protestantism american şi ideologie a pieţei libere). În momentul de faţă, în SUA, proiectul politic neo-conservator îşi dă duhul. Natura hibridă a alianţei pe care Hayek a semnalat-o acum cincizeci de ani şi-a arătat în cele din urmă roadele prin finalul dezastruos al guvernării Bush. Partidul Republican este rupt în două, sciziune care reflectă ruptura analogă la nivelul

[7] Christos Yannaras, *The Freedom of Morality*, St. Vladimir's Seminary Press, New York, 1984, pp. 131, 153, 205,

[8] Leo Strauss, *The Three Waves of Modernity*, în *An Introduction to Political Philosophy*, The University of Chicago Press, 1988, p. 98

bazei sociale a partidului. De o parte, o comunitate de afaceri tot mai alienată de originile calviniste ale ethosului capitalist, risipitoare, lacomă, nesimțită și tot mai obișnuită să întindă mâna la stat. De cealaltă parte, o grupare protestantă tot mai apocaliptică și tot mai sectarizată în raport cu restul societății (de mai bine de o generație, aproape toți copiii americani din familiile creștine "fundamentaliste" sunt școlarizați fie în sistemul privat de învățământ, fie acasă).

Eșecul neo-conservatorismului nu poate fi pus, așa cum ar tinde unii "apărători ai dreptei" de la noi, pe seama nu știu cărei conspirații a mediilor universitare americane, tot la fel cum triumful lui nu se poate explica, așa cum o fac mediile universitare cu pricina, printr-o conspirație a "marii finanțe". Eșecul neo-conservatorismului ține de natura hibridă a ideologiei în cauză. Așa cum a prezis Sheldon Wolin în zilele de început ale administrației Reagan, proiectul lui Reagan de a reface ethosul Americii tradiționale printr-o accelerare a modernizării capitaliste a fost de la bun început sortit eșecului, întrucât politicile neo-liberale duc cu necesitate la distrugerea bazei materiale a comunităților tradiționale: "una dintre condițiile necesare pentru ca o economie inovatoare să funcționeze liber este distrugerea legăturilor tradiționale. Modernizarea economică nu înghite doar resurse naturale ci și baza tradițională a societăților: capitalul profesional, profesiile tradiționale, relațiile familiale și inter-personale, moralitatea tradițională"[9].

Deși peste ocean curentul neo-conservator își dă ultima suflare, ecourile sale pe plaiurile mioritice par să nu-și fi pierdut nimic din prospețime. În definitiv, raportarea intelighenției românești la producțiile ideologice ale Occidentului a fost întotdeauna defazată. Neo-conservatorismul, ca să-l parafrazez pe Eminescu, "era pe când nu s-a zărit", iar astăzi, când de-abia am început și noi să-l vedem, nu e. Însă dat fiind faptul că neo-conservatorismul este un masiv cu doi versanți, unul economic, celălalt religios, exportarea lui prin regiunile răsăritene ale Europei devine extrem de problematică. Căci după cum bine știm, de la Weber încoace, economia de piață nu produce religie, ci se hrănește cu ea. Iar dacă capitalismul american nu se mai înțelege bine nici măcar cu protestantismul care i-a dat naștere, ajungând la epuizarea resurselor calviniste din care s-a hrănit până în prezent, cum oare ar putea să se înțeleagă cu *înapoiata* Ortodoxie, inamicul numărul unu al "civilizației" în România? De altfel, pentru un autor ca domnul Traian Ungureanu o astfel de rețetă economică de succes este imposibilă. Societățile răsăritene, ne informează dânsul, sunt bune doar să livreze "forță de muncă și costuri de producție mici"[10] răspunzând "mecanic unei solicitări mecanice" a pieței Occidentale. Însă la capitolul "calitate intrinsecă a lumii românești" stăm mult mai prost decât visează "adepții «piețelor emergente»", care își pun probabil speranța în posibilitatea ca Ortodoxia să reprezinte un fel de etanol care să înlocuiască petrolul protestant care e pe terminate, repunând astfel în mișcare mașinăria capitalistă. „«Răsăritul Providențial»", subliniază Traian Ungureanu, nu este nicidecum "acea zonă de energie și spiritualitate conservată intact care salvează un Occident corupt". În străfundurile Răsăritului zace de fapt "o cultură obosită de insucces și subdezvoltare", "sentimentul de inferioritate ortodox" cu ale sale "fixații naționaliste" și panslaviste. Vădit lucru, România profundă nu este îndeajuns de protestantă, drept pentru care, singurul lucru pentru care e bună, până când i-o veni mintea la cap, este să îndeplinească cuminte funcțiile mecanice cu care se ocupă muncitorul alienat al lui Karl Marx. Evident, Traian Ungureanu își dă singur seama (sper) că proiectul unei protestantizări, sau măcar al unei catolicizări a României este total utopic, rămânând doar alternativa descrisă de Mircea Platon: românii smintiți din Ortodoxie nu devin buni catolici ci devin, ca toți ceilalți europeni, indiferenți religios sau eventual musulmani. Iar atunci, vorba tovarășului Lenin, "ce-i de

[9] Fred Cox, *Understanding the Diverging Trajectories of the United States and Western Europe: A Neo-Polanyian Analysis*, Politics&Society, nr. 35, issue 3, 2007, p. 22

[10] În cele ce urmează citez din articolul domnului Traian Ungureanu, *Și idioții locali sunt utili*, din numărul 984, (13-19 ianuarie 2009) al Revistei 22

făcut?”. Mai mult, ce-i de făcut, dacă chiar şi în SUA, machiavelica elită neo-conservatoare se va dovedi incapabilă de-acum înainte să mai manipuleze “nucleul cultural protestant”? Cine, sau ce anume, îi va putea apăra pe gânditori precum Traian Ungureanu de pericolul Islamic asupra căruia TRU şi mentorul său Huntington au tot atras atenţia în ultimii ani?

Poziţia Ortodoxiei vizavi de conflictele ideologice ale modernităţii

Aşa cum am scris-o şi în alt articol, Max Weber, sociolog care s-a dovedit în cele din urmă mai lucid decât Marx în ceea ce priveşte analiza capitalismului, şi-a dat seama că, mai devreme sau mai târziu, evoluţia lumii moderne se va reduce la două variante: fie religia (apariţia uneia noi sau revenirea uneia vechi), fie “pietrificarea mecanizată”, maşinăria diabolică în care individul se identifică total cu funcţia sa de rotiţă[11], totalitarismul birocratic, ce poate fi la fel de bine capitalist sau socialist (alternativa Orwell/ Huxley).[12] Or, din moment ce protestantismul calvinist produce capitalism, săpându-şi singur groapa prin chiar acest proces de producţie, care, odată finalizat, îneacă ascetismul calvinist prin consumul bogăţiei produs de chiar ethosul economisirii, rezultă că alternativa religioasă la “pietrificarea mecanizată” nu poate fi în nici un caz acelaşi protestantism care a construit America şi care a adus lumea modernă, inclusiv pe noi românii, în actuala ei situaţie. Prin protestantism se intră în capitalism, însă reciproca nu este valabilă. Drept pentru care, în lipsă de suport religios, domnului Traian Ungureanu şi prietenilor săi nu le rămâne decât cea de-a doua variantă, de altfel singura soluţie ce poate să prevină o înfrângere a Occidentului într-un conflict inter-civilizaţional. Este mai mult decât evident, cel puţin în momentul de faţă, că Occidentul nu poate câştiga un astfel de conflict prin propria cultură, ci doar prin supremaţia tehnologică, economică şi militară. Nu are rost să mai spunem însă că o astfel de victorie presupune implicit moartea oricărei culturi: occidentală sau nu. În fine, este clar că, prin strădania lor de a-i emancipa pe români de identitatea ortodoxă, autorii din categoria domnului Traian Ungureanu contribuie, poate în mod inconştient, la apariţia unei societăţi atomizate de români amnezici şi spălaţi pe creier, care va fi trecut cu totul în administrarea Leviathanului de la Bruxelles. Sau, altfel spus, tot o Uniune Sovietică, doar că nu cu un singur post de televiziune ci cu patruzeci. Din moment ce pentru domnul Traian Ungureanu românii care caută o alternativă, mai mult sau mai puţin “răsăriteană”, la dihotomia capitalism/socialism sunt nişte “idioţi utili”, şi din moment ce împărţeala lui Huntington i-a condamnat, cel puţin pentru mult timp de acum înainte la idiotism cronic, singura concluzie la care poate ajunge domnia sa este că, idioţi fiind, e bine să se facă utili cui trebuie, anume multinaţionalelor în căutare de forţă de muncă ieftină. Între timp, noi ar trebui să credem că finalitatea unui astfel de hocus pocus socio-economic nu este cea mai dezaxată post-modernitate ci, dimpotrivă, redescoperirea de către români a lui Goethe şi Beethoven!

Dincolo de toate acestea, pot să spun că tentativa lui Traian Ungureanu de a fi, asemeni lui

[11] Leo Strauss, *Natural Right and History*, The University of Chicago Press, 1955, p. 42; sau, afirmaţia celebră a lui André Malraux: “Secolul XXI va fi religios sau nu va fi deloc”

[12] Weber sublinia de altfel faptul că această corespondenţă este naturală întrucât economia capitalistă a creat un stat după chipul şi asemănarea sa. Statul modern, ale cărui principii comuniştii şi fasciştii le-au dezvoltat la maximum, reproduce astfel în mod fidel structura birocratic/totalitară a uzinei capitaliste. Ambele mecanisme se bazează pe mecanizare, calcul impersonal şi reducerea persoanei umane la funcţia productivă pe care aceasta o îndeplineşte (Georg Lukacs, *Histoire et Conscience de Classe*, Les Éditions de Minuit, 1960, pp. 123-124) Astfel, alternativa dintre capitalism şi socialism se reduce la alternativa dintre mai multe uzine (care, dacă e să-i dăm crezare lui Marx –până acum istoria confirmă - tind să se concentreze în conglomerate industriale din ce în ce mai mari) sau o singură uzină. De altfel, teoreticienii marxişti din cadrul Şcolii de la Frankfurt ajung la concluzia eşecului proiectului revoluţionar marxist atunci când realizează că regimurile socialiste au sfârşit, la fel ca cele capitaliste, prin triumful birocraţiei. Şcoala de la Frankfurt operează astfel o trecere de la marxismul revoluţionar la teoria critică, un fel de marxism al disperării.



Hayek, liberal pe propriile picioare, de fapt, mai degabă de a exclude Ortodoxia dintre potențialii aliați ai capitalismului pe care îl venerează, este de apreciat. Este bine că domnul Ungureanu, de altfel eseist deosebit de talentat, a pus cât de cât punctul pe „i“, subliniind faptul că, în definitiv, Ortodoxia şi capitalismul (înțeles ca ideologie şi nu doar ca simplu mecanism neutru ce poate şi trebuie să fie disciplinat în numele unor valori etice foarte precise) nu au nimic în comun.

De altfel, în ciuda strădaniei unora de a ne zugrăvi o imagine de talibani, noi nu le cerem altor intelectuali să subscribe la nu ştiu ce gândire cu sens unic, de tip neo-legionar, ci doar să dea dovadă de coerență şi onestitate intelectuală. Mult mai problematică mi se pare însă poziția unor membri ai laicatului ortodox de pe la diverse publicații de elită, care încearcă să ne convingă de posibilitatea şi de oportunitatea unei astfel de alianțe, care ne avertizează condescendent, de la înălțimea statutului lor de doctori în teologie, că trebuie să ne "urbanizăm" credința şi să ne-o adaptăm la exigențele europene, care ne mustră ofuscați pentru faptul că nu înțelegem că locul natural al Ortodoxiei româneşti nu este în comuniune cu "slavofilii" de la Răsărit, ci în comuniune cu muribundele centre universitare catolice din Occident ce se chinuie să-l integreze pe Hristos în lungul lanț al ființării post-darwiniste, care începe cu maimuța şi se termină cu extraterestrul. Aceştia chiar că ne consideră idioți.



Avva Iustin: „Este vremea muceniciei!“

Iubiți fii ortodocşi ai acestui neam

Cu multă durere şi îngrijorare vin să vă adresez aceste cuvinte, pentru care mă simt dator în fața lui Dumnezeu şi conştiința şi inima nu mă lasă să trec nepăsător pe lângă acest val primejdios care s-a ridicat să înghită toată suflarea omenească, chiar şi pe cei aleşi, de este cu putință. Nu în calitatea mea de biet monah, ascuns într-un vârf de munte, era să vă aduc la cunoştință aceste pericole ce se ivesc asupra Bisericii lui Hristos, în primul rând, ci a arhipăstorilor, mai marii acestei Biserici. Dar dacă ei trec aceste lucruri sub tăcere, având preocupări mai de seamă decât are acest popor, eu nu pot să trec cu vederea glasul vostru, al celor care ați rămas credincioşi cuvântului Evangheliei lui Hristos, ați aşteptat şi mi-ați cerut cuvântul în privința acestor realități dureroase în care ne aflăm.

De aceea, fiii mei, vin şi vă spun că a sosit ceasul să-L preaslăvim pe Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, singurul Dumnezeu adevărat. Nu credeam că voi trăi să văd şi eu începutul acestor vremuri de durere, apocaliptice – dar iată că mânia lui Dumnezeu a venit mai degrabă asupra noastră, pentru toate păcatele şi fărădelegile pe care le-am săvârşit. Şi văd cum bieții oameni nu sunt pregătiți să facă față acestor capcane ale vrăjmaşului, a cărui nouă lucrare acum este să pecetluiască sufletele voastre cu semnul Fiarei – 666. Toți am citit Apocalipsa şi înfricoşătoarea profeție – scrisă cu 2000 de ani în urmă: „Şi ea (fiara) îi sileşte pe toți, pe cei mici şi pe cei mari, şi pe cei bogați şi pe cei săraci, şi pe cei slobozi şi pe cei robi, ca să-şi pună semn pe mâna lor cea dreaptă sau pe frunte. Încât nimeni să nu poată

cumpăra sau vinde decât numai cel ce are semnul, adică numele fiarei, sau numărul numelui fiarei"(Apoc. 13:16-17).

Vremea în care ne aflăm acum este premergătoare acestei profeţii. Prin lege, prin ordonanţă de guvern, românii sunt obligaţi să se încadreze într-un plan de urmărire şi supraveghere la nivel naţional şi mondial, proiect care le răpeşte de fapt oamenilor libertatea. Românilor li se cere să-şi pună pe paşapoartele, permisele auto şi orice alt act personal cipul biometric ce conţine amprenta digitală, imaginea facială şi toate datele personale. Poate pentru mulţi dintre dumneavoastră acest cip pare un lucru nesemnificativ, dar *în spatele acestui sistem de însemnare a oamenilor*, de codare şi stocare a datelor de identificare *se ascunde o întreagă dictatură*, un întreg plan demonic, prin care de bună voie îţi vinzi sufletul diavolului. Însemnarea oamenilor, ca pe vite, este primul pas al unor alte măsuri luate pentru controlul absolut al fiinţei umane.

Dragii mei, după cum proorocesc Sfinţii Părinţi, primirea acestui semn este lepădarea noastră de credinţă. Să nu credeţi că putem sluji şi lui Dumnezeu şi lui mamona. Nu, dragii mei, *nu primiţi acest însemn diavolesc care vă răpeşte ceea ce vă aparţine prin moştenire de la Dumnezeu, dreptul la identitate, dreptul la unicitate şi originalitate, al fiecărei fiinţe umane*! Trebuie să vă apăraţi acest drept de la Dumnezeu, chiar de ar fi să plătiţi cu preţul vieţii voastre. În zadar câştigaţi cele ale lumii, dacă vă pierdeţi sufletele voastre şi ale copiilor voştri, pentru că Sfinţii Apostoli ne spun clar „se cuvine să ascultăm de Dumnezeu mai mult decât de oameni".

De aceea vă spun: este vremea muceniciei! După părerea mea ne aflăm în vremurile în care singura cale de mântuire este mucenicia. De-abia acuma este momentul să mărturisim cu propria noastră viaţă, până acum ar fi fost o risipă de energie. Din păcate noi nu avem un tineret ortodox la fel de riguros ca cel al grecilor, al nostru este mai evlavios, ce-i drept, dar şi mai lipsit de vlagă şi de reacţie. Se ştie foarte bine cât de curajos au reacţionat grecii dar şi sârbii, când au protestat împotriva acestor cipuri şi a sistemului însemnării şi controlului total al identităţii. Tinerii lor au fost formaţi de mici în duhul acesta patristic, atât în familiile cât şi în şcolile lor – ei au noţiuni de Vechiul Testament, de Noul Testament; din tată-n fiu s-a predat această tradiţie patristică. De pe timpul comunismului încoace noi am dovedit că rămânem constanţi slugi altora, uitând de curajul şi demnitatea românilor de altădată. Toate popoarele vecine au încercat să scape de comunism, să-şi impună cumva neatârnarea – şi au reuşit într-o măsură oarecare. Dar România, care a fost cel mai crunt lovită de fiara comunistă, al cărei popor a îndurat cele mai cumplite crime şi decimări în lagăre şi deportări, a ajuns astăzi putregai. La noi în Biserică situaţia este destul de anevoioasă, deoarece credincioşii nu sunt destul de informaţi cu privire la aceste provocări ale lumii de azi. La noi, bietul român, dacă îl măguleşti un pic, nu mai ţine cont de nici o normă evanghelică. El este vinovat numai prin neştiinţă, deoarece dacă el n-are câtuşi de puţine cunoştinţe de la biserică, de la şcoală, din familie, din societate - ignoranţa e cuceritoare. Pentru că el are un text în capul lui: „supuneţi-vă mai marilor voştri"; la el trebuie să meargă textul. Păi, pe noi nu ne acuzau în puşcărie, folosindu-se cu viclenie de textul scripturistic, aşa cum fac şi sectarii?– „Voi aţi fost încăpăţânaţi măi, voi aţi fost răzvrătiţi, n-aţi ascultat de cuvântul Evangheliei – păi, ce creştini mai sunteţi voi? Voi vă pierdeţi viaţa zadarnic". Aşa încercau să ne reeduce comuniştii roşii de atunci, si tot astfel fac acum cu poporul nostru comuniştii de azi îmbrăcaţi cu haine albe.

Se vrea şi se încearcă o desfiinţare a sacrului prin relativizarea valorilor fundamentale, a adevărului de credinţă prin ecumenicitate, se vrea înregimentarea şi uniformizarea pe model ateist a copiilor noştri. Dacă îi spui acum unui cetăţean care are cinci copii în casă – „Măi, nu mai lua buletinul sau paşaportul" – păi el nu înţelege. „Păi, părinte, eu ce le mai dau de mâncare"? Şi-l pui în faţa acestei situaţii grele. Suntem noi dispuşi, ca Brâncoveanu de altădată, să facem sfinţi din copiii noştri? Nu suntem pregătiţi. Şi atunci cine poartă toată această vină? Nu noi, Biserica? Nu noi, mănăstirile, care suntem în faţa altarului, avem datoria să spunem oamenilor adevărul şi să-i prevenim la ceea ce-i aşteaptă pe mâine? Dar

în protopopiate nici vorbă să se pună o astfel de problemă, eşti respins, eşti catalogat naiv şi depăşit – ba chiar mai face şi glume pe seama ta. Deci dacă preotul nu are habar de lucrurile acestea, atunci ce să mai spui de bietul credincios care săracu' de-abia deschide Biblia de două trei ori pe an, sau doar o dată-n viaţă? Vina este de partea tuturor celor ce răspund de educaţia şi formarea acestui popor – de la învăţători, profesori până la preoţi şi miniştri.

Vă cer, aşadar, în numele Mîntuitorului Hristos, Care a spus „Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi şi Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor şi Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri.“ (Matei 11: 32-33), *să cereţi*



autorităţilor române să abroge legile care permit îndosarierea şi urmărirea electronică a creştinilor, renunţarea la libertatea cu care ne-am născut.

Dar o să primim plata păcatelor noastre, moartea, osânda noastră, care să nu fie, ferească Dumnezeu, de răscumpărat. Pentru că Hristos Şi-a vărsat sângele o dată pentru tine. Ei bine, poporul acesta, prin fruntaşii săi, s-a ticăloşit până la culme, prin trădarea tradiţiilor şi credinţei strămoşeşti. Iar noi am refuzat această răscumpărare prin neprezentarea acestor adevăruri scripturistice; am fost deseori absenţi din fruntea micii oştiri a Adevărului.

Să rezidim neamul acesta! Dar nu vom putea izbândi lucrul acesta dacă nu ne vom rezidi fiecare în parte sufletele noastre. *Să ne pocăim şi să ne punem cenuşă în cap, ca să ne dea Domnul harul şi puterea de a primi mucenicia.* Va trebui să creăm mici fortăreţe, mici cetăţui de supravieţuire, la sate, acolo unde mai sunt încă oameni care pricep şi îşi amintesc Rânduiala, unde să avem pământul nostru, şcoala noastră – în care să ne creştem copiii în duhul aceasta ortodox, să avem spitalele şi moaşele noastre. Copiii încă de la naştere trebuie protejaţi – pentru că, după cum vedeţi, vor să implanteze acest cip pruncului la naştere.

Fiecare este dator să-şi mântuiască sufletul. Fiecare să se intereseze şi să vadă că ne aflăm în faţa unui moment de cumpănă în care ai de ales: *să-ţi pierzi sufletul sau să-ţi salvezi sufletul.* Cel care nu s-a interesat până acum, nu e târziu încă să afle şi să se dumirească.

Acum e timpul jertfei, prin vorbărie şi prin conferinţe nu mai facem nimic.

Să te duci, române drag, fără frică, direct spre vârful sabiei, ca străbunii noştri cei viteji, să te duci ca o torpilă japoneză, să mori în braţe cu vrăjmaşul! Acum suntem exact ca în arena romană cu fiare sălbatice – stai aici în mijlocul arenei şi aştepţi, ca şi creştinii de odinioară, să dea drumul la lei. Aşteptaţi să fiţi sfâşiaţi, rupţi, altă scăpare nu mai e! Lupta este deschisă. Luptaţi până la capăt! Nu vă temeţi! Aşa cum a început creştinismul, aşa va şi sfârşi – în dureri şi în suferinţă. *Pecetluiţi creştinismul cu mucenicia voastră!*

Iubiţi fraţi întru cinul îngeresc şi întru slujirea preoţiei, fac un apel către frăţiile voastre să întăriţi acest text cu semnătura proprie, în numele mănăstirii şi parohiei pe care o păstoriţi.

Mănăstirea Petru Vodă, 14 Ianuarie 2009
Cuvioşii Mucenici ucişi în Sinai şi Raith
Arhimandritul Iustin Pârvu

Avva Arsenie: „Prea devreme facem zgomot“

După ce, pe 14 ianuarie a.c., am publicat pe blogul meu, alături de alți creştini care administrează site-uri şi bloguri ortodoxe, apelul Părintelui Arhimandrit Iustin Pârvu, de la Sfînta Mănăstire Petru Vodă (Neamț), intitulat „Este vremea muceniciei!“, reacțiile au fost dintre cele mai diferite, de la spaimă, proteste şi deznădejde, la negarea autenticității textului, contestarea autorității duhovniceşti a părintelui şi luare în rîs a celor scrise de sfinția sa. La confuzia şi vacarmul general au contribuit cîțiva neduşi la biserică degrabă incitatori la „revoluție“.

Mărturisesc că în prima fază am fost nelămurit dacă este vreun pericol şi de unde vine, şi am vrut să aflu şi opinia altor mari duhovnici. M-am uitat cu nădejde şi spre Sfîntul Sinod şi m-am consultat cu cîțiva ierarhi. Ştiam însă că Sfîntul Sinod va lua o poziție abia la proxima sa întrunire. Pînă atunci, am mers la Techirghiol, la Părintele Arhimandrit Arsenie Papacioc, să primesc un cuvînt de folos, pe care vi-l împărtăşesc cu toată dragostea. Am vrut s-o fac atunci, imediat, prin intermediul blogului meu, însă pe urmele mele a fost la Părintele Arsenie, şi Pr. Eugen Tănăsescu, de la Radio Dobrogea, care a făcut cu iubitul duhovnic un interviu tendențios pe care l-a şi difuzat în acele zile. Pe bună dreptate, mulți credincioşi s-au tulburat, neştind ce să creadă. N-am vrut, aşadar, să măresc şi eu starea de tensiune publicînd interviul meu. Acum îl public, pentru că sîntem la o oarecare distanță de evenimente şi pentru că, între timp, au avut loc conferințe publice, dezbateri cu specilişti în domeniu, proteste de stradă şi polemici în presă pe acest subiect, astfel încît lucrurile s-au mai decantat.

- Preacuvioase părinte, lumea românească este foarte tulburată de introducerea în uz a unor paşapoarte biometrice, care au încorporat un cip electronic, cu datele noastre de identificare, inclusiv fotografia şi



ampretele digitale. O parte dintre credincioşi se tem că acesta e semnul satanei şi că el vesteşte Apocalipsa. Se spune că în codul electronic al acelui cip ar fi numărul 666, despre care se vorbeşte în Apocalipsă. Părintele Iustin Pârvu a atras atenția, într-un apel public, asupra acestei tentative de instaurare a controlului asupra românilor, care este un pas spre lepădarea credinței noastre ortodoxe. Sfinția voastră ce părere aveți?

- Grija noastră trebuie să fie aceea de a ne închina la cruce, nu la 666. Dacă vor să ne bage pe gît cu forța numele fiarei, e o dovadă de slăbiciune a diavolului. Cei care vor să facă asta uită faptul că omul a fost înzestrat de Dumnezeu şi cu puterea de a rezista. Iar românii care sînt mai treji duhovniceşte trebuie să ducă un război de

apărare, nu unul de cucerire. *Numele fiarei pe noi, pe mâna sau pe fruntea noastră, nu-l vom primi.*

Pînă la a ne băga numele diavolului sub piele mai durează. Şi pînă atunci, n-avem a ne face griji. Un paşaport e un obiect, îl pui în buzunar, faci o cruce şi mergi mai departe. Nu vă temeți! Că, dacă mergeți în Turcia, cumpărați pîine cu bani turceşti, dar asta nu înseamnă că sînteți turc.

Cred că prea devreme facem zgomot.

Ştiți ce înseamnă 666? Aceşti trei de şase simbolizează trei patimi mari, care vor cuprinde lumea în vremurile de pe urmă: desfrâu cum n-a mai fost niciodată pe pământ; lipsă de credință, care aduce boli sfleteşti, dezbinări, deznădejde... şi al treilea şase înseamnă ură între oameni, de se omoară şi creştinii între ei. Dacă ne uităm la ce se întâmplă în lume, 666 deja s-a instaurat, nu vine acum printr-un buletin.

- Dar cînd ar fi momentul să ridicăm glas şi să ne opunem intențiilor de a ne controla prin astfel de mijloace?

- Părerea mea e că e prea devreme să facem zgomot. Nu sînt de părerea părintelui Iustin, la care am mare evlavie, dar nu sînt de părere... În luptă, nu e totul să ai curaj şi arme, îți mai trebuie şi strategie. Noi avem arme puternice, rugăciunea şi postul. *Însă, o luptă începută acum ne va obosi pînă cînd va veni încleştarea cea mare, care va fi decisivă.*

- Ce ar trebui să aşteptăm? În Grecia şi Serbia, Sfintele Sinoade s-au opus introducerii unor documente electronice, iar creştinii au protestat...

- Şi ce-au rezolvat? Dacă s-a oprit pentru moment, nu înseamnă că au cîştigat lupta. Nu ieşitul în stradă i-au oprit, ci evoluția în mare a lucrurilor.

Nu înseamnă să acceptăm. *Dacă vine la mine şi mă întreabă dacă vreau paşaport din ăsta îi spun tare şi răspicat: hai, sictir!* Dacă te întreabă, nu accepți. Cum să-ți bage sub piele?

- Încă nu au venit cu cipuri de băgat sub piele.

- Dracul nu se astâmpără cu nici un chip. Însă, sîntem botezați, sîntem înzestrați cu discernămînt, putem fi în orice clipă cu Hristos, cu „Doamne, Iisuse...“. Nu ne lasă Dumnezeu la mîna unui drac. Să ne rugăm la Maica Domnului, care e foarte supărată pe noi că nu-i cerem nimic. Ca orice mamă care îşi iubeşte copilul, e supărată că nu-i cerem ajutor. Avem înger păzitor, care cu un singur deget poate răsturna pămîntul... Însă războiul e un joc de inteligență, deci trebuie să-l purtăm cu inteligență şi cu credință. Căci n-avem alt ideal, noi, creştinii, decît să murim sfîrtecați pentru scînteia de adevăr pe care ştim că o avem în noi şi pentru a cărei apărare sîntem într-o permanentă încleştare cu puterile întunericului, pe viață şi pe moarte. *Cînd sîntem puşi în situația să mărturisim, atunci să fim gata şi de moarte.*

- Credeți că a venit momentul muceniciei?

- Nu cred în nici un fel. Sînt liniştit sfleteşte. Dar, vă repet, dacă mă întreabă cineva, nu accept. Dar n-are rost să ne descoperim acum, căci e prea devreme, şi duşmanul îşi schimbă tactica... El nu se lasă, că e drac...

- După imensa experiență de duhovnic a sfinției voastre, credeți că românii mai sînt capabili de mucenicie?

- Dragă, nu te supăra, operăm cu elemente inventate. Nu te repezi! Nimeni nu ştie de ce e capabil pînă la momentul cînd este pus să aleagă între viața pămîntească şi Hristos. Că viața creştinului asta e: cruce, moarte, înviere. Dacă neam pregătit de înviere, de ce ne mai temem de moarte?

Dar, încă o dată, nu faceți zgomot prea devreme, că vă consumați. *Fiți atenți la amănunte.* Uite, vă dau un exemplu. S-a dat oarecînd o sentință de condamnare la moarte a unui om. Şi sentința suna aşa: „Să se ierte nu se poate, (*virgula*) să fie condamnat la moarte!“ Grefierul cînd a scris sentința, din neatenție sau ştiu eu ce, a scris: „Să se ierte, (*virgula*) nu se poate să fie condamnat la moarte!“ Iată cum un amănunt, virgula, dacă nu ții cont de el, schimbă totul.

Şi să nu uitați un lucru, *pacea e mai mare de patru ori decît dreptatea.* Că pacea e greu de făcut, iar dreptatea nu înseamnă neapărat pace.

Claudiu Târziu
Techirghiol, 17 ian. 2009

Avva Adrian: „Nu faceți pe eroii, pe martirii!“*

Orice întâlnire cu seniorul duhovniciei din România, părintele Adrian Făgețeanu, e o mare bucurie. Una care îți covârşeşte inima şi te răneşte cu dorul de Dumnezeu.

De cum s'a întors în Lainici, după sfat în zi de ianuarie, am şi plecat la avva Adrian, împreună cu fratele întru dreaptă credință Nicolae Burdea. Stă părintele acum într'o chilie mai apropiată de biserică şi de sfintele Liturghii, învecinându'se cu părintele Melchisedec Şuparschi - care e mai june cu 10 ani şi are doar 87 de primăveri- şi cu tânărul părinte Calinic, care a împlinit 77 de ani. Dacă iei binecuvântare de la părintele Adrian, n'ai cum s'o uiți, pentru că după ce te însemnează cu sfânta cruce, te sărută pe cap, copleşindu'te cu dragostea lui...

- Ați fost plecat de sărbători, părinte!

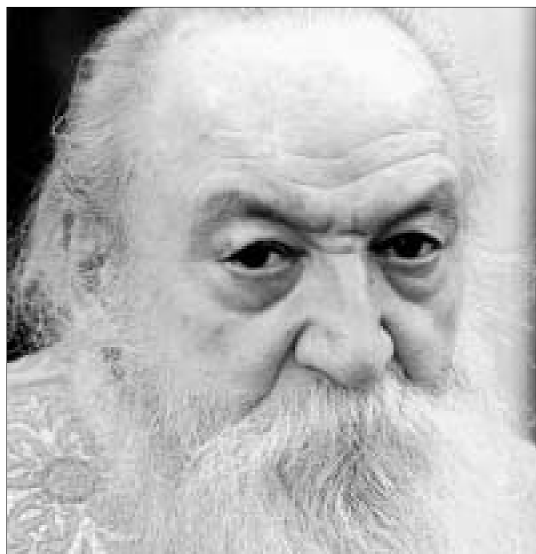
- Am fost plecat la Spitalul Militar şi pe la alte spitale. Am fost dus şi mi s'au făcut analize, dar nu ştiu cine a pus un reşou la priză şi'o uitat să'l mai şi scoată şi s'or ars toate analizele.

- Părinte pot să vă întreb şi eu ceva?

- Da. Te rog!

- Am venit să vă întreb ce să fac, c'or apărut paşapoartele şi permisele astea cu cip. Să'l primesc? Să nu'l primesc? Îi începutul sfârşitului? Ce părere aveți?

- Eu n'am nici o părere. Eu pot să vă spun ce spune capitolul 24 din Sfânta Evanghelie după Matei. Mântuitorul spune că în aceste vremuri – spune şi'n convorbirea Lui cu Fotini la fântână – vor fi strâmtorări mai mari, mai grele de cum au fost de la'nceputul lumii şi până acum. *Deci cine poate... să evite!* Căci chiar Mântuitorul îți dă



* Interviu preluat din revista „Lumea Credinței“ nr. 2 (67), febr. 2009. Titlul original: „Sfat de la Avva Adrian Făgețeanu despre paşapoartele biometrice“.

voie: când vei fi prigonit într'o cetate, să fugi în alta.

Eu am greşit când i'am spus odată unui prieten (era vorba chiar de mine) să fugă în Rusia (dacă va veni prigoană). Or Rusia avea, mai mulţi decât orice altă ţară, pravoslavnici ca Alexei. Patriarhul, înainte de a muri, a caterisit pe singurul episcop care apăra Ortodoxia. Deci odată ce şi'acolo stăpâneşte antihristul... Şi Putin şi Medvedev sunt de aceeaşi origine, ca şi cei care au prigonit pe Mântuitorul. Noi nu suntem născuţi din curvie – adică din păgâni – la fel cum se socoteau şi evreii urmaşii lui Avraam, însă Mântuitorul le'a spus: Voi sunteţi din tatăl vostru diavolul, adică tatăl minciunii, care este şi urâtor şi ucigaş de oameni. Urâtor şi ucigaş de oameni... Şi vor fi strâmtorări mai mari... *Eu vă sfătuiesc să nu bravaţi! Să nu faceţi pe eroii, pe martirii!*

- Păi da, dar şi martir... să te duci aşa gratuit, nu cred

- Da, dar nu să te bagi singur. Mi'aduc aminte că nişte tineri, care trăiau în pustie, s'au hotărât să nu'L părăsească cu nici un chip pe Hristos. Erau atacaţi în pustie de saracini. Saracinii le spuneau: ori treceţi la Mahomed, ori vă omorâm. Şi ei s'au hotărât să nu treacă. Dar când a început între ei dezbinarea – că unul spunea „tu mă comanzi şi de'acum ai să asculţi de mine", iar celălalt îi zicea că dimpotrivă „tu mă comanzi" – când a început aşadar dezbinarea dintre ei, *n'au mai putut să mărturisească pe Hristos, pentru că s'au lepădat din cauză că n'a mai fost armonie şi înţelegere între ei, ci dezbinare.* Dracul n'ar fi făcut pe voia lor, or, din cauza mândriei, diavolul a reuşit să'i dezbine pe ei. Unde dezbină diavolul... Hristos spune clar (ca să te mântuieşti) numai cine va răbda până la sfârşit se va mântui. Deci rugăciunea voastră să fie: Luminează'mă, învaţă'mă, înţelepţeşte'mă, întăreşte'mă Tu Doamne! Eu singur nu pot şi vă spun că fără de El nu se poate face nimic. Deci, Tu Doamne luminează'mă, învaţă'mă, înţeleţeşte'mă şi întăreşte'mă!

Şi să mai ştiţi că singuri, n'o să ne mântuim. Rugaţi'vă pentru aproapele...

- Deci părinte, în concluzie: dacă putem, să evităm primirea documentelor biometrice, da?

- Eu zic să nu bravaţi! Nici chiar în problemele cele mai mici! Ceea ce discutăm noi acuma se înregistrează la telefon?

- Acuma da, părinte.

- Deci dacă eu v'am dat sfatul să vă ocrotiţi... de ce dar, dumneavoastră, faceţi invers. Poftim?

- Uitaţi'vă că'l opresc.

-Da.

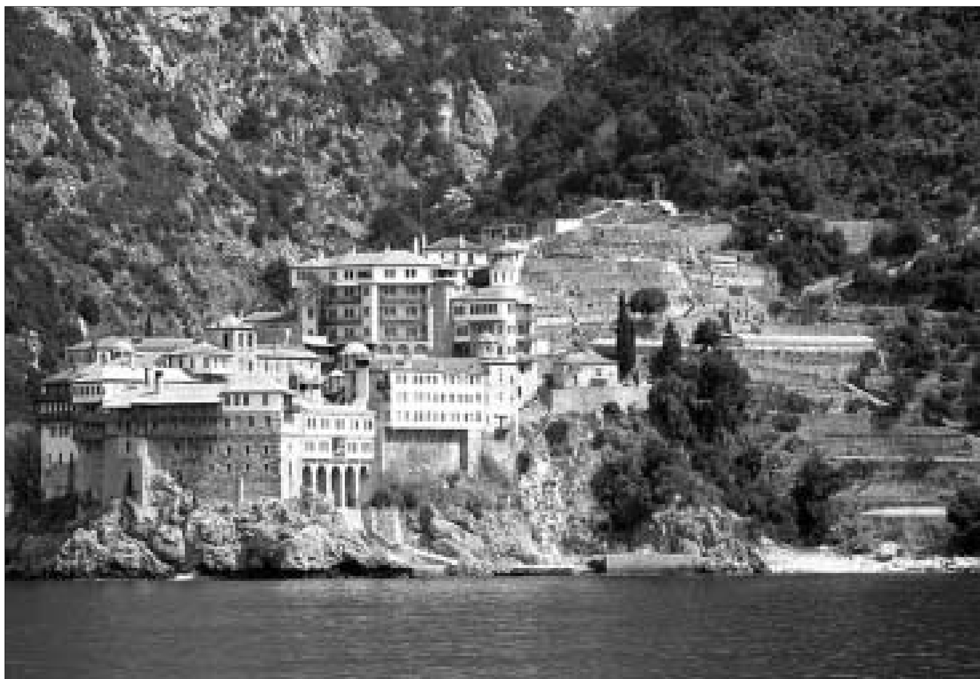
Şi i'am cerut iertare bătrânului. Aveam mare nevoie. „Eu te'am iertat înainte de a şi veni tu aici" – mi'a răspuns avva Adrian. „Că ai mai greşit şi altă dată". Drept era că nu'i cerusem iertăciune părintelui nici pentru fotografiile ce i le făcusem cu ceva vreme în urmă, fără să am binecuvântarea lui (şi pentru care mi'am primit neîntârziat scumpă răsplată!). „Eu din dragoste părinte am greşit", i'am spus. Şi i'am mai cerut binecuvântare să spun şi altora poveţele lui, şi, om bun fiind bătrânul, mi'a dat'o.

Fiind şi zi de luni, Nicolae a ţinut să mai ceară sfat de la avva, dacă bine este mireanului să postească în astă zi, ori nu. „În satul meu, unde m'am născut" – a spus avva – „ţăranii obişnuiau să postească şi în ziua de luni... pentru sănătatea animalelor. Deci, dacă'ţi iubeşti animalele... Dar canoanele ce zic?" Frumos spus... Mireanul care nu va posti miercurea şi vinerea de peste an şi sfântul şi marele post (al Paştilor) să se afurisească – am gândit, în canonul 69 apostolic, instantaneu.

Nedorind să'l mai supărăm cu ceva, ne'am luat rămas bun de la avva Adrian şi ne'am însemnat cu semnul sfintei cruci, aşa după cum ne'a învăţat (lucru la care ţine foarte mult şi pe care îl verifică de fiecare dată!) şi sărutând crucea de lemn de care nu se desparte niciodată bătrânul, Nicolae a mai vrut să'şi întărească vorbele de rămas bun. „După ce săruţi sfânta cruce să nu mai spui niciodată nimic" l'a povăţuit însă părintele. Şi ieşind noi în lumea de afară, primul nostru gând a fost să ne întoarcem, că ne era bine nouă acolo, dimpreună cu bătrânul şi înţelepciunea lui duhovnicească.

„Venim şi altădată, am zis. Să nu mai necăjim acuma pe gheronda". Şi am plecat mai departe, spre Tismana...

George Crăsnean
Lainici, luni 19 Ianuarie 2009



O scrisoare de la Athos despre actele de identitate cu cipuri

Redacţia revistei „Presa Ortodoxă“ a cerut unor monahi de la Sf. Munte Athos un punct de vedere asupra introducerii actelor de identitate cu cip. Cu îngăduinţa conducerii publicaţiei, preluăm şi noi acest document duhovnicesc.

Răscumpăraţi vremea

Cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Răscumpărând vremea, căci zilele rele sunt“(Efeseni 5, 16) se potrivesc mai mult ca oricând vremurilor de astăzi. „Zilele rele“ sau, mai bine spus, vremurile apocaliptice în care trăim, îl pun pe creştinul ortodox în faţa unor evenimente şi fapte nemaiîntâlnite în istoria omenirii. Un guvern mondial, un singur conducător, o singură religie, cip-uri pentru supravegherea şi manipularea întregii populaţii şi celelalte care decurg din acestea sunt obiective „de binefacere“ ale Noii Ordini Mondiale.

Cum va putea oare creştinul ortodox de astăzi să călătorească pe calea cea dreaptă în această confuzie uriaşă creată de diavolul şi de oamenii lui? Unde va putea afla odihnă sufletul său, care orbecăieşte în întunericul dens al lipsei de povăţuire şi sfătuire duhovnicească, precum şi al dezinformării promovată de mass-media, fie ea laică, fie uneori chiar cea zis bisericească? Ce fel de strigăt ar putea scoate el pentru a putea deştepta auzul celor care au făgăduit înaintea lui Dumnezeu că îl vor povăţui la limanul mântuirii?

Un stareţ athonit spunea că cea mai mare faptă bună a creştinului ortodox de astăzi, faptă

care condiționează mântuirea sa, este mărturisirea ortodoxă a lui Iisus Hristos. Dar pentru a-L mărturisi ortodox pe Hristos, trebuie ca el să fie un adevărat creştin ortodox. Iar a fi un creştin adevărat înseamnă a lucra poruncile evanghelice. Criza şi orbirea duhovnicească la care s-a ajuns astăzi şi, ca o consecință, compromisurile grave care se fac până şi în Biserică, au ca principală cauză tocmai nelucrarea de către noi toți a poruncilor lui Dumnezeu.

Lăsând la o parte celelalte probleme grave cu care se confruntă Ortodoxia, să ne oprim la cea a introducerii în România a cip-urilor în paşapoarte şi în permisele de conducere, problemă care a creat multă tulburare în rândul creştinilor ortodocşi. Cu toate că această inițiativă are în primul rând implicații religioase – desigur, pentru cei ce vor să se mântuiască –, fiind o lucrare curat satanică tocmai pentru că este îndreptată împotriva libertății omului în gradul cel mai înalt, libertate pe care Însuşi Dumnezeu o respectă, ea este nesocotită, din păcate, de mulți dintre cei pe care Dumnezeu i-a pus să vegheze asupra turmei încredințate lor.

Un singur glas, asemenea „glasului celui ce strigă în pustie“, a răsunat cu tărie şi a tulburat pe „Irod şi tot Ierusalimul“. Ca şi atunci, tot astfel şi acum s-au adunat cărturarii, fariseii şi învățătorii de Lege să cerceteze cine a slobozit glasul şi pentru care pricină a îndrăznit să tulbure „liniştea“ oilor celor cuvântătoare. În loc să-şi plece urechea la omul lui Dumnezeu şi să-i soarbă cuvintele sale insuflate de Duhul, îl nesocotesc şi-l disprețuiesc, iar prin conferințele şi interviurile lor savante sfătuiesc oile să doarmă liniştite, căci încă nu a venit lupul, ci au fost numai nişte zvonuri false. Ce bine se potrivesc şi astăzi cuvintele proorocului Isaia: „Cu auzul veți auzi şi nu veți înțelege şi, uitându-vă, vă veți uita, dar nu veți vedea“! (Isaia 6, 9)

Dar nu este de mirare aceasta. Dintotdeauna proorocul, omul lui Dumnezeu, deşi a strigat cu mare glas, nu numai că nu a fost auzit şi nu a fost luat în seamă, ci, mai degrabă, a fost luat în râs, prigonit şi chiar omorât. Avem atâtea pilde şi totuşi inima noastră împietrită refuză să creadă adevărul dumnezeiesc, amăgindu-se cu nădejdi deşarte şi cu promisiuni de viață îndelungată,



prosperă şi fericită. Şi aceasta pentru că mentalitatea creştinului de astăzi s-a schimbat. Creştinul „modern" nu mai vrea să-şi asume Crucea, nu mai vrea să fie părtaş la Jertfa Mântuitorului şi, prin urmare, nu mai vrea să fie al lui Hristos. În aceste condiții de lepădare de credință şi de confuzie planificată vin pregătirile pentru instaurarea unui guvern mondial, cu un conducător unic, antihrist, la care va trebui să se supună necondiționat toată populația globului.

Părintele Iustin, față de care noi, monahii athoniți români şi nu numai, nutrim o deosebită evlavie şi îl cinstim cum se cuvine, ca pe un om al lui Dumnezeu şi far luminos ce luminează în întunericul dens creat de norii grei a tot felul de compromisuri în materie de credință ce s-au abătut pe cerul Ortodoxiei româneşti, a conştientizat pericolul pregătirii domniei lui antihrist ce se apropie cu paşi repezi şi a tras la bună vreme semnalul de alarmă absolut necesar. Nu mai este vreme de discutat, de comentat, de criticat, ci a venit vremea „să luăm aminte" în modul cel mai serios la cele ce se întâmplă în jurul nostru. Evenimentele se desfăşoară cu repeziciune şi, datorită trândăviei şi comodității noastre, ne vor lua prin surprindere şi nu vom mai avea vreme nici să ne mai gândim ce se întâmplă cu noi.

Părintele Iustin vorbeşte în acelaşi duh atât cu Părintele Paisie, cât şi cu mulți alți părinți contemporani bine cunoscuți de credincioşii români, care au vorbit atât de clar despre vremurile grele în care trăim, căci s-au adăpat din Acelaşi Duh Sfânt, Care i-a insuflat şi i-a luminat pe Părinții Bisericii să înțeleagă şi să vadă cele viitoare ca fiind prezente.

Părintele Paisie spune clar: „Biserica trebuie să ia o poziție corectă. Să vorbească, să explice credincioşilor ca să înțeleagă că de vor lua noul buletin de identitate, aceasta va constitui o cădere". Căderea nu se petrece atunci când accepți să ți se implanteze cipul pe mână sau pe frunte, căci aceasta va însemna deja lepădarea, ci atunci când accepți actele de identitate cu cip, pentru că prin aceasta ne subjugăm de bună voie unui sistem universal de urmărire şi control al ființei umane, care prin trăsăturile sale se vădeşte a fi lucrarea lui antihrist. Mulți „oameni duhovniceşti" spun că vor pune alături o cruce şi totul se va aranja. „Dar lucrul murdar nu se sfințeşte, spune Părintele mai departe. Apa curată primeşte Harul şi se face agheasmă, dar urina nu se face agheasmă. Piatra se face pâine prin minune. Necurăția, însă, nu primeşte sfințire. Prin urmare, diavolul, antihristul, atunci când este în buletinul nostru de identitate, pe mână sau pe fruntea noastră prin simbolul lui, nu se sfințeşte chiar de am pune şi o cruce".

Ce este de făcut? În primul rând, să ne întoarcem la Hristos, să ne simplificăm viața şi să ne mulțumim cu puțin. Aceasta este adevărata schimbare şi ea se poate împlini în măsura în care ne apropiem mai mult de Biserică şi de Tainele ei, ceea ce înseamnă:

- participarea la viața liturgică a Bisericii;
- împărtăşirea cât mai deasă cu Sfintele Taine, cu pocăința şi asceza cuvenite;
- rugăciunea, pe care Apostolul Pavel o recomandă a fi neîncetată şi care sparge cercul închis al egoismului nostru;
- dragostea față de aproapele, care ne scoate din cadrul strâmt al intereselor personale;
- curajul mărturisirii până la jertfă a Adevărului, virtute care încununează întreaga nevoință a creştinului ortodox.

Numai aşezându-ne sub acoperământul Harului dumnezeiesc mintea ne va fi luminată de Sfântul Duh spre a înțelege chipul în care trebuie să ducem până la capăt „lupta cea bună" şi vom primi puterea să înfruntăm cu bărbăție avalanşa evenimentelor de suflet pierzătoare, mărturisind fără frică pe Hristos înaintea oamenilor, ca şi El să mărturisească pentru noi înaintea Tatălui Său cel ceresc.

Dorim să-i încredințăm pe frații noştri ortodocşi români, clerici şi mireni deopotrivă, de toată dragostea noastră, de smeritul nostru sprijin în rugăciunile înălțate către Hristos şi către Maica Domnului ca să caute cu milostivire spre Biserica Sa şi să nu îngăduie să fim înşelați de balaurul cel viclean.

14/27 ianuarie 2009
Praznicul Sfinților Părinți ucişi în Sinai şi Rait

Ierom. Ştefan dimpreună
cu toți părinții Schitului Lacu

Dumnezeu nu are nevoie de cip pentru a ști unde ne aflăm

Pr. Savatie Baștovoi

Discuția despre pașapoartele cu cip nu a reușit niciodată să fie teologică. Pentru că nu este o problemă teologică. Ghiciturile despre esența numărului satanic nu pot lua locul certitudinii, cu neputință de pus în cuvinte, a luminii dumnezeiești. Şi nu trebuie amestecate aceste două aspecte ale cunoaşterii creştine: discuțiile despre Dumnezeu şi discuțiile despre satana. Deşi ele fac parte, în proporții diferite, din viața noastră.

Desigur, un cip nu este un diavol. Totuşi, nimeni nu mă va contrazice dacă voi spune că cipul nu este altceva decît rodul dorinței demonice de a stăpîni pe celălalt. Dumnezeu nu are nevoie de cip pentru a şti unde ne aflăm, ce tranzacții facem şi cu cine intrăm în relație. Veți spune că este o invenție omenească. Sigur, dar al cărei categorii de oameni? Al oamenilor răi, căci cei buni se sfiesc să citească scrisorile străine. Obligativitatea cipurilor este o înjosire a persoanei, deoarece propune o relație care nu se mai bazează pe respect şi încredere. A încuraja acest tip de relație, după ce generații de mucenici au însuflat în noi duhul dragostei şi al toleranței, este nedrept înaintea lui Hristos şi un grav păcat împotriva aproapelui.

Sînt mulți oamenii în întreaga lume care au protestat împotriva introducerii cipurilor. Motivele lor nu au fost întotdeauna bazate pe analogia dintre cip şi cifra fiarei pomenită în Apocalipsă. În orice caz, fiecare din ei ştia că a-l urmări pe celălalt înseamnă a nu-l iubi, ba chiar înseamnă a-l robi. Răspunsul care se cuvine dat, în primul rînd, este acela dacă e bine să-i lăsăm pe nişte străini să ne urmărească pas cu pas? E bine să ne facem trădători ai fraților noştri, lăsînd acest popor în mîinile unor străini, fără nici o luptă?

Dacă este să gîndim în numele unei singure persoane, cipul nu e un pericol, dar dacă trebuie să gîndim la nivelul unui grup, atunci pericolul este evident. Personal, aş putea arunca cipul în fața diavolului, dar nu voi putea la fel de uşor să refac un grup risipit de urmăritorii care arată atîta interes şi atîta grabă în a şti totul despre noi. Rămîne întrebarea: facem ceva pentru păstrarea adunării, a Bisericii sau ne mîntuim singuri, dacă ne vom mîntui.

Atunci cînd nu va mai exista nici o posibilitate de împotrivire sistemului, cînd foamea şi bolile ne vor doborî, iar singura modalitate de a plăti şi de a ne deplasa va fi cipul, risipirea adunării creştine se va face într-un timp record şi într-o proporție pe care nu a atins-o nici o prigoană în decursul întregii istorii. Şi încă ceva, de acum nu vor mai exista mucenici privind la care poporul să se aprindă de rîvnă, căci adevărații mucenici vor muri în mizerie, izolați şi poate chiar expulzați de restul adunării, ştiuți doar de Dumnezeu. Dacă Sfîntul Vasile cel Mare se ruga să nu prindă vremurile sfîrşitului, de teamă că nu le va putea face față, nu ştiu ce vom face noi.

Lupta pornită acum în România nu este împotriva pecetluirii, căci unul Dumnezeu ştie ce a vrut să spună Sfîntul Ioan în Apocalipsă, dar este o luptă de apărare a adunării creştine. Biserica trebuie păstrată compactă şi cît mai mare, aşa cum am moştenit-o, căci pentru fiecare om botezat din această țară cineva, pe care nici nu-l ştim, şi-a vărsat sîngele. Mai întîi de toate a fost vărsat sîngele scump al lui Hristos.

Nu cred că e momentul teologhisirilor, ci al unei rezistențe normale în fața unui fenomen normal. Normal din punctul de vedere al anormalității generale în care ne aflăm.



Pe marginea dezbaterii AZEC

Creştinii români faţă cu Apocalipsa

Alexandru Racu

Potrivit puţinelor mele cunoştinţe teologice, dacă există vreun text asupra căruia Ortodoxia ne îndeamnă să fim extrem de precauţi, acela este *Apocalipsa*. *Apocalipsa* este singura carte canonică din Sfânta Scriptură din care nu se citeşte în public, în biserică, întrucât este textul biblic care de-a lungul veacurilor a provocat cele mai multe sminteli, şi nu doar la neo-protestanţi, acolo unde an de an se mai anunţă câte o Apocalipsă, ci şi în spaţiul creştinătăţii răsăritene, dacă e să ne gândim doar la schisma Vechilor Credincioşi din Rusia. *Apocalipsa*, din câte ştiu eu, nu este o carte deloc clară, iar interpretarea ei literală a dat naştere la fel de fel de rătăciri, de la erezia hiliastă a celor care au interpretat şi interpretează termenul „împărăţie de o mie de ani" în sens literal, până la credinţa unor secte conform căreia doar o sută patruzeci şi patru de mii de suflete se vor mântui. Ştim de asemenea că, potrivit Sfintei Scripturi, nimeni în afară de Dumnezeu nu ştie ceasul când se va fi Apocalipsa. E drept, ştim şi că sunt semne premergătoare sfârşitului, iar capacitatea de a le desluşi pe acestea din urmă o au doar cei deosebit de înduhovniciţi, cei pe care Dumnezeu i-a chemat să vegheze şi pentru noi păcătoşii.

Sub un control tot mai strict

Dincolo de aceste aspecte, cred că o deconstrucţie a recentei dezbateri cu privire la paşapoartele biometrice, relevă simplul fapt că

Ortodoxia este confruntată cu un stat (mă refer la suprastatul european în interiorul căruia România pare să devină o simplă gubernie) care devine din ce în ce mai puternic şi din ce în ce mai secular. Întemeiată pe refuzul explicit de a-şi asuma moştenirea creştină (şi mă gândesc aici la o afirmaţie a lui Horia Roman Patapievici din *Omul Recent*: „o lume care a încetat să mai fie creştină este o lume inevitabil anticreştină“[1]), mai mult chiar, dezvoltată pe terenul unei moşteniri confesionale neortodoxe, construcţia politică europeană capătă în ochii credincioşilor ortodocşi trăsături antihristice. Sociologic vorbind, reacţia alergică faţă de Europa, care l-a pus la zid pe Buttiglione, este cât se poate de organică şi de naturală. De ce s-ar mira cineva că un creştin ortodox devine recalcitrant atunci când un organism suprastatal, care altminteri îi recomandă insistent să legalizeze „căsătoria“ între homosexuali, se decide peste noapte să-l amprenteze? Pe de altă parte, cred că ar trebui precizat foarte clar că amprentarea, stocarea electronică a datelor despre cetăţeni etc. nu reprezintă în esenţă nimic nou, ci doar adâncirea unui proces de supaveghere şi control al populaţiei pe care statul l-a început cu mult timp în urmă, mult înainte de vremea când ne-a făcut buletine şi CNP-uri.

Întrebarea pe care ar trebui să şi-o pună oricine în momentul când statul decide amprentarea întregii populaţii este: ce va urma, când se va face următorul pas şi cât de mare va fi acesta? Nimeni nu poate contesta faptul că, mergând mai departe pe linia acestui proces istoric, picătură cu picătură, suntem din ce în ce mai aproape de scenarii gen Orwell şi că, exceptând situaţia în care istoria va lua o întorsătură neprevăzută, este doar o problemă de timp până când se va ajunge la totalitarismul desăvârşit, la controlul absolut al fiinţei umane. Ca atare, cu fiecare nouă măsură de acest gen suntem, ce-i drept, mai aproape de vremurile din urmă, pe care le proroceşte *Apocalipsa* Sfântului Ioan. De altfel, cred că aceasta este şi esenţa mesajului trimis de părintele Iustin Pârvu.

După cum bine a remarcat domnul Dan Dungaciu, problema centrală a actualei dezbateri a fost lipsa unei definiri clare a subiectului dezbătut. Mai exact, întrebarea care se pune este despre ce dezbatem? Despre drepturile civile sau despre Apocalipsă? Transformarea unei dezbateri despre drepturile civile într-o dezbatere despre Apocalipsă reflectă, printre altele, şi următorul fenomen foarte îngrijorător: cu excepţia mediilor tradiţionaliste ortodoxe, nici un grup din societatea civilă românească nu pare să aibă mari probleme cu privire la faptul că statul îşi măreşte controlul asupra vieţii private a cetăţenilor acestei ţări prin intermediul unor decizii ale guvernului, care altminteri nu sunt supuse nici unui fel de dezbateri publice.

Manifestări de tip sectar

Cât priveşte manifestările agresiv sectare de care dau dovadă unii dintre credincioşii Bisericii noastre, precum şi tendinţa acestora de a „infailibiliza“ anumiţi părinţi duhovniceşti, cred că una din cauzele profunde ale acestui fenomen social este si îngrijorătoarea pierdere a încrederii în Sfântul Sinod care, în cele din urmă, rămâne singura instanţă abilitată să lămurească actuala problemă şi care acum pare să plătească preţul pentru modul în care a tratat diversele probleme din viaţa Bisericii în ultimii ani. După cum bine ştim, o extremă o atrage întotdeauna pe cealaltă. Cred că putem distinge în actuala agitaţie o reacţie psihologică adversă la celebrele „comunicate de presă“ de gen: în Biserica Ortodoxă nu există exorcisme, Biserica Ortodoxă e de acord cu avortul în caz de viol etc. sau, la măsuri reformatoare precum curăţarea pe furiş a cărţilor de slujbă de pasaje incorecte politic, represaliile unor ierarhi împotriva oponenţilor ecumenismului ş.a.m.d. Există probabil o legătură profundă între isteria sectar-apocaliptică care a ieşit la iveală în cadrul conferinţei AZEC şi faptul că unul dintre mitropoliţii Bisericii noastre se împărtăşeşte pe unde îl taie capul, iar după ce Sinodul îl admonestează şi îl iartă cu exces de indulgenţă, respectivul continuă să afirme că în momentul cuminecării cu greco-catolicii, cuprins fiind de „o emoţie

[1] Horia Roman Patapievici., *Omul recent. O critică a modernităţii din perspectiva întrebării „Ce se pierde atunci când se câştigă ceva“*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2001, p. 87

intensă“, care după cum singur mărturiseşte l-a făcut să-şi piardă „discernământul“, a fost „acoperit de harul dumnezeiesc“. Probabil că tot o senzaţie mistică de genul acesta au experimentat şi „talibanii“ care păreau pregătiţi să transforme o conferinţă organizată de o asociaţie creştină într-o cafteală. Iar dacă vine vorba de lipsa endemică de rânduială, ce pare să fi pus stăpânire pe Biserica noastră, îndrăznesc să mai fac un comentariu, pentru care îl rog din suflet pe părintele Filotheu să mă ierte. Din relatarea părintelui Filotheu reiese că, ţinând cont de natura extrem de sensibilă a subiectului abordat, părintele Iustin Pârvu i-ar fi înmânat apelul cu privire la semnificaţia paşapoartelor biometrice, cerându-i să se ducă cu el pe la părinţii duhovniceşti de la mănăstirile din ţară, pentru ca, prin sfătuirea mai multora să se ajungă la o poziţie comună care să fie prezentată ulterior credincioşilor. Părintele Filotheu ne spune însă că, din greşeală, un neavizat din mănăstire a postat textul pe internet. Or, părerea mea este că un asemenea text, dat fiind potenţialul său exploziv, ar trebui „gestionat“ totuşi cu ceva mai multă atenţie şi responsabilitate.

Atmosfera otrăvită care a înconjurat dezbaterea privitoare la paşapoartele cu cipuri m-a făcut să mă gândesc cu amar la cuvintele lui Hristos: „Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, dacă veţi avea dragoste unii faţă de alţii“ (Ioan 13, 36). Or, dacă noi nici măcar normele elementare ale dialogului civilizat nu suntem în stare să le respectăm, ca să nu mai vorbim de porunca iubirii, nu cred că mai are rost să ne plângem de societatea asta, „hedonistă şi secularizată“, care, nu-i aşa?, nu ne înţelege pe noi, cei care suntem „sarea pământului“, nici de elitele intelectuale care ne privesc cu dispreţ, nici de presa care ne ridiculizează în mod ieftin şi nici de prietenii seculariști care consideră că locul Ortodoxiei nu este în mijlocul cetăţii, ci într-un ghetou pseudo-isihast, situat cât mai departe de lumea asta nenorocită.



România – un posibil loc de început al pecetluirii apocaliptice?

Pr. Prof. Dr. Mihai Valică

Din ianuarie 2009 a început în România, cu o grabă suspectă şi tacită, eliberarea de paşapoarte şi permise de conducere cu cip RFID[1], fără ca cineva să cunoască în detaliu datele stocate pe cip. În vederea aderării fără rezerve la spaţiul Schengen[2], prevăzută pentru 2011, şi executând cu multă râvnă şi acrivie directivele UE[3], România extinde procedeul şi la alte documente personale, cum ar fi: actul de identitate, cardul de sănătate, precum şi alte documente de călătorie.

Pe fondul acestei acţiuni, Părintele Justin Pârvu a dat un comunicat, care a creat anumite controverse, contestaţii şi reacţii.



Cu binecuvântarea ÎPS Teofan, prezint mai jos părerea mea referitoare la problema ridicată de Părintele Justin, întrucât sunt doctor în Teologie Socială Aplicată, disciplină care reglementează moral relaţia Bisericii cu lumea[4], şi cadru didactic universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae" din Iaşi, specializarea Biserica azi. Istorie şi Actualitate.

1. Sinteza psiho-teologică a comunicatului Părintelui Justin Pârvu din 14.01.2009[5]

a. Îndemnat de glasul conştiinţei şi curăţia inimii, Părintele Justin atenţionează cu duh profetic, de pericolele unui posibil început de însemnare cu numărul fiarei apocaliptice 666[6] şi consideră planul naţional de introducere a cipurilor biometrice pentru buletin şi paşaport ca o vreme „premergătoare acestei profeţii"[7], deci nu derularea însăşi a profeţiei[8].

b. Nu acţiunea cipurile biometrice în sine este egală cu pecetluirea, ci aceasta reprezintă doar un început şi „o capcană a vrăjmaşului"[9]. E posibil ca ulterior aceste date să fie folosite pentru trecerea la acţiunea propriu-zisă, iar o dată

[1] Prescurtare de la Radio Frequency Identification Device.

[2] Toate datele despre Acordul Schengen, inclusiv descrierea Centrului SIS (Schengen Informational System) din Strasbourg, sunt descrise pe larg în I Simfonia tou Senghen, To Pontiki, Athena, 1997, editia a II-a, lucrare oficiala ce contine textul integral al Acordului, interventia de protest Van Outrive si legea „Pentru protectia persoanei la prelucrarea datelor cu caracter personal", votata de parlamentul elen in martie 1997.

[3] Vezi http://consilium.europa.eu/prado/RO/1611/docHome.html.

[4] Vezi Pr. Dr. Mihai Valică, Prof. Univ. Dr. Pavel Chirilă, Andreea Băndoiu, Cristian Popescu, Teologie socială, Ed. Christiana, Bucureşti, 2007.

[5] www.calauzaortodoxa.ro

[6] Vezi Apocalipsa 13, 16-17.

[7] Vezi www.calauzaortodoxa.ro, comunicatul, p. 1.

[8] Unele concluzii sunt trase şi în urma unor discuţii personale avute cu părintele Justin, după publicarea comunicatului cunoscut.

[9] Idem, ibidem.

începută, să pregătească pas cu pas, psihologic-aperceptiv şi mental, acţiunea finală: pecetluirea.

c. În acest context, Părintele Justin îi îndeamnă pe credincioşi să fie vigilenţi şi, dacă e nevoie, chiar jertfelnici: să primească martirajul, dacă vor fi forţaţi să primească „inofensiva" acţiune, adică acceptarea cipurilor biometrice pentru buletine şi paşapoarte.

d. Recunoaşte că nu este de datoria sa să facă această atenţionare, ci ar fi fost de datoria „arhipăstrorilor, mai marii acestei Biserici", însă din cauză că ei nu iau atitudine, sau nu consideră acest lucru un pericol, se substituie acestora şi, din dragoste pentru neam şi Biserică, trage un semnal de alarmă, considerând ca acest „proiect le răpeşte de fapt oamenilor libertatea" şi ar grăbi şi chiar ar uşura ulterior procesul de pecetluire.

e. Cuvintele: „Este vremea muceniciei! Luptaţi până la capăt! Nu vă temeţi!" vor să marcheze acest lucru şi vor să spună că dacă acum, când acţiunea este abia la început, creştinii nu vor fi capabili de jertfă şi împotrivire, mai târziu va fi şi mai greu.

f. Dacă această acţiune nu ar fi fost proorocită cu 2000 de ani în urmă de Sf. Apostol şi Evanghelist Ioan, demersul pe care guvernanţii, cu ştiinţă sau neştiinţă, îl fac prin acest proiect nu ar fi fost pus sub semnul întrebării sau al contestării, ci nebăgat în seamă, sau poate chiar considerat un lucru benefic. Însă dacă luăm în serios Sf. Scriptură, şi în special proorocia din Apocalipsă 13, atunci, după părerea mea, demersul Părintelui Justin este justificat teologic, responsabil şi profetic, întrucât există multe date comune între acţiunea introducerii cip-urilor biometrice şi atenţionarea profetică din *Apocalipsă*[10].

2. Legislaţia naţională, internaţională şi europeană referitoare la cip-urile biometrice

a. Regulamentului Consiliului Europei nr. 2.252/2004[11] dă recomandări şi detalii tehnice privind cip-urile biometrice[12], însă nici o ţară din lume nu s-a grăbit să le implementeze cu atâta acrivie tehnică şi obedienţă. România este prima ţară-pilot-cobai de pe planetă cu un asemenea proiect experimental, iar guvernarea trecută a reglementat aceasta prin: OGU 94/2008[13], HG 1566/2008[14], OG 207 din 04/12/2008[15].

b. Acţiunea cip-urilor biometrice a „început în pas de marş" în judeţul Ilfov, de la 1 ianuarie, iar până în iunie 2009 se urmăreşte extinderea sistemului informaţional biometric în toată ţara.

c. Din decembrie 2008 a început în România emiterea unui nou model de permis auto de tip card, care conţine de asemenea un cip electronic pe bază de cod de bare. Cip-ul conţine date personale uzuale, date medicale, istoricul bolilor, contravenţii rutiere etc. Acţiunea a început fără o bază legislativă şi fără o promovare corespunzătoare prin mass-media.

d. Pentru 1 ianuarie 2011 este programată introducerea noilor cărţi electronice de identitate cu cip. Platforma-pilot-cobai informaţional va fi implementată în judeţul Caraş-Severin, de unde se va extinde proiectul şi în celelalte judeţe[16]. Informaţiile sunt memorate pe două suporturi: banda optică şi circuit integrat de tip smartcard (cip). Datele înscrise nu pot fi şterse, ci se poate doar adăuga la ele informaţii, iar această acţiune o poate face nu numai Ministerul Internelor, ci şi

10 Vezi Pr. dr. Ioan Mircea, Apocalipsa, Ed. Harisma, Bucureşti, 1995, pp. 213-235; Mircea Vlad, Apocalipsa 13 - Sfârşitul libertăţii umane, la adresa: http://www.razboiulnevazut.org/carte.php?id=97.

11 Vezi http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=en&DosId=189152; http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/04/st06/st06406-re01.en04.pdf http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:385:0001:0006:EN:PDF

12 Vezi Opinion 3/2005 on implementing the Council Regulation (EC) No 2252/2004 of 13 December 2004 on standards for security features and biometrics in passports and travel documents issued by Member States (Official Journal L 385 , 29/12/2004 P.1 - 6).

13 Publicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 485 din 30/06/2008.

14 Publicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 842 din 15/12/2008.

15 Publicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 831 din 10/12/2008.

16 Vezi OGU 184/2008.

cel al Comunicațiilor![17] Există așadar un drept discreționar asupra naturii și cantității informațiilor înscrise, întrucât nu este reglementat cine are dreptul să înscrie, care sunt criteriile de selecție a ceea ce trebuie înscris și cea ar putea afecta imaginea sau confortul psihic al persoanei în cauză etc.

e. Abuzurile se extind și mai aberant prin legea 298 din 21 nov. 2008, care obligă pe furnizorii de servicii de comunicații electronice să păstreze orice convorbire telefonică, orice sms sau e-mail pe ultimile 6 luni și să le pună la dispoziție, la solicitarea autorităților competente[18].

f. Îngrijorător este faptul că nici o lege sau normă națională, europeană sau internațională nu garantează discreția, securitatea absolută a datelor înscrise și nu prevede sancțiuni clare pentru cei ce le-ar utiliza în alte scopuri, sau ar comite erori tehnice sau neglijență în securizarea datelor.

g. Până în prezent doar Asociația Civic Media[19] a semnalat și contestat abuzul acestor legi și încălcarea drepturilor omului, pe când unii membrii „justițiari“ ai societății civile sunt preocupați mai departe și interesați obsesiv doar de scoaterea icoanelor din școli...

3. Scopul cip-urilor RFID

Anunțate deja de doi ani, pașapoartele biometrice conțin imaginea facială și amprentele deținătorului. Cerute de Statele Unite, pașapoartele vor fi emise în premieră de România, în ciuda faptului că unii experți, susțin că este nevoie de doar patru ore pentru a decripta informațiile de pe cip[20].

Cip-urile RFID sunt menite să înlocuiască codul de bare de pe produsele din magazine și să controleze „pozitiv“ individul, cu intenția de a-l proteja și în scopul creșterii gradului de securitate al acestuia[21], însă nu s-au luat în seamă în mod real și pericolele și vulnerabilitatea sistemului. Componentele și alte operațiuni electronice ale cip-ului biometric sunt deja mediatizate și se găsesc pe larg în literatura de specialitate[22].

3.1. Avantaje ale cip-urilor RFID

a. Din punct de vedere economic și comercial:

1. Ușurează, scurtează și eficientizează considerabil procesul de producție.

2. Datorită capacității de stocare a cip-urilor, se reduce timpul de cumpărare a produselor prin identificarea și livrarea rapidă a acestora și oferă posibilitatea refacerii stocurilor în timp util.

17 Vezi Norme metodologice ale OGU 69/2002.

18 Legea nr. 298/2008 privind retinerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de servicii de comunicatii electronice destinate publicului sau de retele publice de comunicatii, precum si pentru modificarea Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal si protectia vietii private in sectorul comunicatiilor electronice, a fost publicata in Monitorul Oficial, Partea I nr. 780 din 21.11.2008.

19 Asociatia Civic Media, prin președinte fondator Victor Alexandru Roncea, cu sediul în Bucuresti, web www.civicmedia.ro, e-mail office@civicmedia.ro, în temeiul disp. art. 1 pct. 1 si 7 din legea nr. 554/2004 formulează contestație împotriva disp. Hotărârii de Guvern nr. 1566/2008 din 25/11/2008 pentru modificarea si completarea Hotararii Guvernului nr. 557/2006 privind stabilirea datei de la care se pun în circulație pașapoartele electronice, precum și a formei și conținutului acestora. Vezi pe larg http://victor-roncea.blogspot.com/2009/01/in-al-11-lea-ceas-civic-media-contestat.html. Studiul a fost întocmit înainte ca o serie de alte organizații ale laicatului să ia poziție.

20 Vezi RFID http://www.technovelgy.com/ct/Technology-Article.asp?ArtNum=20; http://epic.org/privacy/rfid/ (exemple de RFID cu probleme) ; http://www.darknet.org.uk/2008/06/hackers-crack-london-tube-oyster-card/ (RFID spart).

21 Vezi fundamenatrea legilor mai sus menționate.

22 Vezi 1. E. Bowman, 'Everything You Need to Know About Biometrics', Identix, 2000. 2. A. Bromme, A Classification of Biometric Applications Wanted by Politics: Passports, Person Tracking, and Fight against Terror, Kluwer, BV Deventer, The Netherlands, 2002, pp. 207-19. 3. M. Foucault, Discipline and Punish: The Birth of the Prison, Penguin, 1979. 4. K. A. Gates, 'Wanted Dead or Digitized: Facial Recognition Technology and Privacy', Television and New Media, Vol. 3, No 2 May 2002, pp. 235-38. 5. D. Lyon, Theorizing Surveillance: The Panopticon and Beyond, Willan Publishing, 2006. 6. P. H. O'Neil, Complexity and Counterterrorism: Thinking About Biometrics, Taylor & Francis, 2005, pp. 547-66. 7. Pravoslavni Episkop □ički, 'Svetom Arhejerejskom Saboru Srpske Pravoslavne Crkve', Blagovesnik □ički, 2006. 8. J. Tasić, 'Protiv Velikog Brata'. DANAS 16.-17. december 2006. 9. J. D. Woodward, Biometrics: A Look at Facial Recognition, RAND, 2003. PUBLIC POLICYANALYSIS WBSO; http://www.rfidnews.org/ http://ifile.it/10gd7ji/3540710183.zip; http://www.filefactory.com/file/295b26/n/1596931949_rar; http://www.filefactory.com/file/2f269a/.

b. Din punct de vedere militar:

1. Servesc cu mare precizie atingerea obiectivelor militare, precum şi a celor de spionaj.

c. Din punct de vedere al evidenţei, identificării şi ajutorului unei persoane în caz de urgenţă:

1. Introducerea cip-urilor în paşapoarte este considerată o măsură de siguranţă în plus[23] de către guvernele ţărilor[24] care le-au introdus deja parţial.

2. Conectarea la anumite baze de date publice naţionale şi internaţionale oferă în cîteva minute toate informaţiile vitale despre persoana căreia i se scanează un document personal prevăzut cu cip RFID.

3.2. Dezavantaje ale cip-urilor RFID

1. Informaţiile din memoria cipului pot fi citite de către orice cititor, nu doar de către cele specializate[25]. Astfel, cu un simplu calculator performant, orice date, oricît de criptate ar părea, pot fi sparte[26] într-un timp extrem de scurt (cel mult patru ore)[27] şi chiar falsificate[28].

2. Controlul total asupra cetăţenilor. Se va şti în orice clipă unde sîntem, cu cine sîntem, tranzacţiile financiare, rutele de călătorie, timpul petrecut în anumite locuri şi alte date, ce vor fi folosite după bunul plac al posesorilor acestor baze de date.

3. Cip-urile nu pot fi detectate de simţurile fiziologice sau percepţia umană. Deci nu vor putea fi evitate.

4. Microcipurile implantate la animale au provocat cancer în aproximativ 10% din cazurile implanturilor. Ţesutul cancerigen a apărut întotdeauna în jurul cipului RFID[29].

5. Cip-urile RFID sînt sensibile la anumite tipuri de radiaţii ori contactul cu surse încărcate cu electricitate.

6. Nu există inclusă în cip-uri opţiunea: *Nu colecta date statistice despre mine.*

7. Cel care va refuza cip-urile din varii motive, va fi lipsit de serviciile publice, care cer o identificare la baza de date, generând astfel o izolare şi înstrăinare socială. Deci persoanele fără cip nu există.

8. Cip-urile sunt o sursă de informaţie gratuită pusă la dispoziţie pentru serviciile de spionaj la toate nivelurile, iar date personale pot fi deturnate în diferite scopuri sau făcute publice fie din neglijenţă, fie intenţionat.

9. Cip-urile biometrice pot avea avantaje pe termen scurt, dar pe termen lung pot fi un pericol real. Ele compromit metodele existente de securitate pe baza celor două elemente introduse, folosind presupunerea că ele nu sunt accesibile publicului, nici măcar în mod criptat. De exemplu, dacă ai o bază de date cu amprente şi pentru a intra în sistem este nevoie de amprenta unei persoane, nu trebuie să fie persoana acolo, poţi să iei din baza de date a poliţiei amprenta ei. În mod paradoxal, cip-urile biometrice diminuează siguranţa unei ţări. Ele permit accesul pe baza paşaportului altcuiva, fară a fi nevoie ca el să fie de faţă. Nu te mai verifică nimeni fizic, totul se bazează pe sistem. De aceea, expunerea informaţiilor digitale ale românilor discreţionar şi

[23] Conţine 50 de elemente de siguranţă, cu 18 mai mult decât actele actuale. Vezi http://www.frontnews.ro/social-si-economic/eveniment/pasaportul-biometric-cea-mai-noua-arma-a-romaniei-impotriva-comertului-de-infractionalitate-19018.

[24] Malaiezia în 1998, Irlanda, Japonia, Pakistan, Germania, Portugalia, Polonia, Spania în 2006, Marea Britanie, Australia şi SUA în 2007, Serbia şi Coreea în 2008, România în 2009. Numai România implementează sistemul complet şi fără rezerve.

[25] Din acest moment, posesorul de buletin / paşaport / carnet de conducere / card de sănătate / card de credit, care conţine cip devine cea mai uşoară pradă în faţa oricui are un cititor de cipuri RFID şi un calculator.

[26] Paşaport biometric spart în 2008 în UK. De atunci UK şi Irlanda contestă cip-urile biometrice. Vezi http://www.gss.co.uk/news/2008/04/?&id=4988; http://www.guardian.co.uk/technology/2006/nov/17/news.homeaffairs

[27] Vezi http://www.darknet.org.uk/2008/06/hackers-crack-london-tube-oyster-card/ (RFID spart).

[28] Vezi http://omroep.vara.nl/tvradiointernet_detail.jsp?maintopic=424&subtopic=38690; http://www.theregister.co.uk/2006/08/04/cloning_epassports/

[29] Vezi K. Albrecht, Microchip-Induced Tumors in Laboratory Rodents and Dogs: A Review of the Literature 1990-2006.

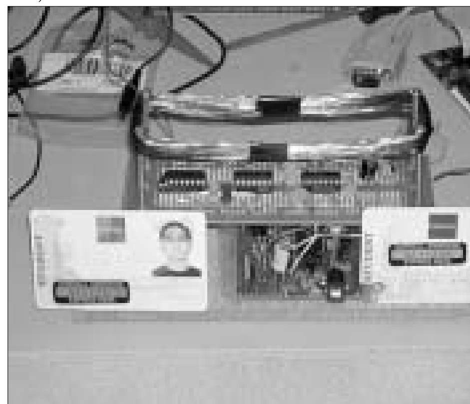
fără nici un discernământ reprezintă o acțiune fie inconştientă şi iresponsabilă, fie de trădare a propriilor cetățeni.

10. Serviciul 112 permite găsirea locației telefonului. Oricând te poate localiza fără să apelezi, numai datorită faptului că telefonul primeşte semnal. Acelaşi lucru se poate extinde la cip-urile RFID.

11. Evidența strictă a vieții personale la toate nivelurile elimină şansa de a repara o neglijență, o greşeală sau o neputință de plată, de exemplu față de o bancă. Cazul americanilor cu dosar financiar. Dacă uiți să faci o plată, eşti catalogat ca rău platnic toată viața. Nu mai primeşti un împrumut, niciodată.

12. Monitorizarea prin satelit pe baza identificării faciale reprezintă o amenințare la propria viață, dacă luăm în considerație ghidarea rachetelor antipersoană prin satelit. O eventuală lovitură de stat omoară orice persoană cu ajutorul rachetelor ghidate după recunoaştere facială. Tehnic acest lucru este deja posibil. Deci cip-ul biometric poate servi şi la terorism, ucideri şi crimă organizată.

13. Autentificarea biometrică se poate realiza şi atunci când persoana deținătoare a documentelor biometrice este moartă: este nevoie doar de mâna sa, sau de un ochi, pentru a intra într-un sistem. Astfel banii din cont, sau alte acțiuni financiare sau administrative, care necesită informații biometrice, se pot obține doar dacă ai cadavrul. *Deci pericolul cip-urilor biometrice se prelungeşte chiar şi atunci când omul este fără viață.*



4. Opoziții și atitudini contra cip-urilor biometrice în lume

Luând în considerație aspectele de mai sus, precum şi din motive de etică civică sau etică a tehnologiei biometrice, unele instituții, persoane sau asociații religioase, civice sau profesionale se opun vehement, cum ar fi: unii americani[30], sârbii[31], grecii[32], scoțienii[33], alte țări occidentale, piloții britanici[34] etc.

[30] Vezi Electronic Frontier Foundation şi de CASPIAN, două organizații din SUA luptă pentru libertatea individuală în fața măsurilor de urmărire şi control electronic impuse de guverne. Katherine Albrecht este fondatoarea şi preşedinta CASPIAN (Grupul consumatorilor care sunt împotriva invadării intimității de către supermarketuri – Consumers Against Supermarket Privacy Invasion and Numbering) si autoare a lucrarii „Cipurile-spion: Cum plănuiesc mega-corporațiile şi guvernul să vă urmărească orice mişcare cu RFID" (Spychips: How major corporations and government plan to track your every move with RFID). ; La un pas de Semnul Fiarei, un documentar de Katherine Albrecht: http://video.google.co.uk/videoplay?docid=-2029681589148358971&hl=en

[31] Western Balkans Security Observer English Edition (Western Balkans Security Observer English Edition), issue: 4 / 2007, pages: 6268, on www.ceeol.com.

[32] Vezi Comunicatul Sfantului Munte Athos catre poporul ortodox: http://victorroncea.blogspot.com/2009/01/crestini-organizati-va-formular-de.html; parlamentul scotian respinge noile carduri de identitate cu cip RFID.

[33] Parlamentul scotian a votat impotriva propunerii guvernului Marii Britanii de a emite carduri cu cip de tip RFID. Masura nu are nici un efect legislativ insa membrii parlamentului scotian au opinat ca aceste noi carti de identitate nu vor scadea criminalitatea si nici nu vor creste securitatea cetatenilor, in schimb vor afecta puternic drepturile civile. Parlamentarul Fergus Ewing a declarat in fata parlamentului local ca guvernului nu-i poate fi acordata increderea ca va pastra in siguranta datele stocate pe cipuri si ca intreaga investitie de 5 miliarde de lire sterline este o teribila risipa care ar putea fi folosita mult mai eficient in alte scopuri.

[34] Vezi http://sorinalukacs.wordpress.com/2009/01/16/pasapoartele-biometrice-un-semn-al-apocalipsei-ori-o-simpla-masura-de-securitate/; sursa: Pilots threaten to strike over ID cards; Pilotii britanici ameninta cu greva datorita noilor carduri de identitate cu cip RFID

Introducerea cip-urilor este, fără îndoială, un scandal. „În toate aceste cazuri revolta nu trebuie privită ca o reacție provenită pe fondul unui fanatism religios, aşa cum încearcă să o sucească unele glasuri din presă, ci, mai întîi de toate, ca o reacție de apărare împotriva unei înregimentări forțate într-un sistem de supraveghere suspect”[35].

5. Omul redus de la imago Dei la un simplu număr sau cip electronic

Dacă se respinge din motive de bioetică clonarea biologică, de ce nu s-ar respinge din aceleaşi considerente şi „clonarea electonică biometrică”, având ca motivație teologică învățătura Bisericii Ortodoxe despre antropologie.

Imago Dei în om după Sfinții Părinți este unitară atunci când exclude orice concepție substanțialistă despre „chip”, care constă în mod funcțional, practic, în manifestarea vieții sale spirituale, ca nevoie primordială şi centrală. Primatul vieții spirituale activează aspirația ființei noastre umane spre absolut, spre arhetipul ei divin (Origen), spre Dumnezeu.

Prin „Harul lui Hristos, prin dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi prin împărtăşirea Sfântului Duh”[36], omul reuneşte, în ipostasul său creat, divinul şi umanul, după chipul lui Hristos, adică „chipul Celui ceresc”[37], ajunge „la măsura vârstei plinătății lui Hristos”[38] şi astfel devine dumnezeu prin har. În acest sens spune Sfântul Vasile cel Mare că „omul este o făptură care a primit poruncă să devină Dumnezeu”[39], adică „chip al Chipului” – eikon Eikonos.

Deci omul are un destin hristologic, întrucât originea (ań÷éí) lui este in Hristos, Care este Chipul, icoana lui Dumnezeu. Omul real „s-a născut atunci când Hristos a intrat în viață şi s-a născut”[40], iar ziua naşterii lui Hristos „este zi de naştere a umanității”[41]. Omul este alcătuit teologic, iar chipul său are o valoare teologică, hristică, şi nu îl putem amaneta sau împrumuta, sau permite să fie folosit fără voia şi libertatea noastră.

Valoarea ontologică a omului nu constă, sau nu se află în el însuşi, înțeles în mod autonom, cum susțin teoriile materialiste, în suflet, minte, intelect, sau exclusiv în persoana omului, cum susțin sistemele filozofice contemporane, ci în Arhetipul lui. De vreme ce omul este o icoană, existența lui reală nu e determinată de elementul creat din care este făcută icoana, sau din voia lui liberă, ci de Arhetipul (Modelul) ei necreat. Omul este înțeles astfel de Părinții Bisericii “în mod ontologic numai ca ființă teologică. Ontologia lui este iconică”[42].



35 Citat în http://savatie.wordpress.com/2009/01/15/scandalul-cip-urilor/

36 2 Cor 13, 14; Rom 16, 24.

37 1 Cor 15, 49.

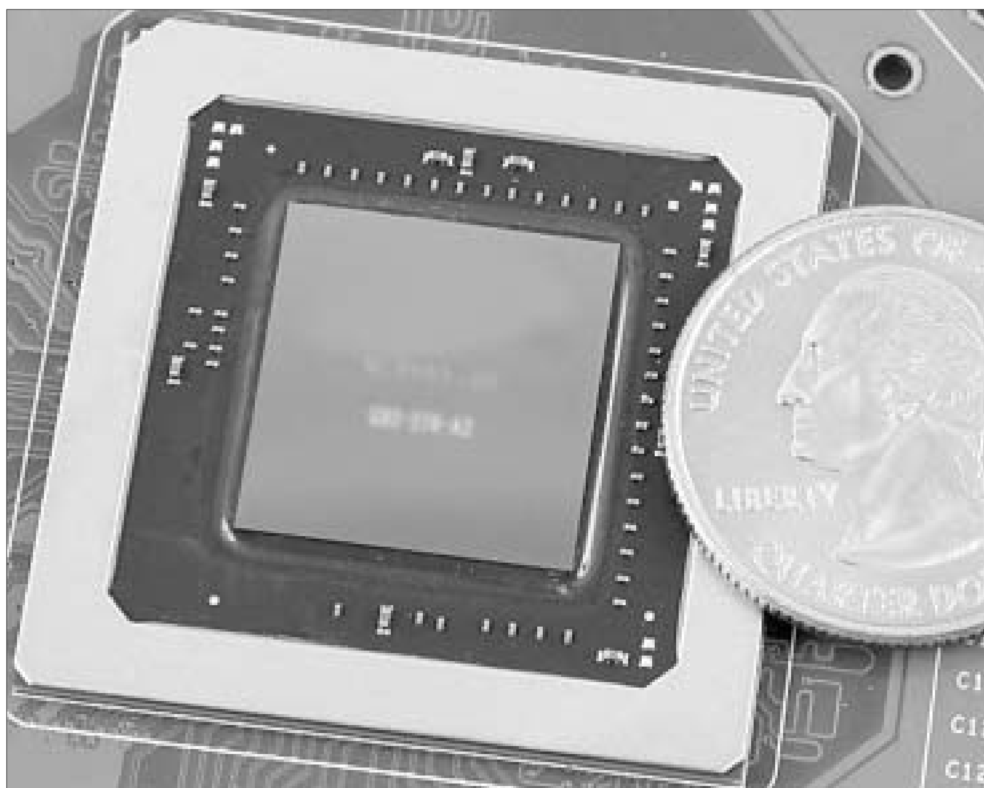
38 Efeseni 4, 14. Majoratul omului coincide cu hristificarea lui (christopoiesis).

39 Paul Evdokimov, Femeia şi mântuirea lumii, Ed. Christiana, Bucureşti, 1995, p. 51.

40 Sfântul Nicolae Cabasila, Despre viața în Hristos 4, PG 150, 604A.

41 Sfântul Vasile cel Mare, La Naşterea lui Hristos 6, PG 31, 1473A.

42 Panayotis Nellas, Omul – animal îndumnezeit. Perspective pentru o antropologie ortodoxă, Ed. Deisis, Sibiu 2002, p. 69.



A permite ca chipul nostru să fie „clonat electronic" şi înregimentat în cip-uri, iar apoi manipulat după bunul plac al cuiva, înseamnă a „amaneta" ceea ce nu ne aparține şi a reduce identitatea noastră iconică, care este unicat, la un număr într-o bucată de plastic.

Aceasta este ca şi când ai folosi o icoană ca placă video, sau hard disc... Din punct de vedere moral este un sacrilegiu, sau cel puțin o desacralizate, întrucât se petrece o coborâre a dimensiunii spirituale, respectiv a chipului iconic uman, într-o folosință strict materială şi terestră. Or, chipul nostru aparține arhetipului divin, adică lui Dumnezeu.

Deci cip-urile biometrice, în acest context, contravin învățăturii biblice şi patristice despre antropologia creştină, întrucât reduc, circumscriu, deci mărginesc chipul/icoana ființei umane la o simplă tehnologie şi suport electronic de emițătoare şi implanturi.

6. Propuneri și perspective

Lăsând la o parte orice panică şi tulburare, care nu fac cinste creştinilor, refuzul în masă al unor experimente pe care Guvernul României le aplică în serie[43] ar trebui să ne pună pe gânduri şi să ne întrebăm dacă ne mai simțim, sau mai suntem considerați şi tratați ca persoane umane, ori ca o simplă marfă, pe care se poate pune o etichetă, cip-uri etc.

Nimeni din Guvern, nu s-a gândit să supună această temă dezbaterii publice, ca o problemă de etică cetățenească sau de etică biometrică a tehnologiei moderne[44], aşa cum s-ar cuveni unei țări democratice, la care se pare că suntem doar figuranți.

[43] Vezi vaccinarea cu Gardasil, „anexarea şi livrarea" României la UE fără referendum, legea 298 din 2008, cip-urile biometrice etc., acțiuni care arată dispreţul aleşilor noştri față de cetățeni şi o privare a libertății noastre de opinie şi de acțiune în perfectă armonie cu Constituția României.

[44] Vezi BITE (http://www.biteproject.org/) – research and to launch public debate on bioethics of biometric technology; http://www.cssc.eu/media_coverage.php

Propun ca implementarea privind cip-urilor biometrice să fie amânată, până ce această problemă va fi dezbătută public.

Sf. Sinod al BOR să inițieze toate demersurile legale pe lângă organismele responsabile, pentru a nuanța legile privind paşapoartele şi alte documente personale, în raport cu convingerile ştiințifice, religioase sau morale ale cetățenilor.

Până atunci să se respecte legislația actuală, privind noile cărți de identitate, respectiv Ordinul 1190 din 31 iulie 2001 al Ministerului de Interne, care menționează că „persoanele care refuză cartea de identitate din motive religioase“ primesc buletine de tip vechi[45]. La fel, HG 978/2006 privind fotografiile de paşaport, care dă posibilitatea personalului monahal ca „fotografia să poată fi realizată cu capul acoperit, din motive religioase”.

Prin opoziția fiecăruia, prin trezirea unei solidarități de conştiință creştină la nivel național, putem cere legiuitorului să abroge noile legi din domeniul actelor electronice de identitate, sau să le aplice diferențiat, fără ca aceasta să conducă la un regim discriminatoriu din punct de vedere politic, economic sau al serviciilor sociale.

Personal cred că introducerea cip-urilor este neconstituțională şi antidemocratică, întrucât nu s-a realizat prin dezbatere publică națională şi încalcă flagrant „drepturile omului“ prevăzute în Constituția României[46] şi în alte legi internaționale[47].

Am convingerea că Sf. Sinod va interveni la forurile legislative în acest sens, pentru a linişti problemele de conştiință ale credincioşilor BOR, şi va demara conceperea unei doctrine sociale[48], care să reglementeze moral relația Bisericii cu lumea la toate nivelurile. După părerea mea, aceasta ar pune capăt oricăror speculații, precum şi unor substituiri şi intervenții singulare, referitoare la cip-urile biometrice şi nu numai, care apar pe alocuri în cuprinsul Patriarhiei Ortodoxe Române.



[45] Din păcate, actul este de circulație internă şi este inaccesibil pentru public.

[46] Vezi art.26: Autoritatile publice respecta si ocrotesc viata intima, familiala si viața privata. Persoana fizica are dreptul sa dispuna de ea insasi, daca nu incalca drepturile si libertatile altora, ordinea publica sau bunele moravuri; art. 28: Secretul scrisorilor, al telegramelor, al altor trimiteri postale, al convorbirilor telefonice si al celorlalte mijloace legale de comunicare este inviolabil. Vezi şi art. 53 şi 148.

[47] Art. 1 din Declaratia universala a drepturilor omului spune ca toate fiintele se nasc libere si egale in demnitate si in drepturi. Art. 12. Nimeni nu va fi supus la imixtiuni arbitrare in viata sa personala, in familia sa, in domiciliul lui sau in corespondenta sa, nici la atingeri aduse onoarei si reputatiei sale. Orice persoana are dreptul la protectia legii impotriva unor asemenea imixtiuni sau atingeri.

[48] Vezi Mihai Valică, Eine heutige Philanthropiewissenschaft und Diakonietheologie im Kontext der Orthodoxen Lehre und der Tradition der Rumänisch-Orthodoxen Kirche, lucrare de doctorat, Freiburg 2007; Mihai Valică, Pavel Chirilă, Andreea Băndoiu, Cristian Popescu, Teologie socială, Ed. Christiana, Bucureşti, 2007.

Atenție la tabloidizarea Ortodoxiei!

Joi, 22 ianuarie 2009, începând cu ora 12.00, Asociația Ziariștilor și Editorilor Creștini (AZEC) a organizat, în sala de presă a Radio România, dezbaterea cu titlul „Pașapoartele biometrice: între legislație și semnele vremii". Au fost invitați să-și expună punctele de vedere: pr. prof. Ștefan Buchiu, profesor de dogmatică ortodoxă, decanul Facultăți de Teologie din București, pr. prof. Constantin Coman, profesor de Noul Testament, sociologul Dan Dungaciu, monahul Filotheu Bălan de la Mănăstirea Petru Vodă din Neamț, comisar șef de poliție Gabriel Pandele și comisar șef de poliție Horațiu Judea, de la Serviciul Pașapoarte. Moderator: Răzvan Bucuroiu, președintele AZEC. Dezbaterea s-a dovedit necesară după ce un apel al părintelui Iustin Pârvu de la mănăstirea Petru Vodă pentru respingerea pașapoartelor biometrice a iscat reacții dintre cele mai diverse în presă și pe internet.

Claudiu Târziu

Întrunirea aceasta spune multe, aproape totul, despre lumea românească de azi. În fața unor evenimente care ar reclama unitate, alegem dezbinarea. Prea puțini avem nedumeriri, majoritatea covîrșitoare are doar certitudini pe care și le susține înverșunată. Foarte puțini sînt interesați să audă un punct de vedere contrar a ceea ce ei „știu", și încă mai puțini sînt sensibili la argumente. Logica e un lux pe care nu ni-l permitem. Orgoliul este adevăratul stăpîn al celor mai mulți dintre noi, oricît de mici am fi pe scara socială. E un duh al slavei deșarte care trăznește a pucioasă. Oazele de normalitate sînt rare și aproape că nu se mai văd pe tărîmul nesfîrșit de piatră.


Pr. Filotheu Bălan - trimisul mănăstirii Petru Vodă

Vrem să schimbăm multe și pe mulți, adică tot ce ține de exterior, dar înlăuntrul nostru nu mai apucăm să ne uităm și să schimbăm nimic.

Suferim de o lipsă de iubire care îngheață, usucă, macină. Nici multă credință nu e. Dar „credința" fără iubire ar fi și mai primejdioasă.

Dincolo de aceste gînduri pe care mi le-a inspirat dezbaterea, s-au desprins și cîteva idei interesante, unele chiar de folos.

După eveniment, însă, exact cum mă așteptam, ziariștii indiferenți religios au luat dezbaterea în bășcălie, profitînd de spectacolul penibil oferit de cîțiva participanți, iar gherilele ortodoxe – un fel de „revoluționari" pe internet (i-ar lua frica să dea față cu dușmanul în realitate), care au ideologizat Ortodoxia și văd în Mîntuito-



rul un fel de Marx & Engels & Lenin mai paşnic – continuă isteria, acuzînd, printre altele, AZEC de toate relele pămîntului. Oare cît va mai răbda prea bunul şi iubitul părinte Iustin ca astfel de ipochimeni să se folosească de numele sfinţiei sale pentru a se legitima?

Vina este împărţită

Revenind la eveniment, vina pentru impresia jalnică pe care a lăsat-o această iniţiativă animată de bună credinţă, este împărţită, în proporţii diferite, între organizatori, invitaţii speciali şi participanţii ceilalţi.

Noi, organizatorii, am greşit cînd am permis accesul în sală unor persoane care nu aveau nici calitatea de ziarist, nici pe aceea de membru AZEC. Am fost siliţi să procedăm aşa întrucît gazdă ne era postul public de radio, la care cotizează toată lumea. Apoi, poate că nici nu am găsit invitaţii cei mai potriviţi pentru o astfel de dezbatere. Pe de altă parte, Răzvan Bucuroiu nu a reuşit să-i ţină permanent aproape de subiect pe invitaţi. De pildă, comisarii de poliţie ne-au plictisit cu detalii tehnice fără folos, dar au vorbit prea puţin de cipul pe care unii creştini îl cred semnul diavolului. Iar părinţii profesori s-au referit doar tangenţial la subiect, preferînd digresiunile în ton minor (mă aşteptam să spună măcar unul dintre ei ceva despre cum au reacţionat marii duhovnici sau ierarhii Bisericii Ortodoxe a Greciei sau cei ai Bisericii Ortodoxe Sîrbe vizavi de acest subiect). În plus, în cuvântul de deschidere, Răzvan Bucuroiu şi-a spus părerea, renunţînd la imparţialitatea pe care o presupune calitatea de moderator şi lăsînd senzaţia că direcţionează discuţia. Erori care, totuşi, într-o atmosferă mai puţin tensionată, ar fi fost trecute cu vederea.

Unii dintre invitaţii speciali, cum e cazul pr. prof. Ştefan Buchiu, au alimentat suspiciunile şi au pus gaz pe foc într-un război al acuzaţiilor, care nu-şi avea rostul acolo.

În fine, cîţiva participanţi din „public“, unii necunoscuţi mie, alţii de la care aveam pretenţii, ca maica Ecaterina Fermo, teologul Danion Vasile şi pr. Eugen Tănăsescu de la Radio Dobrogea, au provocat şi au jgnit prin intervenţiile lor brutale, gălăgioase şi pline de prejudecăţi.

Pe de altă parte, remarc cuvîntările pline de înţelepciune şi de dragoste ale părintelui Iustin

Pârvu - care a intrat în legătură telefonică prin sistemul de teleconferinţă - şi a părintelui Ioan Şişmanian de la mănăstirea Petru Vodă. De asemenea, notez că sociologul Dan Dungaciu, avocatul Cezar Axinte şi profesorul Radu Carp – prodecanul Facultăţii de Ştiinţe Politice din Universitatea Bucureşti – au dat o notă de seriozitate şi profesionalism manifestării, propunînd o abordare judicioasă, pe baza de argumente şi oferind repere legislative şi politice pentru limpezirea întregii poveşti.

Între legislaţie şi semnele vremii

Redau în continuare, fără comentarii, fragmentele de discurs care mi se par relevante pentru felul în care a fost tratat subiectul dezbaterii.

Comisar şef Gabriel Pandele: „Paşapoartele biometrice au rolul de a ne proteja. Nu există nici un caz în care ele să fi fost falsificate. Paşapoartul românesc are elemente de siguranţă în plus faţă de cele europene. Paşapoarte vechi erau uşor de falsificat şi de aceea trebuie schimbate."

Monahul Filotheu Bălan: „Părintele Iustin m-a chemat, săptămîna trecută, să-mi arate textul apelului către credincioşi, în care sesiza pericolul acestor paşapoarte. Eu am plecat cu textul către alţi mari duhovnici, pentru a le cere părerea, iar în urma mea altcineva a pus apelul pe internet. A fost o greşeală strategică, pentru că apelul trebuia întîi adus la cunoştinţa şi semnat şi de alţi mari duhovnici. [...] Apelul părintelui Iustin este un mesaj profetic, o chemare la trezvie. [...] Părintele ne avertizează că este începutul sfîrşitului libertăţii noastre. [...] Consider că mi se aduce un afront prin faptul că se ataşează numărul 666 numelui meu primit la botez şi chipului meu datd e Dumnezeu. [...] Era firesc ca statul să ceară părerea poporului înainte de a introduce paşapoartele biometrice".

Pr. Iustin Pârvu: „La mine vin oameni de peste tot. Şi am fost întrebat mereu despre aceste probleme şi a trebuit să dau răspuns. În urmă cu mai mulţi ani, toate acestea păreau incredibile. Azi le trăim încet, încet. Nu mai pot folosi telefonul că e controlat, nu mai pot să cumpăr o haină că are un număr, un semn pe ea... Asta e libertatea? [...] Regret mult că nu avem un ierarh care să exprime un punct de vedere al Bisericii. Să vină un călugăr din munţi Neamţului să spună?..."

Pr. prof. Ştefan Buchiu: „Este străină de duhul Ortodoxiei orice viziune apocaliptică. [...] Nu de tehnică trebuie să ne temem, căci tehnica nu e bună sau rea, ci depinde cum o foloseşti. [...] Codurile de bare şi CNP-urile există la noi de mai multă vreme şi nu s-a întîmplat nimic, nu ne-au furat credinţa. [...] Eu ştiu că în Biserica noastră sînt doar trei trepte preoţeşti: diacon, preot şi episcop. De unde a apărut instituţia marilor duhovnici? [...] Este discutabil un duhovnic care spune sau lasă pe ucenicii săi să creadă că e profet."

Pr. prof. Constantin Coman: „Personal, am o mare problemă cu ceea ce se cheamă teoria conspiraţiei. Nu neg că e posibil să fim victimele unei conspiraţii şi le mulţumesc celor care veghează ca să nu se întîmple, dar eu n-am o motivaţie să mă preocup de aşa ceva. [...] Aş fi ipocrit să spun că cea mai mare problemă a mea este paşaportul. Am alte păcate care îmi pun în primejdie mîntuirea. [...] Îl creditez pe părintele Iustin, care a făcut acest apel în temeiul credinţei sale, căci părintele îl trăieşte pe Dumnezeu. [...] Îi mulţumesc părintelui Iustin că a tras acest semnal de alarmă, care s-ar putea să se adeverească sută la sută. Dar să fim atenţi să nu tragem prea multe semnale şi să nu ne credem infailibili."

Dan Dungaciu: „Problema care se pune este aceasta: în ce măsură avem de-a face cu un conflict între cetăţenii cu sensibilitate religioasă şi stat? În ce măsură acţiunea aceasta a statului îi periclitează mîntuirea creştinului. Îmi împiedică mîntuirea acest paşaport? Dacă da, trebuie să explicăm şi să luăm o decizie [...] Eu cred că de fiecare dată funcţionează liberul arbitru. Putem alege. Mucenicia este la dispoziţia oricui."

Cezar Axinte: „Paşaportul biometric este o obligaţie asumată prin tratatul de aderare a României la UE. [...] Statul ne afectează mîntuirea prin multe din acţiunile sale, cum ar fi legea pentru recurgerea la avort a fetelor mai mici de 14 ani. [...] Orice protest este inutil."

Radu Carp: „Ideea introducerii acestui paşaport era de a renunţa la CNP, care nu asigură protecţia datelor personale. Paşaportul biometric însă conţine şi CNP-ul, prin care state care nu au un sistem de protecţie a datelor cu caracter personal intră în posesia informaţilor despre noi. [...] Societatea civilă a fost consultată cînd s-a hotărît introducerea acestor paşapoarte? [...] Maniera în care au fost introduse aceste paşapoarte este un atentat la drepturile noastre."

Opinia mea

După ce am răscolit internetul pentru informaţie, am stat de vorbă cu numeroşi oameni şi am asistat la dezbaterea AZEC, m-am lămurit Întrucâtva

Cred că, înainte de toate, prin acest paşaport îmi sînt lezate drepturile civile. Cipul care conţine datele mele personale nu este sigur, iar informaţiile de pe el pot fi preluate şi de la distanţă. În plus, nimeni nu are dreptul să mă considere un potenţial infractor şi să mă amprenteze.

Nu există un temei tehnic real pentru introducerea paşapoartelor biometrice, ele putînd fi citite şi de persoane neautorizate care au sculele trebuincioase, şi apoi falsificate, după cum s-a demonstrat.

Pe de altă parte, acest paşaport nu poate fi considerat un mijloc de urmărire a persoanei. Deja putem fi supravegheaţi prin intermediul cardurilor bancare, a telefonului mobil, a abonamentului electronic de RATB, a camerele video din locuri publice etc.

Nu realizez cum acest paşaport îmi poate afecta credinţa. Însă, am mare evlavie la părintele Iustin şi cred că sfinţia sa „vede" uneori lucruri care nouă ne sînt ascunse. Dar mai cred că părintele a avertizat nu atît asupra primejdiei – în ordinea duhovnicească – la care ne-ar expune aceste paşapoarte, ci mai ales asupra faptului că se apropie vremurile de pe urmă, pentru care trebuie să ne pregătim duhovniceşte. Admit însă că s-ar putea înşela, pentru că nimănui nu i se descoperă Adevărul mereu şi nimeni în Răsărit nu e infailibil. Şi chiar îmi doresc să se înşele, pentru că noi nu sîntem vrednici să trăim acele vremuri ale Parusiei Domnului.



Din păcate, mesajul părintelui a fost prost receptat din pricina scandalului declanşat în jurul său, fie prin rîvna nepricepută, fie prin acţiunea tendenţioasă a unora dintre cei care afirmă că susţin „cauza". Şi foloseşte mai mult anticreştinilor - care au mai găsit un prilej de a lovi în Biserică şi în figuri luminoase ca aceea a părintelui Iustin -, decît creştinilor - derutaţi şi panicaţi de campania de „informare".

În fine, este poate simptomatic faptul că guvernul nu a prevăzut o variantă de paşaport pentru cei care resping astfel de documente pe motivul încălcării convingerilor religioase sau a drepturilor civile. La fel îmi pare tăcerea ierarhiei Bisericii Ortodoxe Române, în condiţiile în care Sinoadele altor Biserici Ortodoxe locale s-au pronunţat cînd a fost cazul în privinţa introducerii unor astfel de documente.

Subiectul rămâne deschis. Însă, cred că nici n-o să înţelegem, nici n-o să convingem pe nimeni dacă nu învăţăm să comunicăm (că pînă la cumincare e cale şi mai lungă). Tabloidizarea sau otevizarea Ortodoxiei nu ajută decît vrăjmaşului.



Despre ura creștină

Elena Dulgheru

Recentele evenimente, declanşate de legea documentelor de identificare electronică şi biometrică[1] au scos la lumină o seamă de problematici şi tensiuni, despre care tot evităm să vorbim.

Despre problema în sine a cuantificării biometrice şi însemnării electronice a populației a început să se discute intens, în registre diferite, pe tonuri diferite, adesea, haotic, şi încă se va discuta. Credincioşii scot de pe rafturi cărți de răsunet, pe care teologii universitari şi intelectualii "respectabili" se pare că, la vremea respectivă, le-au ignorat: *La apusul libertății* de ierom. Hrisodul Aghioritul, *Pecetea lui antihrist, codurile de bare şi semnele vremurilor* a diac. Andrei Kuraev, *Apocalipsa 13* de ing. Mircea Vlad, culegeri de profeții, literatură samizdat ş.a. ş.a. Multe sunt lucrări serioase, bine documentate, argumentate, cu trimiteri la o bibliografie solidă. Primele două, traduceri din greacă, respectiv din rusă, expun experiența dramatică a două țări de tradiție ortodoxă în cazul impunerii unor măsuri administrative similare. Avertismentul lor este clar: problema codificării electronice a populației nu este o problemă strict tehnică, nici strict demografică, nici strict religioasă ori psihologică, ci se află la intersecția tuturor acestor domenii. Cu o problematică de o asemenea complexitate nu au avut de-a face până acum nici informatica, nici sociologia, nici statul laic şi nici Biserica. De aceea, bagatelizarea ei, ca şi tratarea ei unidimen-

[1] H.G. nr. 1566/2008 privind paşapoartele biometrice şi Legea 298/2008 privind controlul electronic al populației.

sională sunt inacceptabile şi pot avea urmări catastrofale, atât pentru statul laic, cât şi pentru B.O.R. (includem aici, fireşte, şi pleroma). Soluţionarea ei nu va fi uşoară, căci va solicita conjuncţia unor forţe şi nişe sociale (atât din societatea civilă, cât şi din Biserică) cu moduri de gândire radical diferite, aflate, de regulă, într-o permanentă tensiune.

Factorul comun, unificator al acestor grupuri sociale, cu interese şi convingeri religioase diferite, nu este mistica, ci dreptul la libertate civică şi de conştiinţă, manifestat într-un stat democratic. De aceea, din punct de vedere pragmatic, problema înregimentării electronice şi biometrice a populaţiei nu este o problemă strict religioasă, ci una a libertăţii cetăţeneşti. Aceasta este valoarea socialmente universală, pusă sub ameninţare, valoare acceptată atât de creştini, cât şi de atei şi de cei de alte religii. Recurgerea Bisericii la argumente de tip mistico-religios (singurele esenţiale, dar susceptibile întotdeauna la nuanţări şi la mai multe răspunsuri, valabile toate numai pro-domo) în dialogul cu statul laic, compromite din start dialogul, provocând, în circumstanţele tensionate deja existente, efectul unui bumerang. O dovedesc, din plin, reacţiile virulente ale presei corporatiste, care înfierează la unison, cu risipă de cinism şi invective, "recrudescenţa fanatismului religios" etc. Şi totuşi, mediile ortodoxe nu par să-şi sesizeze eroarea metodologică, acţionând cu comoditatea intelectuală a majoritarilor, când, la nivelul elitelor conducătoare U-europene (de care reflexele politice româneşti se lasă, inerent, contaminate), creştinismul nu este deloc majoritar, ba dimpotrivă.

Provocarea legii cardurilor personale este un examen de solidaritate naţională, supra-etnică şi supra-religioasă. Iar la acest examen am picat prost, deocamdată, cu toţii, dar mai ales ortodocşii: anatemele "creştineşti" curg de-a valma, partiduleţe para-monahale se acuză unul pe altul de apostazie, isteriile pe Internet ating cote maxime. Recursul la argument este nul, în schimb tronează autosuficienţa şi citatele din mari duhovnici, scoase din context (aşadar, şi din duhul rostirii lor), folosite pe post de ghilotină. Câţiva "blogangii" şi colportori de ştiri şi comentarii religioase, majoritatea, protejându-şi ignoranţa jurnalistică şi teologică în spatele anonimatului, dar dornici de rapidă afirmare, se erijează în purtători de cuvânt ai marilor duhovnici, pentru a comite o triplă impostură (probabil, nici măcar conştientizată): jurnalistică, teologică şi duhovnicească. Dintre acestea, cea mai gravă e cea duhovnicească, întrucât au reuşit instigarea la ură. Sub pretextul infailibilităţii (ascunse ipocrit în faţa "ascultării"), numele marilor duhovnici este folosit pe post de sperietoare (desigur, în absenţa acestora şi fără informarea lor) împotriva duşmanilor de idei, în lipsa argumentului logic şi teologic. Apelul la "smerenie", inserat printre exclamaţii vehemente şi acuze severe, e adresat, polemic şi discreţionar, doar duşmanilor de idei, ascunzând rudimentar mobiluri diametral opuse smereniei. "Duşmanii", jurnalişti creştini şi intelectuali cu formaţie sau aplecaţie teologică, aşadar, oameni cu argumente (valide sau nu – cine mai are răbdarea să le cântărească?) renunţă jenaţi la dezbatere, din teama de a nu leza imaginea autorităţii duhovniceşti (percepută de ambele părţi static, deci idolatru) dar, mai ales, de a nu se expune acuzaţiilor de "apostazie". Succesul impostorului e asigurat! Cine-şi mai aminteşte de dreapta socotinţă? Cine-şi mai aminteşte de duhul luminos din preajma marilor păstori, duh ce dizolvă spontan meschinăria discordiilor obtuze, tranşează cu o singură frază nelegiuirea, neavând nimic de-a face cu gâlceava de iarmaroc ori cu ura de clasă? În schimb, în mâinile aventurierilor erijaţi în lideri de opinie, marii duhovnici devin un fel de Danton şi Robespierre, spre anihilarea oricărei pulsiuni de înţelegere a Ortodoxiei, ce nu se încadrează în limitele percepţiei primilor. Dispreţul strident, manifestat de unii exponenţi ai elitei intelectuale teologice faţă de aceste patimi şi neputinţe escaladează şi mai mult frustarea celor dintâi.

Oare de ce jurnaliştii creştini nu înţeleg că pamfletul nu este doar o luptă de idei, ci şi o arenă a emoţiilor şi egolatriilor, având ca efect secundar umilirea adversarului, efect ce deserveşte moralmente cauza creştină, riscând să o compromită definitiv? De ce jurnaliştii din jurul Bisericii nu încearcă să aducă umbrirea Sfântului Duh

peste textele lor, de ce nu-şi pun nici măcar problema îmbinării spiritului polemic, inerent dezbaterii de idei, cu dragostea faţă de aproapele şi cu îngăduinţa intelectuală faţă de cel mai slab, cel mai emotiv, cel mai puţin pregătit pentru confruntări cu alteritatea? S-ar scrie mai frumos, mai obiectiv, mai eficient şi mai imbatabil, vă asigur!

S-a spus despre dezbaterea publică din 22 ianuarie organizată de AZEC pe tema paşapoartelor biometrice că a fost un eşec. A fost un eşec, din punctul de vedere al consensului şi al capacităţii colective de formulare a unui comunicat coerent. Dar cine, cunoscând peisajul vieţii ortodoxe actuale din România (relevat cât se poate de clar cu ocazia scandalurilor pe marginea cazului Corneanu, ori a problematicii mai vaste a ecumenismului), avea naivitatea să se aştepte la consens? Dezbaterea AZEC şi-a atins câteva scopuri importante: acela de a crea un prim brain-storming, mai avizat decât cel de pe Internet, mai sincer şi mai obiectiv (prin cumularea multor subiectivităţi) decât comentariile monocorde ale editorialelor, mai prompt decât dezbaterile aşteptate şi, evident, hotărâtoare ale Sfântului Sinod, pe tema paşapoartelor biometrice şi a chestiunilor conexe. Este o primă luare de puls al opiniei publice pe această temă. Discuţiile, continuate de presă, în ciuda turbulenţei lor, au reuşit să contureze – pentru cine e dispus să observe - cele câteva perspective asupra problemei, evidenţiind şi potenţialele pericole sociologice, ecleziologice, soteriologice etc. – iar acesta este deja un rezultat important, din care îşi va extrage concluziile orice ulterioară dezbatere. Pentru că nici una din perspective, nici una din sensibilităţi nu trebuie ignorate.

Uităm că suntem mădulare ale unui aceluiaşi trup duhovnicesc al Bisericii. Uităm îndemnul paulin (Rom. 14, 1-10) de a-i ocroti pe cei mai slabi duhovniceşte decât noi şi pe acela evanghelic de a-i iubi şi pe duşmanii Bisericii. Ne dispreţuim, în schimb, unii pe alţii, chiar în sânul Ortodoxiei: cei şcoliţi, pe cei mai puţin învăţaţi, cei cu studii în Occident, pe cei formaţi acasă, creştinii-"tradiţionalişti", pe cei "progresişti", universitarii teologi privesc cu scepticism "profeţiile" şi misticismul "necanonic" al monahilor, iar


Biserica din bârne Carelia

aceştia din urmă dispreţuiesc apriori erudiţia şi urbanismul (ca factori "indiscutabili-2 de răcire a duhului şi de apostazie). Opţiunile ideologice, simpatiile politice, lecturile şi pasiunile, formaţia profesională, statutul social, ne împart în grupuscule potenţial belicoase, chiar în Biserică, antipatia faţă de celălalt dovedindu-se mai puternică decât duhul iubirii evanghelice, care ar trebui să ne unească. Fustele lungi şi sumanele sunt "mai evlavioase" decât blugii, bărbile tunse scurt frizează erezia ecumenică, lipsa basmalei vădeşte păcatul liberei cugetări – iată o serie de reflexe pavloviene, cel mai adesea benigne, de care ne lovim adesea, de la pridvorul bisericii până spre amvon. În loc să urmărească "cele ale păcii şi ale zidirii unuia către altul" (Rom. 14, 19), uitând de libertatea cea mai elevată, adusă de Ortodoxie, ignorând Taina Persoanei (aşadar, şi nivelurile diferite de trăire şi tâlcuire a tainelor creştinătăţii), credincioşii aceleiaşi Biserici se împiedică de piedici fictive, divorţând de Hristos şi căzând într-o evlavie algebrică, în materialism şi păgânătate. Dezvoltate în monologuri autosuficiente şi în polemici caustice, frustrările unora şi dispreţul altora se cronicizează. Şi e suficientă o scânteie, care să inflameze aceste automatisme ale deni-

grării aproapelui, şi atunci ele se pot transforma în motoare ale conflictului, chiar ale schismei.

Am asistat, cu ocazia mai vechiului scandal legat de problema ecumenismului, la escaladarea unor atari susceptibilităţi. Am citit atunci cu stupoare, diseminat pe Internet, "portretul-robot al ecumenistului": este cel ce participă la simpozioane şi congrese internaţionale, cel ce îşi tunde barba, cel ce este atent la ţinuta sa vestimentară, cel ce intră în discuţii (pe orice temă) cu "ereticii", cel ce dă drept de cetate (istoric şi cultural, iar nu mistic) altor religii şi confesiuni... Cu ce diferă aceste criterii de cele ale urii de clasă, de spălările pe creier, impuse de marile guverne ale minciunii, ori de cel mai elementar sectarism? Bolşevismul, ca forţă socială organizată, a apus, dar ura de clasă, inspirată dintr-o funciară invidie, este în floare.

Există azi o ură creştină, nu ura legitimă faţă de păcat, ci ura faţă de aproapele neînţeles, echivalat cu Duşmanul, iar nu cu Hristos, este ura ancestrală faţă de necunoscut, asimilat cu Răul absolut, este aceeaşi ură tribală, care îi făcea pe păgâni să se decimeze unii pe alţii, până la venirea Creştinismului, este ura izvorâtoare a marilor trădări, chiar din sânul Bisericii drept-slăvitoare, ce au condus la prăbuşirea marilor civilizaţii creştine. Îi cad pradă, de obicei, tocmai cei ce se prevalează mai gălăgios de numele lui Hristos şi de "adevărata Ortodoxie", trăind, de fapt, în afara Lui şi căutând demoni şi antihrişti oriunde, numai nu în propriul suflet. Dar şi acestora, pentru energia neobosită pusă în slujba sesizării unor probleme reale şi-a unor pericole grave, cât şi pentru sensibilizarea rapidă a unei părţi consistente a pleromei, le mulţumim.



Ierarhia BOR îndeamnă la calm şi rugăciune

Precizarea Patriarhiei Române

În legătură cu opiniile exprimate în dezbateri publice şi pe diferite site-uri referitoare la problema paşapoartelor biometrice, precizăm următoarele:

Biserica Ortodoxă Română nu aprobă inițiative particulare şi de grup, fără consultarea şi binecuvântarea ierarhului locului, care provoacă mai mult tulburare, decât să clarifice problema.

În vederea formulării unui punct de vedere oficial în cadrul şedinței Sfântului Sinod din zilele de 25-26 februarie 2009, Patriarhia Română a solicitat Direcției Paşapoarte din cadrul Ministerului Administrației şi Internelor lămuriri privitoare la paşapoartele biometrice şi în ce măsură datele cuprinse în acestea nu aduc atingere libertății şi demnității persoanelor umane.

Biroul de presă al Patriarhiei Române
28 ian. 2009



Comunicat al Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei

Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei, luând act de discuțiile publice cu privire la introducerea paşapoartele biometrice, face un apel către clericii şi credincioşii săi de a aborda cu discernământ, răbdare şi pace sufletească această situație.

Reamintim, cu acest prilej, că Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române va aborda această problemă în şedința sa din zilele de 25-26 februarie 2009, urmând a-şi exprima punctul său de vedere.

De aceea, îndemnăm pe toți clericii şi credincioşii, monahii şi monahiile din Mitropolia Moldovei şi Bucovinei ca să sprijine această lucrare a Sfântului Sinod prin împreună rugăciune către Dumnezeu, ştiind că acolo „unde este unire a poruncit Domnul binecuvântarea şi viața până în veac“ (Psalmi 132, 3).

Biroul de Presă al Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei
3 febr. 2009



Reacții ale Bisericilor Ortodoxe din Grecia și Serbia cu privire la documentele electronice

Scrisoarea Părintelui Paisie Aghioritul referitoare la semnele vremurilor

În spatele duhului lumesc al „libertății“ de astăzi, al lipsei de respect în Biserica lui Hristos față de cei mai mari, părinți şi dascăli, care au frică de Dumnezeu, se ascunde sclavia duhovnicească, stresul şi anarhia, care conduce lumea la impas, la catastrofă sufletească şi trupească.

Iar în spatele sistemului perfect de asigurare computerizată, ce se face prin „cartela“ electronică, se ascunde dictatura mondială, sclavia lui antihrist. „...ca să-şi pună semn pe mâna lor cea dreaptă sau pe frunte, încât nimeni să nu poată cumpăra sau vinde, decât numai cel ce are semnul, adică numele fiarei, sau numărul numelui fiarei. Aici este înțelepciunea. Cine are pricepere să socotească numele fiarei, căci este număr de om. Şi numărul lui este şase sute şaizeci şi şase“ (*Apocalipsa* 15, 16-18).

Sfântul Andrei al Cezareii scrie următoarele: „Despre numele cel murdar al lui antihrist şi despre tâlcuirea numărului, precum şi despre altele ce s-au scris despre acela, vremea le va descoperi şi experiența celor înțelepți..., dar nu a binevoit harul dumnezeiesc să se scrie în dumnezeiasca carte numele lui cel pierzător. Însă cercetând cu rațiunea, cu adevărat multe (nume) se pot afla...“. (Sfântul Andrei al Gezareii, *Tâlcuire la Apocalipsă*, cap.58, pp. 541-342, ediție greacă)

Dar lucru ciudat este că mulți oameni duhovniceşti, pe lângă faptul că fac tâlcuirile lor proprii, se mai şi tem cu o frică lumească de „punerea la dosar“, în timp ce ar fi trebuit să se nelinişteasă duhovniceşte, să-i ajute pe creştini cu nelinişteea cea bună şi să le întărească credința şi astfel să simtă mângâierea dumnezeiască.

Mă mir cum toate aceste evenimente nu le crează probleme de conştiință! De ce nu-şi pun măcar un semn de întrebare la tâlcuirile minții lor? Şi dacă îl ajută pe antihrist la pecetluirea lor,

de ce mai trag şi alte suflete la pierzare? Căci la aceasta se referă: „...ca să înşele, dacă este cu putinţă, şi pe cei aleşi“ (Mc. 13, 22).

Se vor înşela cei care le vor tâlcui pe acestea cu mintea lor. În timp ce semnele sunt foarte clare. „Fiara“ de la Bruxelles a sorbit în computer cu 666 aproape toate statele. Cartela, buletinul electronic, „înainte mergătoare ale pecetluirii“, ce arată? Din păcate la radio ascultăm numai timpul probabil.

Ce ne va spune Hristos? „Făţarnicilor, faţa cerului ştiţi s-o judecaţi, dar semnele vremurilor nu puteţi“ (Mt. 16, 3).

Aşadar, după cartelă şi după buletinul electronic, adică „îndosarierea“ persoanelor, ce se face pentru a înainta cu viclenie la pecetluire, vor spune mereu la televizor că oarecare a furat cartela cutăruia şi i-a luat banii din bancă. Pe de altă parte vor face reclamă „sistemului perfect“, adică pecetluirii pe mână sau pe frunte cu raze laser, a numărului 666, numele antihristului, care nu se va distinge cu ochiul liber.

Din păcate, iarăşi „anumiţi cunoscători“ îi vor „înfăşa“ pe fii lor duhovnicesti ca pe nişte prunci, chipurile ca să nu-i mâhnească. „Aceasta nu are importanţă“. „Nu-i nimic, este destul să credeţi lăuntric“. Şi, deşi vedem că Apostolul Petru, care s-a lepădat numai la exterior de Hristos, i s-a socotit aceasta cu adevărat lepădare, aceştia se leapădă de Sfânta pecete a lui Hristos, ce le-a fost dată la Sfântul Botez, care este „Pecetea darului Sfântului Duh“, prin primirea peceţii lui antihrist şi mai spun apoi că îl au pe Hristos înlăuntrul lor.

Din păcate, o astfel de logică aveau şi unii „gnostici“ pe vremea sfinţilor mucenici, care încercau să întoarcă pe mucenici de la mărturisirea lor, aşa cum spune Sfântul Vasile cel Mare în „Cuvântul“ său la mucenicul Gordie: „...mulţi încercau să-l convingă pe mucenic să se lepede numai cu gura şi să-şi păstreze credinţa în suflet prin aceiaşi dispoziţie lăuntrică, pentru că Dumnezeu nu caută la cele pe care le rosteşte limba, ci la intenţia omului. Însă mucenicul Gordie a rămas neînduplecat şi a răspuns: „Nu suferă limba cea zidită de Hristos să rostească ceva împotriva Ziditorului... Nu vă înşelaţi, Dumnezeu nu se lasă batjocorit, căci din cele ce ies din gura sa, fiecare va fi judecat; din cuvintele tale te va îndreptăţi şi din cuvintele tale te va osândi“.

De asemenea, sub stăpânirea lui Deciu, s-a poruncit creştinilor să mărturisească religia închinătorilor la idoli şi creştinii care au mărturisit şi au jertfit idolilor, au primit un certificat scăpând astfel de mucenicie. Dar nu numai aceştia s-au lepădat de Hristos, ci şi cei care au dat bani închinătorilor la idoli şi au luat certificatul fără să se lepede de Hristos, aşa numiţii „libellus“. Dar şi pe aceştia Biserica noastră i-a considerat lepădaţi, căzuţi.

Să ne amintim şi de minunea săvârşită de Sfântul Teodor, care se prăznuieşte în fiecare an în sâmbăta din prima săptămână a Postului Mare: „Iulian Paravatul ştiind că poporul lui Hristos, mai cu seamă în săptămâna întâi a Postului Mare, caută să se curăţească şi să se apropie mai mult de Dumnezeu, a voit să-i spurce. De aceea a poruncit să pună în piaţă în acele zile mâncăruri spurcate cu sângele jertfelor idoleşti. Dar Sfântul mucenic Teodor s-a arătat în vis lui Evdoxie, arhiepiscopul de atunci al Constantinopolului, şi descoperindu-i fapta împăratului, i-a poruncit să-i adune pe credincioşi dis-de-dimineaţă ca să-i împiedice să folosească acele mâncăruri spurcate. Iar lipsa hranei necesare să o înlocuiască vremelnic prin colivă... În felul acesta scopul Paravatului a fost zădărnicit şi poporul cel credincios a fost păzit nespurcat...“.

Depărtarea de cele jertfite idolilor a fost rânduită printr-un canon al Sfinţilor Apostoli: „Şi apostolii şi preoţii s-au adunat... (şi au hotărât) să se ferească de cele jertfite idolilor şi de desfrâu şi de (animale) sugrumate şi de sânge“ (*Fp. Apostolilor* 15, 6, 20).

Dar cu toate cele pe care le-am arătat, auzi, din păcate, o grămadă de neghiobii ale minţii unor „gnostici“ de astăzi. Unul spune: „Eu voi primi buletinul cu 666, şi voi pune şi o cruce alături“. Altul spune: „Eu voi primi pecetea cu 666 pe frunte şi voi face şi o cruce pe cap...“. Iar alţii spun o grămadă de alte neghiobii, crezând că se vor sfinţi în felul acesta. Dar toate acestea sunt înşelări.

Numai cele care primesc sfinţire, numai ace-

lea se sfințesc. De pildă, apa primeşte sfințire şi se face agheasmă. Însă urina nu primeşte sfințire. Piatra se poate face pâine prin minune, dar necurăția nu primeşte sfințire.

Prin urmare, diavolul, antihristul, atunci când este pe buletin, pe mână sau pe fruntea noastră prin simbolul lui, nu se sfințeşte chiar şi o cruce de ai face.

Avem puterea Cinstitei Cruci, a simbolului sfânt, şi harul dumnezeiesc al lui Hristos numai atunci când ne îndestulăm cu Sfânta pecetluire a Botezului, prin care ne lepădăm de satana, ne unim cu Hristos si primim sfânta pecetluire: „Pecetea darului Duhului Sfânt".

Hristos să ne lumineze pe toți. Amin.

Sfântul Munte Athos

Chilia Tanaguda - Mănăstirea Cutlumus

Sâmbăta din prima săptămână a Postului Mare 1987

Cu multă durere şi dragoste în Hristos

Monahul Paisie


Cuviosul Paisie Aghioritul

Declarația Sfintei Chinonite a Muntelui Athos

Karyes
21 august/ 3 septembrie 1997
Sfânta Chinonită
Sfântul Munte Athos
Nr. Protoc. F2 / 32 /1412

Comunicatul Sfintei Sinaxe Duble Extraordinare a Sfântului Munte

Sfânta Sinaxă Dublă Extraordinară a Sfântului Munte Athos, cercetând iarăşi importanta chestiune a Acordului Schengen şi a buletinelor electronice de identitate, a socotit necesar ca în continuarea declarațiilor sale anterioare să informeze cinstitul popor ortodox grec următoarele:

1. Împărtăşim neliniştea întregii Biserici, alăturându-ne spiritului recentelor comunicate ale Sfântului Sinod al Bisericii Greciei, Sfântului Sinod Eparhial al Bisericii Cretei şi ale multor altor sfinte mitropolii şi sfinte mânăstiri.

2. Ca monahi ortodocşi, trăim permanent în duhul răstignirii şi al învierii, duh al plânsului de pocăință dătător de bucurie şi al aşteptării venirii Celui "care a pornit ca un biruitor să biruiască" (*Apocalipsa* 6, 2). Considerăm de aceea necesar să amintim fiecărui creştin ortodox că *împlinirea datoriei fundamentale a mărturisirii credinței noastre către Domnul nostru Iisus Hristos nu se poate împleti cu un duh de tulburare şi panică, duh care nu arată altceva decât lipsa de credință şi de trăinicie a harului în inimă.* Adâncirea studiului semnelor vremii şi constatarea cu certitudine a zilelor de pe urmă produc o bună nelinişte care *are drept rezultat încercarea unei pocăințe depline, a unei lupte hotărâte pentru biruirea patimilor noastre aducătoare de moarte şi a unei mai bune pregătiri pentru intrarea în împărăția*

Mielului cel înjunghiat. ''Fericiți cei ce spală veşmintele lor ca să aibă stăpânire peste pomul vieții şi prin porți să intre în cetate !" (*Apocalipsa* 22, 14).

3. Căderea din dreapta credință şi secularizarea, spiritul general de apostazie şi de înaintare în diverse rătăciri şi slujiri ale diavolului, saltul progresului tehnologic al sistemelor de înregistrare, arhivare şi supraveghere, universalizarea economiei şi constatarea încercării de pătrundere clandestină a simbolurilor anticreştine în domeniile vitale ale vieții sociale – cum sunt produsele comerciale, tranzacțiile economice şi relațiile stat-cetăteni – fac cu adevărat mult prea palpabile şi apropiate cele pe care Sfântul Evanghelist Ioan le descrie în versetele 16-18, din capitolul 13 din de Dumnezeu insuflata Carte a Apocalipsei. *Îndreptățita nelinişte şi protestele cinstitului popor nu au, desigur, scopul de a împiedica împlinirea desăvârşită a proorociilor la o vreme de care* ''nimeni nu ştie, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl" (*Matei* 24, 36).

4. Suntem însă îngrijorați şi protestăm, deoarece răceala şi indiferenta arătată față de credința şi tradiția spirituală a unui popor creştin ortodox de către Guvernul său şi a reprezentanților săi aleşi poate pune Biserica, chiar şi Națiunea, într-o încercare inoportună şi în confuzie.

5. Declarăm încă o dată că datoria fundamentală a mărturisirii credinței, dar şi încrederea în cele câte Mângâietorul le-a predat ca proorocii în Biserica creştină ne obligă să refuzăm a accepta orice fel de buletin electronic de identitate cu Cod Numeric Matricol Unic (C.N.M.U.), ca aducând prejudicii libertății persoanei şi conştiinței noastre creştine.

6. Chemăm Guvernul şi pe reprezentanții aleşi ai poporului grec să anuleze aplicarea, dăunătoare Națiunii, dar deja votată de Parlamentul ales, a Acordului Schengen, deoarece nu conține o garantare deplină a respectării secretului particular şi a prezumției de nevinovăție a cetățeanului şi contribuie în cel mai înalt grad la degradarea ortodoxiei neamului nostru, de vreme ce introduce discriminări inadmisibile pentru cetățenii țărilor terțe.

7. Declarăm cinstitului popor grec că trăim ''buna" nelinişte întru Dumnezeu pentru cele petrecute, în post şi rugăciune, stabilind în acest scop o priveghere de toată noaptea în Sfânta Biserică Protaton, duminică 8 / 21 septembrie 1997, de sărbătoarea Naşterii Maicii Domnului.

8. Fie ca rugăciunile Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, Mijlocitoarea tuturor şi Acoperitoarea Sfântului Munte şi a ortodocşilor de pretutindeni să-i întărească pe toți credincioşii în lupta comună a pocăinței, sfârşitului creştinesc şi a bunei mărturisiri şi să alunge de la națiune orice nouă ispită şi evoluție a evenimentelor care duc departe de izvoarele dătătoare de viață ale Tradiției noastre Creştine Ortodoxe.

Semnează întâistătătorii și reprezentanții celor douăzeci de sfinte mânăstiri din Sfântul Munte Athos, prezenți la Sfânta Sinaxă Dublă Extraordinară



Circulara Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Elene nr. 2626 / 7 aprilie 1997

Către cinstitul popor grec

Acordul Schengen și legea pentru Protejarea individului la prelucrarea datelor cu caracter personal

Iubiții noştri fii întru Domnul, har vouă de la Domnul Dumnezeu Atotțiitorul.

Sfântul Sinod al Bisericii Greciei, motivat de cele câte s-au scris, s-au auzit şi s-au petrecut de curând din pricina îngrijorării cauzate de Acordul Schengen şi de votarea legii pentru Protejarea individului la prelucrarea datelor cu caracter personal, studiind tema şi având în vedere cuvintele Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos: „Dați Cezarului cele ce sunt ale Cezarului şi lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu“ (*Matei* 22, 21), adresându-se credincioşilor săi fii, remarcă următoarele:

Dând „Cezarului cele ale Cezarului“, Sfântul Sinod şi împreună cu dânsul orice creştin conştient recunoaşte că temele politicii externe şi ale protecției interne de care depind bunăstarea poporului nostru în viața lui pământească sunt reglementate de către conducerea politică a Statului, care dă socoteală în fața poporului şi are obligația de a se lupta pentru libertățile acestuia, pentru drepturile şi progresul său.

În paralel însă, Sfântul Sinod, dar împreună cu dânsul orice cetățean elen, are, potrivit Constituției, dreptul de a se interesa de exactitatea respectării drepturilor private şi a celor obşteşti garantate constituțional. Astfel, Sfântul Sinod, cu convingerea că orice formulări oficiale pe o temă necunoscută până acum (precum este şi aşa-numita „îndosariere electronică“), nu sunt cu putință a acoperi toate datele necunoscute ale chestiunii, face apel către guvern şi, în general, către conducerea politică a țării noastre, de a lua în vedere în cadrul competenței şi a responsabilității sale orice explicații legate de această temă. *Iar în continuare să se îngrijească de o cât mai bună cu putință protecție a persoanei fată de prelucrarea datelor cu caracter personal, prin proceduri legislative constituționale şi să aducă îmbunătățirile cerute la recent votata lege.*



Pe tema lui Antihrist și a pecetluirii

Sfântul Sinod doreşte a remarca însă că, o dată cu Acordul Schengen şi cu respectiva lege, a revenit în actualitate tema lui Antihrist şi a semnului său, despre care ne vorbeşte Sfânta Carte a Apocalipsei.

Pe tema aceasta, deoarece are legătură directă cu credința creştină şi cu mântuirea omului, Sfântul Sinod este îndreptățit să declare către

toate forurile punctele sale de vedere, dând „lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu“.

Aşadar, cu tristeţe remarcăm că progresul civilizaţiei în domeniul aplicaţiilor electronice este legat, din păcate, de numărul 666, care este utilizat drept cod numeric principal în tehnologia respectivă. Acest număr este limpede menţionat în Sfânta Carte a Apocalipsei ca fiind numărul lui Antihrist. Despre însemnătatea acestui număr s-au scris şi s-au auzit multe opinii.

Biserica noastră primeste învăţătura cum că Pecetea lui Hristos nu este un oarecare simbol exterior care se poate impune oamenilor prin forţă şi prin tiranie, ci este harul Sfântului Duh, pogorât prin Sfintele Taine ale Botezului şi Mirungerii numite „peceţi ale lui Hristos“, „o pecete adevărată, luminată de Duhul“, după cum spune Sfântul Simeon Noul Teolog. Şi pecetea lui Hristos o are şi o păstrează cel care mărturiseşte că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, care a venit în lume în trup şi S-a făcut om pentru mântuirea noastră. Iar o pecete care se impune cu forţa şi în mod tiranic nu este în stare a face nelucrătoare puterea lui Hristos.

În acelaşi fel, pecetea lui Antihrist, despre care vorbeşte *Apocalipsa*, nu este un simbol extern care se poate impune cu forţa, peste voia şi împotrivirea omului, ci este despărţirea voluntară de viaţa harului Sfântului Duh prin lepădarea nesilită a credinţei că Iisus este Fiul lui Dumnezeu şi Mântuitorul lumii. Pe această temă s-au scris însemnate studii de către sfinţi clerici şi înţelepti dascăli de teologie.

Numărul 666

Însă numărul 666, potrivit celor menţionate despre el în Apocalipsă este consfinţit ca număr al lui Antihrist şi, prin urmare, nu este cu putinţă ca un creştin să nu fie interesat de introducerea intenţionată şi sistematică a acestui număr în viaţa sa, şi îndeosebi în viaţa poporului elen care este aproape în totalitate creştin şi ortodox, indiferent cât de conştient îşi trăieşte fiecare om credinţa.

Desigur, este posibil şi ca numărul 666 să fie un număr fără nici o importanţă spirituală, aşa cum este când apare în numerotarea filelor unei cărţi cu multe pagini, sau un număr dintr-un ordin de înmatriculare. Însă ni se pare ciudat şi contradictoriu, pe de o parte, ca ţara noastră să aibă mândria Peceţii lui Hristos, a credinţei în Hristos şi în Sfânta Treime, în numele căreia s-a votat şi s-a consacrat Constituţia sa, şi a Sfintei Cruci care împodobeşte în mod concret drapelul nostru, iar pe de altă parte să acceptăm ca normă de stat o situaţie socială care permite să votăm legi (pe orice temă şi, mai mult, pe o temă care are legătură directă cu omul şi cu credinţa sa în Hristos, cu conştiinţa sa) în care să fie introduse subtil practici care presupun conformarea statului elen la sistemul electronic al cărui element de bază va fi codul numeric 666. Nu constituie acesta un dispreţ al cuvântului lui Dumnezeu ? Nu este provocare şi scandal pentru poporul nostru creştin ortodox ?

Prevedem că protestele pe această temă vor fi numeroase. *Şi, din păcate, vor fi direcţionate de cercuri care nu este cu putinţă a fi supuse controlului Bisericii.*

Să nu fie acceptat

Pentru aceasta, Sfântul Sinod se adresează Guvernului şi lumii politice a ţării noastre şi consideră potrivit:

a. A nu fi acceptat drept cod numeric al sistemelor electronice de stat pentru protecţia persoanei numărul 666. A se face respectate şi a se aplica la acest punct repetatele asigurări oficiale ale factorilor de conducere din diferite perioade de guvernare.

b. Să se facă o intervenţie la conducerea ţărilor membre ale Uniunii Europene în care, chiar dacă unele state s-au declarat „laice“, există însăşi ţări creştine, cu politică creştină, şi să se ceară oficial înlocuirea numărului 666 în sistemul electronic central al Uniunii Europene cu oricare alt cod numeric. Cu un atât de mare progres al electronicii, oare nu e posibil să înlocuieşti un cod numeric ?

c. Sub nici un motiv să nu se aplice drept cod numeric numărul 666 în noul sistem de identitate al ţării noastre, iar apartenenţa religioasă să



fie specificată obligatoriu între elementele înscrise pe noul tip de buletin.

Dacă se insistă în aplicarea legii, nu se va naşte oare opinia conform căreia folosirea acestui număr nu este întâmplătoare ? Şi că în spatele acestei utilizări se ascunde ceva suspect ?

Dăm slavă lui Dumnezeu pentru progresul civilizaţiei, pentru toate darurile lui Dumnezeu către poporul nostru ortodox.

Dăm slavă lui Dumnezeu deoarece ţara noastră este guvernată democratic, iar libertăţile şi drepturile fiecărui individ sunt protejate de Constituţia ţării şi de acordurile internaţionale până într-atât încât să fie respectate şi considerate inviolabile chiar şi drepturile individuale ale unei minorităţi „contrar conştiinţei“, fie şi dacă acestea vin în vădită contradicţie cu interesele majorităţii.

Exprimăm convingerea că poporul nostru va primi cu bunăvoinţă mesajul duhovnicesc şi că, în consecinţă, conducerea politică responsabilă va face tot ce este mai bine pentru a nu provoca unei părţi a poporului nostru ortodox, dacă nu chiar întregii naţiuni, probleme de conştiinţă.

După toate cele spuse şi privind înainte către zilele Mântuitoarelor Patimi şi ale învierii din morţi a Mântuitorului Hristos, dorim întregului popor ortodox grec a ajunge cu înţelepciune Sfintele Paşti, dăruindu-i binecuvântarea părintească a Bisericii şi chemând asupra tuturor harul lui Dumnezeu şi nemărginita Sa milă.

Preşedintele Sfântului Sinod,
Arhiepiscopul Greciei,
SERAFIM,
urmat de semnăturile celorlalţi membri
ai Sfântului Sinod

Această circulară (2626/7 aprilie 1997) a fost citită în toate bisericile Greciei, în Duminica Ortodoxiei din anul 1997, iar mai apoi a fost publicată în oficiosul Sfântului Sinod, „Pros ton lao“ (Către popor), nr. 21 din aprilie 1997.

Către Sfântul Sinodul Arhieresc al Bisericii Ortodoxe Sârbe

Sfântul Sobor Arhieresc, în adunarea sa, a hotărât următoarele:

„Este de datoria Sfântului Sinod Arhieresc să intervină în mod corespunzător pe lângă organele abilitate ale Republicii Serbia ca legea de curând votată în Parlament privind documentele de identitate să nu fie pusă în practică.“

Cu cinste anunţăm Sfântul Sinod Arhieresc de această hotărâre a Sfântului Sobor Arhieresc, pentru a lua la cunoştinţă şi a duce la bun sfârşit această lucrare.

Către Sfântul Sinod Arhieresc credincios în Hristos,

Preşedintele Sfântului Sinod Arhieresc şi Patriarh al Serbiei
PAVLE

Gheorghe Stănescu, o conştiinţă exemplară



Constantin Mihai

Atunci când i-am propus lui Claudiu Târziu realizarea unui medalion despre Gheorghe Stănescu, o figură reprezentativă a rezistenţei româneşti anticomuniste, mă gândeam la o abordare simpatetică a personalităţii sale, plecând de la virtutea sa capitală, prietenia. Mărturisesc că nu am întâlnit o altă persoană care să întrupeze cu asupra de măsură această calitate remarcabilă a omeniei, el fiind artizanul cimentării unor prietenii solide, un adevărat *dar* insuflat de Pronia cerească, prin care reuşea să pună în contact multe suflete. A vorbi despre Gheorghe Stănescu înseamnă a face un adevărat elogiu prieteniei, a valorii sale cuminecătoare în planul relaţiei interumane, în prelungirea tratatelor antice care vizau această trăsătură anatreptică. Am avut privilegiul, alături de fratele meu, de a face parte din ultimii şase ani ai vieţii lui nea Ghiţă, cum îl numeam noi, cei apropiaţi (îl urmărisem de la începutul anilor '90, prin intermediul emisiunilor sale de radio şi televiziune din Rm. Vâlcea, cu privire la restituirea unor pagini esenţiale de istorie recentă, confiscată de comunism), şi de a ne bucura de prietenia sa bazată pe o sinceritate totală şi pe o profundă deschidere sufletească. Generozitatea, altruis-



mul cu care îi ajuta pe cei din jur, de la camarazii de suferință până la cei mai puțin cunoscuți erau grefate pe un puternic fond religios care marca personalitatea sa. Intelectual autentic, pentru care lucrul bine făcut reprezenta un *modus vivendi*, dublat de o oratorie remarcabilă şi de o calitate elevată a scriiturii, a înțeles mai bine ca nimeni altul să sprijine, cu orice preț, tineretul studios, să-l stimuleze spre noi aventuri spirituale, convins fiind că regenerarea morală a națiunii române nu poate pleca decât de la o tânără elită intelectuală, formată în duhul competenței şi al credinței creştine, trăite plenar şi nu mimate printr-un formalism păgubos. Nu a încetat niciodată să readucă în prim planul opiniei publice istoria românească adevărată, prin restituirea sa în fundamentele sale, falsificate de propaganda şi ideologia comuniste. Prin întreprinderile sale salutare de recuperare a memoriei colective, nea Ghiță Stănescu a reprezentat o adevărată instituție. Tot ceea ce a realizat în acest sens a fost cu pasiune şi cu multă dăruire, plecând de la convingerea că moştenirea rezistenței anticomuniste, plătită cu jertfă de generația sa, trebuie dusă mai departe, ea constituind singurul nostru bilet de prezentare la Judecata de Apoi a neamurilor.

Pentru a putea reliefa dimensiunea exemplară a conştiinței sale, ne-am îndreptat atenția asupra ultimei sale cărți care probează măsura caracterului său.

Există în publicistica de factură culturală postcomunistă o teamă endemică de a aborda „subiecte tari“, subiecte cu miză intelectuală, etică, teologică, teamă provenită din atitudinea „liderilor de opinie“, mulți dintre ei formați la şcoala bolşevismului, cu puternice reflexe securiste, de cea mai pură extracție cominternistă. Numai aşa se poate explica reacția umorală a marii majorități a revistelor culturale față de subiecte precum: istoria intelectuală a Criterionului, Nae Ionescu şi elita culturală formată de acest ilustru magistru al culturii româneşti moderne, istoria universului concentraționar din perioada comunistă şi a Mişcării de Rezistență din munți, exilul românesc anticomunist. Unde nu mai punem la socoteală faptul că asemenea subiecte sunt tabu la nivelul academic românesc sau la nivelul burselor, girate de trepăduşii regimului roşu.

Din păcate, există o „cabală a tăcerii“ şi în privința prezentării cărților autentice, cu miez, care ar putea declanşa dezbateri serioase, fecunde în spațiul cultural românesc. O asemenea carte cu miză este şi volumul *Cabala Tăcerii şi ...Dreptul la Replică* (Bucureşti, Editura Venus, 2001) al regretatului scriitor şi rezistent anticomunist Gheorghe Stănescu, autor al cărții de memorii *Jurnal din Prigoană* (Bucureşti, Editura Venus, două ediții: 1996 şi 2000), precum şi a uneia de versuri, *Pseudo-Jurnale Poetice* (Bucureşti, Editura Venus, 2000).

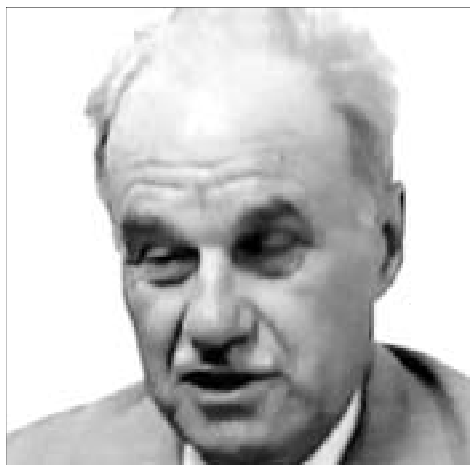
Cabala Tăcerii şi Dreptul la Replică, o lucrare incitantă, scrisă în spiritul acelor *disputationes*, ce are drept fundament polemica de idei cu diverse figuri ale vieții culturale româneşti sau cu medii instituționale, a trecut voit neobservată, conținutul ei fiind incomod pentru multe dintre „personalitățile“ vizate. Titlul cărții este mai mult decât revelator, sugerând, din păcate, refuzul intelectualilor de a intra în Agora şi de a susține polemica ideatică cu autorul volumului de față. Această lucrare se structurează sub forma unor epistole deschise către Mass-Media: „22“, „Dilema“, „România Liberă“; Instituții: „GDS“, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române; Persoane şi Personalități: Andrei Pleşu, Răzvan Theodorescu, Doina Cornea, Gabriel Liiceanu, Cristian Tudor Popescu, Andrei Pippidi şi alții.

Poetul Gheorghe Stănescu se dovedeşte a fi un fin polemist, un intelectual autentic care, format la şcoala interbelică, în descendența gândirii problematizante naeionesciene, înțelege să intre într-o dezbatere cu o miză majoră: primenirea climatului cultural românesc, după vidul spiritual de o jumătate de secol comunist.

Textul „Pagini cenzurate în 1986“, text care va crea multe comentarii şi chiar dispute, oferă lectorilor o luare de poziție corectă a lui Gheorghe Stănescu cu privire la „cazul Eminesu“ văzut de Nichita Stănescu. *Scrisoarea deschisă tovarăşilor* – căci despre tovarăşi este vorba – Mircea Micu, Gheorghe Tomozei, revistei „Flacăra“ şi editurii Sport-Turism corectează poziția deloc

onorantă a poetului Nichita Stănescu, care vorbeşte astfel despre Mihai Eminescu: „...o halima de zile mari. Activişti ai suferinţei şi cuconet şi tot atâtea sticloanţe, cât şi flori. Mă bătrâne, aşa trebuia sărbătorit numai bietul Mişu Eminescu...“ (Nichita Stănescu, citat de Mircea Micu, în *Unicul Nichita*, din volumul *Intâmplări şi alte năluciri*, Editura Sport-Turism, 1985, p.11). Are perfectă dreptate Gheorghe Stănescu când afirmă că: „Mihai Eminescu nu este şi nu poate fi Mişu sau Conu Mişu pentru nimeni dintre cei născuţi în veacul nostru şi în cele ce vor veni. Mihai Eminescu nu este şi nu poate fi Titi pentru nimeni dintre cei prea răsfăţaţi de publicitate în vremea noastră şi în cea viitoare. Mihai Eminescu nu este şi nu poate fi Vecinul (de spaţiu locativ) pentru nimeni dintre cei ce s-au întâlnit cu Poezia datorită lui... Dacă s-au întâlnit...“ (p.8). Curios este faptul că pentru Nichita Stănescu, Mihai Eminescu nu este cel mai mare poet român (a se vedea fragmentul dintr-un dialog cu Nichita Stănescu, publicat de Constantin Crişan, în „Flacăra“, nr.1 (1490)/8 ianuarie 1984, citat de Gheorghe Stănescu, în volumul său, pp.8-9). Atitudinea lui Gheorghe Stănescu este una de-a dreptul onestă şi ea nu vrea să impieteze cu nimic asupra rolului jucat de Nichita Stănescu în cadrul literaturii române, ci să sancţioneze, atunci când este cazul, scăderile şi atitudinea neonorantă ale unui intelectual, în calitatea sa de formator de opinie. Un alt text resentimentar al poetului Nichita Stănescu merită să fie cunoscut, cu atât mai mult că este „de o impertinentă originalitate scabroasă“: „Când te doare un genunchi de începi să zbieri cu tălpile şi ceri opiu sau cocaină ori măduvă de îngeraş-canar, ori tupeu de Arghezi, uns cu smoală şi tăvălit în pene de Eminescu tocmai când ţi-e durerea mai dragă şi mai plină de urlet, ţi se face o injecţie în fesul de arnăut al lui Caragiale, o injecţie bineînţeles cu apă, de te doare până la urlet replica, dar îţi trece durerea din genunchi şi din talpa piciorului. Acesta este efectul PLACEBO, *mutatis mutandi* în literatură...“ (Nichita Stănescu, *Sadoveanu şi efectul PLACEBO*, în „Flacăra“, nr.6(1443)/11 februarie 1983, citat de Gheorghe Stănescu, p.9).

Tendinţa autorului spre verticalitate transpare din corpusul scrisorilor adresate diverselor



instituţii sau personalităţi, tendinţă dublată de o capacitate a voinţei şi de o disponibilitate de a reînnoda legătura cu europenitatea culturală, frîntă brutal, după 23 august 1944. În acest sens este exemplară scrisoarea adresată lui Andrei Pleşu – pe atunci ministru al Culturii – căruia, în ipostaza sa de demnitar, responsabil de soarta culturii româneşti, i se propunea înfiinţarea unei edituri „destinată întregirii patrimoniului spiritual românesc“ care ar fi urmat să preia reeditarea a circa 100 de volume apărute la editura „Destin“ din Madrid (1951-1986), sub patronajul lui George Uscătescu; a cărţilor apărute în colecţia „Limite“ (Paris), precum şi a celor din întregul Exil anticomunist, publicate de-a lungul celor 50 de ani de izolare de România, cărţi necesare pentru primenirea spiritual-culturală a spaţiului românesc. Răspunsul la acest proiect salutar a fost nul. Singurul care s-a aplecat spre recuperarea exilului românesc anticomunist şi care merită felicitările noastre este domnul Nicolae Florescu, prin revista „Jurnalul Literar“, pe care o conduce, precum şi prin editura cu acelaşi nume care scoate programatic cărţile fundamentale ale culturii române, într-un context intern ostil, nestipendiat de nici o fundaţie din ţară, ci numai cu sprijinul exilaţilor români.

Cuvântul rostit în Piaţa Universităţii, din 10 mai 1990 reprezintă o pledoarie esenţială a lui Gheorghe Stănescu pentru ceea ce înseamnă fixarea pe coordonata morală, intelectuală şi spirituală a Umanului. Trecutul anticomunist al auto-

rului – putem vorbi despre o dominantă organică a anticomunismului românesc – îl îndreptăţeşte să afirme judecăţi de bun-simţ, în primul rând, dar şi idei care susţin o etică a majusculării Adevărului.

Răspunsul intelectual şi atitudinal pe care îl dă lui Andrei Pippidi în ceea ce priveşte articolul acestuia din urmă în „22“ (nr. Din 23 august 1991), „Pentru dreapta măsură“, subliniază o dată în plus justeţea poziţiei pe care se plasează Gheorghe Stănescu. E greu de crezut cum un istoric de talia lui Andrei Pippidi, ieşind din domeniul său de specialitate, propune nişte aserţiuni îndoielnice pe tărâmul filosofiei culturii şi al criticii literare, pornind de la cartea lui Virgil Ierunca *Româneşte*. Grila axiologică a istoricului este discutabilă, dacă luăm în considerare perioada supusă dezbaterii 1944-1964, când afirmă Andrei Pippidi „actorii intelectuali ai istoriei româneşti din acea epocă n-au fost nici o clipă marionete ale căror sfori să le tragă un critic grăbit, în funcţie de criterii superficiale. Nu cred că deriziunea şi injustiţia cu care este tratat Călinescu, căruia contemporanii mai tineri îi datorează imens, vor zdruncina recunoştinţa acestora, dar altora, aflaţi abia la începutul creşterii, persiflarea le poate încuraja prejudecăţile“ (p.49). Ţinând cont de afirmaţia lui Virgil Ierunca care făcea o disociere netă între cei care „aservindu-şi conştiinţa au ales Academia, în aceeaşi vreme, mulţi dintre colegii lor preferaseră Temniţa“, Gheorghe Stănescu propune o altă axiologie, prin care protestul moral înlocuieşte „resentimentul“, criteriul moral pe cel politic şi pune riguroasele raportări la criteriile conştiinţei şi ale răspunderii faţă, în locul criteriilor superficiale. În această ordine de idei, dreapta măsură a lui Andrei Pippidi nu este o dreaptă judecată, pentru că este concepută în afara şi chiar în detrimentul eticului.

Prezent în Agora şi atent la fenomenul cultural care se desfăşoară după'89, Gheorghe Stănescu a oferit un exemplu de atitudine intelectuală fermă, onestă, fără artificii, precum şi de atitudine morală, având la bază principiile unei etici ireproşabile. Polemica de idei a lui Gheorghe Stănescu se bazează pe o logică a argumentelor, pe o gândire originală capabilă să demonteze din articulaţiile sale mecanismul de funcţionare a logicii preopinenţilor săi. O asemenea lucrare poate şi chiar trebuie să contribuie la aerisirea mentală şi intelectuală a spaţiului cultural românesc.



Repere biografice

Gheorghe Stănescu

■ Se naşte la 4 iulie 1926, în comuna Negru Vodă, judeţul Constanţa.

■ Între 1938-1940 este elev la Liceul „Nicolae Filipescu“ din Bazargic, în Cadrilaterul „cedat“ Bulgariei, în 1940. Între 1940-1946 îşi continuă studiile secundare la Liceul „Spiru Haret“ din Bucureşti. Susţine Bacalaureatul în 1946, promoţia Profesorului Gabriel Ţepelea.

■ În 1946 se înscrie ca student la Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti, precum şi la Facultatea de Drept. În toamna anului 1948, promovat în anul III, este silit să-şi întrerupă studiile pentru a evita arestarea, ca urmare a apartenenţei sale la Frăţia de Cruce din Constanţa – organizaţia de tineret a Mişcării Legionare.

■ În 1949, judecat în lipsă de Tribunalul Militar Constanţa, este condamnat la 5 ani închisoare pentru uneltire împotriva ordinii sociale.

■ La 16 februarie 1952 este arestat la Bucureşti, trecând printr-o întreagă geografie penitenciară: Constanţa, Peninsula – Valea Neagră, Aiud, mina Cavnic, Gherla, Jilava, Iaşi. La 26 decembrie 1956 este eliberat. Lucrează ca tehnician în construcţii la Bucureşti şi pe şantiere în Moldova şi Oltenia până la pensionare, în 1986.

■ La 10 mai 1990, în calitate de participant la fenomenul „Piaţa Universităţii“, vorbeşte din balcon, în numele studenţilor trimişi de regimul comunist la „studii“, în temniţele şi lagărele de muncă forţată.

■ În 1994 înfiinţează Filiala Rm. Vâlcea a Fundaţiei Culturale „Memoria“ pe care o conduce ca preşedinte până la moartea sa. În această ipostază, ia iniţiativa realizării unor emisiuni radio (peste 100 de episoade) şi TV (peste 200 de episoade) „Restituiri din istoria confiscată“ care se bucură de o largă audienţă, o întreprindere salutară şi unică în spaţiul românesc postdecembrist pentru recuperarea memoriei colective. Aici, reuşeşte să prezinte mărturii esenţiale ale unei istorii recente adevărate, prin intermediul unor supravieţuitori ai gulagului comunist; să discute despre Mişcarea Legionară şi despre rolul ei în România modernă. O parte a acestor emisiuni constituie un fond documentar la „Memorialul Sighet“ şi la „Memorialul Fortul 13-Jilava“. La iniţiativa sa, sunt aduse să ţină conferinţe câteva dintre figurile rezistenţei anticomuniste: dr. Nae Nicolau, în mai 1997, cu o conferinţă despre *Martiriul în Biserica Ortodoxă Română*, regretatul Pr. Liviu Brânzaş, în mai 1998, cu o conferinţă despre *Incompatibilitatea dintre Biserica Creştină şi comunism*, ambii apropiaţi de suflet ai autorului, ş.a.

■ Din 1994, pentru a onora memoria rezistenţei anticomuniste, iniţiază un program ce include, printre altele, sfinţirea unor cruci memoriale, precum Crucea memorială din cimitirul Schitului Ţigănia-Bistriţa, aşezată pe groapa comună a luptătorilor anticomunişti din grupul *Arnota*, căzuţi în prima zi a Sfintelor Paşti din 1949, sfinţire la care reprezentanţii BOR, prin Episcopia Râmnicului (P.S. Gherasim, episcopul Râmnicului şi P.S. Irineu, vicarul Episcopiei, actualmente Mitropolitul Olteniei) nu au participat, continuând aceeaşi mentalitate bolşevică care încă mai domină în Ortodoxia românească şi care are alergie la anticomunismul semenilor săi, cu atât mai mult la cel legionar.

■ Publică în diverse periodice locale şi la numeroase reviste naţionale: *Permanenţe, Memoria, Puncte Cardinale, Lumina Lumii* (coordonatorul rubricii „Martiri în vremuri moderne“ al revistei) ş.a., remarcându-se printr-o ţinută intelectuală elevată şi printr-o conştiinţă etică accentuată. O proiecţie fidelă a omului interbelic, o specie rarissimă în contextul marxist al multiculturalismului şi al lui *political corectness*, Gheorghe Stănescu constituie un reper absolut al rezistenţei anticomuniste.

■ La 6 ianuarie 2003, de ziua Botezului Domnului (Epifania divină), trece la cele veşnice.

Volume publicate:

- *Jurnal din prigoană* (Bucureşti, Editura Venus, două ediţii: 1996, 2000).
- *Pseudo-jurnale poetice* (Bucureşti, Editura Venus, 2000).
- *Cabala tăcerii şi dreptul la replică* (Bucureşti, Editura Venus, 2000).

Fratele nostru Gheorghe Stănescu

Arhim. Iustin Pârvu

Urmele lui Ghiță Stănescu sunt proaspete în mânăstirea noastră. Parcă îl văd cum venea pe jos pe cursul apei Mălătăului, puțin obosit, cu rucsacul greu pe umeri, închipuia însuși drumul vieții sale de pantă grea al celulelor Aiudului, al coloniilor de muncă forțată din Baia Sprie, Cavnic și Valea Neagră...

Urmele lui sunt ca o figură dăltuită într-o stâncă de marmură, truda lui, dragostea, credința lui, munca lui, iubirea de patrie au rămas în stânca Neamului nostru ca o mărturie pentru generațiile din prezent și viitor.

În lumea noastră de astăzi, cu un tineret haotic și descumpănit moral de supratehnica ce stă în casa omului ca o ispită, de la pruncul de la sânul mamei și până la bătrânul uscat și pedepsit de truda anilor, Ghiță Stănescu ne vorbește fiecăruia despre austeritatea și disciplina vieții noastre creștine, care ne pune în legătură cu puterile cerești. El este mărturia vie și permanentă, este omul de rugăciune, de post și de veghe în duhul mucenicilor din criptele Aiudului, care parcă strigă permanent la indiferența și la amorțirea conștiințelor noastre. Urma rugăciunilor lor înaintea Sfintei Treimi și a Maicii Domnului, se revarsă peste noi prin imaginea Maicii Domnului, ocrotitoarea tuturor celor ce au dus crucea pe Golgotă, spre bucuria Învierii.

Miile de exemple ale generației din 1948, celulele temințelelor noastre de la Gherla, Aiud, Pitești, reverberează rugăciunea lor prin care a respirat Neamul nostru până în 1964. Prin rugăciunea lor a respirat Văzduhul Ceresc, Virtuțile Cerești fără de moarte, cum spunea părintele Iustin Popovici. Prima condiție a sănătății sufletești a neamului nostru, fără de care ne îmbolnăvim de tuberculoza sufletului, și se distrug țesuturile sufletului și acesta putrezește până la descompunere în rele și păcate, este deci, respirația cerească a rugăciunii – de la mucenicii închisorilor până la ultimul muritor cu suflet românesc.

Am revăzut recent temnițele de la Sighet și Aiud. Am trăit momente emoționante. Văzând numele eroilor și mărturisitorilor noștri căzuți la înalta datorie, parcă mă simțeam nevrednic că nu am rămas și eu cu ei, consolându-mă doar cu textele sfintelor cărți, a celor mult chemați și puțini aleși. Ei au fost aleși pentru că Maica Domnului le-a hărăzit o viață aleasă a taților și mamelor lor.



Ghiță Stănescu a fost o voce menită să ne trezească și să ne asigure că vom birui vremurile întunecoase care vin spre sfânta noastră Ortodoxie. Deși pare că suntem puțini, totuși, ne vom întoarce biruitori și din iad.

Cu rugăciunile lui Ioan Hozevitul, ale lui Ioan Lăcătușu, Valeriu Gafenu, Mircea Vulcănescu, Radu Gyr, Petre Țuțea, Virgil Maxim, Gheorghe Stănescu și a celorlalți, Dumnezeu primească toată osteneala noastră, a celor ce am trăit și supraviețuit zecilor de ani de captivitate și sălbaticie ateistă.

Binecuvântarea Domnului peste voi toți cu al Său Har și cu a Sa Iubire de oameni!

Recurs la onoare

Camelia Corban

„Urmele lui sunt ca o figură dăltuită într-o stâncă de marmură, truda lui, dragostea, credinţa lui, munca lui, iubirea de patrie au rămas în stânca Neamului nostru ca o mărturie pentru generaţiile din prezent şi viitor." Aceste cuvintele rostite de Părintele Iustin Pârvu despre seniorul Ghiţă Stănescu ne îndeamnă la meditaţie. Se naşte firesc întrebarea ce arde în sufletul românilor: cum ar fi arătat România de astăzi, dacă generaţiile anilor '30, '40, '48... nu ar fi fost frânte de mecanismul diabolic al comunismului!

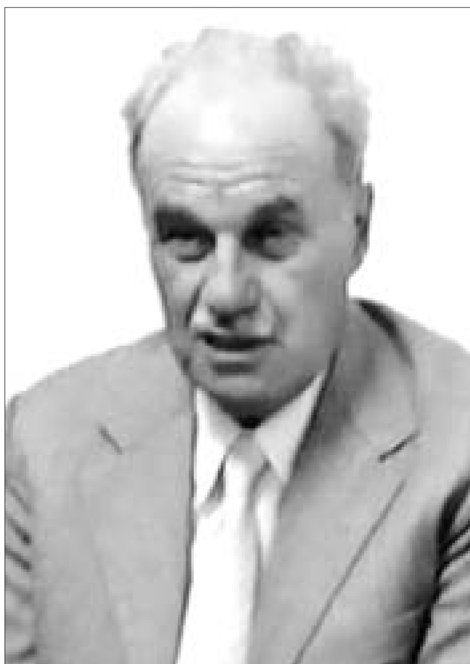
Dacă zestrea de exigenţă şi rigoare, de cinste şi devotament, de ţinută morală şi omenie, ar fi rămas criterii solide ale urcuşului social şi elemente definitorii ale educaţiei generaţiilor noi. Cu siguranţă altfel ar fi arătat România. Dacă pământul se desţeleneşte după ce a fost cuprins de ciulini, casele se reconstruiesc după ce au fost ruinate, conştiinţa se primeneşte mult mai greu. A intrat în conştiinţa colectivă minciuna, hoţia, trădarea, ca mari calităţi ale individului, pentru care este promovat în ierarhiile sociale cele mai înalte. Calitatea de „demnitar" ascunde delincvenţi notorii şi trădători ai intereselor ţării. Aceşti humanoizi crescuţi ca ciupercile otrăvitoare, unii chiar din tulpina sănătoasă de unde s-au ridicat, au creat *módele* ce se propagă cu neruşinare pe toate canalele posibile, de la televiziuni, radio, presa scrisă, până la mediul şcolar şi academic, culminând cu cele mai înalte poziţii politice. De unde pot să îşi satisfacă toate poftele de fiare nesăţioase şi sălbatice devalizând toate resursele şi bogăţia acestei ţări. Nu se dau în lături de la nimic pentru a jecmăni, a trăda, a murdări şi lovi în omul cinstit şi drept, în tot ce este sfânt şi curat în ţara aceasta....

Secvenţa de gol în conştiinţă este un *post factum* culpabil, un hiatus între noi şi purtătorii românismului luminat şi nobil. Putem noi recompune, fie şi din fragmente de sclipiri recuperate din catacombele unei memorii neexersate, atributele fundamentale şi creatoare a ceea ce ar trebui să fim? Mi-e teamă să nu fi pierdut şi voinţa de a fi oameni. Şi totuşi existăm pentru că suntem conectaţi la monada esenţială şi emblematică a culturii româneşti morale, înnoitoare şi creatoare cu adânci rădăcini în creştinismul primordial şi civilizator.

Oazele spirituale ale neamului trimit lumina binefăcătoare peste conştiinţele noastre, trezindu-ne şi ridicându-ne inimile. Un astfel de loc este şi Mânăstirea Petru Vodă. Aici ni se se păstrează *matricea* sfinţeniei, a măreţiei şi nobleţei româneşti. Aici ne cufundăm în sacru, contemplând frumuseţea omului autentic, nobil, sfinţit prin credinţă. *Omul autentic* aşa cum apare la Dumitru Stăniloae: „În acesta nu există nimic trivial, nimic grosolan, nimic josnic, nimic cinic, nimic tocit, în el e actualizată, delicateţea, sensibilitatea şi nobleţea cea mai autentica a umanului. El se caracterizează printr-o delicateţe ireproşabilă, prin cea mai fină sensibilitate, care sesizează stări pe care nu le pot sesiza ceilalţi, printr-o reţinere de la tot ce este impur şi neautentic, care s-ar putea numi buna cuviinţă exemplară, printr-o atenţie fără greş faţă de semeni."

Plecând de la această sublimă descriere îndrăznim să numim români: Arsenie Papacioc, Ioan Lăcătuşu, Mircea Vulcănescu, Radu Gyr, Arsenie Boca, Petre Ţuţea, Virgil Maxim, Sandu Tudor, adăugând cu pioşenie pe Părintele Iustin Pârvu, stareţul mânăstirilor din inimile noastre şi câţi alţi mii şi mii de bravi şi buni români ce şi-au păstrat conştiinţa curată, sacrificând fără ostentaţie averea, succesul profesional, libertatea şi chiar viaţa pentru a-şi păstra *onoarea şi demnitatea.* Din aceste exemple, şi nu sunt puţine, putem aduna ca cioburile unui diamante sfărâmat, conştiinţa românească.

Iată că am posibilitatea şi dacă vreţi, onoarea, să vorbesc despre unul dintre aceşti buni şi drepţi români: Gheorghe Stănescu. Este paradoxul generaţiilor noastre – de a fi avut con-



temporanii cei mai buni, mai valoroşi şi mai devotaţi patriei şi neamului nostru, ascunşi în întunericul cel mai hidos ce putea fi născocit vreodată – închisorile politice.

Gheorghe Stănescu s-a născut la Negru Vodă, judeţul Constanţa, student în paralel la Filosofie-Litere şi la Drept în Bucureşti, este arestat pentru apartenenţa la o organizaţie anticomunistă din Constanţa, judecat în lipsă şi condamnat, în 1949. Prins în 1952, trece prin închisorile Constanţa, Peninsula – Valea Neagră, Aiud, mina Cavnic, Gherla, Jilava, Iaşi. În 1994, a înfiinţat, la Râmnicu-Vâlcea, o Filială a Fundaţiei culturale „Memoria" şi a realizat un serial radio şi TV intitulat „Restituiri din istoria confiscată".

Un om de o mare nobleţe, cu o bogată cultură şi o rară jovialitate, Gheorghe Stănescu s-a dăruit cu generozitate redescoperirii adevărului istoriei noastre recente, pentru a reda generaţiilor care vin, zestrea de demnitate şi dreaptă credinţă. El însuşi este un român care a făcut istorie. Anii petrecuţi în închisoare s-au dovedit a fi fost o treaptă purificatoare, un salt prin suferinţă, care i-a amplificat calităţile, instruirea şi educaţia solidă primită de la părinţi. Am avut privilegiul de a-l cunoaşte pe Ghiţă Stănescu într-o toamnă frumoasă, în preajma hramului Sfinţilor Arhangheli Mihail si Gavriil, la Mânăstirea Petru Vodă, unde se pregătea cu smerenie şi rugăciune marea sărbătoare.

Oamenii aşteptau cuminţi să intre în chilia micuţă, dar atât de luminătoare a Părintelui Iustin Pârvu, stareţul care ştie ce este suferinţa şi o îndepărtează de la toţi cei ce vin cu inima curată şi cu dragoste de Dumnezeu la Sfinţia Sa. Stăteam la rând contemplând în tăcere lucrarea Duhului Sfânt, coborât prin harul duhovnicesc al Părintelui, „să aprindă evlavia noastră cea rece şi neroditoare, să risipească negura necredinţei şi a răutăţii, care se îndeseşte pe pământ, să ne călăuzescă pe toţi pe drumul vieţii celei drepte şi să ne povăţuiască la tot adevărul."[1] La un moment dat apare din umbra pădurii de brazi un călător mai puţin obişnuit. Era un domn în vârstă, îmbrăcat într-un costum impecabil, cu un rucsac pe umăr. A intrat în holul îngust, rugându-ne să-i îngăduim să îşi salute prietenul şi fratele său. Oamenii s-au dat la o parte imedit. După câteva minute, uşa se deschide şi Părintele Iustin iese împreună cu musafirul său. Mă cheamă şi îmi spune: „Iată Domnul Ghiţă Stănescu, staţi de vorbă, de la el vei afla multe din răspunsurile pe care le cauţi".

Am mers în camera de oaspeţi împreună. A venit şi un grup de la Diaconeşti (Bacău). Camera de oaspeţi a prins viaţă. Întrebările maicilor, răspunsurile blânde, dar ferme ale Părintelui Iustin trasau cu simplitate şi firesc conduita şi ţinuta morală, necesară fiecăruia, susţinută de credinţa ce aprinde sufletele, conferindu-le darul iubirii, acea iubire „care se trece prin foc, dar rămâne nemistuită; în trup se pogoară, dar în înalt veşniceşte; pe cruce se spânzură, dar stă morţii biruitoare"[2]. Cuvintele Părintelui Iustin ne recreează prezentul şi dă consistenţă viitorului pentru toţi cei ce gândesc şi simt româneşte şi creştin, deopotrivă. Timpul îşi pierduse cadenţa obişnuită, dar la plecarea Părintelui şi a măicuţelor, şi-a mutat coordonatele spre o altă frumoasă trecere.

[1] Acatistul Sfântului şi de Viaţă Făcătorului Duh, icosul 2.

[2] - Acatistul Sfântului Arhanghel Rafail

Am rămas de vorbă cu domnul Ghiță Stănescu. Universul bogat al personalității sale a împodobit acest sfat de neuitat, cu poezie și cântece, cu înțelepciune și frumusețe. Mi-a răspuns cu obiectivitate și clarviziune. Experiența sa vastă, încercările grele prin care trecuse cu vitejie îi confereau capacitatea de a evalua cu mare obiectivitate problemele istoriei românești ale cărei pete albe ascund sângele martirilor.

Am descoperit un poet de mare sensibilitate, ale cărui poezii și psalmi au înfiorarea delicată și profundă a adevăratului creștin atins de frumusețea cuvântului, stihuit în har. M-a impresionat umorul sănătos și subtil cu care evalua realitatea. Avea o vocație a frumosului; fusese dăruit cu memorie și cu sensibilitate artistică uimitoare. Dar, cum enciclopedia românească și universală pe care o răsfoisem cu domnia sa, nu fusese de ajuns, surprizele nu s-au oprit aici.

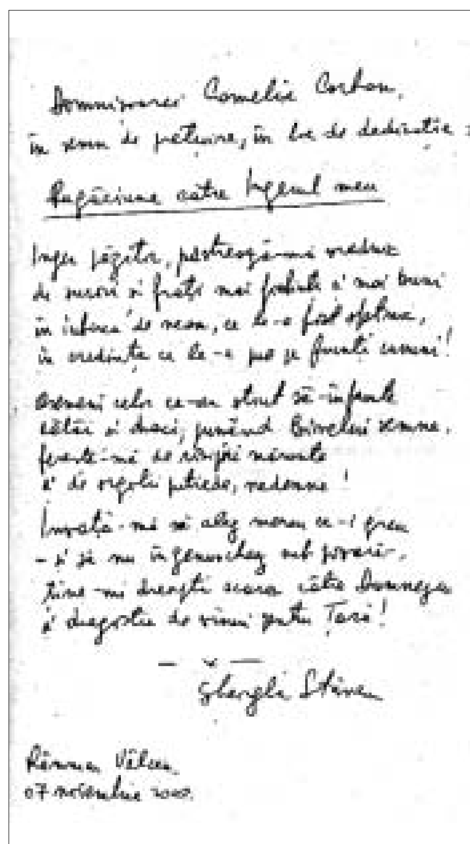
A doua zi domnul Stănescu nu mai era în mânăstire. Când clopotele vecerniei chemau credincioșii la rugăciune, a sosit și domnia sa. Nu puțină mi-a fost mirarea când mi-a dezvăluit că fusese la Roman, la o bună prietenă, Aspasia Oțel Petrescu, pe care a rugat-o să mă primească pentru documentarea mai detaliată a lucrării mele. Făcuse un drum de peste 200 de km și când m-a reîntâlnit, mi-a spus simplu : „Te așteaptă Pazi, să știi că a făcut 14 ani de închisoare, zece cu condamnare plus patru pentru că nu a acceptat «reeducarea».“



În fotografia alăturată este Ghiță Stănescu împreună cu Doamna Aspasia Oțel Petrescu la București, în primăvara anului 1998, cu ocazia realizării serialului documentar intitulat *„Istorie și adevăr“*. La acest serial, Ghiță Stănescu a lucrat câțiva ani și a adunat interviuri inedite cu personalități ce au trecut prin închisorile politice ale comunismului. Episodul cu doamna Aspasia Oțel Petrescu a fost transmis în același an, în trei episoade, la Televiziunea Vâlcea 1 din Râmnic. În prezent, casetele originale cu acest documentar de mare importanță istorică și sociologică se află depuse la Muzeul de la Sighet.

După această frumoasă și providențială întâlnire de la Petru Vodă, am câștigat alți doi și dragi mari prieteni și sfătuitori.

Iată un dar de vers și credință din partea Domnului Ghiță Stănescu, noiembrie 2000



Domnișoarei Cornelia Corbu,
în semn de prețuire, în loc de dedicație:

Rugăciune către Îngerul meu

Râmnicu Vâlcea
07 noiembrie 2000

Existența și exemplul acestor personalități deosebit de valoroase prin măreția și puterea cu care au ținut și apărat, cu orice sacrificiu, adevărata noastră conștiința românească, ne dă dreptul acum să credem încă în *noblețea, demnitatea și onoarea de a fi români.*

Gheorghe Stănescu, mărturisitorul

Când mi s-a oferit ocazia să spun câteva cuvinte adevărate despre fratele Gheorghe Stănescu, o bucurie caldă mi-a inundat inima. Mai întâi pentru faptul că personalitatea sa se va face cunoscută mai mult prin intermediul revistei ROST, revistă care se osteneşte, de o bună bucată de vreme, să ofere modele strălucite de personalităţi vrednice de o aleasă pomenire. Apoi, pentru că am fost invitată să aduc mărturie despre o figură luminoasă din rândul cruciaţilor români ai secolului XX, bunul nostru „Nea Ghiţă".

Aspazia Oţel Petrescu

Mi-am adunat scrisorile primite în decursul celor câţiva ani în care viaţa ne-a adus aproape şi m-am pregătit să încerc un portret Gheorghe Stănescu, desprins din aceste epistole, aşa cum el mi s-a dezvăluit. Dar după ce am recitit scrisorile, păstrate cu suflet de soră, am constatat că relaţia de suflet ce s-a stabilit între noi este mai presus de capacitatea mea de a-i găsi un corespondent prin cuvinte. Totuşi voi încerca să explic de ce îl numesc cu tot plinul inimii mele *frate*, aşa cum în toate scrisorile, absolut în toate, mi s-a adresat cu *iubita mea soră*. Ţin să subliniez că această *frăţietate* mi-a fost dăruită de acel miraculos 1989, când Dumnezeu ne-a adunat sub cupola Patriei pe cei ce am înfruntat prin lagăre şi închisori, prigoana comunistă, dar rădăcinile ei sunt mult mai îndepărtate.

Veţi gândi că era normal să ne simţim ca fraţi deoarece ne leagă acelaşi ideal, aceeaşi luptă, aceeaşi suferinţă. Este mult adevăr în această considerare, dar frăţia noastră se referă la ceva deosebit de adânc. Foarte mulţi din cei ce am trecut prin focul prigoanei comuniste am primit un dar de foarte mare preţ, ce ne-a marcat şi ne-a *înfrăţit* pe vecie. Este ca o pecete duhovnicească aşezată de Pronia Divină pe inimile noastre, pe care aş numi-o virtutea transcendentă a suferinţei, sau, mai simplu, transfigurarea suferinţei în bucurie izbăvitoare, sau poate şi mai limpede, un dar ecumenic pentru inimile credincioase aflate în suferinţă.

Ecumenismul închisorilor şi lagărelor politice din perioada comunistă a fost un ecumenism total, complet diferit de ceea ce ni se oferă acum în numele acestei noţiuni. El s-a născut în toiul suferinţei şi a fost trăit solidar ca o speranţă certă, ca un ajutor nesperat oferit într-un ocean de disperare. Suferinţa a adunat toate sufletele pe o singură linie dreaptă, comună, într-o credinţă profundă şi în aşa fel că orice deosebire, de orice natură ar fi fost ea, se topea într-o unitate eliberată de orice discriminare. Îndurător cum este Domnul Iisus Hristos ne-a dezvăluit în mod direct puterea rugăciunii rostite în comun. A ne ruga împreună însemna să nu mai cunoaştem gratii despărţitoare, să nu ne mai simţim pierduţi într-o lume ostilă şi prigonitoare. În celulele hâde şi glaciale nu mai existau oameni diferenţiaţi prin limbă sau prin diferite forme de adorare a Divinităţii, cu orgoliile respective. În faţa Divinităţii înlăcrimate nu existau decât fiinţe copleşite de suferinţe, înecate în deznădejde, hotărâte să implore împreună izbăvire de dureri. Şi aşa înfrăţiţi prin rugăciunea comună, rugătorii au aflat la picioarele Izbăvitorului Divin o revărsare de lumină şi pace, care nu ţinea cont de vrednicia oricărui dintre noi.

Iisus era lumina şi pacea noastră, era Însoţitorul nostru tainic pe drumul Golgotei, un drum atât de cunoscut Lui. Era Însoţitorul trecut prin



moarte, dar mai tare decât moartea, era Biruitorul iadului, sub forma sa absolută. Era Eliberatorul nostru prin iubire, era, de fapt, însăşi iubirea eliberatoare. Nu mai exista infern pentru că pe firul rugăciunii comune Iisus cobora în iadul nostru cel de toate zilele, în cel exterior, şi mai ales în cel în cel interior, umplând spaţiul şi timpul nostru, ambele mizerabile, cu o frumuseţe de neimaginat în condiţiile date. Am realizat că pricina acestei bucurii era, de fapt, suferinţa, prin ea am ajuns la rugăciunea în comun şi apoi la întâlnirea cu Iisus. Iubire eliberatoare în toate ceasurile de rugăciune. Aşa am realizat că miracolul era posibil prin acceptarea de către noi a suferinţei comune ca treaptă de iubire. Aşa am ajuns la împăcarea noastră cu destinul. Ea venea din comuniunea cu Dumnezeu prin rugăciune şi prin acceptarea suferinţei ca mijloc de iubire. În toiul suferinţei Iisus ne-a învăţat că iubirea, starea noastră de fericire vine de la Dumnezeu şi se întoarce la El prin intermediul aproapelui. Iisus spunea: *Mie nu-mi puteţi da nimic, dar vă puteţi ajuta între voi. Te-am pus pe tine lângă aproapele tău şi ceea ce îi vei face lui vei primi tu ca şi cum Mi-ai făcut-o Mie. Aţi văzut cât de adevărat este că Eu nu lipsesc dintre voi atunci când vă adunaţi în numele Meu şi acolo unde sunt Eu nu există altceva decât iubire. Iată cum suferinţa noastră s-a făcut prilej de iubire.*

Am făcut acest ocol ca să pot explica natura condiţiei de *frate-soră* ce ne uneşte în numele Domnului prin cât ni s-a dat să îndurăm. Ucenicul Gheorghe Stănescu a primit, a păstrat şi a crescut darul ce i s-a dat; o inimă ecumenică. Inima blândă şi duhovnicită a fratelui Gheorghe l-a exprimat în dăinuirea sa printre noi; om neîntreg, neîmpărţit, în care a sălăşluit iubirea. În inima lui arzătoare se afla miezul personalităţii sale; liniştit, generos, bucuros, chiar şi atunci când duhul cel rău, prin slujitorii săi nu-l lăsau în pace. Fratele Gheorghe ştia ce lucru mare este să-ţi descoperi propria inimă şi să-i dai glas ca un vrednic mărturisitor. Îmi spunea într-una dintre scrisorile sale: „Facem parte dintr-o familie care nu are de ce să se ruşineze că poartă în piepturi inimi sensibile şi pe umeri capete în care cresc gânduri alese".

Îmi îngădui să punctez în ce măsură s-a făcut mărturisitor al etapelor prin care am trecut cei pecetluiţi cu darul de a afla bucurie şi iubire în

Calvar. Pentru că este de la sine înțeles că aducerea noastră la o astfel de cunoaștere s-a făcut în etape. Fiecare etapă a fost o nouă fereastră deschisă spre orizonturi uluitoare. Fratele Gheorghe a păstrat cu grijă în inima sa etapele și le-a mărturisit apoi ca *trepte* pentru cei ce se vor osteni să le urce. La început rugăciunea noastră era rostită cu inimă șovăitoare. Suferința era trăită ca atare, prea împovărătoare, sufletul își lua greu zborul pe aripile rugăciunii. Fratele Gheorghe mărturisește despre această greutate: „Neroditor și ars de solitudini/ și-ncovoiat sub greaua Ta povață,/ ajută-mi, Doamne, să mă schimb la față/ și-n ajutor dă-mi, Doamne, certitudini!“ (*Psalm I)*.

Nu era însă ușor să primești certitudini și iluminare când suferința te strângea permanent și necruțător în chingile sale, iar tu erai prea slab ca să te eliberezi de teroarea ei. Dar pentru că rugăciunea comună se derula în continuare, Domnul îi răsplătea pe nevoitori cu liniște și lumină: „Ești Liniște. Eu încă sunt osândă,/ dar jefuit cu ziua, risipitor cu ora,/ mă tem că nu-mi sunt date lumina, aurora,/ zăpada Ta de nori și peruzea,/ înalte, pângărite de suferința mea“ (*Psalm VI*)

Rugăciunea se rostea în continuare și obștea rugătoare ajunge la o etapă superioară. Inima acceptă suferința, și-o însușește, se împărtășește cu ea: „Nu mă cruța! Nu-ți cer ca Timpul/ să nu-și mai ascultă securea știrbită;/ cândva, ispita mea era Olimpul:/ acum, grumazul meu stă drept sub ursită./ Nu vreau scăpare, nu caut vicleșug/ ca să nu-mi sorb cucuta toată;/ lasă-mă dezlegat, căci n-am să fug,/ia-mă întreg sub funie, pe roată!“ (*Psalm IV*).

Și Divinul ascultă rugăciunea și eliberează treptat-treptat sufletele de teroarea suferinței. Nu o suspendă, ea rămâne, dar durerea devine taină și nu supliciu. Certitudinile curg și îndrumă inima pe făgașul cel bun: „Pare-mi-se că am fost și tineri/ când ne sprijineam fruntea de nori,/ pentru neamul nostru visători,/ pentru steaua lui, robiei: gineri“ (*Împăcare)*.

Acum se dezleagă rostul încercărilor dureroase. Suprema fericire este Învierea, dar ea nu este posibilă fără Răstignire. Calvarul este fereastra prin care izbucnește lumina Învierii și așa stând lucrurile poți să nu iubești Calvarul? Nu este cuvânt în stare să tălmăcească bucuria ce o aduce cu sine această certitudine prin acceptarea și îndurarea suferinței; durerea se preschimbă în lumină, în bucuria celei mai sublime încredințări: prin suferință, Învierea este câștigată! Inima capabilă să păstreze această cunoaștere trăiește o permanentă stare de bucurie duhovnicească. Un fluviu de iubire curge printre lucruri și printre semeni, lumina celestă scaldă întregul univers, liniștea și împăcarea închid orice adversitate. Fratele Gheorghe a văzut cum arată lumea scăldată în Dumnezeire și face mărturie despre această imensă frumusețe. Mărturia sa vine din trăire, nu din imaginație de poet: „Tu ești în norii albi, în rândunele,/ în mugurii sfioși ai primăverii,/ în zâmbetul soarelui, în blândele stele,/ în tot ce e minunea-Învierii,/ în serile, când cerul e cupolă/ de-atot-cuprinzătoare catedrală,/ în orice gând rotund ca o corolă,/ în visul delicat ca o petală,/ în diminețile spălate cu lumină,/ în plopii așteptării, stinși în ceață;/ ești Împăcarea care va să vină/ și Liniștea de dincolo de viață“ (*Psalm VII*).

Fericit este fratele Gheorghe Stănescu pentru că nu a uitat învățul și s-a făcut fidelul lui mărturisitor pentru ca și cei ce nu au parcurs un drum atât de sever să se poată folosi de miraculoasa povață. În ceea ce mă privește îi sunt datoare cu fierbinți mulțumiri pentru că m-a făcut să înțeleg că sunt datoare să depun mărturie pentru felul în care am fost călăuziți de Iubirea Proniatoare prin catacombele ușii. El justifică de ce a depus mărturie și de ce ne-a convins pe mulți dintre noi să o facem și noi: „Înțelegând și tăcând devin complicele celor răi,/ frați ai mei, toți fii ai Tăi –,/ împreună cu ei mă voi răscumpăra prin durere:/ nu toți am ales cele mai luminoase căi, / dar toți avem dreptul la Înviere“ (*Mărturisirea lui Alioșa Karamazov*)[1].

Căci iată, ca frate bun ce ne-a fost, depun smerita mea mărturie pentru vrednicia cu care și-a încheiat destinul, sau mai bine zis, a acoperit intenția cu care l-a semănat Domnul printre brazdele lumii, neuitatul nostru nea Ghiță.

[1] Versurile scoase din scrisori pot fi regăsite în placheta de versuri Gheorghe Stănescu, *Pseudo-Jurnale Poetice*, București, Editura Venus, 2000.

Conflict între știință și credință (III)

Ioan Cișmileanu

Trecerea de sub binecuvântare sub blestem, de sub legile vieții veșnice sub legile termodinamicii (de la viața primită ca un „dar“ la viața privită ca un „dat“), a adus universului și omului mari transformări structurale, cât și o percepere a lor cu totul diferită, căci și simțurile și rațiunea omului s-au stricat. Astfel, dacă, potrivit cronologiei biblice, vârsta omenirii și a universului ar fi de 7.500 de ani, după calculele și măsurătorile actuale (de după cădere) universul ar exista de 15 miliarde de ani, sistemul solar de 4,6 miliarde de ani, iar omul de 200.000 de ani (*homo sapiens*) și de 100.000 ani (omul modern), existând însă și studii genetice ce confirmă că oamenii provin dintr-o singură generație sud-sahariană, sau din sud-estul Asiei (ipoteza Eva). Însăși originea universului și apariția vieții sunt văzute de omul actual într-o cu totul altă perspectivă decât cea biblică, tocmai datorită legii entropiei de care omul de știință nu poate face abstracție. Astfel, ***universul și apoi viața apar din întâmplare*** (nu sunt create de nimeni), realitatea este probabilistică, nu deterministă (asta deși Einstein spunea că „Dumnezeu nu joacă zaruri cu universul“). Iar dimensiunile universului (în continuă expansiune) devin inimaginabile. Am putea spune că, prin căderea omulu, spațiul și timpul universului s-au dilatat sau cel puțin așa sunt percepute de omul căzut (în schimb, tot datorită păcatelor, a stricăciunii tot mai mari, vârsta omului a tot scăzut de la vârstele matusalemice de aproape 1.000 de ani, la 70-80 ani).

În plus, dacă, după Biblie, omul este cununa creației, iar pământul este centrul universului creat, conform științei actuale, pământul este doar o mică planetă situată aiurea în univers și rotindu-se în jurul soarelui, iar omul nu este singur, ci pe alte planete există alte ființe (extratereștri). Am putea spune că prin căderea omului pământul a fost izgonit din centrul universului (așa cum omul a fost izgonit din rai) sau cel puțin așa este perceput de omul căzut.

În realitate însă, așa cum raiul există încă pentru dreptcredincioși, dar nu mai este o „țară deschisă“ (Eden) decât pentru ***omul nou*** (omul născut din nou, care prin sfințire ajunge la ***asemănarea*** cu Dumnezeu), tot așa, pământul este încă în centrul universului dar acest lucru nu va mai fi evident decât la a doua venire a Domnului, când vom vedea „un cer nou și un pământ nou“. Paradoxul sau mai bine zis anomalia zilelor noastre este că mai sunt oameni de știință – puțini – care iau în considerare geocentrismul (măcar ca ipoteză), dar nu mai există creștini care să susțină geocentrismul (măcar din punct de vedere spiritual), deși el este prezent in Sfânta Scriptură și în scrierile Sfinților Părinți! „Orbul, de va povățui pre orb, amândoi vor cădea în groapă“ - Mt.15, 14). „Am meditat mult cu privire la modalitățile de luptă împotriva ateismului militant, la contracararea tentațiilor acestuia. Am ajuns la convingerea profundă că obișnuitele metode tradiționale ale apologeticii nu fac decât să sprijine ateismul și să-i ofere argumente. ***Nu credința în Dumnezeu este greu de apărat, este greu să aperi învățătura tradițională despre Lucrarea lui Dumnezeu în lume.*** Această învățătură nu poate nicicum să fie pusă în concordanță cu existența răului și cu excepționalele sale victorii în viața universală, cu suferințele de neîndurat ale omului. In esență, această învățătură despre Lucrare se constituie într-o justificare a răului. Trebuie să renunțăm cu totul la ideea raționalistă că Dumnezeu este chinuitorul lumii, că El domnește în această lume a naturii, în lumea fenomenelor...; în această lume a necesității, dezbinării și înrobirii, în această lume căzută, care nu s-a eliberat de sub puterea ursitei, domnește nu Dumnezeu,



ci stăpânul acestei lumi. Dumnezeu domneşte în împărăţia libertăţii, nu în împărăţia necesităţii, în duh, nu în natura determinată. Ideea de Lucrare nu poate fi înţeleasă în plan naturalist şi fizic, ci doar în plan spiritual şi moral, ea se retrăieşte doar în destinul personal… Tot aşa este de neacceptat înţelegerea naturalistă, obiectivată, a revelaţiei. *Revelaţia se produce în spirit şi are caracter spiritual, în planul naturii obiectivate şi al istoriei avem doar simbolizarea ei*" (N.Berdiaev).

Odată cu omul a căzut întreaga creaţie. De aceea, omul este responsabil nu numai de mântuirea sa, ci şi de mântuirea întregii creaţii, de scoaterea sa de sub blestem. Tocmai acest lucru va avea loc la a doua venire a Domnului, când, cum spuneam mai sus, vom putea vedea „un cer nou şi un pământ nou" iar oamenii vor avea trup nestricăcios (pământul va fi văzut din nou în centru, iar omul va fi văzut într-adevăr ca o cunună a creaţiei).

Pământul este deci încă centrul universului pentru cei dreptcredincioşi. Dacă pământul nu e în centrul universului atunci nici omul nu e centrul (cununa) creaţiei şi deci extratereştrii există şi sunt de pe alte planete, sunt „fraţii noştri extratereştri", cum zic unii de la Vatican. Dacă însă pământul e centrul universului, atunci extratereştrii sunt îngeri căzuţi (din „cerul" spiritual nu de pe alte planete), alungaţi de Dumnezeu pe pământ, în „văzduhul" din jurul pământului (dacă pământul e în centrul universului, acest văzduh poate fi întreg cosmosul, întreg universul).

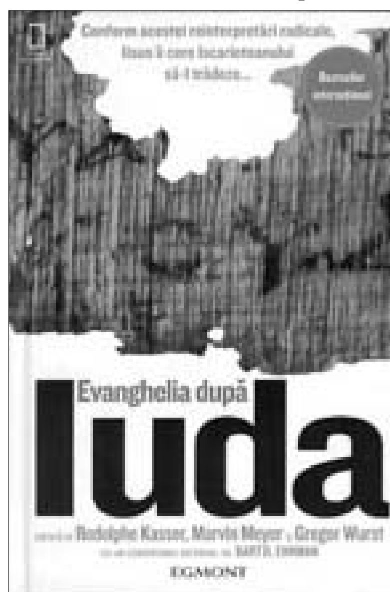
Este aici, într-un fel, o aplicaţie a teoriei relativităţii (Einstein). Conform acesteia, un om din gară poate spune că trenul se depărtează de gară cu viteza v (luând ca sistem de referinţă gara). Dar tot aşa, un om din tren poate spune că gara se depărtează de tren cu viteza V (luând ca sistem de referinţă trenul). Einstein spunea: „E totuna, dar nu-i totuna! Depinde de sistemul de referinţă". În cazul nostru sistemele de referinţă sunt materia şi spiritul/sufletul. Dacă ne bazăm pe cunoaşterea materială, ştiinţifică, pe înţelepciunea omenească, atunci percepem şi universul şi omul (aproapele şi pe noi înşine) aşa cum sunt sub blestem, sub stricăciune, sub egoism, sub legea entropiei. Dacă ne bazăm pe cunoaşterea spirituală, pe înţelepciunea dumnezeiască, atunci percepem universul şi omul sub binecuvântare, sub legea iubirii şi a vieţii veşnice. Parafrazându-l pe Einstein, putem spune doar „Nu-i totuna. Depinde de sistemul de referinţă". Căci una e să raportezi totul la materia moartă (cu o existenţă temporară şi relativă) şi alta e să raportezi totul la Dumnezeu („Nimic fără Dumnezeu"), la o Persoană Vie (cu o existenţă veşnică şi absolută). „Dacă Hristos ne-a arătat calea prin care materia poate fi transfigurată [prin „Schimbarea la Faţă" – 6 august], Hiroshima [ştiinţa – 6 aug.1945] arată calea prin care materia poate fi dezintegrată" (*Ştiinţă şi teologie*, pr.prof.dr. D.Popescu, Ed.XXI:Eonul Dogmatic, Bucureşti 2001).

Negoțul cu Biblia (III)

Evanghelia după Iuda

Trădătorul, vicleanul, avarul – toate acestea pot fi atribuite lui Iuda Iscarioteanul şi nici o virtute sau apreciere pozitivă. Asupra lui stă aşezat un blestem pe care cultura creştină l-a moştenit din relatările evanghelice - Iuda este cel care a permis umanității comiterea celei mai monstruoase fapte – deicidul. Motivele pentru care el l-a vândut pe Hristos sunt nuanțate de fiecare evanghelist în parte. Potrivit lui Matei, el se tocmeşte cu arhiereii ca un negustor: „Ce voiți să-mi dați şi eu Îl voi da în mâinile voastre? Iar ei i-au dat treizeci de arginți“ (Matei 26,15). La Marcu, motivul trădării nu apare conturat. Iuda Iscarioteanul „s-a dus la arhierei ca să li-L dea pe Iisus“ (Marcu 14,10). Luca este primul care aduce o precizare de natură spirituală. Fapta lui Iuda se produce pe fundalul unei demonizări. Patima, şi nu vreun alt motiv, este cea care îl va împinge către vinderea Învățătorului său, pentru că în el „a intrat Satana“ (Luca 22,3). Viziunea din evanghelia lui Luca este reluată în cea a lui Ioan, în care, cu mult înainte de moarte şi răstignire, Iisus le spune apostolilor: „Oare nu v-am ales Eu pe voi, cei doisprezece? Şi unul dintre voi este diavol! Iar El zicea de Iuda al lui Simon Iscarioteanul, căci acesta unul din cei doisprezece fiind, avea să-L vândă“ (Ioan 6,70-71). Tot Ioan afirmă că Iscarioteanul fura din punga comună a grupului, faptă scoasă în evidență de evanghelist cu prilejul relatării mirungerii Mântuitorului de către Maria (cf. Ioan 12,3-7). Avariția lui Iuda va fi dezvoltată ulterior şi de către Părinții bisericii, ea devenind un leit-motiv al trădării. Iscarioteanul l-a vândut pe Iisus cu un preț de nimic – treizeci de arginți – faptă care i-a pecetluit sfârşitul. Moartea lui Iuda este comsemnată doar de Matei şi în Faptele Apostolilor, Luca, Marcu şi Ioan nepomenind nimic de ea. Matei consemnează căința şi deznădejdea lui Iuda, care înapoiază arginții aruncându-i în templu apoi „ducându-se s-a spânzurat“ (Matei 27,5). Arhiereii cumpără cu cei trezeci de arginți Țarina Olarului pentru îngroparea străinilor. Banii aceştia fiind „preț de sânge“, locul respectiv rămâne în memoria colectivă cu supranumele de „Țarina Sângelui“. Acelaşi nume apare în Faptele Apostolilor care oferă însă o altă versiune a morții lui Iuda care, după trădare, „căzând cu capul înainte, a crăpat pe la mijloc şi i s-au vărsat toate măruntaiele“ (Fapte 1,18). Accident? Sinucidere? E greu de spus; rămâne insă ideea unei pedepse, a unei justiții divine, care îl pedepseşte pe Iuda. Această justiție este de fapt şi sursa acuzației care i se aduce lui Iuda.

Faptul trădării este, oricât ar părea de scandalos, pasibil de iertare. În fond, aceasta este esența creştinismului. Sinuciderea însă imprimă existenței lui Iuda traseul unei damnări veşnice. El este exclus comuniunii cu Dumnezeu pentru eternitate, lucru care îl face – asemenea lui Lucifer – prototipul blestematului. După fapta sa, nici un creştin nu-i va rosti cu plăcere numele şi nici nu-l va pune vreunui copil de-al său. Damnarea lui Iuda se extinde automat asupra întregului



popor evreu. Ei sunt cei care, în loc să-L primească pe Iisus drept Mesia, L-au judecat şi răstiginit. Aşadar, împreună cu Iuda, ei sunt cei care trebuie dispreţuiţi, ignoraţi. Antisemitismul ar fi puternic zdruncinat dacă am afla o altă versiune despre fapta lui Iuda.

Ce s-ar întâmpla bunăoară dacă Iisus ar dori să fie trădat? Nu acesta era de fapt ţelul misiunii Sale? Nu trebuia să moară? Dacă Iuda este cel care s-a străduit să-I pună în aplicare planul de mântuire de care Petru se înfricoşase? Nu ar fi atunci Iuda cel mai preţios apostol? Nu ar fi poporul evreu mandatarul celui mai oribil gest care va salva, însă, paradoxal, lumea de la pieire deschizând calea către Înviere? Acestei idei îi va ieşi în întâmpinare o sectă gnostică. Abili în a interpreta în cheie inversă toate scripturile iudeo-creştine, gnosticii vor intui potenţialul uriaş al revalorificării faptei lui Iuda. Despre viziunea lor va scrie Sfântul Irineu de Lyon în Adversus Haereses:

„Şi Cain, spun alţii, ar fi fost de pe tărâmul superior al absolutei puteri, iar Esau, Korah, sodomiţii şi alţii asemenea lor sunt din acelaşi popor cu ei: de aceea creatorul lor i-a urât, deşi nici unul dintre ei nu a avut de suferit. Căci Înţelepciunea Sophia a luat din rândurile lor tot ce îi aprţinea. Iar Iuda trădătorul ştia bine aceste lucruri, zic ei; şi numai el, cunoştea adevărul, aşa ca nimeni altul, şi astfel a împlinit taina trădării. Prin el, toate lucrurile, cele pământeşti şi cele cereşti deopotrivă, au fost date nimicirii. Şi ei au făcut o lucrătură neadevărată care să spună aceasta, pe care o numesc *Evanghelia după Iuda.*“[1] Multă vreme, timp de mai bine de 1500 de ani, cuvintele ereziologului vor fi singurele mărturii despre această interpretare. Abia în anii '70 ai secolului XX, nisipurile aride ale Egiptului vor scoate la iveală o scriere considerată pierdută, o evanghelie atribuită chiar apostolului pierzării.

Descoperirea Evangheliei lui Iuda

La fel ca la documentele de la Nag Hammadi, în cazul „Evangheliei după Iuda“ descoperirea a fost făcută de câţiva ţărani egipteni. Ei au găsit din întâmplare un mormânt antic situat pe colina Jebel Quarara, în provincia Al Minya, din Egiptul de Mijloc. În grota folosită în scopuri funerare, ţăranii au găsit scheletul unui bărbat cu stare, înfăşurat într-un giulgiu. Într-un cufăr de calcar, lângă schelet, se aflau cărţile defunctului. Fără să cunoască valoarea exactă a descoperirii lor, intuiseră că e vorba de papirusuri care i-ar putea îmbogăţi. L-au contactat cu discreţie pe un negustor local care putea cumpăra toată marfa. Am Samiah nu a fost însă decât un intermediar, care la rândul său, trebuia să vândă manuscrisele descoperite unui comerciant care avea contacte internaţionale, singurul în măsură să exporte marfa în afara Egiptului. Acesta a fost Hanna Asabil, a cărui principală activitate era tranzacţionarea artefactelor şi nu a manuscriselor. El a cumpărat totuşi codexul care conţinea „Evanghelia după Iuda“ fără a fi capabil să îi intuiască valoarea reală. Ca majoritatea confraţilor din Cairo, Hanna nu cunoştea suficientă istorie astfel încât să aprecieze singur vechimea artefactelor cumpărate. Pentru a le evalua apela la un expert, sau se baza pe intuiţie. Nu se ştie cum şi când şi nici de către cine a fost analizat codexul cu „Evanghelia după Iuda“. Este sigur însă că cel care a făcut-o a avansat o sumă nerealistă: 3 milioane de dolari. Acest preţ a blocat practic vânzarea manuscrisului. El a fost arătat unei comisii de experţi care l-a putut consulta rapid pe 15 mai 1983, la Geneva, în Elveţia. Cum suma pe care ei au reuşit s-o strângă nu depăşea 300.000 de dolari, Hanna a refuzat hotărât tranzacţia. Va mai încerca să vândă codexul o singură dată, în martie 1984, în SUA. Din nou pretenţiile sale exorbitante, care acum scăzuseră la 1 milion de dolari, au blocat tranzacţia, aşa că proprietarul a decis să depună codexul într-un seif al unei bănci din Long Island. La acea dată, papirusul devenise extrem de fragil, iar clima umedă din Hicksville, orăşelul în care se afla banca, s-a dovedit fatală pentru soarta acestuia.

Dacă nu ar fi intervenit Frieda Tchacos Nussberger, probabil că manuscrisul s-ar fi distrus iremediabil. În anul 2000, ea l-a contactat pe Hanna spunându-i de la bun început că nu va obţine milionul de dolari la care visa. Pentru că era

[1] *Evanghelia după Iuda*, Egmont, Bucureşti 2006, pg. 123



ea însăşi o influentă comerciantă de antichităţi, Frieda se gândea să revândă preţiosul papirus. A reuşit să-l cumpere de la Hanna Asabil, dar vânzarea sa ulterioară a fost mai mult decât dramatică.

În septembrie 2001, ea a încercat o tranzacţie cu Universitatea Yale, eşuată din pricina problemelor legale pe care le ridica documentul apărut pe piaţa neagră a antichităţilor. Dorind să-şi recupereze banii şi să obţină profit, Frieda Tchacos Nussberger a contactat un comerciant din Ohio, Bruce Ferrini, care i-a semnat suspect de uşor două cecuri care urmau să fie încasate de Frieda abia după ce acesta revindea manuscrisul. Suma de 2,4 milioane de dolari a convins-o repede pe comerciantа elveţiană şi codexul a rămas la Ferrini. Acesta i-a adus ultima şi cea mai severă deteriorare: l-a închis într-un congelator pentru a-i separa paginile. Codexul, în întregimea lui, nu a fost o afacere, Ferrini nereuşind să îi găsească un cumpărător, astfel încât nu a avut de unde să-i plătească Friedei cele 2,4 milioane de dolari. Pentru a scurta iţele încurcate ale acestei afaceri, trebuie să precizăm faptul că, în final, Frieda Tchacos Nussberger a recuperat în cele din urmă manuscrisul, pe care l-a încredinţat Fundaţiei Maecenas pentru Artă Antică. Fundaţia a beneficiat şi de sprijinul Waitt Institute for Historical Discovery şi a National Geographic Society, care au sprijinit costisitoarea operaţiune de recondiţionare a manuscrisului, au popularizat textul şi au facut din „Evanghelia după Iuda“ un fenomen mediatic.

Traseul sinuos al codexului a culminat cu o comunicare ştiinţifică la Paris, pe 1 iulie 2004, când, în faţa a 150 de cercetători, membri ai Asociaţiei Internaţionale pentru Studii Copte, Rodolphe Kasser, specialistul care conducea echipa de restauratori şi traducători a anunţat public existenţa codexului.

Numit de atunci înainte Codex Tchacos, după numele celei care contribuise decisiv la recuperarea sa, acesta conţine patru scrieri, printre care şi „Evanghelia după Iuda“:

- Paginile 1-9 reprezintă o versiune a „Epistolei lui Petru către Filip“, cunoscută şi din codexul VIII de la Nag Hammadi;

- Paginile 10-32, o versiune a „Primei Apocalipse a lui Iacov“, din Codexul V de la Nag Hammadi;

- Paginile 35-58, „Evanghelia după Iuda“;

- Paginile 59-66, cu un text intitulat provizoriu „Cartea lui Allogenes“, necunoscut anterior.

Textul întregului codex este scris în dialectul sahidic al limbii copte, anumite particularităţi

lingvistice indicând faptul că originalul fusese scris în limba greacă şi apoi tradus în coptă. Datarea cu carbon radioactiv a stabilit că manuscrisul a fost creat cândva între anii 240 şi 320 e.n., cu o probabilitate de 15% ca el să fi fost scris înainte de 240 şi 15 % după 320.[2]

Ce e de reţinut din toată această poveste cu iz de roman poliţist? Că de-a lungul succesivelor vânzări şi cumpărări (codexul e parcă urmărit de blestemul lui Iuda, prototipul vânzătorului) au fost vehiculate sume cu multe zerouri în coadă. Nu se ştie cât a oferit Fundaţia Maecenas Friedei Tchacos Nussberger pentru a-i fi „încredinţat" manuscrisul, dar înstărita comerciantă nu a declarat că l-ar fi donat. Acestei sume se adaugă costisitoarea operaţiune de restaurare a codexului aflat într-o stare avansată de degradare, National Geographic şi Waitt Institute for Historical Discovery alocând pentru aceasta suma de 2 milioane de dolari. Toţi aceşti bani presează asupra interpretării „Evangheliei după Iuda" pentru că o „împing" să devină atractivă pentru publicul larg. Dacă ea oferă amănunte asupra lucrurilor pe care Hristos i-a învăţat direct pe apostoli, un miliard de creştini vor fi interesaţi. Dacă ea nu reprezintă decât o elaborată scriere a unei secte gnostice care îl foloseşte pe Iuda pentru a-şi prezenta doctrina, Evanghelia ajunge un caz academic şi interesul ei nu depăşeşte sfera unui număr de câteva mii de specialişti. Cine poate spune însă adevărul despre realitatea sentinţelor lui Iisus cuprinse în codex? Cine e cu adevărat liber, adică independent, în măsură să ofere o hermeneutică la un nivel academic, detaşată de supoziţii partizane şi comandamente de ordin financiar?

Un singur codex și mai multe erminii

Înainte ca întregul codex să fie publicat pe 3 februarie 2006, James M. Robinson, Profesor Emerit la Clarmount Graduate School, cunoscut mai ales datorită faptului că a condus editarea manuscriselor de la Nag Hammadi, avea să declare pentru Associated Press că: „Textul nu oferă nicio informaţie în plus despre cel care L-a trădat pe Iisus. Deşi este vechi, nu este suficient de vechi. Sunt o mulţime de evanghelii din cel de-al doilea, al treilea sau al patrulea secol atribuite diferitor apostoli. Dar nu putem presupune că ele ne vor putea da într-adevăr vreo informaţie din primul secol. Textul este valoros pentru cercetătorii celui de-al doilea secol, dar nu poate să *reveleze* secrete biblice"[3].

De cu totul altă părere a fost Elaine Pagels, care este Harrington Spear Paine Professor of Religion la Princeton University, binecunoscută drept autoare a bestseller-ului „Evangheliile gnostice" (v. Citarea acestei lucrări de către Dan Brown în „Codul lui Da Vinci"). Într-un interviu pe care l-a acordat lui Steve Palmson în 2 aprilie a.c., ea afirma că „Evanghelia după Iuda" „Este o surpriză din multe puncte de vedere(...). Contrazice tot ce ştim despre creştinism.. Dar sunt foarte multe lucruri pe care nu le ştim despre creştinism. Sunt mai multe feluri de a înţelege moartea lui Iisus, care au fost îngropate şi reprimate. Acest autor sugerează că Dumnezeu nu cere sacrificii pentru iertarea păcatelor, iar mesajul lui Iisus e ca noi venim din Dumnezeu şi ne întoarcem la Dumnezeu, că toţi trăim în Dumnezeu. Nu este vorba de sacrificii sângeroase pentru ieratrea păcatelor. El sugerează că moartea lui Iisus demonstrează faptul că esenţial şi spiritual, noi nu suntem trupurile noastre. Chiar dacă trupurile noastre mor, noi trăim în Dumnezeu."[4]

Într-un interviu acordat lui John Brockman, Pagels va mai preciza: „Deşi *Evanghelia după Iuda* este un autentic document al creştinismului timpuriu, el a fost condamnat ca o blasfemie. Noi nu ştim ceea ce Iisus a învăţat de fapt, pentru că evangheliile Noului Testament ne spun că Iisus a predat anumite învăţături secrete, dar nu ni se spune care erau acelea. Dar avem multe texte care ne dezvăluie aceste învăţături secrete, ca *Evanghelia după Toma, Evanghelia Mariei*

[2] Herbert Krosney, „Evanghelia pierdută", National Geographic, Washington D.C., Egmont, Bucureşti, 2007

[3] http://www.usatoday.com/tech/science/2006-03-02-gospel-of-judas_x.htm

[4] http://www.salon.com/books/feature/2007/04/02/elaine_pagels/index.html

Magdalena sau *Evanghelia lui Filip* (cu toate, evanghelii gnostice n.n.). şi probabil că Iisus, ca alți rabini ai primului secol, învățau ceva în public, cu mii de oameni care-l ascultau, şi altceva în particular. Noi nu credem că *Evanghelia după Iuda* aparține canonului, dar nu credem nici că trebuie aruncată la gunoi. Ea aparține istoriei creştinismului, o istorie care acum, în lumina descoperirilor recente, va trebui rescrisă complet."[5]

Dar ce anume învață Hristos în „Evanghelia după Iuda"? Dincolo de câteva episoade în care apar şi ceilalți apostoli pentru a fi criticați că se închină şi celebrează euharistia pentru dumnezeul acestei lumi, întreaga scriere este o descoperire secretă adresată lui Iuda. Este învățat despre neamurile acestei lumi dintre care doar unul este cel bun, al urmaşilor lui Set, despre greşeala Sophiei şi despre cel Autogenerat, despre Adamas, părintele setienilor, şi despre Nebro (Apostatul), Yaldabaoth (Copilul haosului) şi Saklas (Neghiobul) care sunt demiurgii acestei lumi.[6]

Cu alte cuvinte, o elaborată cosmologie gnostică, încadrată de specialişti ca aparținând sectei gnosticilor setieni. Toată scrierea culminează cu o sentință scurtă a lui Iisus care îi spune lui Iuda: „Dar tu îi vei întrece pe toți. Căci tu vei jertfi omul care mă înveşmântează."[7]

Înainte de vânzare, Iisus îl îmbărbătează:

„Deja fruntea ta s-a înălțat,
Urgia ta a fost aprinsă,
Steaua ta a strălucit viu,
Iar inima ta a devenit puternică."[8]

Evanghelia se încheie brusc cu vinderea lui Hristos: „Iuda le-a răspuns (arhiereilor n.n.) aşa cum au vrut ei. Şi a primit nişte bani şi l-a dat în mâinile lor".

Chintesența întregii demonstrații a textului stă în obişnuita interpretare gnostică a lumii materiale. Întreaga creație fizică e un accident nefericit, iar cel care i-a dat naştere este un demiurg rău. Acest demiurg, al Vechiului Testament, este cinstit de ceilalți apostoli, de care Hristos râde în câteva locuri. E nevoie de intervenția lui Iuda pentru ca Iisus să fie eliberat din temnița trupului pentru a se reîntoarce la demiurgul cel bun, pe tărâmul divin al lui Barbelo, de unde Iuda afirmă că a venit.

Nu există înviere pentru că trupul şi lumea sunt evaluate negativ, cheie în care întreaga învățătură a celorlalți creştini e o farsă grosolană.

Ar fi putut propovădui Hristos astfel de lucruri „în secret"? E într-adevăr academică viziunea doamnei Pagels? Dacă e aşa, înseamnă că Iisus a fost El Însuşi membru al unei grupări gnostice iudaice, care a dispreţuit cultul vechi-testamentar şi care a răspândit o cosmologie cu totul diferită de cea profesată în tradiția evreiască ortodoxă. În acest caz, mare parte din evangheliile canonice nu sunt decât mărturia acelei părți a creştinilor care a reuşit să iasă învingătoare din războiul doctrinar al primului secol. O mărturie falsă, care inventează o înviere a unui Hristos care nici măcar nu şi-a dorit-o. O iluzie a celorlalți unsprezece apostoli în care creştinismul se complace de 2000 de ani. Elaine Pagels nu merge până la a formula astfel de concluzii. Ea afirmă însă că ceea ce evangheliile gnostice relatează reprezintă probabil învățătura secretă a lui Hristos, o versiune care se constituie într-o alternativă la creştinismul ortodox de astăzi (în cadrul acestui articol termenul de ortodox a fost asociat creştinătății cu sensul de doctrină universal acceptată şi nu în sensul obişnuit nouă, românilor, de biserică ortodoxă n.n.). Elaine Pagels nu vrea să menționeze însă un fapt, acela că „alternativa" gnostică este fundamental diferită de cea ortodoxă, iar viziunile nu pot coabita. Aşadar nu putem vorbi de complementaritate. Lucru intuit atât de biserica creştină primară, care i-a atacat virulent pe gnostici denunțându-i ca eretici, cât şi de gnosticii înşişi, care au considerat doctrinele ortodoxe apanajul ignoranților

[5] http://www.edge.org/3rd_culture/pagels07/pagels07_index.html

[6] „Evanghelia după Iuda", Egmont, Bucureşti 2007, pg. 37-38 şi notele infrapaginale

[7] „Evanghelia după Iuda", Egmont, Bucureşti 2007, pg. 43

[8] Ibidem, pg. 43

care-l urmează pe demiurgul cel rău. De altfel, aceasta este şi doctrina pe care o propagă Evanghelia lui Iuda. Comentând o viziune a apostolilor, în care nişte preoţi aduceau jertfe pe copiii şi nevestele lor şi practicau homosexualitatea, Iisus le spune: „Cei pe care i-aţi văzut primind jertfele la altar – aceia sunteţi voi. Acela e dumnezeul pe care-l slujiţi şi voi sunteţi cei doisprezece bărbaţi pe care i-aţi văzut. Vitele aduse sunt jertfele pe care le-aţi văzut, ele sunt cei mulţi pe care îi duceţi pe căi greşite înaintea acestui altar."[9] Pentru gnosticii setieni, celebrarea euharistiei era o blasfemie la adresa unui Dumnezeu care era dincolo de materie şi pentru care materia era o închisoare din care Însuşi Iisus trebuia eliberat.

E greu de înţeles ceea ce Elaine Pagels afirmă, cum adică poate rescrie creştinismul o astfel de mărturie? Probabil că desfiinţând viziunea ortodoxă şi îmbrăţişând ideea unui Hristos al gnozei. Ar fi interesant însă cum ar fi putut propovădui un asemenea Hristos învăţături ortodoxe în public şi doctrine gnostice în secret?



Simpla supoziţie a coabitării unor sisteme religioase contradictorii ar fi de ajuns pentru a pune afirmaţiile publice ale doamnei Pagels sub semnul întrebării.

Lansarea „Evangheliei după Iuda" a adus în prim plan şi alte interpretări. Unele complementare celei enunţate anterior de profesoara de la Princeton University. Volumul în care National Geographic a publicat traducerea se bucură de comentariile a patru specialişti: Rodolphe Kasser, coptolog, profesor emerit la Facultatea de Arte a Universităţii din Geneva, Marvin Meyer, Profesor Griset de Studii Creştine şi Biblice la Universitatea Chapman, Gregor Wurst, Profesor de Patristică şi Istorie Ecleziastică la Universitatea din Augsburg, Germania şi Bart Ehrman, profesor James A. Gray al Departamentului de Studii Religioase de la Universitatea din Carolina de Nord. Dintre ei, Bart Ehrman a mai fost citat în cuprinsul acestui articol atunci când am analizat „Codul lui Da Vinci". Este meritul său că , prin lucrarea „Adevăr şi ficţiune în Codul lui Da Vinci" a demontat pas cu pas informaţiile false strecurate în această operă de ficţiune pe post de afirmaţii „ştiinţifice".

Iată ce afirmă el în voluminosul comentariu care însoţeşte „Evanghelia după Iuda": „Avem de-a face în acest caz cu un text care zdruncină din temelii teologia creştină tradiţională şi schimbă tot ce ştiam despre natura adevăratului creştinism. În această scriere, adevărul nu este propovăduit de ceilalţi ucenici ai lui Iisus şi de succesorii lor protoortodocşi; dimpotrivă, ei sunt orbi în faţa adevărului care i-a fost dezvăluit, în cadrul unor revelaţii secrete, doar celui pe care îl dispreţuiesc cu toţii: Iuda Iscarioteanul, trădătorul."[10]

Iisus este aşadar într-un conflict cu ucenicii Săi care au construit viitoarea doctrină ortodoxă. Bart Ehrman face această afirmaţie după ce încadrează în context mişcarea gnostică generatoare a „Evangheliei după Iuda", încadrare care nu încearcă să-l confişte pe Hristos şi nici să-i atribuie valenţele unui eon întrupat. Într-o astfel de iconomie a studiului este greu de explicat cum va zdruncina teologia creştină acest text gnostic...

[9] Ibidem, pg.27-28
[10] Ibidem, pg. 119



Şi mai greu de conciliat este comentariul lui Bart Ehrman cu cel al lui Marvin Meyer care încheie volumul. În capitolul final al studiului, autorul conchide: „documentul redă actul de trădare a lui Iisus; totuşi, principalele dezvăluiri pe care le face Iisus cu privire la cosmologie şi la secretele Universului (*Evanghelia după Iuda* 47-53) cuprind foarte puține elemente care ar putea fi considerate specific creştine. Această expunere cosmologică se bazează pe o serie de concepte iudaice novatoare şi pe interpretări ale Scripturilor iudaice, fiind influențată de ideile platonice (...). În *Evanghelia după Iuda*, filosofia iudaică setiană este transformată în filosofie creştină setiană. O astfel de metamorfoză e evidentă în întreaga literatură de tip gnostic. În mod similar, *Euguostos cel Binecuvântat* este un text iudaic gnostic, cu o structură epistolară, revizuit şi dezvoltat pentru a reda învățăturile lui Iisus în dialog cu ucenicii săi, devenind astfel *Înțelepciunea lui Iisus Hristos*"[11]. O astfel de viziune e limpede că nu ar putea răsturna creştinismul şi nici nu ar putea să-l rescrie, aşa cum o fac interpretările lui Bart Ehrman, dar mai cu seamă cele ale doamnei Elaine Pagels.

Totuşi, pentru un cititor aflat în afara taberei academice, care cumpără „Evanghelia după Iuda" este dificil să stabilească cine se păstrează în limitele unei rigori ştiințifice şi cine iese în afara lor printr-un subiectivism nepermis. Cert este că astfel de interpretări fac sarea şi piperul fenomenului mediatic construit în jurul Evangheliei după Iuda. Fascinația ei constă tocmai în scandalul pe care îl creează propunând o altă versiune asupra apostolului trădării. Oamenii nu o cumpără pentru că ea reprezintă mărturia unui gnosticism iudaic îmbrăcat într-o mantie creştină. Oamenii nu o citesc pentru că ea le-ar vorbi despre diversitatea credințelor din secolul al II-ea al erei creştine. Oamenii sunt interesați de acest text doar dacă li se sugerează că el descoperă ceva din spusele pe care Iisus le-a rostit realmente! Doar dacă există supoziția că biserica oficială, cu ierarhia ei pro-ortodoxă, a ascuns, a elu-

[11] Ibidem, pg. 168

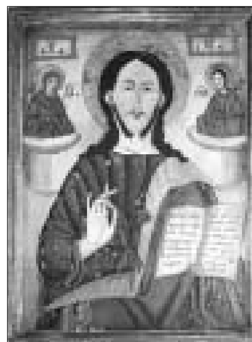
dat sau a strâmbat adevărul obiectiv despre moartea şi învierea lui Mesia!

Dintr-o astfel de perspectivă, comentariile unor savanţi ca Elaine Pagels sau Bart Ehrman nu fac decât să întreţină combustia unui fenomen care se naşte în cercurile academice, dar care, ajuns „în stradă“, ia forma unui folclor din care se nutresc convingerile religioase sincretiste sau credinţa difuză că biserica (şi aici sunt vizate în special confesiunile apostolice) ascunde adevărul despre Hristos. În „cheie gnostică“, ea nu face altceva decât să păstreze pentru uzul privat învăţăturile ezoterice care, deîndată ce ar fi publicate, i-ar submina autoritatea.

Nu e aici locul să ne întrebăm cum apar astfel de comentarii şi cum sunt întreţinute în lumea academică. Ceea ce este însă clar e faptul că, odată ieşite „pe piaţă“, ideile savante pot angrena fonduri publicitare deloc neglijabile, faţă de care societăţi ca National Geographic e greu de crezut că pot rămâne indiferente.

Ce rămâne însă după ele? Ceea ce în ortodoxie e îndeobşte cunoscută drept „sminteală“. Adică o răzleaţă cugetare în afara unor hotare nu numai ale ortodoxiei, ci şi ale bunei orânduieli academice, o scrântită aşezare a problemelor. Şi este mai dificil să reaşezi decât să sminteşti. Cu atât mai mult cu cât textul gnostic al setienilor genrează clone. Una dintre ele este „Evanghelia după Iuda“ de ... Benjamin Iscarioteanul. Ficţiune în care Iuda nu-L trădează pe Iisus, acesta fiind înşelat la rândul său de Sinedriu, volumul este scris de Jeffrey Archer, cunoscutul autor britanic de thrillere care s-au vândut până acum în întreaga lume în 128 de milioane de exemplare. El este scris din perspectiva fiului lui Iuda, Benjamin, care poartă o discuţie cu tatăl său într-o comunitate eseniană în care acesta s-a retras. Iuda nu-L vinde pe Iisus, Iuda nu se sinucide, scrierea este concepută şi arată exact ca o evanghelie. Toată lumea este mulţumită, poate şi creştinii fervenţi care îi văd astfel înşelaţi pe cei care se pot păcăli crezând că au citit „Evanghelia după Iuda“ tradusă din Codexul Tchacos.

Cum ficţiunea are şi contribuţia preotului profesor Francis Moloney, membru în Comisia Teologică la Sfântul Scaun timp de 18 ani, există şansa ca o parte a publicului catolic să o considere varianta „ortodoxă“ a „Evangheliei după Iuda“ din Codexul Tchacos sau măcar un nou text descoperit de curând. Pe 20 martie ea a fost lansată şi la Institutul Pontifical, Vaticanul fiind nevoit, prin vocea preotului Stephan Pesano, Rectorul Institutului, să recunoască faptul că a făcut acest lucru din respect pentru Părintele Moloney, ceea ce „nu implică o susţinere a cărţii nici din partea Institutului Biblic, nici a Vaticanului, nici a Papei. Mă tem numai de faptul că lumea va crede că tot ceea ce este scris în această carte este istorie, dar nu e istorie, e un roman!“[12] care probabil se va vinde la fel de bine ca şi „Evanghelia după Iuda“ şi „Evanghelia pierdută“ patronate de National Geographic şi oferite în limba română de Egmont România. Din ambele volume s-au vândut în primele trei luni de la



apariţia în România, în noiembrie 2006, câte 3000 de exemplare. Poate că ficţiunea lui Jeffrey Archer le va depăşi, cele zece titluri ale sale publicate până acum la noi fiind cumpărate de 200.000 de români. Peste câţiva ani ar fi interesant să facem un sondaj printre români sau printre americani (sic!) pentru a-i întreba care sunt opere de ficţiune şi care nu. Nu m-ar surprinde să aflu că, în opinia publicului, ambele sunt opere descoperite de curând de savanţi, iar conţinutul, supervizat de aceştia, e dincolo de orice îndoială adevărat, iar Evangheliile canonice sunt opere de ficţiune create la comanda bisericii şi a împăratului Constantin undeva pe la anul 300. Dar nu cumva asta spunea într-un fel şi „Codul lui Da Vinci“?... *(va urma)*

[12] www.catholica.ro/stiri/shaw.asp?id=13468

„Zeitgeist“ sau panorama deşertăciunilor (II)

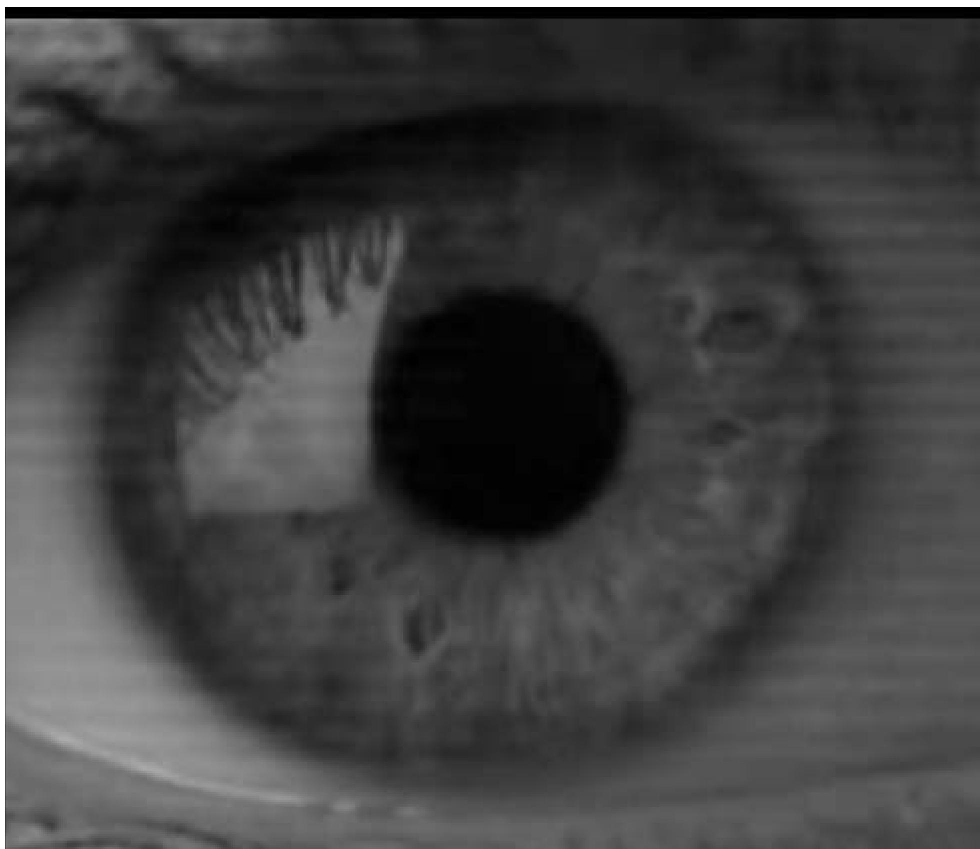
Paul S. Grigoriu

Partea a II-a „Zeitgeist“, „Întreaga lume e o scenă“, se ocupă cu un subiect îndelung dezbătut, evenimentele din 9 septembrie 2001 (9/11) din New York. Prin demonstraţii interesante şi adesea elocvente, sunt reluate cele arătate într-o anumită măsură de Michael Moore în „Fahrenheit 9/11“, dar mai detaliat de Noam Chomsky în cartea sa „9/11“. Chomsky, un renumit lingvist, este în acelaşi timp şi membru în organizaţia Human Rights Watch, şi exercită o critică foarte dură la adresa abuzurilor din politica americană. Viziunea lui este, desigur, una de stânga, însă argumentele pe care le aduce sunt în general extrase din fapte şi depăşesc cadrul ideologic. La fel ca şi cartea sus-amintită, „Zeitgeist“ demonstrează că poziţia oficialităţilor americane în legătură cu evenimentele de la World Trade Center şi Pentagon este plină de neconcordanţe sau explicaţii de-a dreptul puerile. Scopul pentru care, conform filmului dar şi al altor cercetători ai evenimentelor, a fost provocată tragedia new-yorkeză, este reprezentat de găsirea unui pretext pentru instaurarea unui control din ce în ce mai rigid asupra cetăţenilor americani şi – prin ricoşeu – străini care intră în vreun fel în contact cu Statele Unite şi aliaţii, care duce în mod inevitabil spre sugrumarea libertăţii. Concluzia este extrem de plauzibilă, mai ales corelată cu diferitele luări de poziţii ale unor importanţi pioni de pe scena politică americană, susţinători ai intervenţiei brutale în viaţa statelor şi a propriilor cetăţeni, sub masca securităţii şi a apărării împotriva unor pericole de tipul terorismului. Fără a putea cunoaşte toate dedesubturile evenimentelor din 11 septembrie 2001, este evident că lucrurile nu s-au petrecut aşa cum ni le prezintă rapoartele oficiale. La fel de evident ca faptul că în Irak nu s-a găsit nici urmă de armament nuclear. Totodată, controalele s-au înăsprit atât în Statele Unite, cât şi în Europa, iar legislaţia evoluează într-o direcţie ce presupune limitarea drastică a libertăţilor individuale. În mod paradoxal, acest lucru a fost sesizat mult înaintea apariţiei „Zeitgeist“, şi semnalat în mai multe cercuri creştine, printre altele prin vocea unor călugări ortodocşi. De pildă, monahul Hristodul Aghioritul vorbeşte şi despre alte crize, ca pretexte pentru înăsprirea controlului asupra cetăţenilor: „În acest punct, criza artificială pe care o urmăreau şi-a atins scopul. Lumea a ajuns în punctul de a cere cu disperare o soluţie şi momentul ‚servirii' sistemului celui mai totalitar, a celui mai lipsit de libertate şi a celui mai antidemocratic a sosit. Ba chiar sub forma de acadea.“ Părintele din muntele Athos se referă la o situaţie existentă în Europa, care în contextul globalizant se aplică însă la fel de bine – ba chiar atinge o oarecare desăvârşire în control – în Statele Unite.

Este primul paradox al „Zeitgeist“: în prima parte este atacat violent şi cu false argumente creştinismul, pentru ca în a doua să fie scoase la iveală aspecte ale manipulării asupra cărora au atras atenţia adesea şi cercurile creştine.

Finanţe şi manipulare

Lucrurile nu se opresc aici, ci continuă în ultima parte a filmului, „Nu-i băga în seamă pe oamenii din spatele cortinei“. Desigur, nu am pregătirea economică necesară pentru a intra în detaliile celor dezvăluite aici. Dar încă o dată remarc că sunt foarte plauzibile, şi că asupra lor au atras



atenția şi alții. Pe scurt, este vorba despre sforările făcute în domeniul finanțelor – aici în special al celor americane – prin banca centrală, care este în acelaşi timp unic fabricator de monedă şi instituția care împrumută, cu dobândă, statul. Ne sunt înfățişate câteva dintre personajele puternice ale acestei lumi (Rockefeller, Rothschild), precum şi crizele economice provocate intenționat pentru a falimenta băncile mai mici şi pentru a ajunge, prin căi aparent cinstite, la împlinirea intereselor mârşave ale finanțiştilor. De la războaie extrem de profitabile, (Al Doilea Război Mondial, în care bancherii americani au finanțat ambele părți, Vietnam, Kosovo, Irak etc.), până la un control total asupra populației prin sistemul bancar, vedem un scenariu cu tentă apocaliptică al cărui ultim scop este, conform realizatorilor filmului, crearea unui guvern mondial care să aibă controlul absolut asupra fiecărui cetățean. Repet, nu pot vorbi despre doza de adevăr cuprinsă în fiecare dintre argumentele luate separat, însă contextul general ne trimite spre o concluzie apropiată de cea a filmului. Guvernul unic care să instaureze „noua ordine mondială“ (inscripția „novus ordo seclorum“ se găseşte şi pe bancnota de un dolar) este un vechi ideal al masoneriei şi nu numai şi, în viziune creştină, unul dintre paşii importanți pentru instaurarea domniei lui antihrist. Iar finanțele sunt mijlocul cel mai sigur pentru a asigura o asemenea „unificare“.

Despre toate acestea se vorbeşte intens de câțiva ani buni în medii creştine şi în general religioase. De la articole panicarde până la analize lucide, aceste subiecte sunt la ordinea zilei în convorbirile duhovniceşti. Iată, de pildă, ce spune un stareț rus, Antonie, comentând o viziune avută în anii 70: „Ce prezintă, în sine, banii actuali? O înşelare, o fantomă, o iluzie, ca şi acele ‚minuni' diabolice. Toată tehnica produsă devine ceva semnificativ doar în prezența a o mulțime de ‚dacă':

dacă este combustibil, dacă sunt piese de schimb etc. (...)Cea mai mare parte de bani se păstrează fie la bancă, fie în hârtii de valoare. Vor dispărea aceste bănci, vor da faliment, ca să poată fi îngenuncheați oamenii. Vor dispărea într-o clipită; asemenea repetiții au mai avut loc și cu destul succes." (sursa: www.razbointrucuvant.ro). Vedem dar că, în acest punct, dincolo de eventualele nuanțe date de argumentele faptice, cele spuse în film coincid cu semnalele de alarmă trase de diferite voci din lumea creștină. Personal, rețin din această a treia parte a „Zeitgeist" un discurs al unui personaj public care înfierează manipularea prin mass media și spălarea permanentă a creierelor, în încercarea de a avea controlul facil asupra unor mase needucate și inculte, discurs ale cărui puncte principale pot fi însușite cu ușurință de orice predicator creștin.

De aici începe de fapt analiza mizei acestui film. Prima parte și următoarele două se bat cap în cap și creează o contradicție majoră. Tocmai oamenii educați și informați despre care se vorbește spre sfârșitul „Zeitgeist" nu vor înghiți niciodată falsurile și minciunile din prima parte. Lucrul s-a demonstrat și în practică. Atei onești, cu bază intelectuală – inclusiv unul dintre cei care au comentat pe acest blog – recunosc cu ușurință ața albă cu care sunt cusute pseudo-argumentele anticreștine de la începutul filmului. Dincolo de orientarea ideologică a oricui, lucrurile nu stau în picioare și nu pot sluji ca bază de pornire într-o discuție intelectuală. Și atunci de unde alăturarea aceasta ciudată?

Interpretare, reacții, concluzii

Pentru a încerca să înțelegem, trebuie să închidem cercul și să revenim la cadrul general care apare din nou în concluzia filmului. Se spune aici că oamenii sunt manipulați prin minciuni ca religia și patriotismul (în ce măsură un sentiment poate fi o minciună e de asemenea discutabil, dar nu intru în amănunte), prin care sunt duși orbește către sclavie. Soluția ar fi refacerea legăturii cu natura și regăsirea puterii personale ce se ascunde în fiecare om. În cele din urmă, principiul este cel de autodeificare, de om care se face pe el însuși zeu, adică baza luciferismului, așa cum se regăsește în Sfânta Scriptură, în momentul în care diavolul îi spune Evei: „Dumnezeu știe că'n ziua'n care veți mânca din el (din pomul vieții – n. n.) vi se vor deschide ochii și veți fi ca niște Dumnezei, cunoscând binele și răul" (Facerea 3, 5). Aceasta este analiza teologică. La nivelul reacțiilor pe care le poate genera „Zeitgeist" în rândul privitorilor neavizați, vorbim despre trei variante. Sunt cei care, convinși de falsul afirmațiilor din prima parte a filmului nu le vor lua în seamă nici pe celelalte două. Alții, dimpotrivă, sesizând filonul de adevăr al acestora din urmă, le vor lua de bune și pe cele spuse de pe creștinism. Tehnica cea mai folosită pentru compromiterea unui adevăr este amestecarea lui cu cele mai monstruoase minciuni. Cei mai numeroși însă vor fi cei pe care confuzia îi va paraliza. Omul de astăzi, dependent în mare parte de mass media, este bombardat din toate părțile cu informații contradictorii, atât de multe încât la un moment dat, orice adevăr i-ai pune pe masă, fie el și șocant, nu reușește decât să-i sporească nedumerirea. Frica în fața unor dezvăluiri fără îndoială tulburătoare, neîncrederea, necunoașterea, îl transformă pe orice om în ființă neputincioasă, retrasă în sine, care văzând că nu poate lupta împotriva minciunii și a opresiunii de tot felul se limitează la viața vegetativă definită de un minim confort și de dorința de supraviețuire. „Mai bine rob și viu decât liber și mort" devine definiția modului său de viață. Am cunoscut câțiva oameni fascinați de „Zeitgeist", care credeau cu tărie toate cele spuse în film. De fapt, ei m-au determinat să scriu aceste rânduri. Niciunul nu vedea însă soluții concrete, niciunul nu avea reacție, pentru simplul motiv că nu-și putea imagina nici o reacție utilă. Cei lipsiți de privire critică ajung să devină sclavii pasivi ai sistemului pe care filmul pare că l-ar denunța în părțile a doua și a treia. Fie că duce spre panteism și contopirea cu natura din învățăturile orientale – și care este în cele din urmă o anulare totală a personalității – sau către o lipsă de reacție determinată de frică, „Zeitgeist" este cu adevărat rezultatul unui duh al timpurilor noastre, spiritul confuziei și amestecului numit tată al minciunii și stăpânitor al acestui veac.

Manifestări ale fundamentalismului islamic (II)

Antonio Aroneasa

Occidentul a început să acorde o importanță deosebită problemei terorismului islamic contemporan, cu precădere, după tragicul eveniment din 11 septembrie 2001, când, organizația teroristă Al-Qaeda a ucis prin atentatul de la World Trade Center în jur de 3000 de oameni. Ceea ce s-a petrecut atunci în America a tras un serios semnal de alarmă în ceea ce privește pericolul terorismului. Firește că teroriștii islamiști, care ucid fără milă vinovați, dar mai ales nevinovați, nu s-au oprit. Atentatul de la Madrid, din 11 martie 2004, are, se pare, legături cu aceeași organizație teroristă care a acționat în 2001. Și aici bilanțul este tragic: în jur de 200 de morți și aproape 1500 de răniți. De asemenea, în 7 iulie 2005, un alt atentat terorist a zguduit de această dată capitala Angliei. La Londra, din fericire, victimele au fost mai puține și anume 38 de morți și mai mult de 90 de persoane rănite. În spatele acțiunii se află tot Al Qaeda, care de altfel a revendicat atentatul. În numele cui se fac toate acestea? Cei care pun la cale totul spun că în numele lui Allah și aduc în sprijinul acțiunilor lor Coranul și Profetul. Să mai amintim de atentatul de la Beslan, din Osetia de Nord, desfășurat la 1 septembrie 2004 în care și-au pierdut viața în jur de 400 de persoane dintre care jumătate au fost copii? Se pare că nici pruncii nu mai scapă de ura irațională a teroriștilor care, la Beslan, nu s-au mai numit Al-Qaeda, fiind însă tot musulmani din Cecenia.



Din toate aceste crime oribile se vede foarte clar că acestea sunt manifestări necontrolate ale urii. Vedem cu toții că lumea noastră se schimbă la față și începem tot mai mult să trăim într-o lume dominată de teroare. „În acest context nou s-a avansat conceptul de „neoterorism“ sau „superterorism“ – forma inedită de manifestare pe plan mondial a confruntărilor militare asimetrice, care pot îmbrăca fie caracterul clasic de acțiune militară, fie de folosire a unor mijloace sau metode specifice neconvenționale. Situația este impusă de faptul că nu este exclus ca „superterorismul“ să recurgă în viitor la utilizarea armelor de distrugere în masă, manifestându-se sub forma terorismului nuclear, chimic sau bacteriologic sau la ecoterorism și ciberterorism, cu consecințe greu de imaginat la scară națională sau mondială.

Rivalitatea religioasă împletită cu xenofobia, cu ura pătimașă manifestată fățiș în numele unor precepte absolutizate reprezintă o realitate veche de secole. Neoterorismul de factură fundamentalist-religioasă se particularizează de cel clasic prin impactul mediatic pe care este capabil să-l realizeze, prin potențialul de intimidare și de inducere a terorii de care dispune.“[1]

În privința tuturor acestor manifestări un cuvânt foarte greu de spus l-a avut fundamenta-

[1] Conf.univ.dr. Neculai Stoina, *Fundamentalismul islamic, modalitate de manifestare a neoterorismului* în http://www.actrus.ro/reviste/2_2004/r2.pdf

lismul islamic. Se știe că fundamentalismul religios este acea mișcare extremistă care face referire la persoanele religioase care își bazează credința în primul rând pe scrierile religioase, luându-le ad litteram. Fundamentaliștii idolatrizează cuvântul sfânt, susținându-l și urmându-l întocmai. Fundamentaliștii sunt numiți adesea și fanatici religioși, tocmai fiindcă transformă religia în pilonul central al acțiunilor lor, conducându-și fiecare acțiune conform cărților sfinte ale religiei în cauză, mergând atât de departe încât să-și sacrifice propria viață spre îndeplinirea cuvântului sacru denaturat de către ei. Din categoria fundamentaliștilor s-au remarcat cel mai mult aceia care aparțin religiei islamice, fiind cunoscuți drept cei mai radicali în acțiunile lor. De altfel este cunoscut faptul că în țările islamiste predomină interpretarea ad-litteram a Coranului, iar omorârea cu pietre a ereticilor, femeilor adultere și a celor care sunt considerați trădători ai religiei, sunt fapte reale care stârnesc groaza în cel mai autentic sens al cuvântului. Este în același timp o ironie a istoriei faptul că radicalii islamiști au fost numiți cu acest termen de „fundamentaliști" știut fiind că pentru prima dată au primit acest nume creștinii protestanți din America de Nord care, la începutul secolului XX, au reacționat împotriva secularizării religiei. Au primit numele acelora împotriva cărora își îndreaptă cel mai mult ura lor.

Începuturile fundamentalismului islamic pot fi fixate în secolul XVIII, atunci când teologul „El-Wahhab a pus bazele unei mișcări de renaștere a Islamului, bazată pe disciplina religioasă. Noua mișcare a servit drept ideologie de luptă unui șeic local, Mohamed Ibn Saud care a unit triburile din Peninsula Arabică punând bazele Arabiei Saudite și dinastiei cu același nume"[2]. El- Wahhab a fost cel care a observat declinul credinței islamice sub influența materialismului occidental. Arabii deveneau tot mai străini de principiile islamului, de shari'a și de aceea se impunea o revenire la puritatea credinței islamice din vremea profetului Mahomed. După El-Wahhab, arabii secolului XVIII erau în situația de decadență spirituală în care se aflau triburile arabe înainte de Mahomed. „În prima jumătate a secolului doisprezece Hijra, lumea islamică atinsese un declin, o degradare și o decădere extremă. Atmosfera era foarte apăsătoare și întunericul cuprinsese toate regiunile ei. Degradarea morală și corupția se răspândiseră peste tot.

Religia decăzuse și ea, ca toate celelalte. Monoteismul pur și auster (Tawheed) al Profetului , pacea și binecuvântarea lui Allah să fie aspura lui, era corupt de înmulțirea superstițiilor și a misticismului. (...) Sheikhul a văzut că oamenii își abandonaseră religia și cu cât studia deviațiile lor, cu atât mai mult creștea în el convingerea că inevitabil, musulmanii ar trebui să se schimbe și să pășească pe calea pioșilor lor predecesori".[3]

Așadar Ibn Saud pune în practică învățăturile lui El Wahhab și reușește să unifice triburile din Peninsula Arabică creând noul stat Arabia Saudită, țară în care se află primele două locuri sacre ale musulmanilor, Mecca și Medina. Ibn Saud pune început și dinastiei regale care se află la conducerea Arabiei Saudite până în zilele noastre. Pe lângă cele două comori spirituale pe care le deține, Arabia Saudită este foarte bogată în petrol ceea ce face din aceasta una dintre cele mai bogate state ale lumii. După cum se vede teologii fundamentaliști își îndreaptă la început atenția asupra lumii islamice și a guvernelor „corupte" care conduc în această parte de lume. El-Wahhab este și cel care autorizează masacrele de la Qarbala în care sunt uciși în jur de 2000 de arabi. „Cu toate acestea, primul apostol al fundamentalismului islamic violent a fost un molah itinerant, scriitor și activist politic numit El-Afgani, care a decretat că nu există nici o compatibilitate între islam (care cuprindea religia, legea, guvernarea și socialul) și modul de viață de tip occidental (european)."[4] „Opera lui J. E. al-Afghani fusese

[2] Ibidem

[3] *Chemarea lui Muhammad ibn Abd al Wahhab* în http://www.turntoislam.com/forum/showthread.php?t=25734

[4] Conf.univ.dr. Neculai Stoina, *Fundamentalismul islamic, modalitate de manifestare a neoterorismului* în **http://www.actrus.ro/reviste/2_2004/r2.pdf**



deosebit de marcată de un caracter social şi politic ofensiv. Teologia lui este pusă direct în serviciul luptei de eliberare naţională şi socială, chiar dacă orizontul acesteia din urmă rămâne prizonier al maturizării contradicţiilor sociale şi a îngustimii de vederi a burgheziei naţionale a ţărilor arabe şi islamice aflate sub dominaţie colonialistă sau semi-colonialistă."[5] În anul 1870 El-Afgani a intrat în conflict cu sheik-ul al-Islam din Constantinopol datorită faptului că punea accentul exclusiv asupra rolului social al învăţăturii lui Mahomed. Ca şi înaintaşii săi vedea în Occident un teritoriu supus satanizării şi nu aproba conducerile islamice care se aliau cu Occidentul. El-Afgani, „prin predica sa itineranta a incitat popoarele islamice la nesupunere fata de conducerea statului, care ar fi trădat legea Shariei şi ar fi copiat Occidentul. Dupa el, islamul este un mod cuprinzător şi atotsuficient de viaţă, care include religia, legea, guvernarea şi socialul, deci este incompatibil cu oricare din formulele laice, occidentale"[6]

„Transformarea fundamentalismului religios în politică de mase a debutat în 1928 când un activist egiptean, El-Banna, a format Frăţia Musulmană. Această organizare politică a derapat spre terorism datorită ideologului Said Qutb. Acesta a trasat linia politică clasică a terorismului fundamentalist islamic, care se angaja în lichidarea tuturor guvernelor musulmane „corupte de ideile occidentale" şi înlocuirea acestora cu conduceri devotate aplicării stricte a „Shariei"[7].

Importanţa lui Said Qutb, născut în 1906 în Egipt, este foarte mare în istoria fundamentalismului islamic, întrucât el este socotit a fi primul fundamentalist islamic modern. Om cu studii, Qutb a fost funcţionar în Ministerul Educaţiei din Egipt şi în această funcţie fiind începe să schiţeze teoria statului islamic, bazat pe principiile islamice. Este şi astăzi socotit unul dintre „mentorii" fundamentaliştilor şi al teroriştilor islamici. Asemenea lui El-Wahhab şi Said Qutb aseamănă societatea islamică a secolului XX, în decadenţa sa, cu starea arabilor înainte de Mahomed. El denunţă starea de decadenţă a societăţii în care trăieşte spunând că este o stare de barbarie, „jahiliya", din care trebuie să iasă întorcându-se la curăţenia islamului. În 1954 este arestat, iar în 1966 executat pentru că a participat la un complot care avea în vedere răsturnarea guvernului egiptean. Chiar dacă Said Qutb a murit ideile sale au rămas vii printre islamiştii radicali. Unul dintre adepţii lui Qutb a fost Ayman al Zawahiri, care a devenit fidel ideilor acestuia după ce l-a cunoscut pe fratele lui Said, Mohamed, care era profesor de religie islamică în Arabia Saudită. Între timp Ayman al Zawahiri ajunge sfetnicul principal al lui Osama bin Laden şi în acelaşi timp mentorul organizaţiei teroriste Al Qaeda.

Unele dintre cele mai răsunătoare succese ale fundamentaliştilor islamici pot fi considerate revoluţia islamică din 1979 de la Teheran, când la conducerea Iranului se instalează Omar Abder Rahman, cunoscut sub numele de clericul orb şi intrat definitiv în istorie ca Ayatolahul Khomeini, şi ocuparea Kabulului în 1996 de către gruparea

[5] Muhammad Tahar Bensaada, *Teologiile islamice ale eliberării* (partea a II-a), în http://introducere-la-islam.blogspot.com

[6] Pr. Conf. Dr. Emil Jurcan, *Câteva din cauzele violenţei islamului*, în www.crestinortodox.ro

[7] Conf.univ.dr. Neculai Stoina, *Fundamentalismul islamic, modalitate de manifestare a neoterorismului* în http://www.actrus.ro/reviste/2_2004/r2.pdf



talibană. Fără îndoială că scrierile lui Said Qutb l-au inspirat mult pe Khomeini aşa cum au fost o sursă de inspiraţie pentru toţi fundamentaliştii islamici.

Impactul revoluţiei islamice a fost unul răsunător reprezentând un model de inspiraţie pentru toţi extremiştii islamici. Înainte de venirea lui Khomeini la conducerea Iranului, „şahul Iranului încercase să europenizeze ţara eliminând tradiţonalismul oriental, cum ar fi impunerea portului şi a bărbii, purtarea voalului la femei (burqa) etc. Studenţii iranieni aveau posibilitatea de a studia în mediile occidentale, revenind apoi în ţară cu mentalităţi mult mai deschise. Sharia era un simplu simbol, care acţiona doar în mediul religios, propagat de conducătorii spirituali. Orice reacţie islamistă era eliminată cu dispreţ de către şah, trimiţând în exil vocile care cereau o mai mare atenţie asupra problemelor fundamentale ale societăţii islamice. Una din aceste voci exilate a fost a ayatollahului Khomeini, care deşi departe, prin undele mass-mediei a reuşit să antreneze spiritul de revoltă şi să-l detroneze pe şah. A urmat apoi urcarea în fruntea ţării a acestui lider religios, care a fanatizat ţara. America era văzută de acesta ca fiind «Marele Satan»“[8].

Khomeini a reuşit toate acestea şi prin manipularea mass-mediei occidentale prezentându-se pe sine ca fiind un lider al iranienilor aflat în exil. La venirea sa în Iran, „în mod neobişnuit pentru un ayatollah şiit, a îngăduit să i se atribuie titlul de imam – un titlu în mod normal rezervat Celor Doisprezece imami sfinţi din descendenţa Profetului. Deşi n-a pretins niciodată că este Imamul Ascuns, folosirea neoficială de către el a titlului, ca şi

[8] Pr. Conf. Dr. Emil Jurcan, *Câteva din cauzele violenţei islamului*, în www.crestinortodox.ro

abila exploatare a aşteptărilor care o înconjurau, i-au promovat fără îndoială cauza".[9]

Se spune de către unii analişti politici că înainte de Iran – înţelegându-se aici Iranul după 1979 – nici nu exista fundamentalism islamic, ceea ce este evident o exagerare, însă aceasta arată culmile la care a fost ridicat fundamentalismul prin ayatollahul Khomeini.

Un alt teritoriu propice terorismului islamic şi în care fundamentalismul s-a dezoltat la fel de mult este Afganistanul în care rolul esenţial îl joacă gruparea talibanilor (taliban se traduce prin „student religios"). Afganistanul a fost timp de zece ani, între 1979-1989, teatrul unui război în care erau implicaţi sovieticii, americanii şi, fireşte, „ţara gazdă". Cunoscut ca războiul sovieto-afgan acesta era purtat de către ruşi pentru menţinerea unui regim comunist în zonă şi pentru transformarea ţării în satelit URSS. Afganistanul a fost susţinut pe tot parcursul războiului de SUA care doreau înlăturarea influenţei sovietice din zonă. Americanii au fost cei care au susţinut material şi logistic Afganistanul în acest război, iar „CIA a investit mulţi bani şi echipamente militare sofisticate în diversele grupuri de mujahedini care luptau cu trupele sovietice. Mişcarea talibanilor s-a dezvoltat din mişcarea mujahedinilor, după retragerea trupelor ruse şi a moştenit mare parte din arsenalul mujahedinilor şi din cel abandonat de armata sovietică în momentul retragerii din Afganistan."[10]

Însă în mod sigur interesele celor două puteri în zonă erau atunci ca şi acum în primul rând de natură economică. În 1989 ruşii au fost înfrânţi şi nevoiţi să se retragă, iar în septembrie 1996 puterea a fost preluată de gruparea talibanilor care ocupă Kabulul. În anul 1997 aceştia „proclamă Emiratul Islamic al Afganistanului şi trec la aplicarea severă a legilor islamice tradiţionale: femeile sunt obligate să apară numai cu faţa acoperită, le este interzis să meargă la muncă, pedeapsa pentru adulter este lapidarea, vizionarea televizorului şi ascultarea muzicii, ca şi diversele jocuri (şah, cărţi) sunt interzise"[11]. Talibanii au fost înlăturaţi de la conducere în 2001, când Afganistanul a fost cucerit de forţele NATO într-un timp scurt. În Afganistan şi-a avut tabăra şi cel mai cunoscut terorist contemporan, Osama ben Laden, liderul organizaţiei Al Qaeda, fiind susţinut de către regimul taliban. Prin toate victoriile militare repurtate de NATO în Afganistan sau în Irak, au fost distruse bineînţeles importante centre ale fundamentaliştilor şi organizaţiilor teroriste din aceste ţări, însă nu se poate spune nici pe departe că terorismul a fost eradicat. Acest lucru se vede din atentatele organizate în diferite ţări din Europa sau SUA soldate cu foarte multe victime.

Cât va mai dura?

Cât timp va continua acest război lipsit de orice raţiune? Există speranţe că va înceta vreodată? Samuel Huntington ne spune că „atâta timp cât Islamul va rămâne Islam (ceea ce se va şi întâmpla)şi Occidentul va rămâne Occident (ceea ce este mult mai nesigur), acest conflict fundamental între două mari civilizaţii şi moduri de viaţă va continua să definească relaţiile lor în viitor chiar aşa cum le-a definit timp de paisprezece secole".[12]

De ce trebuie să fie aşa? Pentru că aici este vorba despre mentalităţi, despre modalitatea de a manifesta credinţa.

Întotdeauna în islam va exista deosebirea aceasta între „dar-al-islam" şi „dar-al-harb", ceea ce înseamnă că întotdeauna vor exista islamici care să vadă în Occidentul creştin (sau necreştin?!) un teritoriu al lui „sheitan" pe care trebuie să îl înfrunte. „Din ce în ce mai mult, musulmanii atacă Occidentul nu pentru că aderă la o religie imperfectă, eronată, care este o „religie a cărţii", ci pentru că nu aderă la nicio religie. În ochii musulmanilor, laicitatea occcidentală,

[9] Malise Ruthven, *Islamul – foarte scurtă introducere*, Editura Allfa, Bucureşti, 2004, pg. 88.

[10] Sursa: http://www.afganistan.go.ro/talibanii.html

[11] Horia C. Matei, Silviu Neguţ, Ion Nicolae, *Enciclopedia statelor lumii*, Editura Meronia, Bucureşti, 2005, pag. 17

[12] Samuel P. Huntigton, *Ciocnirea civilizaţiilor şi refacerea ordinii mondiale*, trad. Radu Carp, Editura Antet, pag. 311

ireligiozitatea şi, în consecinţă, imoralitatea sunt păcate mai rele decât creştinătatea occidentală care le-a produs. În timpul Războiului Rece, Occidentul îşi numea oponenţii „comunişti fără Dumnezeu"; în conflictul civilizaţiilor ulterior Războiului Rece musulmanii îşi văd oponenţii ca fiind „Occidentul fără Dumnezeu".[13]

Prin urmare ceea ce îi deranjează cel mai mult pe teroriştii islamişti nu este în primul rând religia creştină, ci, mai mult decât atât lipsa de religiozitate. Cum altfel poate fi văzută caricaturizarea profetului Mahomed de către ziarul danez Jyllands-Posten, cu reluarea acestora şi în alte publicaţii europene decât ca o lipsă acută de religiozitate a europenilor occidentali? O manifestare a libertăţii de expresie, sau a libertăţii de a jigni sentimentul religios al altora, libertate pe care şi-o arogă tot mai mult europenii occidentali transformaţi în umanişti lipsiţi de Dumnezeu? La momentul apariţiei acelor caricaturi, lumea creştină a fost împărţită, însă în cele mai multe cazuri a fost dezaprobată acţiunea ziarului danez. Şi era firesc să fie aşa pentru că în acest mod nu se pot rezolva problemele. Una dintre soluţii poate fi cea a dialogului dintre creştini şi islamici, care însă, nu are nicio şansă să îi includă pe fundamentalişti. „Acest dialog poate desigur să contribuie la depăşirea neînţelegerilor şi răstălmăcirilor seculare. Dar, în cele din urmă este firesc să ajungă la limite, în care cele două religii diferă radical. Şi astfel de diferenţe structurale evidente se întâlnesc în ceea ce priveşte dogmele supreme ale creştinilor: credinţa în Taina Sfintei Treimi şi în taina Întrupării Cuvântului – a dumnezeirii lui Iisus Hristos. Musulmanii, aşa cum este cunoscut, Îl respectă pe Iisus ca mare profet, însă neagă Crucea şi, mai mult decât orice, însemnătatea ei soteriologică pentru umanitate".[14]

Soluţia este într-adevăr cea a dialogului cu acceptarea faptului că aşa cum trăim într-o lume caracterizată de diversitate rasială, etnică, aşa lumea noastră se caracterizează şi prin diversitatea ei religioasă.



Dialogul nu înseamnă impunere, ci acceptare a celuilalt aşa cum este el. „Oricare ar fi opiniile lor politice sau religioase, musulmanii sunt de acord cu faptul că există diferenţe fundamentale între cultura lor şi cea occidentală. După cum accentua şeicul Ghanousi, «esenţialul este că societăţile noastre sunt bazate pe unele valori, altele decât cele ale Occidentului ». Un membru al guvernului egiptean afirma că americanii «vin aici şi vor să fie ca ei. Ei nu înţeleg nimic din valorile sau din cultura noastră». Un ziarist egiptean este de acord cu această afirmaţie: «suntem diferiţi. Avem un fond diferit, o istorie diferită. În consecinţă, avem dreptul la un viitor diferit».[15]

Să fie unica soluţie izolarea vieţii religioase în domeniul privat? Europa spre aşa ceva tinde, sau mai degrabă aşa ceva trăieşte. Însă, atâta timp cât există respect reciproc lucrurile pot fi îndreptate către o convieţuire paşnică. Dacă istoria nu ne-a putut dovedi acest lucru, viitorul ne aparţine din plin. Important este să se întrebe fiecare ce vrea Dumnezeu şi aici intervine superioritatea învăţăturii creştine care poate arăta lumii, chiar şi celor care atentează la siguranţa vieţii că într-adevăr Dumnezeul creştinilor este un Dumnezeu al iubirii.

[13] Idem, pag. 315

[14] Î.P.S. Anastasios Yannoulatos, *Ortodoxia şi problemele lumii contemporane*, Editura Bizantină, Bucureşti, 2003, pag. 142

[15] Samuel P. Huntigton, *Ciocnirea civilizaţiilor şi refacerea ordinii mondiale*, trad. Radu Carp, Editura Antet, pag. 315

Benito Cereno

Herman Melville, Benito Cereno,
traducere din engleză de Petre Solomon, Bucureşti, Editura Humanitas, 2007, 129 pp.

Paul-Gabriel Sandu

Într-unul dintre eseurile sale, Borges afirmă că romanul lui Melville, *Benito Cereno*, nu este, în fond, nimic altceva decât replica pe care scriitorul american a dat-o unei lumi complicate şi de neînţeles: o operă ea însăşi inexplicabilă.

De pe vasul ancorat în portul insulei Santa Maria, „inimosul căpitan Delano“, vede la orizont profilul neclar, învăluit în ceaţă şi fum, al unui alt vas. Căpitanul bănuieşte, după mişcările nesigure ale vasului, că acesta se afla în primejdie, şi se hotărăşte să plece spre corabia străină la bordul unei baleniere. Ajungând pe vas, descoperă o lume stranie, haotică, în care albii şi negrii trăiesc de-a valma împreună, căpitanul, Benito Cereno, fiind un tânăr spaniol aflat într-o stare foarte apropiată de nebunie. Încercând să afle de la acesta ce s-a întâmplat cu vasul şi cum de a ajuns în starea aceasta deplorabilă, trebuie să accepte lungile lui pauze, momentele de leşin, incoerenţa şi stranietatea discursului. Mereu însoţit de un negru credincios, Babo, Benito Cereno apare în ochii „inimosului căpitan“ mai întâi ca un om straniu, tulburat de boală şi de suferinţe, apoi ca un om ce ar putea pune la cale propriul lui asasinat.

După ce căpitanul Delano pune la dispoziţie echipajului înfometat şi însetat al vasului cele trebuincioase, şi după ce acelaşi căpitan reuşeşte să aducă vasul în siguranţă în port, se petrec câteva lucruri în stare să lămurească întru câtva atmosfera artificială de la bordul vasului străin. În baleniera căpitanului Delano, care urma să-l poarte



pe acesta înapoi la propriul vas, se aruncă Benedito Cereno, într-un act de disperare, urmat în ultima clipă de Babo, care se dovedi a fi nu un sclav ascultător şi grijuliu cu stăpânul său, ci capul răscoalei care a smuls ambarcaţiunea din mâinile albilor, hotărât să le redea libertatea semenilor săi. „Inimosul căpitan", simţindu-se atacat, este pe punctul de a-l ucide pe Benito Cereno, aflat într-o stare de leşin, însă Babo este o ameninţare încă mai mare, de vreme ce în mâna sa se vede strălucind aripa unui pumnal.

Evenimetele se precipită, echipajul căpitanului Delano reuşeşte, după o serie de încercări, să recucerească vasul stăpânit în întregime de negri, cele două vase pornind împreună spre Conception, unul din marile porturi din Chile, pentru a se îndrepta, în final, spre Lima, acolo „unde întreaga istorie a fost adusă în faţa justiţiei viceregelui" (p. 104). Întreaga desfăşurare anterioară se lămureşte astfel deodată cu depoziţia căpitanului spaniol, care încearcă să explice cum au reuşit negrii, conduşi de Babo, să pună mâna pe vas, şi care erau intenţiile lor.

Dincolo de naraţiunea propriu-zisă, al cărui subiect nu suprinde, poate, decât prin abordare, romanul fascinează prin construcţia sa. Evenimentele nu sunt desfăşurate cronologic, ci aşa cum sunt luate la cunoştiinţă de căpitanul Delano, care este mereu surprins, şi căruia nu-i este în putinţă să înţeleagă nimic din starea lucrurilor de la bordul vasului străin, fiind muncit de tot felul de bănuieli. Astfel, deşi naraţiunea se face la persoana a treia, naratorul îşi însuşeşte de cele mai multe ori perspectiva căpitanului american, având grijă să marcheze, acolo unde este cazul, trecerea de la perspectiva personală, la cea omniscientă. După ce este amănunţit descrisă starea deplorabilă în care se afla căpitanul Benito, naratorul remarcă: „E drept că impresia pe care spaniolul o făcea asupra oaspetelui său nu era chiar aceasta. În ochii căpitanului Delano, tulburarea spaniolului era..." (p. 16). Tot ce urmează să fie povestit de aici înainte, se va face din perspectiva căpitanului, a cărui privire este uneori urmărită cu o minuţie demnă de arta marelui ecran: „Stingherit, oaspetele îşi întoarse faţa spre cealaltă parte a vasului. Şi atunci,



privirea lui căzu întâmplător asupra unui tânăr matelot spaniol, care, ţinând în mână un colac de frânghie, se urca pe punte spre prima velă a catargului de mizenă. Omul ar fi trecut, poate, neobservat, dacă, în timp ce se căţăra pe una dintre vergi, n-ar fi privit ţintă spre căpitanul Delano, cu un soi de insistenţă mascată; simţindu-se observat de acesta, matelotul îşi întoarse cu dezinvoltură privirea spre cei doi care şuşoteau. Redevenind astfel el însuşi atent la cele ce se petreceau acolo, căpitanul avu o uşoară tresărire" (pp. 36, 37).

Acest scurt pasaj este dovada unei extraordinare virtuozităţi narative. Jocul de priviri, pe care privirea cititorului este obligat să-l urmeze – de la cei doi care „şuşoteau" (Babo şi Benito), la matelotul spaniol a cărui privire se întoarce brusc, când este privit, către cei dintâi, obligând astfel privirea căpitanului să revină acolo – este poate metafora întregului roman. Căpitanul Delano nu ştie niciodată nimic cert, înţelegerea lui este mereu perturbată de ceea ce îi este dat să vadă ori să audă.

Stranietatea jocului de priviri este expresia stranietăţii unei lumi întregi – cea a vasului străin – în care nu se poate niciodată destăinui mai mult decât ceea ce se lasă, pentru o clipă întrevăzut, în lucirea unei priviri. Iar dacă ţinem seama de faptul că în finalul romanului mărturia celui mai tulburat şi mai instabil dintre personaje este cea care clarifică întreaga desfăşurare, ar fi poate potrivit să întârziem o clipă asupra posibilităţii ca istoria straniei ambarcaţiuni să ne rămână, în fond, necunoscută şi de neînţeles.

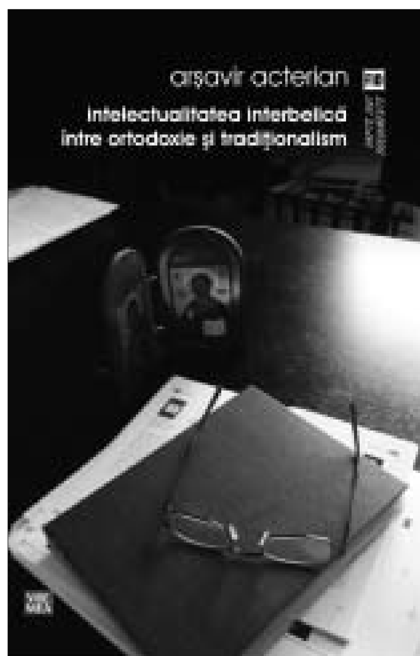
Triumful discreției*

Arşavir Acterian – Intelectualitatea interbelică între ortodoxie şi tradiționalism. Editura Vremea, 2008

Ștefan Mușat

Deocamdată, avem *patima derizoriului*. Înfricoşător învecinată cu *ignoranța activă*, cea despre care Goethe spunea că este cea mai periculoasă. Adică persistență în necunoaştere şi blazare. Țelul se pare că este pura (con)viețuire, un soi de biologie sedusă de ea însăşi. Cam trist şi făr' de perspectivă (ontologică). Se vrea cu orice chip progres. Serios? Domnule, nu putem să stăm pe loc, hai să facem şi noi ceva. Serios? Da domnule, uite, trebuie să ajungem şi noi la o economie de piață stabilă. Serios? Da' omenie nu vrei să ai? Păi...

Păi stai aşa. Că de-aia ai conştiință. Sau poate este incurabilă naivitatea mea. Dar hai să facem acest exercițiu, de dragul imaginației. Şi încep să te macine câteva probleme. Şi poate chiar ajungi



să te întrebi: Domne', da' cum devine chestiunea asta? Vezi că prin jurul tău nu prea sunt răspunsuri, sau dacă sunt, îs parțiale sau *siluite de corectitudine*. Dar pe lângă asta, mai repede îți sar în ochi mizeria, insuficiența şi oportunismul. Mult mai grave decât vreun intelect dotat şi nepus la treabă. Automat, sau măcar semi-automat, te întrebi: eu cu cine votez?

Soluții prea multe nu sunt. Sau dacă sunt, sunt acoperite de *ceața mediatică*. Nu avem de ales şi ne întoarcem în timp, la interbelic. Or fi şi alte opțiuni, nu zic, dar eu pe asta o vreau. Şi apare un: „Hai domne', mă laşi? Iar mă ei cu misticii ăia legionari?" Ce să facem, cum să facem, dar demonul stereotipiilor încă hăituie judecata clară. Da, domnule, erau şi mistici, şi legionari, şi ce vrei dumneata. Ar fi şi culmea să neg. Că doar, istoric vorbind, nu poți nega crimele sau abuzurile. Dar asta este munca istoricilor, nu a mea, cel puțin nu în totalitate. Altceva se prea poate să ne țină apropiați de acele momente. Ceva mai adânc, ceva mai profund poate. Un alt fel de altceva. Dar ce?

Ei bine, acestă recuperare, după umila-mi părere, ar fi bine să înceapă cu o aplecare înspre biografii. Pentru că acolo se vede cel mai bine cine au fost, ca oameni, „capetele luminate". Interesant nu este parcursul intelectual – în sensul ştiințific al termenului – care poate fi atacabil. Arareori să vezi o filozofie inexpugnabilă. Dar un drum spiritual, marcat de scăderi şi urcări, iată un posibil punct de reper. Iată de ce cartea lui Arşavir Acterian, eminent prin discreția sa la vremea respectivă, are darul de a ne insufla o fărâmă de esență.

Carte debutează cu o brutală confesiune despre înrădăcinarea în solul ortodoxiei: „Într-un moment în care pe toboganul istoriei se revizuiesc pe o scară întinsă toate valorile lumii contingențelor, a te îndrepta către un absolut, iată desi-

* Recenzie preluată de pe Secțiunea de Ştiințe Umaniste şi Religie a site-ului www.bookblog.ro

gur un început sau un iz de înțelepciune." Şi tocmai această orientare este ilustrată în paginile de jurnal. Acterian, încă din primele contacte cu străvechea credință ştie că mariajul este unul veşnic: aderența la aceasta implică responsabilitate, poate chiar suferință. Consecințele sau efectele cu greu se întrevăd, dar drumul în sine este revelator. Între predicție şi urcuş, va dăinui harta potecilor sufletului.

Abundă, în cele ce urmează, descrieri ale unor contemporani cu Acterian. Reține atenția părintele Avramescu, „sobru, politicos, îndatoritor, afabil, gata oricând de a lăsa o punte de comuniune în ordinea marilor sale preocupări", adept al lui Rene Guénon şi cel care îi inițiază în doctrina tradițională pe Vasile Lovinescu şi George Vâlsan, deveniți, la rândul lor, adepți ai acestei doctrine. Interesant în acest punct este că Avramescu, deşi având această deschidere, nu a urmat drumul Egiptului, pesemne firesc, ci „s-a preoțit întru ortodoxie", la Jimbolia, acolo unde şi moare.

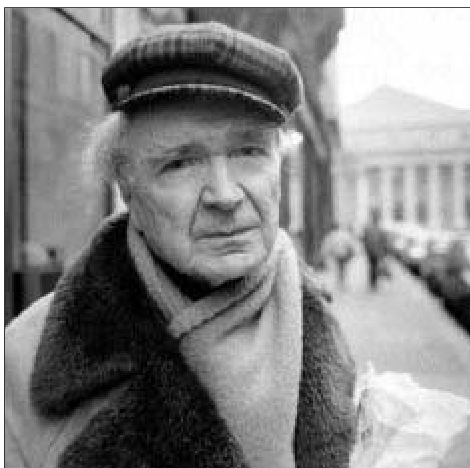
Cuvintele despre Țuțea ne provoacă un mic surâs: „O namilă de om, cu un verb potopitor de gigant." Şi nu putem să nu zâmbim de-a dreptul când citim că „Mircea Eliade – alt potop – încercând o întrecere cu Țuțea... a spus că ar fi onorat să-i fie secretar.". Dar nu aici este Țuțea, sau nu numai aici. Degrabă filozof, economist „geniu verbal", dar „capabil de mari, neclintite prietenii." Iar una din frazele imediat următoare: „...au fost epoci când el a avut din plin şi n-a precupețit să-şi ajute prietenii în nevoie sau să-şi uimească prietenii cu generozitatea lui.", sugerează exact acea legătură indisolubilă între gând şi faptă, lucru poate atât de rar în zilele noastre.

Uimeşte altceva: cum că adevăratul şef al „generației '27" este Mircea Vulcănescu. „Masiv, gras, cu chipul adumbrit pe gânduri, voalat parcă de vălul pe care-l aşază pe figura omului o fire contemplativă şi obişnuită îndelung cu meditația...". Prima condiție – „tobă de carte", a doua – un orator care, de la un punct încolo, determina publicul să părăseasca sala, sunt îndeplinite cu


Arşavir Acterian şi Barbu Brezianu într-un grup de prieteni, în tinerețe

brio de acest „om de o probitate exemplară, care nu înțelegea să facă vreun compromis, care nu se temea să-şi spună răspicat cuvântul în orice fel de problemă." Nu putem să trecem peste îndemnul acestuia, ilustrat de Acterian astfel: „...e vremea în care vom fi chemați să trăim la cea mai înaltă tensiune spirituală, să trecem prin foc şi să ardem în alb." Mare izbândă ar fi aceea a re-citirii biografiei lui Vulcănescu, în lumina acestor gânduri ale sale.

Răzbate din rândurile lui Acterian o certă înclinație către întrebările ultime. Nu cochetează cu imediatul, îl găseşte inutil de la un punct încolo. E necesar socialul sau interacțiunea de moment, atât cât alimentează energia supraviețuirii



în singurătate. Damnarea la o reflexivitate ascuțită, pe alocuri bolnavă, îi provoacă tânărului student la Drept imense tristeți. Suferă de acuitate, şi adevărurile simțite şi re-simțite nu le tocmeşte estetic: notarea concluziilor nu țintesc vreo glorie mundană, ci doar eliberarea de sub tirania apăsătoare a gândului iscoditor. Scrisul devine terapie, nu epatare şi parvenire.

Problema morții e centrală la Acterian. În fața acesteia, nu putem decât să rămânem neputincioşi. Este inevitabilă şi singura certitudine care ne marchează existența. Tot ceea ce facem, acționăm şi scriem stă sub semnul finalului, căci ce rost au toate zbaterile în fața morții? Tocmai această inutilitate a oricărui efort îl subminează, inconştient, pe Acterian, în privința participării la viață. Lenea sa este pavăza contemplației – sau, cel puțin, a unei tentative de a elucida misterul vieții. În fața miracolului acesteia, orice efort de raționare şi raționament este inutil, căci orice explicație este cu rest. Ce poate face sau gândi omul în fața misterului nesfârşit?

Scrierea sa nu este rodul unei frustrări. Nicidecum; ea este expresia unei nedumiriri. Acterian tocmai aceasta țintește, fără prea multe concesii esteticului, concesii văzute ca un pact nedorit cu un public neinvitat. Dacă există vreo frumusețe aici, e aceea a neputinței, aproape în ciuda oricărui efort, de a găsi un răspuns lămuritor. E căutat cu aviditate absolutul, şi această sete este necruțătoare. Macină ca un „microb", nu oferă nici o clipă de repauz. Poate părea bolnăvicioasă această disperare, nu închipuită, nu fabricată, cu o certă doză de realism, de aici şi acum în ea, dar a cărei proiecție se vrea în etern. Acterian nu favorizează compromisul cu imediatul; siguranța căutării sale provine tocmai din conştiința futilității acestui imediat şi sesizarea drumului salvator.

Dar e ceva supărator în toată căutarea aceasta. Ceva care deranjează, dar nu imediat identificabil. Este încâlcit pe alocuri gândul său, firul urmează întortocheatul labirint al unor trăiri difuze, dar corect notate. Insistența este maladivă pe alocuri, angoasa provocată se întrupează insidios în lector; participăm împovărați la drumul lui Acterian, un drum cuprins de umbra incertitudinilor, colțuros şi năduros tocmai din cauza lipsei unei dumiriri tămăduitoare. Dar să fie oare spiritul vremii cel care să-l „corupă" pe Arşavir Acterian? Este o perioadă marcată de întrebări tulburătoare, de un tumult existențial dus la limita suportabilului. Febra aceasta o simți din: „...mergem la Mircea Eliade unde cheful e în toi." Se prea poate să fi fost un chef în toată regulă, şi cu siguranță nu este nimic condamnabil în acest fapt. Dar dincolo de acesta, se caută *un fel de a fi*, o raportare la misterul vieții. Rezultatul este atacabil, încă. Poate fi susținut, apreciat sau poate fi aruncat în derizoriu. Interesează patosul, discret – cazul lui Acterian –, sau public şi cu iz de bravadă – vezi Cioran.

Mă întreb, naiv, unde sunt toate acestea astăzi?

A murit Mihai Rădulescu, istoricul detenției românești

Daniela Șontică

La mijlocul lunii ianuarie, când ne părăsea poetul Grigore Vieru, iar românii se pregăteau să serbeze Unirea de la 1859 depunând flori la picioarele statuii lui Cuza de pe Dealul Patriarhiei, a plecat la Domnul şi profesorul Mihai Rădulescu (n. 1936).

Poate unora nu le spune mare lucru numele lui, pentru că nu s-a înghesuit să apară în public, să facă mare caz de viața lui, trăită aşa cum cere duhul creştinismului. Dar Mihai Rădulescu va rămâne în istoria noastră drept primul – şi până acum singurul – care a editat o istorie a detenției de la noi. Asta şi pentru că el însuți a fost deținut politic vreme de trei, în timpul studenției sale.

Mihai Rădulescu a fost arestat la 4 noiembrie 1956 pe motiv că a condus o demonstrație a studenților medicinişti în Piața Universității, la care a convocat şi numeroşi colegi de la Facultatea de Filologie, unde era student în anul II. A trecut prin multe puşcării: Jilava, Gherla, Periprava, Salcia, Luciu-Giurgeni, după ce fusese anchetat la Ministerul de Interne.

După trei ani de detenție politică, timp în care a suferit de mai multe boli grave, a fost eliberat şi şi-a reluat studiile în 1963. Şi-a luat licența în limbă şi literatură engleză şi limba română. S-a înscris la doctorat, sub îndrumarea profesoarei Zoe Dumitrescu-Buşulenga, dar, din cauza petelor din dosarul său nu a avut voie să-şi susțină teza.

Între timp a devenit profesor de liceu, apoi asistent al Facultății de Limbă Engleză şi al Institutului Pedagogic, iar în 1972 a fost numit prin concurs lector de limbă engleză şi franceză la Institutul Teologic de Grad Universitar din Bucureşti, de unde a ieşit la pensie, la 65 de ani.

A scris lucrări de beletristică, de istorie a detenției române sub comunism, a fost cercetător în



domeniul artelor plastice şi un harnic editor. După 1989 a fondat Editura Ramida, care a funcționat timp de zece ani, publicând cărți de memorii de detenție şi religioase. Constatând că unii dintre foştii deținuți politici sau rudele rămase ale acestora nu pot publica o carte pe print, deşi ar dori acest lucru, a renunțat la editura sa şi a creat şi susținut site-ul www.literaturasidetentia.ro, unul dintre cele mai complete şi lămuritoare ale fenomenului, dând astfel şansa exprimării tuturor celor care aveau ceva de povestit despre acele timpuri sumbre.

A publicat plachetele de versuri *Haiku-urile putrezirii de viu* şi *Morții noştri vii din temnițe. Sonete*, volumul de povestiri *Decameronul din Nowhershire*, sub pseudonimul Alquain Foggrery, *Răvaşe tăinuite*, *Ceruri sfâşiate*, *Ospățul de prisos*, *Saloma şi Iudeul*. A publicat şi pe site-urile „Cercul Poeților", „Procesul Comunismului" din Canada, țară în care i-a apărut şi volumul *Chemarea lui Dumnezeu în temnițele comuniste*. A colaborat la revistele „Luceafărul", „România Literară", „Ramuri", „Viața Românească", „Argeş", „Revista de istorie şi teorie literară".

Arhiereul Efrem Enăcescu-Tigheneanul (1893-1968)

Arhim. Dr. Chesarie Gheorghescu

Comemorând cu smerenie cei 40 de ani de la trecerea sa la cele veşnice: 5 decembrie 1968 – 5 decembrie 2008, îi închinăm cu fiiască preţuire cele câteva amintiri prezentate mai jos.

Născut la 22 mai 1893, în satul Zăvoieni, comuna Măciuca (Vâlcea), din părinţi creştini-ortodocşi: Marian – Alexandru şi Maria, fiind al cincilea copil al familiei, Enăcică Ioan, cum era numit în copilărie, a fost ajutat să înveţe carte şi a absolvit şcoala primară din localitatea Oveselu. Încă de mic, copilul Ioan s-a dovedit a fi atras spre viaţa meditativă şi duhovnicească şi spre rugăciune. Absolvind şi Şcoala de Cântăreţi bisericeşti de la Rm. Vâlcea, tânărul Ioan, prin anii 1907-1908, s-a retras la Mânăstirea Frăsinei, care era condusă atunci, cu multă înţelepciune şi evlavie, de Cuviosul Părinte Porfirie Bucurescu. Noul frate începător, Ioan Enăcescu a avut deosebita bucurie să ajungă, pentru scurt timp, şi la Sfântul Munte Athos (1909). Fiind încă la Athos, a avut fericita ocazie să facă cunoştinţă, în parte, şi cu viaţa Părinţilor români de la Schitul Prodromu. Aici, în 1910, la vârsta de 17 ani, fratele Ioan Enăcescu *a fost tuns în monahism*, primind la călugărie numele de EFREM.

SCAN

Peste puţin timp, datorită calităţilor sale de om cu o solidă pregătire intelectuală şi teologică, fiind înzestrat de Dumnezeu cu alese însuşiri de *slujitor al celor sfinte*, Părintele Efrem a fost hirotonit Ierodiacon, în aceeaşi aşezare călugărească (Stânişoara) de Episcopul Gherasim Timuş al Argeşului, iar în 1920, ridicat la treapta de Ieromonah (a se vedea textul lui Petre Popa, din „Studii Vâlcene“, Serie nouă, nr.II (IX), 2006, pp.355-370).

Devenit între timp egumen la Schitul Ostrov din Călimăneşti, ridicat curând la rangul de Arhimandrit (1923), ajuns Stareţ al Mânăstirii Cozia (1925-1928), student la Facultatea de Teologie din Bucureşti, a beneficiat, în acelaşi timp, şi de o bursă în străinătate, frecventând astfel cursuri superioare, în anumite universităţi din Occident: Paris şi Montpellier (1928-1930). Devenind şi Profesor la prestigiosul Seminar „Sf. Nicolae“ din Rm. Vâlcea (1930-1933) şi exarh al Mânăstirilor din Eparhia Râmnicului (1930-1936), apoi preot deservent la Catedrala Patriarhală şi Exarh al Bucureştilor (1936-1938), Arhimandritul Efrem Enăcescu a ajuns să fie foarte cunoscut, apreciat şi simpatizat atât de opinia publică ecleziastică, cât şi de autorităţile laice din ţară, în general (a se vedea în acest sens Prof. Mircea Păcurariu, *Dicţionarul Teologilor Români*, Bucureşti, 1996, p.161).

Astfel, Arhimandritul Efrem Enăcescu, fiind cunoscut de mai mult timp în centrele eparhiale din Rm. Vâlcea şi Bucureşti, ca un călugăr-teolog de aleasă pregătire, cu studii superioare în ţară şi în străinătate, autorul unor lucrări remarcabile: *Privire generală asupra monahismului creştin*, (2 volume, Rm. Vâlcea, 1933-1934, 459p) sau *Pe urmele strămoşilor* (Bucureşti, 1938, 176p.), dar ţinându-se cont, în primul rând, de ţinuta sa monahal-comportamentală exemplară şi de devotamentul său conştient de bun patriot şi de fiu al Bisericii Ortodoxe Române, Arhimandritul – mitrofor Efrem Enăcescu a fost ales, în februarie 1938, de Sfântul Sinod de la Bucureşti, Arhiereu-Vicar, *cu titlul de Tighineanul* şi numit Locţiitor de Arhiepiscop al Chişinăului (1938-1943), în locul Mitropolitului Gurie Grosu, care fusese înlăturat pe motive politice şi de culise, în urma conflictului său cu Carol al II-lea. La 12 ianuarie 1944, Mitropolitul Locotenent Efrem Tigheneanul a fost ales Arhiepiscop al Chişinăului şi Mitropolit titular (plin) al Basarabiei.

După nenumărate obstacole, greutăţi şi umilinţe întâmpinate în această perioadă foarte zbuciumată din cauza războiului devastator, în luna august 1944, împreună cu zeci de mii de patrioţi români din Basarabia şi Bucovina, care se refugiau în România, şi Mitropolitul Efrem Enăcescu a fost nevoit, chiar forţat de comuniştii cotropitori, să-şi părăsească Scaunul de Arhipăstor al Basarabiei şi de Părinte iubit al păstoriţilor săi şi săşi caute un loc de refugiu pe meleagurile natale, stabilindu-se provizoriu la Mânăstirea Cozia (Vâlcea, 1944-1946), împreună cu devotatul său ucenic şi fost intendent al Palatului Mitropolitan din Chişinău, Protosinghelul Iosif Trofim, preotcălugăr, român basarabean. Stabilindu-se deci, provizoriu, la Cozia, mânăstire unde, cum am văzut, fusese stareţ şi profesor la Şcoala de Cântăreţi (1925-1928), a fost primit cu multă dragoste creştinească de Părintele stareţ de atunci, Ghermano Dineaţă, om cultivat şi duhovnicesc, iar Mitropolitul Efrem a încercat să se acomodeze cu noua stare de vieţuire, în ciuda faptului că el îşi dădea seama că atmosfera de aici, pe cât era de austeră şi de nesigură, putea deveni catastrofală pentru el. Se gândea îndeosebi la evenimentele triste petrecute în Basarabia, Transnistria şi Odessa, din timpul războiului, la românii care activaseră atunci ca *misionari* în teritoriile ocupate de armatele române pentru a înlătura urmările nefaste ale comunismului ateu; se gândea la Mitro-



poliţii Visarion Puiu, Tit Simedrea, la Episcopul Antim Nica, la Gheorghe Alexianu, fostul Guvernator al Transnistriei şi la mulţi alţii, când el, Efrem Enăcescu era atunci Mitropolit la Chişinău şi, prin urmare, putea fi şi el acum inculpat împreună cu ei, de armatele invadatoare sovietice. Dar mai avea încă în vedere şi alte urmări neprevăzute, cu consecinţe nefaste, ce puteau să aibă loc şi în ţara noastră, care intrase atunci în sfera de influenţă comunistă.

Faptul însă că la Mânăstirea Cozia funcţiona un Colegiu Militar, pentru aproximativ 200 de copii orfani de război, numit „Colegiul Militar Mareşal Ion Antonescu“, ce era condus şi apărat de o unitate militară, cu gardă permanentă la poarta mânăstirii, atât pentru Mitropolitul Efrem, cât şi pentru cei 25-26 de bieţi călugări, trăitori la Umbra lui Mircea cel Bătrân de pe Valea Oltului, această unitate de bază prezenta încă o oarecare stare de siguranţă. În incinta Mânăstirii Cozia puteau intra numai persoanele legitimate de ofiţerul de serviciu şi de garda militară de la poartă... Nici armatele sovietice care, în 1945-1946, se retrăgeau din Occident, pe Valea Oltului şi care, regretabil spus, pe unde treceau devastau totul, nu aveau voie să forţeze intrarea în mânăstire, căci era strict păzită de garda Colegiului Militar. Trăind într-o astfel de tensiune îngrijorătoare şi nesigură pentru ziua de mâine, distinsul Arhiereu Efrem Enăcescu, alături de Părinţii călugări: Maxim Grogorescu, fraţii ieromonahi Nifon şi Daniil Băicuş, Visarion Peţa, Varnava Cumpătă ş.a., Mitropolitul Efrem era un model de urmat pentru noi toţi. Era prezent aproape zilnic la Sfintele slujbe din mânăstire; oficia Sfânta Liturghie în zilele marilor sărbători; ţinea cuvânt de învăţătură la biserică; era foarte preţuit (aproape venerat) de noi toţi şi se ruga zilnic pentru sine, pentru patria noastră şi pentru toţi cei din nevoi... Suporta, cu optimism, toate încercările. Ne binecuvânta la biserică, vorbea cu noi, ne dădea sfaturi de îmbărbătare etc. Iar Părintele Iosif Trofim şi Părintele Nicodim (bucătarul său), foştii săi ucenici, apropiaţi de la Chişinău, care îl însoţeau la Cozia, în lipsă de alte preparate culinare consistente, din cauza sărăciei de atunci, ei aveau purtarea de grijă săi prezinte zilnic Mitropolitului un blid sărăcăcios, cu supă vegetariană şi o porţie de grâu fiert cu miez de nucă?! Pentru noi, vieţuitorii de la Cozia, în acele momente de mari încercări pentru Biserică şi pentru popor, Mitropolitul Efrem Tighineanul era şi a rămas un Mare Părinte şi Dascăl spiritual, pentru trăirea sa exemplară, luptându-ne şi noi să fim cu luare aminte la el, ca la un model de trăire, şi să-i urmăm credinţa (*Evrei* 13, 7).

Pe la începutul anului 1947, Patriarhul Nicodim Munteanu a găsit de cuviinţă ca Înaltul Ierarh Efrem Enăcescu, care ducea o viaţă de mari lipsuri la Cozia, dar şi pentru mai multă siguranţă, sub aspect politic, precum şi pentru oferirea unor condiţii mai satisfăcătoare pe plan material, să fie transferat la Mânăstirea Cernica, având, iniţial, şi misiunea de Spiritual la Internatul teologic din Bucureşti (1947-1948) şi de Stareţ, până în 1952, când s-a retras din administraţie. Mulţi monahi basarabeni care îl avuseseră pe Mitropolitul Efrem arhipăstor la Chişinău şi care erau şi ei refugiaţi, acum, la Cernica, s-au bucurat nespus de prezenţa distinsului Ierarh în comunitatea lor. Retrăgându-se, cum s-a spus, destul de repede din orice răspundere administrativă a mânăstirii, având şi venerabila vârstă de 75 de ani, Mitropolitul Efrem Tighineanul, începând cu anul 1953, şi-a petrecut restul vieţii într-o casă modestă, dar bine îngrijită, la sud-est de incinta mânăstirii (extra muros), vecină cu acea casă în care şi Sfântul Calinic şi-a petrecut ultimii ani din viaţă, tot la Cernica, până la trecerea sa în rândul celor drepţi (11 aprilie 1868). Aici, distinsul şi mult încercatul ierarh Efrem Enăcescu, prin rugăciuni, meditaţii şi prin sfaturi părinteşti împărtăşite cu drag tuturor, şi-a dus restul vieţii, până la 5 decembrie 1968, când a trecut în pace la cele veşnice. Parcă auzim şi noi acum cuvintele Domnului, rostite şi pentru el: *Bine servitor bun (slujitor al Bisericii), peste puţine ai fost credincios, peste multe te voi pune. Intră şi tu întru bucuria Domnului tău* (*Matei* 25, 14-23).

A fost înmormântat alături de alţi distinşi părinţi cu viaţă sfântă care îşi dorm somnul de veci în cimitirul Mânăstirii Cernica. Comemorând astăzi 40 de ani de la plecarea sa din această lume, să rugăm pe Dumnezeu să-l odihnească în pace în rândul aleşilor Săi. Amin.

Un an de cînd ne lipseşte Părintele Grigore Băbuş

Pe 7 februarie a.c se împlineşte un an de cînd Părintele Arhimandrit Grigore Băbuş a trecut la cele veşnice. La Mănăstirea Cheia, acolo unde este înhumat, va avea loc un parastas.
În memoria sa redăm aici un cuvînt despre Părintele Grigore, pe care ni l-a încredinţat ÎPS Bartolmeu Anania, prietenul său de-o viaţă.

■ „În toamna anului 1941 m'a lovit toana de a deveni călugăr şi am bătut în poartea mânăstirii Antim, din Bucureşti. Nu cunoşteam vreo altă aşezare monahală şi cred că am ales-o pe aceasta datorită faptului că acolo îşi avea o chilie protosinghelul Firmilian Marin, viitor mitropolit al Olteniei, fostul meu profesor de Geografie şi, o vreme, director, la Seminarul Central din Bucureşti, unde continua să-şi aibă catedra. La vremea aceea, mânăstirea Antim, al cărei stareţ era arhiereul Eugeniu Laiu, vicar patriarhal şi director al Institutului Biblic, devenise cămin al absolvenţilor Seminarului Monahal de la Cernica, acum studenţi la câteva Facultăţi ale Universităţii bucureştene. Am fost primit cu bunăvoinţă, cel puţin pentru perioada de încercare, şi, în lipsă de spaţiu, mi s-a rânduit să împart chilia cu ierodiaconul Grigorie Băbuş, student la Facultatea de Teologie. Ne cunoscuserăm, mai mult în treacăt, în singurul meu popas cernican, la vremea când el era încă elev. Aşa a început fraternitatea noastră spirituală, care avea să dureze o viaţă.“

■ „Ani întregi am avut locuinţele vecine, în aceeaşi curte din Intrarea Patriarhiei 7, aşa încât vizitele noastre reciproce se produceau aproape zilnic. Cu toate acestea, reţin în memorie – dar mai ales în sensibilitate – un singur moment. Începând cu anul 1958, afându-mă în temniţa comunistă din Aiud, ştiam că printre miile de deţinuţi politici se află şi părintele Grigorie Băbuş, undeva în una din numeroasele secţii ale uriaşei închisori, ermetic izolate, fără nici o putinţă de comunicare între ele. Prin 1963, însă, când mijeau premisele unei posibile eliberări, deţinuţii din secţia a XII-a, unde mă aflam şi eu, ne-am pomenit duşi într-o sală imensă, cu bănci, în care însă intraseră – şi încă mai intrau – deţinuţi din alte secţii, rânduiţi în anume spaţii, cu straşnicul consemn de a nu comunica între ei, nici prin vorbe, nici prin semne. Trebuia să privim doar drept înainte, spre un ecran mare, ca să vedem filmul artistic „Darclée“, semnal de destindere a regimului carceral. Când au început luminile să scadă pentru începerea filmului, am simţit în dreapta mea un corp omenesc care escaladase banca şi se lipea de mine, strângându-mi cu frenezie braţul. Era prietenul şi fratele meu Grigorie Băbuş. Mă zărise de pe locul său, de undeva din spate, şi, riscând pedeapsa pentru încălcarea consemnului, se strecurase lunecos printre condamnaţii cuminţi, doar pentru a-mi oferi mie o clipă de afecţiune. Asta nu se poate uita.“

■ „Înzestrat de Dumnezeu cu o voce superbă, cultivată la şcoala mitropolitului Firmilian, a fost unul din cei mai valoroşi slujitori ai catedralei patriarhale, timp de o viaţă. Tot pe viaţă a fost şi directorul Bibliotecii Sfântului Sinod, unde şi-a iubit cărţile cu pasiunea unui părinte pentru copiii săi. Era un om foarte generos, nu rata nici un prilej de a ajuta pe cineva, fie direct, fie printr-o intervenţie. Avea prieteni peste tot şi era ascultat.“



Un interviu cu poetul suferinței, Grigore Vieru

Stelian Gomboș

L-am petrecut, spre dumnezeieştile lăcaşuri, pe poetul, mărturisitorul şi apologetul limbii române Grigore Vieru, cel care s-a săvârşit în urma unui năprasnic accident de circulație, în apropiere de Chişinău. Nenorocirea a avut loc pe 15 ianuarie, când Vieru se întorcea de la comemorarea lui Mihai Eminescu, la 159 de ani de la naşterea sa în această lume. În toamna anului 2000 am avut privilegiul şi bucuria de a-l cunoaşte şi de a face un interviu cu marele român şi poet Grigore Vieru, pe care îl redau aici.

- Domnule Grigore Vieru, cum ați descoperit poezia, cum ați început să scrieți?

- Mi-este teamă că o să repet nişte lucruri. Am mai fost întrebat, inclusiv de copii, de unde vine poezia mea, şi am răspuns de fiecare dată că din suferință şi singurătate. Eu am trecut prin suferință şi singurătate din copilărie. Sunt născut în 1935, iar în 1946-47 noi am trecut prin mari încercări, noi, românii din Basarabia. A fost o mare secetă, o mare foamete, când au murit mai mulți decât în război. Dar acea foamete a fost programată, organizată. A fost, într-adevăr, o mare secetă, dar fiecare țăran avea în pod o rezervă de porumb, de grâuşor, de fasole. Eu sunt fecior de plugari, țin minte anii aceia. Dar şi noi, cu toate că mama era văduvă de război, aveam în pod nişte rezerve. N-ar fi trebuit să moară nici un suflet, cu toată seceta, căci şi cei mai sărăcuți mai aveau ceva rezerve. Dar au venit păgânii şi ne-au măturat podul. Chiar şi la noi, chiar dacă mama era văduvă de război, au urcat şi ne-au măturat podul şi nu ne-au lăsat nici un grăunte. De aceea, au murit mai mulți ca în război. Țin minte că mama pleca la Cernăuți – sunt născut în preajma Cernăuțiului –, pleca în căutarea unui pumn de făină, de gră-

unțe, scotea din casă ce mai putea să aibă o văduvă, un covoraş, nişte lăicere, ca să le vândă la Cernăuți, ca să ia ceva de mâncare pentru mine, că eram mic, şi surioara mea, mai mare decât mine. Se întorcea după două-trei zile de la Cernăuți, unde pleca cu soră-mea, iar eu rămâneam singur în casă. Iar eu, bolnav fiind şi înfricoşat, fiindcă auzeam că mănâncă om pe om de foame, nu mai puteam să dorm şi în acea singurătate a mea, noaptea, îmi spuneam poveşti. Nu ştiam multe poveşti, pentru că bunicii şi părinții mei nu ştiau multe poveşti şi nici nu aveau timp să ni le spună, şi-mi spuneam „Capra cu trei iezi", singura poveste pe care o ştiam în copilăria mea. Dar o spuneam numai până vine lupul la uşă, la fereastră, fiindcă mai departe mă temeam s-a spun, şi mi-o repetam de mai multe ori.

Şi-atunci începeam să-mi fac poveştile mele, aşa cum putea un copil să şi le facă. Şi-atunci, în nopțile acelea de singurătate, am compus primele versuri. O aşteptam pe mama şi spuneam „Vino tu, vino tu", şi-mi părea că vine, apărea chipul ei şi eu spuneam „Nu te du, nu te du". Acestea erau primele mele versuri pe care le-am scris în 1946, aşteptând-o pe mama. Deci, poezia mea vine deacolo, din mare singurătate şi din mare suferință. Şi, de altfel, tot de-acolo vine şi azi poezia mea.

Marea poezie românească am descoperit-o nu la şcoală, pentru că ea era interzisă, ci din proverbele noastre, care nu puteau fi interzise, din cântecele noastre populare, pe care le auzeam pe la şezătorile noastre la care mergeam cu soră-mea, din ghicitorile noastre. În ele am descoperit marea poezie română, fără să ştiu că aceasta este poezia noastră. Proverbele, ghicitorile noastre sunt fără egal pe fața pământului. Eu studiez folclorul poetic al lumii de zeci de ani, am o pasiune pentru folclorul planetar şi trebuie să spun şi nu cred că exagerez, folclorul nostru este poetic, este fără egal.

- Căutările în poezie suportă rătăciri. Mântuirea cuvântului este şi mântuirea cuvântului. Care au fost rătăcirile poeziei dumneavoastră?

- Eu îndrăznesc să spun că nu am rătăcit în poezia mea. Nu am avut o bună pregătire națională, ca să zicem aşa, în şcoală, dar am avut o foarte bună pregătire... nu ştiu cum să spun... instinctivă, dacă este bine aşa. Deci, dragostea mea pentru cuvântul românesc, pentru cântecul nostru, pentru tot ce este național, am moştenit prin instinct. Mie nu mi-a spus nimeni la şcoală că sunt român, că vorbesc limba română. Din contră, ei mi-au spus că nu sunt român, căci vorbesc altă limbă, cea moldovenească, dar, instinctiv, strigătul sângelui mi-a spus că eu vorbesc limba română. Şi-atunci când am greşit, mai exact, se crede că am greşit, cred unii tineri de-aici de la noi, artişti, poeți şi, din păcate, şi din țară, cred că am greşit, îi asigur că nu am greşit. Am încercat să fiu diplomat, deşi vocația mea nu a fost de diplomat. Ştiam că un cântec frumos despre limbă, pe care l-am scris în anii bolşevici, un poem frumos despre tricolor, despre neamul nostru, nu va trece dacă nu voi scrie o strofă, două, trei, despre Lenin. Nu scriam din rătăcire un astfel de poem, dar ştiam că dacă nu scriu o astfel de strofă despre Lenin (despre partid nu am scris niciodată), cartea mea nu va trece. Şi eu ştiam foarte bine că cititorul cuminte, frumos şi înțelept, va trece peste strofa asta şi va găsi în întreaga carte nişte versuri creştineşti – nu zic geniale, nu zic frumoase – despre mama, despre pământul nostru, despre limba română pe care eu niciodată nu am numit-o limbă moldovenească.

Am scris foarte multe poeme şi cântece dedicate limbii noastre. Nu puteam s-o numesc limbă română, dar n-am numit-o nici limbă moldovenească. Răsfoiți întreaga mea creație şi nu veți găsi nici un poem în care să fi cântat limba moldovenească. Ştiam că poemele acestea vor ajuta neamul meu în această margine de țară, poporul, şimi vine să cred căci chiar l-au ajutat. Chiar în lumea aceasta pe care o vedeți la această sărbătoare (la care am participat împreună la Chişinău), rătăcită, într-un fel, veți găsi şi foarte mulți români frumoşi, care, deşi au fost educați în limbă de lemn, au crezut în poezia noastră.

- Cum a fost întâlnirea cu poezia românească, atunci când Prutul n-a mai putut fi menținut de alții drept graniță între frați?

- Cum v-am spus, cu poezia română m-am întâlnit fără să ştiu că mă întâlnesc cu poezia română, prin istoria noastră, prin proverbele noas-

tre, prin cântecul pe care-l cânta mama, îl cânta tata, dar mai târziu, după dezgheţul hrusciovist, m-am întâlnit în primul rând prin poetul nepereche Mihai Eminescu, prin Alecsandri... Prin anii '57, '58, când ajunseseră la noi în Basarabia într-un mod selectiv. Din Eminescu, „Împărat şi proletar", „Somnoroase păsărele", dar eram totuşi fericiţi, înţelegi, căci auzeam limba noastră adevărată, frumoasă, muzicalitatea cuvântului nostru, şi eram fericiţi că cunoaştem măcar atât. Pe urmă, desigur că au fost editaţi toţi clasicii noştri din Moldova şi i-am studiat în ultimii ani la facultate. Apoi, sigur că am cunoscut şi poezia lui Blaga, care a venit mai tâziu în Basarabia, apoi şi a lui Arghezi.

Dar m-am întâlnit cu poezia română şi prin poezia generaţiei de aur a lui Nichita Stănescu, Labiş, Sorescu, Ioan Alexandru, Tomozei, Păunescu, Constanţa Buzea, Gabriela Melinescu. Repet, eu am răsărit ca poet din marea poezie română. Ţara are o mare poezie, eu o cunosc bine, şi aş vrea să cred că poezia română este una din cele mai originale şi mai variate şi mai frumoase la ora actuală. Poate că numai poezia ţărilor latino-americane se ridică la nivelul poeziei române.

-Alături de care poeţi români de peste Prut vă simţiţi mai apropiat?

- De poeţii care au venit şi ei din suferinţă. De Goga şi Bacovia. Iar ca expresie poetică sunt şi eu poet al timpului pe care îl trăim şi nu mă pot desprinde de acesta, ca expresie, deci, cred că aş veni tot din Bacovia, dar şi din Blaga, Stănescu, Sorescu şi din Păunescu, care este un mare poet, vă rog să reţineţi aceasta, dincolo de unele poeme de-ale lui de ocazie, din care are destule, după cum bine ştiţi. Dar, dacă dăm deoparte zgura poetică păunesciană şi lăsăm numai poezia lui autentică, din cărţile sale atât de voluminoase, ca să zic aşa, aş putea selecta un singur volum, aşa cum pricep eu poezia, un volum de o sută de poeme, cu care l-aş aşeza pe Păunescu alături de cei mai mari poeţi ai noştri. Deci, se crede greşit, nu greşit, dacă s-ar crede greşit nu m-ar supăra, dar unii poeţi şi unii critici literari de dincolo de Prut, din ţara noastră, spun că eu sunt un poet vetust, paşoptist. Sunt nişte minciuni şi ei ştiu că spun minciuni şi asta mă supără cel mai mult. Eu am spus că vin din tradiţia noastră folclorică şi clasică, dar sunt un poet modern, ca expresie şi ca simţire. Şi, ca exemplu, dacă nu vă supăraţi, vă spun un poem din două strofe, pe care l-am scris nu azi, ci pe la începutul anilor şaptezeci, în urmă deci cu treizeci de ani, şi care se numeşte Făptura Mamei: „Uşoară, maică, uşoară/ C-ai putea să mergi călcând/ Pe seminţele ce zboară/ între ceruri şi pământ!/ în priviri c-un fel de teamă,/ Fericită totuşi eşti –/ Iarba ştie cum te cheamă,/ Steaua ştie ce gândeşti".

- Se vorbeşte mult în ultima perioadă de recuperare şi integrare a poeziei din Basarabia. Cum vedeţi dumneavoastră strategia acestei integrări?



- Eu o văd foarte simplu, din punctul meu de vedere, şi poate primitiv. Aşa ar putea să creadă unii - primitiv. Ce se întâmplă cu scriitorii români din Basarabia? Unii cred că, dacă au fost editaţi dincolo de Prut, la Bucureşti, la Iaşi, la Craiova, la Cluj, la Oradea, la Târgu-Mureş ori la Timişoara, s-au integrat în literatura română. După mine, cred că este o mare greşeală. Şi v-o spune un poet care este poate cel mai editat dincolo de Prut. Aproape toate cărţile mele au fost editate în ţară, însă eu nu mă pot bucura. Mă bucur, bineînţeles, că am fost editat, însă bucuria mea nu este deplină. Căci eu ştiu că deşi sunt în literatura română nu m-am integrat, totuşi, în literatura română, pen-

tru că nu s-a integrat şi lumea aceasta rătăcită. Basarabia nu s-a integrat însă şi nu este vina ei. Şi, deci, eu, fără ea, fără lumea asta, aşa cum este ea, rătăcită, Basarabia, eu nu mă pot considera deplin integrat.

Mă bucur însă, frate dragă, c-au venit şi timpuri când uite, stăm aici şi poate că este şi altcineva prin preajmă care ne înregistrează, dar nu-mi mai este frică, nu-mi mai este teamă şi asta mă bucură cel mai mult. Că ne putem întâlni, că trecem vama, chiar dacă uneori nu prea uşor, dar aţi ajuns aici la noi şi noi putem sta de vorbă şi lucrul cel mai important pe care trebuie să-l ştie românii, şi cei de-aici şi cei de dincolo de Prut, este că istoria nu se mai poate da înapoi. Din momentul în care vom şti că istoria nu mai poate fi întoarsă, va fi bine în Ţara Românească. Deci, cu răbdare, cu înţelepciune, să facem lucrul pe care nu am putut să-l facem în timpurile acelea draconice, satanice. Deci, eu sunt optimist, foarte optimist, deşi se spune că, mă rog, graniţa va fi întărită la Prut, vor fi nişte vize, dar eu ştiu că comunismul, bolşevismul nu mai poate reînvia, imperiul nu mai poate reînvia, cu toate tancurile lui, cu toate rachetele lui. Şi eu cred că voi apuca vremurile când vom fi împreună noi, românii de pe ambele maluri ale Prutului, vom fi împreună cu adevărat.

- Dincolo de optimismul poetului, să acceptăm şi vizionarismul său. Avem o patrie de cuvinte întreagă. Când credeţi că am putea avea şi o patrie de pământ întreagă?

- Deci, vă pot spune. Eu sunt autorul mai multor cărţi de versuri pentru copii şi al unor manuale pentru copii. Am fost la multe întâlniri cu copii din clasele primare, din gimnaziu, din licee şi, când intru, de pildă, în sala de clasă, la clasa întâi, prima întrebare pe care o pun copiilor este întrebarea „Ce limbă vorbiţi, copii, moldovenească sau română?“ Copiii îmi răspund în cor: „Limba română“. Apoi: „Copii, ce sunteţi, moldoveni sau români?“ Copilaşii îmi răspund în cor: „Români!“ Deci ei au la ora actuală şapte anişori. Când vor absolvi liceul, se vor trezi chiar cu totul, vor avea optsprezece ani, ei vor fi în România întreagă, vor realiza ceea ce n-am realizat noi, cei înfricoşaţi, rătăciţi, înfricoşaţi de Siberii şi de toate. Repet, mersul istoriei nu mai poate fi întors şi vom veni spre ţară, dar şi ţara trebuie să vină spre noi, să ne înţeleagă, să nu ne jignească. Mulţi români din ţară, care nu ne cunosc suferinţa, ne fac ba ruşi, ba kaghebişti, ba cutare. Să nu uite că suntem români şi am trecut prin mari suferinţe. Basarabia es te un copil cu inima în afara pieptului. Am văzut un film documentar despre un copil care s-a născut cu inima în afara pieptului, iar nişte mâini de aur ale unor chirurgi au reuşit să pună inima la locul ei. Asta este şi Basarabia, un prunc cu inima în afara pieptului. Inima Basarabiei trebuie pusă la locul ei. Locul ei este limba română, este istoria română, credinţa strămoşească. Şi lucrul acesta îl putem face numai împreună, în primul rând românii din ţară şi apoi românii de-aici.

Grigore Vieru şi Andrei Vartic

Anul acesta se împlinesc 100 de ani de la naşterea lui Constantin Noica, drept pentru care vom ține o rubrică permanentă intitulată chiar „Centenar Noica", în care vom comenta pe scurt idei nicasiene. (ROST)

A treia cale

„Sau nicăieri nu e bine, sau peste tot e bine. Dar numai oamenii care găsesc o a treia condiție fac ceva în viață (Sau-sau depăşit)" (C. Noica, Jurnal de idei, Fragmentul 164).

Paul Sandu

Ideea cuprinsă aici, în marginea acestui gând, este, de fapt, înfățişarea disimulată, însă deloc pretențioasă, a miezului filosofiei nicasiene. Intuiția originară a filosofului este obnubilată – deşi aparent paradoxal – tocmai de simplitatea cuvintelor şi de puținătatea lor. Totul se rezumă, în fapt, la tensiunea perechii „sau-sau", o închidere condamnată, asemenea unei monade leibniziene, la ea însăşi. „Sau-sau" este în acelaşi timp chipul polarității unei gândiri sortită să rămână, ar spune Noica, nefilosofică: gândirea goetheană.

Mai întâi să ne îndreptăm o clipă atenția către prima dintre dintre propoziții, cea care oferă dihotomia celor două „sau"-uri: primul, cel al nesăbuitei întârzieri în neclintire, cel de-al doilea, al risipirii necontrolate şi nepăsătoare în lucruri, în ceilalti. „nicaieri nu e bine" este expresia perfecta a ființei care zâmbeşte ironic oricărei determinații individuale, a ființei care refuză orice deschidere şi orice întâlnire cu posibilul, blocându-se într-o necesitate nerodnică. Ea nu este decât, aşa cum ar fi spus Goethe, „verweilen" (rămânere), şi atât.

Cealaltă variantă, la fel de simplu expusă, oferă paradisul lui „peste tot e bine". Acum ne avântăm, siguri, în lumea lui „totul-este-cu-putință", în lumea lui „carpe diem", în care posibilul străjuieşte de la un hotar la altul, iar necesarul e de neconceput. E lumea „Marii treceri", e lumea Devenirii îndrăgostită de ea însăşi. Suprasolicitând, am putea spune că e lumea devenirii încremenită in devenire. Exact opusul celei dintâi.



Singurul fel de a depăşi dihotomia celor două „sau"-ri, este acela pe care îl aduce cea de-a treia condiție. Aceasta, la rându-i, este într-un sens, amândouă. Nu le contrazice, nu se dezice de ele, şi asta pentru că, un „biet" de cuvânt vine să pună ordine în ele, îngăduind nesupunerea lor: întru. Deodată cu a treia cale, „sau-sau" devine deopotrivă şi-şi, nici-nici, devenirea colorându-se de sens, mişcâdu-se întru ființă. Cei care se deprind cu această cale, asemenea celor ieşiți de sub fascinația umbrelor din peşteră, intră în lumea întemeierilor: ei fac ceva. Şi asta pentru că au descoperit modelul ontologic.

Despre pietatea oarbă şi analfabetismul isterizat



Răzvan Codrescu

În seara de 15 ianuarie a. c., deci chiar de ziua lui Eminescu, la Sala Rapsodia, am avut bucuria de a fi prezent la premiera unui minunat spectacol de pantomimă, „Toţi cinci", realizat de compania maestrului Dan Puric şi precedat de un cuvînt al acestuia (m-am tot gîndit, ascultîndu-l, la cît de nedrept a fost totuşi d-l Andrei Pleşu ca să facă dintr-un artist ca Dan Puric „ţapul ispăşitor" al cumulului de iritări pe care i le va pricinuit de-a lungul vremii elementaritatea unui anumit tip de discurs tradiţionalist-ortodox). Pantomima m-a fascinat dintotdeauna ca teatru întors la esenţa lui pură, non-verbală, iar cei cinci tineri mi s-au părut aproape vrednici de a fi geloziţi de maestru (nu pot să nu înşir aici numele lor, despre care, dacă nu veţi fi auzit deja, fiţi siguri că veţi tot auzi de acum înainte: Ana Pepine, Dana Paraschiv, Ştefan Ruxanda, Paul Ciompoieru, Silviu Man).

La sfîrşitul spectacolului, dinspre unul din standurile de cărţi şi reviste improvizate în hol, mă pomenesc că vine spre mine un copilandru de 7-8 anişori, cu o revistă în mînă. Mă priveşte cu un amestec de antipatie, circumspecţie şi teamă, oarecum ca pe un balaur, mirat că nu scot foc pe nări. Bănuiesc că i se spusese ceva de genul: „Uite-l, ăla trebuie să fie, du-te şi dă-i-o!". Avînd grijă să păstreze o distanţă prudentă, copilandrul mă întreabă cu o voce gîtuită: „Sînteţi Răzvan Codrescu?". La răspunsul meu afirmativ, îmi întinde revista şi apoi o tuleşte uşurat înapoi.

Îmi dau seama despre ce este vorba de la prima ochire: auzisem de revista cu pricina (inclusiv de ultimul ei număr tematic), dar nu apucasem s-o văd. Revista se numeşte *Veghea* şi apare la Braşov, iar nr. 1/2009 are ca temă „Creştinismul lui Eminescu". Numărul este oarecum încropit împotriva mea, ca să contracareze, în închipuirea grupării respective, studiul meu „Eminescu şi creştinismul"[1].

La finele numărului, de altfel, redactorul Florian Palas semnează un text direct referitor la mine, „Nedespărţirea de Eminescu" (pp. 51-52), iar



[1] Este destul de curioasă – dincolo de cecitatea ei – această „reacţie" atît de tîrzie: textul meu a apărut încă de acum vreo 13 ani, întîi sub semnătura Adolf Crivăţ-Vasile („Eminescu şi creştinismul", în Puncte cardinale, anul V, nr. 6/54, iunie 1995, pp. 9-10, şi în România literară, anul XXIX, nr. 23/1996, pp. 10-11), apoi, cu modificări succesive, sub semnătura Răzvan Codrescu, în vol. meu *De la Eminescu la Petre Ţuţea. Pentru un model paideic al dreptei româneşti*, Ed. Anastasia, col. "Dreapta europeană", Bucureşti, 2000., pp. 33-51, în Rost, anul VI, nr. 63, iunie 2008, pp. 42-48 (fără notele de subsol), în Aldine, anul XIII, nr. 625, vineri 13 iunie 2008, pp. 22-23. Probabil că postarea lui on-line, anul trecut, l-a făcut mai vizibil şi pentru cei mai puţin dedaţi cu lectura cărţilor şi revistelor.

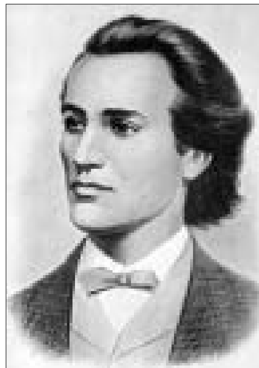
sub fotografia mea stă scris: „Răzvan Codrescu, noul detractor al lui Eminescu“!

Dacă ştii să nu pui la inimă toate neghiobiile ambientale, vine pentru fiecare o vreme a amuzamentelor nostalgice. Îmi amintesc că în urmă cu aproape 20 de ani, mai exact în primăvara lui 1990, scoteam, la Bucureşti, o revistă intitulată... *Veghea*, în al cărei prim număr salutam apariţia volumului X al ediţiei Perspessicius (al doilea de articole politice) şi îi luam apărarea lui Eminescu împotriva principalului său detractor postbelic încă în viaţă pe atunci, şef-rabinul Rosen Moses, care determinase, în urmă cu zece ani, retragerea de pe piaţă a volumului IX (R. C., „I s-a făcut dreptate lui Eminescu“, în *Veghea*, anul I, nr. 1, 12 martie 1990, p. 8). Voi fi avut şi eu pe atunci ceva din intempestivitatea mai tinerilor de acum... Iată însă că după două decenii, într-o revistă numită tot *Veghea*, am ajuns eu însumi... „noul detractor al lui Eminescu“!

Ceea ce mi se pare tragicomic este că aceşti oameni, mai tineri sau mai puţin tineri, sunt, în felul lor, sinceri admiratori ai lui Eminescu şi chiar îşi închipuie că fac un serviciu posterităţii lui. Eu, de-a lungul vremii, am ţinut partea lui Eminescu faţă de un Rosen Moses, de un Zigu Ornea, de un Leon Volovici, de un Cristian Preda, de un Ion Bogdan Lefter, de un Sorin Şerb etc., care erau adversari efectivi şi ireductibili (cu care astăzi mă trez eu asimilat!), dar acum sînt pus într-o situaţie aproape perversă: să iau partea lui Eminescu faţă de proprii lui adulatori care au pierdut măsura!

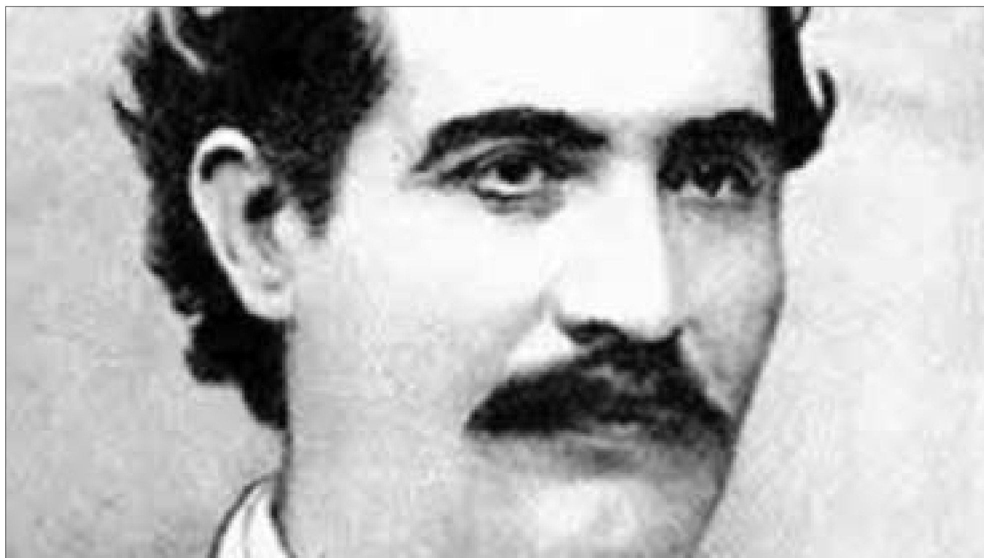
Am mai observat şi altădată („Oboseala de Eminescu“) că există două fundături simetrice ale receptării sale actuale: *contestarea radicală şi vehementă*, pe de o parte, *adorarea sterilă şi lozincardă*, pe de altă parte. Amândouă vădesc o patologie a receptării, la graniţa dintre stupid şi ridicol. Este vorba de o criză a spiritului receptor, generată la rîndul ei de o lungă disoluţie cultural-estetică şi moral-spirituală, la care se adaugă nu o dată şi un exces de ideologizare a valorilor (la fel de neavenit atît dinspre stînga, cît şi dinspre dreapta). Adevăratul Eminescu rămîne maiestuos suspendat între aceste două fundături, aşteptînd în continuare o valorificare creatoare de care încă n-a avut parte şi cu care tindem să-i rămînem datori în eternitate. Noica zicea bine că nu pricepem cum se cuvine *darul* care ni s-a făcut prin Eminescu, dar nu-şi pierduse speranţa că pînă la urmă îl vom înţelege şi vom rodi întru el. Pentru asta trebuie însă să nu fii doar soldatul unor înguste cauze ideologice, ci unul confiscat de altitudinea şi pasiunea culturală a lui Eminescu, ceea ce reclamă un efort pe care prea puţini se mai înduplecă să şi-l asume astăzi.

Întorcîndu-ne la aspectul în discuţie, toată această campanie împotriva mea[2] nici măcar nu are cu adevărat obiect. Eu n-am spus nici că Eminescu n-ar fi avut viaţă spirituală (cum aş fi putut spune aşa ceva despre un om genial?), nici că n-ar fi fost creştin în sens larg (cum aş fi putut spune aşa ceva despre un om botezat?). Eu am spus că Eminescu *n-a fost un model de creştin*, că n-a avut



un creştinism ortodox consecvent şi asumat, că viaţa, gîndirea şi creaţia lui, deşi în multe privinţe exemplare, nu se definesc în primul rînd prin creştinism, nici prin rigoare ortodoxă. Cu toate acestea, n-am spus că un creştin, ortodox sau nu, n-ar avea ce învăţa de la Eminescu sau nu s-ar putea regăsi sufleteşte într-una sau alta dintre scrierile sale. Eminescu a fost nu doar o minte genială, ci un suflet viu, în permanentă zbatere şi căutare, pendulînd între neliniştea filosofică şi nostalgia

[2] Nu exagerez cînd spun „campanie“, pentru că, în afară de revista respectivă (pusă şi ea pe internet), sînt constant atacat, de vreo lună încoace, pe nenumărate bloguri fetide sau decerebrate, iar un om pe care-l credeam mai serios, profesorul Nae Georgescu, a deschis, în ziarul Curentul, un serial împotriva mea. Profesorul Georgescu n-are, în comparaţie cu cei cîţiva tineri agramaţi, nici măcar scuza analfabetismului. Omul, pur şi simplu, „a intrat la o idee“...



religioasă, punîndu-şi toate marile întrebări, chiar dacă nu va fi ajuns şi la toate marile răspunsuri. Eminescu e atît de mare încît rămîne exemplar şi-n împlinirile, şi-n ratările lui, şi-n cele din urmă e mai de dorit o „neaşezare“ ca aceasta decît o aşezare făţarnică sau habotnică într-un formalism religios oarecare, înstrăinat şi de temeritățile gîndului, şi de sevele vieții (cum ni se întîmplă, din păcate, multora dintre noi).

Reproduc şi aici concluzia analizei mele de acolo: „Hotărît lucru, orideunde ne-am uita, nu prin creştinism se defineşte Eminescu. Este curios cu cîtă uşurință se trece peste onesta lui autodefinire. «Eu rămîn ce-am fost: romantic» înseamnă mai mult decît se consideră îndeobşte; versul nu trimite doar la un crez literar, ci la o *Weltanschauung* şi la un mod de existență. Eminescu este, înainte de toate, o majoră întruchipare românească a omului romantic, cu virtuțile, dar şi cu limitele sale. Regăsim în el, în strai național, paseismul romantic, evaziunea în exotic, pesimismul superior, «religiozitatea fără religie», fantezia şi visul lăsate în voia lor (în opera de creație). Nu foloseşte la nimic să încerci a face din Eminescu un model creştin (şi cu atît mai puțin ortodox), pe deasupra operei şi chiar împotriva voinței lui. Ne place sau nu, *Eminescu n-a fost un credincios creştin* (deşi va fi avut în comun cu creştinismul – în resorturile intime ale personalității sale – acuitatea metafizică, intuiția organicului, reverența față de tradiție sau vocația mărturisitoare)“. Şi încă ceva: dacă cineva va spune vreodată că Eminescu n-ar fi avut nimic de-a face cu creştinismul, că ar fi fost un „demonic“ sau un „ateu“, că ar fi fost străin de orizontul şi problematica religiei, atunci eu voi fi primul care să reacționez şi să-l contrazic (tot „cu textele pe masă“, cum se zice)[3].

Aş vrea ca toți cei care mă critică azi cu atîta suficiență ulcerată, pe baza unui studiu din care nu par a fi înțeles mai nimic (şi în care nici o singură afirmație nu-i fără acoperire într-un text eminescian sau într-un fapt biografic), să aibă măcar jumătate din dragostea şi prețuirea pe care i le port eu lui Eminescu, care mi-a fost reper cultural o viață întreagă, despre care am scris nenumă-

[3] De altfel, am şi spus-o în chiar studiul incriminat: „A face din Eminescu un poet şi un gînditor creştin cu orice preț rămîne o mistificare naivă, ce nu aduce vreun folos real nici literaturii, nici religiei. Tot aşa cum nu trebuie trasă nici concluzia opusă, anume că Eminescu ar fi fost complet lipsit de sensibilitate religioasă sau că s-ar putea număra printre exponenții radicali ai demonismului romantic ori ai ateismului modern”. şi ceva mai jos: “Însă chiar dacă şi-a mărturisit deseori necredința sau neînregimentarea religioasă, n-a căzut niciodată într-un nihilism radical sau militant. El a fost un zbuciumat, dar nu «un luciferic» (deşi romantismul l-ar fi putut duce spre luciferism, mai ales în prima tinerețe). A-l înscrie pe Eminescu printre marile «spirite luciferice» ale veacului romantic, aşa cum s-a încercat uneori, e la fel de fals ca şi a-l asimila creştinismului”

rate alte texte (de care preopinenții curenți fac senin abstracție)[4] și pe care n-am nici o ezitare să-l consider, cu Iorga și cu Noica, „omul deplin al culturii românești", „sămădăul" ei „cel unul fără de al doilea". Atîta doar că „deplinătatea" lui, om fiind, nu trebuie confundată cu „absolutul" sau cu „perfecțiunea". Eminescu n-are nevoie să fie canonizat ca să fie Eminescu[5]. Eminescu este și rămîne Eminescu așa cum a fost, cu toată umanitatea lui contradictorie și cu toată genialitatea lui fascinantă. Mistificările naive, oricît de bine intenționate, nu-și au rostul în economia posterității lui. Judecătorii mei grăbiți (atît de grăbiți încît ignoră sistematic toate „probele materiale" pe care le-am produs tocmai din respect pentru adevărul la care obligă statura intelectuală și creatoare a lui Eminescu) fac un șir întreg de confuzii, dar cea mai gravă este confuzia planurilor spirituale: a celui *religios* și a celui *cultural*. Sfântul și Geniul sînt întruchipări uriașești și exemplare ale spiritului, dar în ordini diferite. Nu-l măsor pe Sfînt cu măsura Geniului, nici pe Geniu cu măsura Sfîntului. Un Sfînt analfabet nu e mai puțin Sfînt, iar un Geniu păcătos nu e mai puțin Geniu. Nu spun că sfințenia și genialitatea nu se pot întîlni, dar spun că suprapunerea lor este rară și deloc obligatorie. Sfințenia și genialitatea s-au întîl-

[4] Despre Eminescu am scris și înainte de 1989, dar n-am putut publica. Lucrarea mea de licență, din 1983, s-a intitulat *Atitudini mesianice în poezia românească: Heliade, Eminescu, Goga, Cotruș*, greu digerată, în plin comunism, de o comisie din care făcea parte și d-l Paul Cornea. Înșir aici, numai selectiv, pentru a mai atenua din ignoranța și suficiența vajnicilor „veghetori", modestele mele referințe la Eminescu din 1990 încoace: „I s-a făcut dreptate lui Eminescu", în Veghea, anul I, nr. 1, 12 martie 1990, p. 8; „Campania împotriva lui Eminescu", în Puncte cardinale, anul II, nr. 3/15, martie 1992, p. 12; „Crucialul Eminescu", în Puncte cardinale, anul IV, nr. 1/37, ianuarie 1994, p. 1; „Evreii îl aniversează pe Eminescu!", în Puncte cardinale, anul IV, nr. 2/38, februarie 1994, p. 16; „Pentru dreapta înțelegere a lui Eminescu (La 145 de ani de la nașterea poetului)", în Puncte cardinale, anul V, nr. 1/49, ianuarie 1995, p. 5; "Este Doina un poem xenofob?", în Ziua, serie nouă, anul VII, nr. 1696, sîmbătă 15 ianuarie 2000, p. 5; "Prin Tradiție spre Mîntuire. O exegeză a Doinei eminesciene", în Puncte cardinale, anul X, nr. 6/114, iunie 2000, pp. 1-2; „Cum se cuvine înțeleasă «Doina» lui Eminescu", în vol. *Spiritul dreptei. Între tradiție și actualitate*, Ed. Anastasia, București, 1997, pp. 127-134, și în vol. *De la Eminescu la Petre Țuțea...*, ed. cit., pp. 23-30 (text preluat și în Rost, anul I, nr. 4, iunie 2003, pp. 4-5, apoi inclus și în antologia *În căutarea rostului pierdut. 20 de călăuze în cultura națională*, Ed. Timpul, Iași, 2007, p. 90 și urm.); „Eminescu și creștinismul" (vezi mai sus, nota 1); „Poetul printre epigoni", în Puncte cardinale, anul VIII, nr. 6/90, iunie 1998, p. 1; „Oboseala de Eminescu", în Ziua, serie nouă, anul V, nr. 1209, sîmbătă 13 iunie 1998, p. 2, și în vols. *Exerciții de "reacționarism". Între zóon politikón și homo religiosus*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1999, pp. 45-48, și De la Eminescu la Petre Țuțea..., ed. cit., pp. 15-19, ca și în antologia *Cazul Eminescu. Polemici, atitudini, reacții din presa anului 1998*, Ed. Paralela 45, Pitești, 1999, pp. 200 și urm.; „Lupta cu temeiurile", în Puncte cardinale, anul VI, nr. 5/65, mai 1996, p. 1, și în vol. Exerciții de "reacționarism"..., ed. cit., pp. 41-44 (republicat, cu titlul „Un holocaust spiritual", și în Ziua, serie nouă, anul IV, nr. 919, sîmbătă 28 iunie 1997, p. 4); "Anul Eminescu (1): o perspectivă creștină", în Ziua, serie nouă, anul VI, nr. 1696, sîmbătă 15 ianuarie 2000, p. 5; "Poarta editorială a jubileului Eminescu", în Ziua, serie nouă, anul VI, nr. 1702, sîmbătă 22 ianuarie 2000, p. 5; "Anul Eminescu", în Puncte cardinale, anul X, nr. 1-2/109-110, ianuarie-februarie 2000, p. 1 (republicat, cu titlul "Cruciadă pentru Eminescu", și în Ziua, anul VII, nr. 1826, sîmbătă 17 iunie 2000, p. 6; "La încheierea Anului Eminescu: Odihna de Eminescu", în Puncte cardinale, anul XI, nr. 1-2/121-122, ianuarie-februarie 2001, p. 1; "Eminescu și credința", în Puncte cardinale, anul XIII, nr. 6/150, iunie 2003, p. 9; "Ce nu se știe despre Eminescu", în Lumea credinței, anul II, nr. 1(6), ianuarie 2004, p. 57 (articol preluat și pe numeroase site-uri sau bloguri, arătînd tocmai punctele de întîlnire ale lui Eminescu cu creștinismul); „Noua singurătate a lui Eminescu", în Lumea credinței, anul VI, nr. 2(55), februarie 2008, p. 25, în Rost, anul VI, nr. 59-60, ianuarie-februarie 2008, p. 90, și în Puncte cardinale, anul XVIII, nr. 1/2(205/206), ianuarie-februarie 2008, p. 1; „De ce Eminescu?", în Puncte cardinale, anul XIX, nr. 1-2/217-218, ianuarie-februarie 2009, p. 2. La acestea se adaugă două poezii închinate lui Eminescu: „A fost la voi...", în Puncte cardinale, anul IV, nr. 1/37, ianuarie 1994, p. 1 (inclusă în vol. Răsăritenele iubiri. Fals tratat de dezlumire, Ed. Christiana, București, 2002, p. 87), și „Sfinx", în Puncte cardinale, anul XVIII, nr. 1/2(205/206), ianuarie-februarie 2008, p. 1 (inclusă în vol. *Rug aprins. O sută de sonete și false sonete*, Ed. Christiana, București, 2008, p. 58). Cele mai importante dintre aceste texte se regăsesc și pe blogul meu, unde se află postate și Doina, precum și o mică antologie din articolele politice (cf. grupajul intitulat "Recitindu-l astăzi pe Eminescu", în arhiva lunii ianuarie 2008).

[5] Republicarea textului meu în 2008, în Rost, în Aldine și pe blog, a fost determinată și de campania strîngerii de semnături pentru canonizarea poetului, inițiată de protocronistul și tracomanul Gh. Gavrilă-Copil. Față cu asemenea manifestări necumpănite, îți vine să tragi concluzia că nu numai memoria lui Eminescu, ci Ortodoxia însăși trebuie apărată de zelul penibil al "ortodoxismului" decerebrat, care crezînd că slujește o cauză, nu face decît să o compromită.

nit într-un Ioan Gură de Aur sau în alți cîțiva mari Sfinți ai Răsăritului sau ai Apusului, iar atunci de regulă genialitatea a fost înghițită de sfințenie. Din păcate, nu e și cazul „geniilor naționale" moderne (în sens larg, de la Dante la Dostoievski, să zicem). Nici măcar ultracatolicul Dante sau ultraortodoxul Dostoievski n-au avut dimensiunea sfințeniei, darămite un Shakespeare, un Cervantes sau un Goethe. Şi se întîmplă că n-a avut-o ca atare nici Eminescu, în condițiile pe care m-am străduit să le arăt (de ordin deopotrivă istoric și psiho-biografic). Dar Eminescu nu-i mai puțin prestant în sistemul de referință ce i-a fost propriu, excelînd în multe alte daruri de care l-a învrednicit Dumnezeu – și cu care ne-a punctat definitiv istoria și cultura. A nu fi vrednic să prețuiești la el și să valorifici creator aceste *alte* daruri, reale și indiscutabile, dar a te prevala abuziv și maniacal de ceva ce-a avut în prea mică măsură (și de care nici el n-a făcut vreun caz), mi se pare cel puțin o formă de derută intelectuală, dacă nu una de mistificare habotnică, și m-am străduit să arăt, ca iubitor deopotrivă al „eminescianității" și al Ortodoxiei, că, puse cu obstinație naivă una lîngă alta, nu fac decît să se relativizeze reciproc, fără ca vreuna să tragă vreun folos efectiv de pe urma celeilalte. Eminescu a cuprins, în respectul lui față de tradiție, *și* zestrea noastră religioasă, dar n-a fost un ortodox consecvent, nici o fire bisericoasă, darămite un purtător de sfințenie în sensul teologic al cuvîntului! Nu era însă lipsit, ca alți contemporani, de sensibilitate religioasă sau metafizică, de unde evaziunile lui „mitizante" ori în spații exotice, ori în timpuri imemoriale, sau accentele lui de misticism poetic, care în cîteva rînduri au nimerit și coarda ortodoxă. Aceasta este deja o altă discuție, fiind în joc nu vreo angajare religioasă fermă și consecventă, ci doar o seamă de predispoziții difuze și aleatorii, pe care geniul lui artistic le-a potențat uneori în expresii memorabile, care-l onorează fără să-l definească. Asta ținusem eu să explic, cu argumente și citate, dintr-o dublă reverență: față de maiestatea creatoare a lui Eminescu și față de maiestatea mistică a Ortodoxiei.

Mi se pare că-mi pot servi de bună încheiere două comentarii postate pe blogul meu și pentru care le mulțumesc celor doi „Anonimi" (am pus eu diacriticele și cîteva virgule în plus, altminteri păstrînd ortografia autorilor):

„Văd că revista *Veghea* din Braşov răspunde articolului «Eminescu şi creştinismul» cu un număr întreg intitulat «Creştinismul lui Eminescu», în care Răzvan Codrescu e nici mai mult nici mai puțin decât «noul detractor al lui Eminescu». Oare cei care fac revista sunt sănătoşi la cap? Dacă la un prieten la care ții, să zicem, după ce îl lauzi pentru multele lui calități, observi la un moment dat că, de exemplu, n-are voce muzicală, înseamnă că îl denigrezi? Dacă un părinte care ține la copilul lui ca la ochii din cap şi-l laudă la toată lumea cât e de grozav, observă o dată că copilul lui are totuşi capul cam mare sau un început de platfus, înseamnă că-şi denigrează copilul? Dacă despre persoana cu care conviețuieşti conjugal de o viață întreagă îi spui unui prieten apropiat că n-are nici un defect, doar că se bâlbâie când se enervează, înseamnă oare că-ți denigrezi «jumătatea»? Cred că lui Eminescu însuşi i-ar fi ruşine de asemenea «apărători» absurzi, care de fapt nu vor să apere decât ce le place lor să creadă, luându-l pe Eminescu doar ca pretext" (16/1/09, 11:21 AM).

„E incredibil «darul» unora de a citi una şi de a înțelege alta! În articol e în mod evident vorba de Eminescu nu ca şi creştin prin naştere, mediu ori sensibilitate sufletească, ci de Eminescu ca şi creştin credincios şi practicant. E clar că Eminescu, deşi avea o vie sensibilitate religioasă şi era în principiu solidar cu comunitatea ortodoxă a neamului său pe care l-a iubit atât, nu ținea nici să fie riguros teologic, nici riguros confesional, nici riguros ascetic. Altminteri creştin era, fără discuție, şi Creangă răspopitul, dar nici unui admirator de al său nu cred eu că i-ar trece prin cap să spună că Creangă ar fi fost un model de preot ortodox. Dar parafrazându-l pe dl. Codrescu, Creangă rămâne Creangă *aşa cum a fost.* Ce-i aşa de greu de înțeles? Impresia mea este însă că mulți mai degrabă nu vor să înțeleagă decât nu înțeleg de fapt: preferă o minciună convenabilă unui adevăr incomod" (16/1/09, 10:58 PM).

Cred că nu mai e cazul să insist, ci cel mult să mai trimit o dată la lectura fără idei preconcepute a textului meu, dar şi a celorlalte texte pe care le-am scris despre Eminescu, din care orice om cu mintea normală poate cumpăni apoi cît de „detractor al lui Eminescu" sînt eu (sau am putut fi vreodată).

Noul Patriarh al Rusiei si vechea tema a KGB-ului

Acuzațiile de colaborare a ierarhilor ruşi cu poliția politică au un caracter oficial

Alegerea noului patriarh pe scaunul Moscovei a stîrnit un val de comentatori care au răscolit nu doar trecutul candidatului, ci şi al altor colegi din Sfîntul Sinod. Ruşii se arată nemulțumiți în special de colaborarea ierarhiei cu KGB. Pînă în momentul de față Patriarhia Moscovei nu a contrazis aceste acuzații.

Pr. Savatie Baştovoi

Colaborarea unor ierarhi cu structurile de securitate ale statului sovietic a fost discutată la modul oficial în Sovietul Suprem al Federației Ruse şi s-a păstrat într-un raport făcut în 1992 de către deputatul poporului P. Ponomariov, preşedintele Comisiei pentru Situațiile de Urgență de pe lîngă Prezidiumul Sovietului Suprem al Federației Ruse. În raport Ponomariov îşi exprimă îngrijorarea pentru colaborarea „neconstituțională" a ierarhilor cu structurile KGB. „Comisia atrage atenția conducerii Bisericii Ortodoxe Ruse asupra folosirii neconstituționale de către Comitetul Central al Partidului Comunist şi de către Comitetul pentru Siguranța Statului (KGB) o seamă de structuri bisericeşti în scopuri proprii prin racolare şi infiltrare a agenților KGB [...] Caracterul misiunilor îndeplinite de ei [ierahii-agenți] dovedeşte că Departamentul numit nu este separat de stat şi că el s-a transformat într-un centru ascuns al KGB-ului în mijlocul credincioşilor".

În raportul său, Ponomariov numeşte colaborarea ierarhilor cu structurile de securitate „un pericol grav" pentru stat. „O atît de profundă infiltrare a agenturii organelor de securitate în mediile religioase prezintă un pericol grav pentru societate şi stat". Deputatul chiar sugerează că lovitura de stat din 1991 s-a făcut şi cu vina ierarhilor-agenți. De aceea se impune necesitatea „depolitizării" Bisericii prin renunțarea la colaborarea neconstituțională cu structurile de securitate ale statului. „Lustrația agenturii bisericeşti ar putea fi dură, poate chiar un act de duritate la adresa Bisericii care şi fără aceasta a suferit destul. Comisia consideră că este mai bine ca înşişi credincioşii să găsească o cale de a curăța Biserica de elementele infiltrate. Spre regret, conducerea Bisericii nici pînă acum nu a emis o opinie oficială în ce priveşte depolitizarea ei [...] Deoarece nu există o părere oficială a Bisericii în acest sens, Comisia recomandă introducerea în regulamentele canonice şi civile a interdicției asupra colaborării ilicite a fețelor bisericeşti cu organele statului".

Raportul cuprinde şi poreclele conspirative ale mai multor ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Ruse. Consultînd şi alte surse, a rezltat următoarea listă, care, desigur, nu este una exhaustivă:

- Patriarhul Alexei II – agent KGB „Drozdov",
- Mitropolitul Smolenskului şi al Kaliningradului Kiril (actualul patriarh) – agent KGB „Mihailov",
- Mitropolitul Voronejului Methodie - agent KGB „Pavel",
- Mitropolitul Kievului Filaret Denisenko (în prezent patriarh autodeclarat al Ucrainei) - agent KGB „Antonov",
- Mitropolitul Minskului Filaret - agent KGB „Ostrovski",
- Mitropolitul Nicodim Rotov - agent KGB „Sviatoslav",
- Mitropolitul Volocolamului şi Iurevului Pitirim - agent KGB „Abbat",
- Mitropolitul Iuvenalie Poiarcov - agent KGB „Adamant",

- Arhiepiscopul Kalugăi Climent - agent KGB „Topaz“,
- Arhiepiscopul Vilnusului - agent KGB cu şase nume de cod: „Grigoriev“, „Esaulenko“, „Cuznețov“, „Nesterovici“, „Ognev“, „Potiomkin“.

La sfîrşitul raportului Comisia îşi exprimă speranța că Biserica Ortodoxă Rusă va reuşi să-şi depăşească amara moştenire a trecutului.

Abonați-vă la ROST!

Avantaje:
- Primiți revista acasă
- Nu pierdeți nici un număr al acestei reviste de colecție
- Plătiți mai puțin cu 25% decât la chioșc
- Taxele poștale sunt suportate de redacție

Vă puteți abona:

● trimițând contravaloarea prin mandat poștal (în care specificați citeț numele, adresa completă, telefonul și perioada de abonament) pe numele Târziu Claudiu Richard, Oficiul Poștal 23, Căsuța Poșatală 27, sector 6, București;

● achitând contravaloarea abonamentului în contul **RO25BACX0000000107363250**, deschis la **Unicredit Țiriac Bank, Sucursala Orizont – București,** pe numele **Asociației** ROST, cod fiscal 12495302, după care veți trimite copia chitanței și o scrisoare în care solicitați abonamentul la **CP 27, Oficiul Poștal 23, București**.

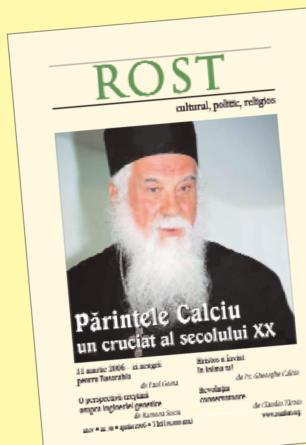
Prețul în țară:
– 18 lei – 6 luni
– 36 lei – un an
Prețul în străinătate:
- 50 euro/ an în Europa
- 70 USD/ an pentru celelalte continente

OFERTĂ

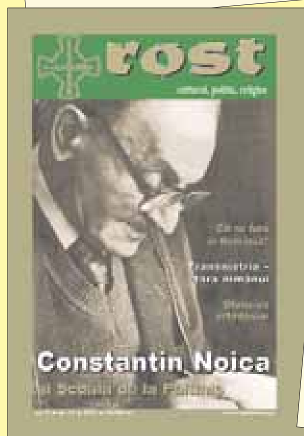
Revista ROST caută distribuitori în toată țara: biserici de mir, mănăstiri, firme locale de difuzare a presei, librării și persoane particulare. Oferim comision generos. Pentru detalii, luați legătura cu directorul publicației, Claudiu Târziu, la telefon 0740.103.621 ori pe e-mail: rost@rostonline.org sau revistarost@gmail.com.

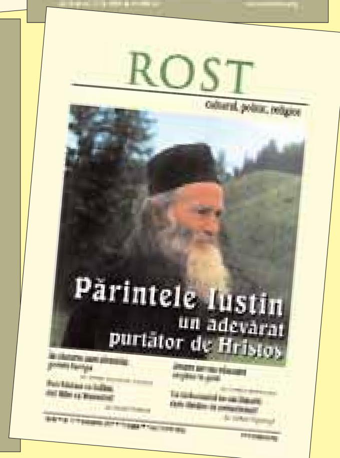
În acest număr semnează: ● **Antonio Aroneasa** – teolog, profesor, publicist ● **Pr. Savatie Baștovoi** – ieromonah la Mănăstirea Noul Neamț din Basarabia, publicist, ultima carte publicată: *Cînd pietrele vorbesc - Biserica față în față cu propria imagine* (Ed. Catisma, 2008) ● **Ioan Cișmileanu** – directorul revistei "Porunca iubirii" ● **Răzvan Codrescu** – scriitor, ultima carte publicată: *Rug aprins. O sută de sonete și false sonete* (București, Christiana, 2008) ● **Camelia Corban** – jurist, publicist ● **Cristian Curte** – teolog, jurnalist ● **George Crăsnean** – publicist ● **Elena Dulgheru** – Critic de film, eseist, poet, traducător. Doctor în Cinematografie și Media, a publicat, între altele, volumul *Tarkovski. Filmul ca rugăciune* (2002) ● **Pr. Arhim. Dr. Chesarie Gheorghescu** – fost deținut politic, duhovnicul Mânăstirii Dintr-un Lemn (Vâlcea), ultima carte publicată: *Studii de teologie fundamentală și apologetică* (Rm. Vâlcea, Conphys, 2003) ● **Stelian Gomboș** – doctorand în teologie, publicist, a publicat volumul *Smerita încercare întru desăvârșirea începutului* (Ed. Agnos, 2008) ● **Paul S. Grigoriu** – muzician, publicist ● **Constantin Mihai** – asist. univ. dr., Universitatea Constantin Brâncoveanu, Rm. Vâlcea, ultima carte publicată: *Descartes. L'Argument ontologique et sa causalité symbolique* (Paris, L'Harmattan, 2007) ● **Aspazia Oțel Petrescu** – fostă deținută politic, ultima carte publicată: *Adusu-mi-am aminte* (Roman, 2007) ● **Viorel Patrichi** – jurnalist, ultima carte publicată: *Ochii și urechile poporului. Convorbiri cu generalul Nicolae Pleșiță* (2001) ● **Alexandru Racu** – doctorand în Științe Politice, Ottawa - Canada ● **Paul-Gabriel Sandu** – student la Facultatea de Filosofie a Universității București ● **Daniela Șontică** – jurnalist ● **Claudiu Târziu** – jurnalist ● **Pr. Mihai Valică** – doctor în Teologie, profesor la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași

Nr. 1 – martie 2003, dedicat lui
Nicu Steindhardt
Nr. 2 – aprilie 2003, dedicat lui Mircea Eliade
Nr. 3 – mai 2003, dedicat lui Lucian Blaga
Nr. 4 – iunie 2003, dedicat lui
Mihai Eminescu
Nr. 5 – iulie 2003, dedicat lui
Nicolae Paulescu
Nr. 6 – august 2003, dedicat lui Sandu Tudor
Nr. 7 – septembrie 2003, dedicat lui
Nae Ionescu
Nr. 8 – octombrie 2003, dedicat lui
Valeriu Gafencu
Nr. 9 – noiembrie 2003, dedicat Părintelui
Dumitru Stăniloae
Nr. 10-11 – decembrie 2003, dedicat lui
Vasile Băncilă
Nr. 12 – februarie 2004, dedicat lui
Nichifor Crainic
Nr. 13 – martie 2004, dedicat lui
Mircea Vulcănescu
Nr. 14-15 – aprilie-mai 2004, dedicat lui
Radu Gyr
Nr. 16 – iunie 2004, dedicat lui Vintilă Horia
Nr. 17 – iulie 2004, dedicat
lui Ștefan cel Mare – epuizat
Nr. 18 – august 2004, dedicat lui
Ernest Bernea
Nr. 19 – septembrie 2004, dedicat lui
Constantin Noica
Nr. 20 – octombrie 2004, dedicat
Părintelui Arsenie Boca – epuizat
Nr. 21-22 – noiembrie-decembrie 2004,
dedicat Părintelui Constantin Galeriu
Nr. 23 – ianuarie 2005, dedicat lui Vasile Lovinescu
Nr. 24 – februarie 2005, dedicat lui Octavian Goga
Nr. 25-26 – martie-aprilie 2005, dedicat
Părintelui Constantin Voicescu
Nr. 27 – mai 2005, dedicat lui Nicolae Iorga – epuizat
Nr. 28 – iunie 2005, dedicat
Părintelui Arsenie Papacioc – epuizat
Nr. 29 – iulie 2005, dedicat Părintelui Zosim Oancea
Nr. 30 – august 2005, dedicat lui Vasile Voiculescu
Nr. 31 – septembrie 2005, dedicat
Părintelui Liviu Brânzaș
Nr. 32 – octombrie 2005, dedicat lui Aron Cotruș
Nr. 33 – noiembrie 2005, dedicat
Părintelui Iustin Pârvu
Nr. 34 – decembrie 2005, dedicat lui Paul Goma
Nr. 35 – ianuarie 2006, dedicat lui Horia Bernea
Nr. 36 – februarie 2006, dedicat lui Ioan Alexandru
Nr. 37 – martie 2006, dedicat
Părintelui Teofil Părăian
Nr. 38 – aprilie 2006, dedicat Părintelui Calciu
Nr. 39 – mai 2006, dedicat lui Pan M. Vizirescu
Nr. 40-41 – iunie-iulie 2006, dedicat lui
Ion Gavrilă
Nr. 42-43 – august-septembrie 2006,
dedicat Părintelui Adrian Făgețeanu
Nr. 44 – octombrie 2006, dedicat lui
Gabriel Constantinescu
Nr. 45 – noiembrie 2006, dedicat lui
Simion Mehedinți
Nr. 46 – decembrie 2006, dedicat
Părintelui Rafail Noica
Nr. 47-48 – ianuarie-februarie 2007,
dedicat Părintelui Benedict Ghiuș
Nr. 49 – martie 2007, dedicat lui
Ioan Ianolide – epuizat









Nr. 50 – aprilie 2007, dedicat lui Marcel Petrișor
Nr. 51 – mai 2007, dedicat părintelui Nicodim Măndiță
Nr. 52 – iunie 2007, dedicat Mitropolitului Bartolomeu
Nr. 53-54 – iulie-august 2007, dedicat Părintelui Trifa
Nr. 55 – septembrie 2007, dedicat lui Alexandru Mironescu
Nr. 56 – octombrie 2007, dedicat Părintelui Sofian Boghiu
Nr. 57 – noiembrie 2007, dedicat lui Teodor M. Popescu
Nr. 58 – decembrie 2007, dedicat lui
Demostene Andronescu
Nr. 59-60 – ianuarie-februarie 2008, dedicat Părintelui
Ioanichie Bălan
Nr. 61 – martie 2008, dedicat lui Dan Botta
Nr. 62 – aprilie 2008, dedicat Maicii Mihaela Iordache
Nr. 63 – mai 2008, dedicat Mitropolitului Nicolae Colan
Nr. 64 – iunie 2008, dedicat Aspaziei Oțel Petrescu
Nr. 65 – iulie 2008, dedicat Părintelui Mina Dobzeu
Nr. 66 – august 2008, dedicat Mariei Brâncoveanu
Nr. 67 – septembrie 2008, dedicat Părintelui
Chesarie Gheorghescu
Nr. 68 – octombrie 2008, dedicat Părintelui
Marcu de la Sihăstria
Nr. 69 – noiembrie 2008, dedicat lui George Racoveanu
Nr. 70 – decembrie 2008, dedicat lui Constantin Oprișan

Cei care doresc să-și completeze colecția publicației ROST pot trimite contravaloarea revistei (3 lei/exemplar), prin mandat poștal, pe numele: Târziu Claudiu Richard, OP 23, CP 27 București. Precizați pe mandatul poștal ce număr al revistei doriți, în câte exemplare și adresa dvs. Pentru informații sunați la tel.: 0740.103.621

